

Zala megye foglalkoztatási stratégiája és akcióterve 2016-2021

Készült a „Zalai innovatív foglalkoztatási paktum megvalósítása” című
TOP 5.1.1-15-ZA1-2016-00001 számú pályázat keretében

Zalaegerszeg, 2016. december 28.
Felülvizsgálatra került: 2017. szeptember 30-án
2018. november 30-án
2019. november 22-én
2020. december 15-én

SZÉCHENYI 



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés	3
1.1.	Indíttatás, mandátum	3
1.2.	Tervezés	3
1.3.	Alapelvek.....	4
2.	Stratégiai háttér és illeszkedés	5
2.1.	Európai Unió szintű fejlesztési célok	5
2.2.	Széchenyi 2020	7
2.3.	Magyar foglalkoztatáspolitikai célok.....	8
2.4.	Megyei fejlesztési célok	9
3.	Részletes helyzetelemzés	11
3.1.	Zala megye gazdasági, foglalkoztatási és társadalmi helyzetképe	11
3.2.	Munkáltatói igények bemutatása Zala megyében	54
3.3.	Álláskeresői igények bemutatása Zala megyében.....	64
3.4.	Zala megye gazdasági és foglalkoztatásszerkezeti kihívásait összefoglaló problémafa	67
3.5.	Gazdasági és foglalkoztatási SWOT elemzés	70
3.6.	Munkaerőpiaci eszközök alkalmazhatósága	72
4.	Jövőkép, célrendszer	78
4.1.	Jövőkép	78
4.2.	Célrendszer	78
4.3.	Kapcsolódás a megyei jogú városok fejlesztési programjaihoz.....	84
5.	Pillérek és intézkedések rendszere.....	86
6.	Végrehajtás és értékelés	86
6.1.	Végrehajtás intézményrendszere	86
6.2.	Stratégia finanszírozási háttere.....	89
6.3.	Stratégia pénzügyi terve	91
6.4.	Stratégia értékelésének és felülvizsgálatának menete	93
I.	sz. melléklet: Akcióterv	95
	Akcióterv összefoglaló	95
	Pillérek és intézkedések részletes ismertetése.....	98
	Akcióterv végrehajtása	119
	Akcióterv értékelési módja	122
	Akcióterv kockázatelemzése	124
	Akcióterv éves szintű teljesítmény elemzése/éves jelentés (mintadokumentum)	125
II.	sz. melléklet.....	127
	Középfokú közoktatásba felvettek száma az egyes szakokon járasonként, 2018/2019-es tanévben	127
III.	sz. melléklet.....	130
	Akcióterv éves szintű teljesítmény elemzése	130

1. Bevezetés

1.1. Indíttatás, mandátum

Zala megye részletes foglalkoztatási stratégiája és akcióterve a „Zalai Innovatív Foglalkoztatási Paktum” c., TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001 kódszámú projekt keretében, a pályázat stratégiai irányvonalainak és szakmai megvalósításának támogatására készült.

A foglalkoztatási stratégia és akcióterv célja, hogy keretet adjon Zala megye foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési célú törekvéseinek összehangolásához, iránymutatásul szolgáljon a térségi szereplők, különösen pedig a létrejövő foglalkoztatási paktum tevékenységéhez, hozzájáruljon a megyei foglalkoztatási színvonal növeléséhez a helyi lakosság jólétének növelése érdekében.

A területfejlesztés alapegysége a 2014-2020-as fejlesztési ciklusban a megye. A foglalkoztatási stratégia ezért megyei szintű, ugyanakkor tekintettel van a járási különbségekre, helyi igényekre is. A stratégia megvalósítása szoros összhangban van a foglalkoztatási paktumok megyei rendszerével, amely kétszintű együttműködési hálózatok kialakítását célozza: járási, megyei, illetve a megyék mellett a megyei jogú városok paktumok rendszeréből áll össze, a megyei foglalkoztatási paktum vezető, ernyőszerkezeti jellegű szerepe mellett.

A stratégia időtávja összhangban van a Zalai innovatív foglalkoztatási paktum megvalósításával, így a 2016-2021-es időszakra határoz meg célokat és beavatkozási irányokat. Pénzügyi forrásait első sorban a paktum költségvetése jelenti, ugyanakkor a stratégia célkitűzéseivel más hazai és európai uniós projektek is hozzájárulnak.

A stratégia – a foglalkoztatási paktummal összhangban – a munkaerőpiac keresleti oldaláról irányából közelíti a foglalkoztatási kérdéseket. A stratégia alkotásának időpontjában az országot és a megyét is gazdasági és foglalkoztatottsági fellendülés jellemzi. A munkáltatóknak a munkaerőhiány problémájával, és a dolgozóik megtartásának kihívásával kell szembenézniük, miközben az álláskeresők összetétele egyre kevésbé igazodik a munkaerőpiaci igényekhez. A foglalkoztatási stratégia feladata ezért az álláskeresők felkészítése mellett a munkaerőpiaci szempontból passzív rétegek bevonására való törekvés, ezzel párhuzamosan pedig a kereslet és kínálat egymásra találásának akadályainak felszámolása.

A stratégia közvetlen célcsoportjába tartoznak a munkaadók, az álláskeresők, a munkavállalók és a munkaerőpiactól jelenleg távol maradó, potenciális munkavállalók, valamint a munkaerőpiacot befolyásolni képes további partnerek. Közvetett célcsoport a megye lakossága.

1.2. Tervezés

Zala megye részletes foglalkoztatási stratégiáját és akciótervét a HÉTFA Elemző Központ Kft. készítette 2016. júliusa és októbere között. A stratégia a foglalkoztatási paktum megvalósíthatósági tanulmányának készítésével párhuzamosan, azonos szakértői gárda részvételével került kidolgozásra. A stratégiaalkotás folyamatát adatokkal és szakmai észrevételekkel a konzorcium tagjai és a paktummenedzser segítette.

A stratégiához és a megvalósíthatósági tanulmányhoz kapcsolódóan, annak készítésével párhuzamosan Munkaügyi alapkutató készült a Zala Megyei Kormányhivatal megbízásából. A Munkaügyi alapkutató kvantitatív oldalról magában foglalja a munkaadói és álláskeresői igényfelmérést: a Zala megyei foglalkoztató szervezeteket érintő, valamint a hátrányos helyzetű álláskeresőket célzó kérdőíves lekérdezés eredményeit; valamint kvalitatív oldalról a megyei foglalkoztatás-politika főbb szereplő-csoportjainak – így érdekképviseleti szervek, állami szervezetek – képviselőinek bevonásával készült szakmai interjúk és csoportos beszélgetések tapasztalatait. A

kutatási eredményekre alapozva a Munkaügyi alap kutatás tartalmazza továbbá a foglalkoztatási paktum projektben rendelkezésre álló támogatási eszközök alkalmazhatóságának értékelését is.

A stratégiai dokumentum áttekinti a releváns európai uniós, hazai és megyei szak- és fejlesztéspolitikai környezet, részletesen bemutatja a Zala megyére elérhető gazdasági és foglalkoztatási statisztikai adatokat, valamint feldolgozza a Munkaügyi alap kutatás eredményeit, így a stratégia részeként egy részletes elemzés készült a megye társadalmi-gazdasági helyzetéről. Ezzel összhangban került kidolgozásra a 2016-2021-es időszakra jövőképe, továbbá a megvalósításhoz iránymutatást adó célrendszer, valamint a pillérek és intézkedések rendszere. A célok-pillérek-intézkedések összegző bemutatása mellett részletes akcióterv is kapcsolódik a foglalkoztatási stratégiához, amely a foglalkoztatási paktum pályázaton belüli, és más külső források feltérképezése mellett a megvalósítás ütemezését is meghatározza.

A foglalkoztatási stratégia keretében meghatározásra került a végrehajtás intézményrendszere, valamint a foglalkoztatási együttműködés tevékenységeinek értékelési és felülvizsgálati rendszere. A stratégia és akcióterv első alkalommal 2017. szeptemberében került megújításra. Ennek keretében az elérhető legfrissebb adatokkal egészültek ki a helyzetelemző ábrák és megállapítások, beépült a stratégiába az újabb igényfelmérés eredménye, ezek alapján pedig a célok és prioritások is áttekintésre kerültek. A stratégia mellékleteként az elmúlt időszakban elért eredmények is bemutatásra kerültek az Akcióterv éves szintű teljesítményelemzése c. kapcsolódó dokumentum keretében.

2018-ban újabb, és a korábbinál részletesebb stratégiai felülvizsgálatra került sor, amely során a stratégia tartalmát és szerkezetét a Pénzügyminisztérium Foglalkoztatási Szolgálat Főosztálya által kiadott „Útmutató a területi foglalkoztatási stratégiák készítéséhez és felülvizsgálatához” című dokumentumban meghatározott ajánlások szerint egyaránt felülvizsgáltuk.

2019-ben és **2020-ban** újból felülvizsgálatra került a stratégia és áttekintettük az elmúlt időszakban elért eredményeket. A felülvizsgálat során frissítettük az adatokat, megújítottuk a részletes helyzetelemzést, amelyben **a szintén** frissített Munkaadói alap kutatás eredményeit is összefoglaltuk, ezek alapján pedig áttekintettük a célrendszert. Az elért eredményeket az Akcióterv éves szintű teljesítményelemzése című melléklet foglalja össze.

1.3. Alapelvek

A stratégiai tervezés során a következő alapelvek mentén kerültek meghatározásra és kidolgozásra a célok és a foglalkoztatási akcióterv:

- **Munkaadói igényekre reagál:** a foglalkoztatási stratégia – szakítva a foglalkoztatáspolitikai jellemző kínálati oldali megközelítésével – a munkaerőpiaci keresleti oldaláról, a munkáltatói igényekre alapoz.
- **Részletes helyzetelemzésen alapul:** a stratégiai tervezést egy részletes helyzetelemzési és igényfelmérési folyamat előzi meg és kíséri végig a megvalósítás folyamata alatt.
- **Figyelembe veszi a területi különbségeket:** a megalapozó vizsgálatok eredményeképp a stratégia egyszerre átfogó jellegű és veszi figyelembe a területi különbségek szerinti igényeket.
- **Széleskörű részvétel mellett kerül kidolgozásra:** a stratégia a térségi foglalkoztatáspolitikai szempontjából releváns csoportok bevonása mellett készül és kerül évente megújításra.
- **Illeszkedik az országos és helyi fejlesztési célokhoz:** a foglalkoztatási stratégia megyei célokat tartalmaz, ugyanakkor nem tekinthet el a tágabb és szűkebb tervezési környezetétől. A foglalkoztatási stratégia kidolgozása során törekedni kell az EU-s, hazai, megyei és a megyei jogú városok fejlesztési céljaihoz való illeszkedésre, a szinergikus hatások kiaknázására.
- **Reálisan megvalósítható:** egy stratégia akkor éri el céljait, ha a megvalósításához szükséges humán- és pénzügyi kapacitások rendelkezésre állnak, időbeli ütemezése reális.

2. Stratégiai háttér és illeszkedés

A következő fejezetben összegyűjtöttük a megyei foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési stratégia szempontjából lényeges, a stratégiaalkotás céljait is meghatározó dokumentumokat. Az EU-s szintű fejlesztési elképzelések mellett áttekintettük a hazai foglalkoztatáspolitikai általános céljait és a megyei szintű fejlesztési elképzeléseket is.

2.1. Európai Unió szintű fejlesztési célok

EU2020

Az **Európai Unió 2020-as fejlesztési céljait** az *Európa 2020 stratégia: Európa növekedési stratégiája* határozza meg. Az EU2020 végső célja az, hogy olyan környezet alakuljon ki, amely kedvez a növekedésnek és a munkahelyteremtésnek, hiszen ez az egyetlen módja annak, hogy megóvjuk szociális vívmányainkat, és a jövőben is élvezhessük a megszokott európai életszínvonalat. Ennek a növekedésnek azonban szilárd alapokon kell nyugodnia: az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés szempontjainak szem előtt tartásával. Az Európai Tanács Növekedési és Munkahelyteremtési Paktumról állapodott meg, amely az Európai Beruházási Bank hitelnyújtási kapacitásának növelése révén több tőkéhez juttatja az európai gazdaságot, valamint hozzájárul az európai egységes piac kiépítéséhez.¹

Az EU 2020 stratégia öt célterületet, és ehhez kapcsolódóan nyolc célkitűzést határoz meg az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés eléréshez:

- Foglalkoztatás
 - a foglalkoztatás szintjét legalább 75%-ra kell növelni a 20–64 évesek körében
- K+F
 - a kutatásra és a fejlesztésre fordított beruházások mértékét az uniós GDP 3%-ára kell emelni
- Klíma, energia
 - az üvegházhatású gázok kibocsátását legalább 20%-kal, sőt kedvező feltételek esetén akár 30%-kal kell csökkenteni az 1990-es szinthez képest, miközben
 - a megújuló energiaforrások arányát 20%-ra kell növelni a végső energiafogyasztásban,
 - az energiahatékonyságot pedig legalább 20%-kal kell javítani
- Oktatás
 - az iskolából kimaradók arányát 10% alá kell csökkenteni,
 - a felsőoktatási végzettséggel rendelkezők arányát pedig legalább 40%-ra kell növelni a 30–34 éves korosztály körében;
- Társadalmi kirekesztettség, szegénység
 - a szegénység vagy társadalmi kirekesztettség által veszélyeztetettek számát 20 millióval kell csökkenteni

Az Európai Foglalkoztatási Stratégia általános, és országspecifikus iránymutatásokkal támogatja az EU 2020 foglalkoztatási céljainak elérését. Az általános iránymutatások négy ajánlást fogalmazznak meg a tagállamok számára:

1. *Munkaerőkereslet fellendítése*: további ajánlások a munkahelyteremtés, a munkaerő adóztatása és a bérmegállapodások területén;
2. *Munkaerő mennyiségi és képességbeli kínálatának fejlesztése*: oktatási és képzési rendszerek gyengeségeinek kezelése, a fiatalok és a tartós munkanélküliség problémájának kezelése;

¹ Európa 2020 stratégia: Európa növekedési stratégiája - A fenntartható jövőért és a munkahelyekért. Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról c. kiadványsorozat keretében.

3. **Jobban működő munkaerőpiac:** a munkaerő-piaci szegmentáció csökkentése, a mobilitás fejlesztése és az aktív munkaerő-piaci intézkedések célzottságának javítása;
4. **Méltányosság, a szegénység elleni küzdelem és az esélyegyenlőség**

A Zala megyei foglalkoztatási stratégia célrendszere összhangban van az EU 2020-as foglalkoztatási célkitűzésekhez kapcsolódó iránymutatással, különösen támogatja a 2., 3. és 4. törekvéseit megvalósítását.

A foglalkoztatási stratégia megvalósításának utolsó évére vonatkozóan már a 2021-2027-es tervezési ciklus lesz érvényben az Európai Unióban, ezért érdemes áttekinteni a következő időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzéseket.

A 2021–2027-es időszakban az uniós beruházásokat az alábbi öt fő célkitűzés viszi majd előre:²

1. **Intelligensebb Európa:** az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül
2. **Zöldebb, karbonmentes Európa:** a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel
3. **Jobban összekapcsolt Európa:** a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal
4. **Szociálisabb Európa:** a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával
5. **A polgárokhoz közelebb álló Európa:** a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén.

A foglalkoztatáspolitikára számára leginkább releváns beavatkozások a 4. célkitűzéshez (szociálisabb Európa) kapcsolódnak, ugyanakkor a helyi tervezésben az 5. célkitűzés (a polgáraihoz közelebb álló Európa) kap kiemelt szerepet.

Az Európai Tanács 2020-as Magyarországnak szóló ajánlása – a nemzeti reformprogrammal összhangban – kiemelten foglalkozik az Európát 2020. tavaszán elérő COVID-19 járványhelyzet nyomán bekövetkező gazdasági helyzettel. A Bizottság legfontosabb megállapításai Magyarországra vonatkozóan a következők:³

- A Bizottság előrejelzése szerint a munkanélküliség 2020-ban 7,0 %-ra emelkedik, majd 2021-ben némileg, 6,1 %-ra javul.
- A magyar gazdaságban jelentős súlyt képviselnek a (COVID-19) válság által kiemelten sújtott ágazatok, amelyek rendkívül rugalmas munkaszerződés keretében alacsony vagy közepes képzettségű munkaerőt foglalkoztatnak.
- 2020 elejéig a teljes foglalkoztatási ráta tovább javult az erős gazdasági expanzió közepette, de a javulás nem egyenlő mértékben érintette az egyes társadalmi csoportokat. A képzettségi csoportok, illetve a nők és a férfiak közötti foglalkoztatási különbségek továbbra is nagyobbak az uniós átlagnál, utóbbi esetben részben a jó minőségű gyermekgondozási ellátások szűkös kínálata miatt.

² https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/2021_2027/ (A letöltés ideje: 2020. 09. 24.)

³ Brüsszel, 2020.5.20. COM(2020) 517 final; A TANÁCS AJÁNLÁSA Magyarország 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Magyarország 2020. évi konvergenciaprogramját. Letölthető: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-csr-comm-recommendation-hungary_hu.pdf (A letöltés ideje: 2020. 11. 03.)

- Bár mérete csökkent, továbbra is jelentős a közfoglalkoztatási program, amely nem tereli hatékonyan az elsődleges munkaerőpiac felé a résztvevőit.
- Meg kell erősíteni és célzottabbá kell tenni azon egyéb szakpolitikákat, amelyek célja a munkanélküliek és inaktívak álláskeresésének és képzéshez való hozzáféréseinek hatékony elősegítése.
- Az álláskeresési járadék időtartama az EU-ban a legrövidebb, legfeljebb három hónap, amely még kedvező gazdasági körülmények között is jóval a munkakereséshez szükség átlagos időtartam alatt van.
- A szociális jogok európai pillérének elveivel összhangban a szociális védelmi rendszereknek és az intézkedéseknek meg kell védeniük azokat, akiket munkahelyük elvesztése fenyeget, valamint az önfoglalkoztókat és a munkanélkülieket.
- A csökkentett munkaidős foglalkoztatás, amelynek keretében az alkalmazottak állami jövedelemtámogatásban részesülnek a le nem dolgozott munkaórák után, jó módja a munkahelyek védelmének. A világjárvány során a csökkentett munkaidős foglalkoztatás akkor a leghatékonyabb, ha adminisztrációja egyszerű és gyors, és a jogosultság nem korlátozódik bizonyos ágazatokra vagy vállalkozástípusokra.

A Tanács országspecifikus, a 2020-as és 2021-es időszakra vonatkozó ajánlásai kiemelten foglalkoznak a járványügyi veszélyhelyzettel összefüggésben kialakult gazdasági helyzettel. Így 2020-ban kisebb hangsúlyt kaptak a munkaerőpiaci integrációs célok, az sokkal inkább a munkahelyek megőrzésére fókuszál. A helyi innovatív foglalkoztatási paktum szempontjából releváns ajánlásai a következőkben foglalható össze. Magyarország:

- az általános mentesítési rendelkezéssel összhangban hozzon meg minden szükséges intézkedést a világjárvány hatékony kezelése, a gazdaság működőképességének fenntartása és az elkövetkező helyreállítás támogatása érdekében.
- a csökkentett munkaidős foglalkoztatás megerősített konstrukciói, valamint hatékony aktív munkaerőpiaci intézkedések révén védje meg a munkahelyeket, és hosszabbítsa meg az álláskeresési járadék időtartamát.
- javítsa a szociális ellátások megfelelőségét, és biztosítsa az alapvető szolgáltatásokhoz és minőségi oktatáshoz való hozzáférést mindenki számára.

Vidékfejlesztés

Az EU vidékfejlesztési politikája három főbb területre összpontosít: élelmiszergazdaság, környezet és vidéki népesség. A vidékfejlesztésre vonatkozó stratégiai iránymutatások között szerepel a „vidéki élet minőségének javítása és a vidéki gazdaság diverzifikálása”. Ennek keretében az EU kiemeli a mikrovállalkozások és a vidéki turizmus előmozdításának fontosságát, különösen pedig a hagyományos szakismeretekre, illetve új szakértelem bevezetésére építő kézműipari vállalkozások fejlesztését a gazdaság helyi szövetének megerősítésére.

A foglalkoztatási stratégia kidolgozása során a vidékfejlesztési szempontok is szerepet kaptak – különös tekintettel Zala megye lakosságmegetartó erejének javítása céljából.

2.2. Széchenyi 2020

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban (OFTK) rögzített átfogó és hosszú távú fejlesztési irányai alapján a Partnerségi Megállapodás (PM) jelöli ki a 2014-2020-as időszak öt fő prioritását. Ezek közül az ötödik – a gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása – prioritás célja a térségi versenyképesség és foglalkoztatás bővítése a lokális erőforrásokra és lehetőségekre építkezve. A foglalkoztatás bővítésének célja a helyi népességmegetartó erő biztosításával egyidejűleg az egyes leszakadó területi egységek helyzetének javítása, a társadalmi és gazdasági helyzet javítása, valamint a helyi társadalmi együttműködések biztosítása.

A Partnerségi Megállapodáson belül a területi fejlesztéseket a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) teszi lehetővé a fenntartható fejlődés és esélyegyenlőség horizontális céljainak biztosításával. Az OP-n belül prioritás a térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatás bővítés elősegítésével, valamint az emberi erőforrás fejlesztése.

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) a magyar gazdasági növekedés ösztönzése miatt jött létre. Az operatív program egyik legfontosabb célkitűzése, hogy a magyarországi foglalkoztatási ráta elérje a 75%-ot. A GINOP 5 fő beavatkozási területet határoz meg:

- foglalkoztatás növelése és munkahelyteremtés,
- vállalkozások, valamint kiemelt növekedési potenciállal rendelkező ágazatok és térségek versenyképességének fejlesztése,
- K+F+I tevékenységek ösztönzése és a tudás gazdaság erősítése,
- integrált infokommunikációs fejlesztések, az Információs és Kommunikációs Technológiai (továbbiakban: IKT) szektor fejlesztése,
- alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságszerkezetre való áttérés támogatása, valamint a környezet megőrzése és védelme, és az erőforrás-hatékonyság növelésének elősegítése.

A PM fő céljához, a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedéshez a humán tőke növelésével és a társadalmi környezet javításával járul hozzá az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP). Az EFOP a Partnerségi Megállapodás 4. nemzeti prioritásában, azaz a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése valósítja meg. A foglalkoztatási célkitűzésekhez az OP-ban meghatározott hét beavatkozási irányból a következők kapcsolódnak közvetlenül:

- Társadalmi felzárkózás
- A köznevelés minőségének fejlesztése, kiemelt tekintettel a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére
- A munkaerőpiaci változásokhoz alkalmazkodni képes felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelése

A 2014-2020-as időszakra szóló Vidékfejlesztési Program (VP) egyik alapvető célja a fenntartható és versenyképes agrár- és élelmiszer gazdaság megteremtése, az agrár- és élelmiszerszektor hozzájárulása a gazdasági fejlődéshez, a foglalkoztatáshoz, a természeti erőforrások megőrzéséhez. A VP tervezett eredményeivel hozzájárul a Partnerségi Megállapodásban rögzített vállalt eredmények eléréséhez, azon keresztül az EU 2020 stratégia céljaihoz.

A TOP, illetve az ágazati programokon kívül Zala megye a földrajzi fekvésének köszönhetően 4 interregionális,⁴ 3 határmenti együttműködési (CBC) programban, illetve 2 transznacionális programban⁵ tud részt venni a 2014-2020 közötti tervezési időszakban. A CBC programokon belül a megye az osztrák, a szlovén és a horvát együttműködési programokban vesz részt.

2.3. Magyar foglalkoztatáspolitikai célok

A hazai foglalkoztatáspolitikai általános céljait jelenleg „A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása”⁶ c. szakpolitikai stratégia határozza meg. A magyar Kormány az uniós célkitűzésekkel összhangban a foglalkoztatás bővítését tűzte ki stratégiai célul: 2020-ra a 20-64 éves népesség körében 75%-os foglalkoztatási ráta elérése. A

⁴ Európára kiterjedő interregionális programok az Interreg EUROPE, az URBACT III, az EPSON 2020 és az Interact III.

⁵ Releváns transznacionális program a Central 2020 (Közép-Európai) Program, illetve Duna Transznacionális Program.

⁶ http://ngmszakmaiteruletek.kormany.hu/download/a/4c/c0000/Fogl_Strat_14-20_elfogadott.pdf

foglalkoztatáspolitikai – képzési szakterület prioritásai a 2014-2020 közötti uniós programozási időszakban az alábbiak:

- Munkaerő-piaci belépés segítése;
- A fiatalok fenntartható munkaerő-piaci integrációja
- Az egész életen át tartó tanulás ösztönzése a szakképzés és felnőttképzés támogatásával és fejlesztésével
- A munkavállalók és vállalkozások munkaerő-piaci alkalmazkodóképességének fejlesztése
- A szociális gazdaság és non-profit foglalkoztatási programok támogatása

A stratégia fejlesztési javaslatai között kiemeli a foglalkoztatási paktumok szerepét a munkaerő-piaci alkalmazkodóképesség elősegítése, a szociális partnerek programjainak támogatása tekintetében.

A foglalkoztatáspolitikai stratégia mellett a *Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.*⁷ tartalmaz a hátrányos helyzetű munkavállalói csoportok számára a munkaerő-piaci integrációt elősegítő célkitűzéseket. A foglalkoztatási célú támogatások ezen célcsoportok esetében három pillérré épülő rendszerben működnek:

- nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedés ösztönzése és támogatása (többek között célzott bér- és járuléktámogatásokkal).
- szociális gazdaság, ami a helyi lehetőségekre építve szervezi meg a munkanélküliek foglalkoztatását részben állami támogatásból, részben saját bevételeiből.
- közfoglalkoztatás (akiknek az első két pillér jelenleg nem kínál reálisan munkalehetőséget).

A Stratégia kiemeli, hogy munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek, inaktívak és a veszélyeztetett csoportok foglalkoztathatóságának javítására az elhelyezkedés ösztönzése mellett szociális munkára, mentorálásra, kulcskompetenciáik fejlesztésére, az általános és szakképzéshez való hozzáférésre, és ezen időszakokon átsegítő pénzügyi támogatásra, valamint személyes szolgáltatások biztosítására van szükség.

2.4. Megyei fejlesztési célok

Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója a megye fejlesztésének 2030-as jövőképét, azaz fő hosszú távú célját a „gazdag és harmonikusan fejlődő, zöld Zala” megteremtésében fogalmazza meg. A Koncepció három átfogó célt és hét, 2014-2020-ra vonatkozó stratégiai ágazati célt jelölt ki a megye számára:

- I. Jól működő, fejlett gazdaság kialakítását
 - 1.) KKV-k és nemzetközi nagyvállalatok aktivitásának élénkítése
 - 2.) Jövő centrikus, piacképes gazdasági tevékenységek fejlesztése
 - 3.) Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok megerősítése, hozzáadott érték növelése
- II. A foglalkoztatás bővítését és a társadalmi kohézió erősítését
 - 4.) A jövő iparágait és a hagyományos ágazatokat támogató rugalmas képzési rendszer
 - 5.) Társadalmi depresszió kezelése és felkészítés a munkára
- III. Élhető Zala megye kialakítását.
 - 6.) Egészséges, vonzó, emberközpontú épített- és természeti környezet
 - 7.) Korszerű, elérhető intézményi struktúra és szolgáltatásrendszer, egyenlőtlenségek csökkentése

⁷ http://www.kormany.hu/download/1/9c/20000/Magyar%20NTFS%20II%20_2%20mell%20_NTF%20II.pdf

Ezzel párhuzamosan a Koncepció a fejlesztések során érvényesíteni kívánt horizontális célokat is kijelölte:

1. Foglalkoztatás növelése
2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű népesség társadalmi, gazdasági felemelkedésének és beilleszkedésének előmozdítása
3. Az infokommunikációs technológiák (IKT) minőségének, használatának és hozzáféréseinek előmozdítása
4. A klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás, kockázatkezelés, lépések az energiafüggetlenség felé, ivóvízvédelem, megfelelő minőségű és mennyiségű élelmiszertermelés biztosítása
5. Alacsony vízfelhasználású és alacsony széndioxid (CO₂) kibocsátású formák felé történő elmozdulás előmozdítása valamennyi szektorban
6. A környezet védelme, a hatékony erőforrás-felhasználás elősegítése
7. A fenntartható közlekedés támogatása, szűk keresztmetszetek felszámolása kulcsfontosságú infrastrukturális hálózatokban.

A Területfejlesztési Koncepcióra épít a TOP célkitűzésekhez illeszkedő **Zala Megyei Integrált Területi Program (ITP)**. Az ITP fő célkitűzése, hogy a rendelkezésre álló TOP források segítségével Zala Megye 2020-ra a munka, a polgári gyarapodás és a versenyképes térségi gazdaság szinonimájává váljon. A Zala Megyei Integrált Területi Program az elérhető megyei TOP forráskeret vonatkozásában a fentiek alapján a következő fő operatív fejlesztési célokat határozza meg:

ITP operatív fejlesztési cél	Cél kifejtése
Megújulni képes, felkészült zalai emberek	A gazdasági kihívásokhoz gyorsan alkalmazkodni képes munkaerő-piac keresleti oldalának megerősítése, a modern üzleti életben helyt állni képes munkavállalók számának gyarapítása a foglalkoztatás bővítés érdekében
Erős és együttműködő megyei közösség	A helyi közösségek, társadalmi kohézió és a helyi identitás megerősítése a kulturális sokszínűség megtartása mellett
Élhető, versenyképes zalai falvak és városok	Cél a megyéből való elvándorlás mértékének csökkentésére, a települési környezet minőségének javításával - különös tekintettel a közszolgáltatások minőségének és elérhetőségének fejlesztésével
A világpiacon termelő, dinamikus zalai gazdaság kialakítása	A megye üzleti infrastruktúrájának minőségi javítása, az itt működő és ide telepedni kívánó vállalkozások számára vonzó üzleti környezet megteremtése.
Múltunkból jövőt! A vidéki Zala hagyományának megőrzése	A hely- és térségspecifikus termékek és szolgáltatások gazdaságfejlesztési erőforrásként való felhasználása
Rekreáció és gyógyulás: Turizmusfejlesztés Zalában	Különös tekintettel az ország legjelentősebb gyógyászati és rekreációs turisztikai infrastruktúrájának bővítésére, a kül- és belföldi vendégek számára nemzetközileg is versenyképes turizmusgazdaság megteremtése az épített és természetes környezet fejlesztése révén.

Zala megye foglalkoztatási stratégiája összhangban van a régió fejlesztési programjaival, kapcsolódik továbbá a hazai szakpolitikai célokhoz, a helyi munkalehetőségek létrehozásának elősegítéséhez, mivel a munkaerő-piaci programokkal hozzájárul a foglalkoztatás bővítéséhez, a népességmegtartáshoz és a versenyképesség megőrzéséhez, növeléséhez.

3. Részletes helyzetelemzés

A hazai gazdasági-foglalkoztatási helyzetről általánosságban véve elmondható, hogy a 2016-2020-as időszakra jellemző gazdasági fejlődéshez kapcsolódó, növekvő vállalászati munkaerőigényt⁸ első sorban a magas hazai inaktivitás szintjének csökkentésével, illetve a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának fejlesztésével lehet kielégíteni.

A Magyarországot 2020. tavaszán elérő COVID-19 járvány hatásai jelentősen felülírták a korábban várt munkaerőpiaci prognózisokat. A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) 2020-as évre vonatkozó rövidtávú munkaerő-piaci prognózisa alapján a vállalászati üzleti várakozások optimisták: országos szinten 48 százalékpontos többségben voltak azok a vállalatok, akik kedvezően ítélik meg üzleti helyzetüket, 57 százalékpontos többségben azok, akik bíznak üzleti helyzetük javulásában 2020 első félévében, mint azok, akik az üzleti helyzet romlását várják. A mutatók ugyanakkor a korábbi évekhez képest némiképp csökkentek, továbbá növekedett a bizonytalansági mutató értéke is. A zalai vállalkozók az átlagosnak megfelelő, pozitív üzleti várakozásokkal néztek a 2020-as év felé.

A GVI adatfelvétele alapján a válaszadó vállalkozások között 36 százalékos többségben voltak a foglalkoztatási bővítési szándékkal rendelkező cégek. A 2020-as vizsgálat megerősítette, hogy a cégek továbbra is jelentős toborzási nehézségekkel néznek szembe, ami jelentősen nehezíti a tervezett munkaerő felvételét. A korábbi évekhez hasonlóan leginkább a szakképzett fizikai munkások alkalmazása jelenti a legnagyobb kihívást. Zala megyében a létszámbővítési szándék a legalacsonyabbak között volt az országban.

A GVI adatfelvétele alapján a foglalkoztatási várakozások első sorban az építőiparban erősödtek, míg a mezőgazdasági és a szálláshely-szolgáltató, vendéglátó tevékenységet végző vállalatok jelentősen kisebb eséllyel terveznek létszámnövelést a többi ágazatnál. A korábbi évekhez hasonlóan a 250 fő feletti vállalatok növelik legnagyobb eséllyel létszámukat, a vállalati mérettel pedig nő a létszámfelvételt tervezők aránya.

A GVI által jelzett tendenciákat megerősítette a munkáltatói igényfelmérési kérdőív megismételt eredménye is. A válaszadók inkább stagnáló üzleti környezetre és bevételekre számítanak, miközben a munkaerő minőségbeli rendelkezésre állását tartják továbbra is az egyik legnagyobb kihívásnak.

3.1. Zala megye gazdasági, foglalkoztatási és társadalmi helyzetképe

Zala megye a Dunántúl délnyugati részén fekszik, határos Horvátországgal, Szlovéniával, Vas-, Veszprém- és Somogy megyével. A megye 3784 km² területén a völgyekkel erősen szabdalts dombosági felszín az uralkodó. A megye nagy része a nyugat-dunántúli peremvidékhez sorolt Zalai dombosághoz tartozik, északon egy keskeny sáv áthúzódik a Vasi-hegyhátra, illetve délen a Dunántúli dombvidékre, a Keszthelyi-hegység pedig a Dunántúli-középhegység része.

⁸ Lásd például MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (2019): Rövidtávú munkaerő-piaci prognózis – 2020.



ZALA MEGYE JÁRÁSAI, 2020
 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet

0 1 2 3 4 5 km



Adatok forrása: [KSH, TeIR]



Járás	Település, db (2020.01.01.)	Lakónépesség, fő (2019.01.01.)
Keszthelyi	30	48 410
Lenti	48	18 329
Letenyei	27	15 074
Nagykanizsai	49	74 005
Zalaegerszegi	84	98 263
Zalaszentgróti	20	14 567
összesen	258	268 648

Készült a Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) segítségével a Lechner Tudásközpont Informatikai osztályán

Zala megye közigazgatási szerkezete hat járásra tagozódik, területén két megyei jogú város, Nagykanizsa és Zalaegerszeg, valamint további nyolc város (Hévíz, Keszthely, Lenti, Letenye, Pacsa, Zalakaros, Zalalövő és Zalaszentgrót) fekszik. A megyére jellemző az aprófalvas településszerkezet: 258 településének 64%-a 500, 19%-a pedig 100 főnél kevesebb állandó lakossal bír. Ezen településeknek jellemzően az aprófalvas vidékekre jellemző demográfiai és gazdasági kihívásokkal kell szembenézniük, mint a csökkenő létszámú, előregedő népesség és a helyben elérhető munkahelyek hiánya.

Település jogállása	Települések száma	Zala megyei arány	Magyarországi arány ⁹
község	245	95,0%	84,3%
megyei jogú város	2	0,8%	0,7%
nagyközség	3	1,2%	4,1%
város	8	3,1%	10,1%
Összesen	258		

Forrás: KSH

Zala megye gazdaságában a turizmus, ezen belül pedig az egészségturizmus és az aktív pihenésre, a helyi természeti kincsek gazdagságára építő turizmus kiemelten fontos szerepet tölt be. Hévíz és Zalakaros révén a megyében található az ország turisztikai kapacitásait és teljesítményét tekintve második és hatodik települése, amikhez gyógy- és élményfürdők sűrű hálózata és a Balaton társul. A turizmusgazdaság Zala lényegében minden településén jelen van: vagy a településen található attrakció és szolgáltatás-együttes révén, vagy pedig úgy, hogy az ott élő és dolgozó emberek – ingázóként, helyi termelőként – részt vesznek a turisztikai termékek előállításában, a szolgáltatások működtetésében.

Népesség, népsűrűség, elvándorlás

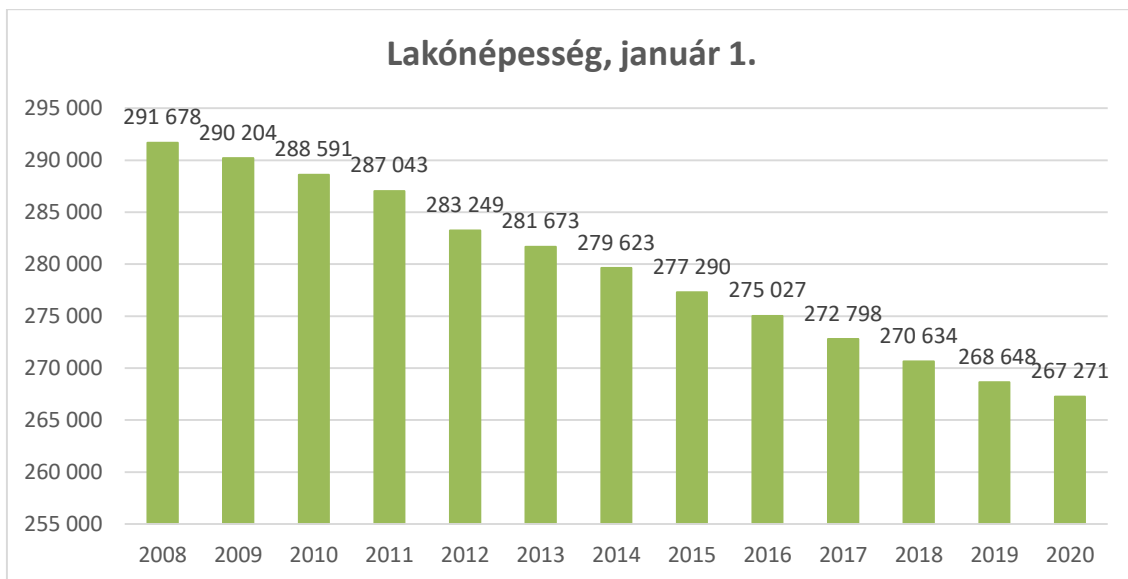
2020. január 1-jén Zala megye lakossága 267,3 ezer fő volt¹⁰. A népsűrűség 71 fő/km². A népesség évi 0,5-1,3 % közötti, stabilizálódó tendenciájú csökkenést mutat, ami meghaladja az országos átlagot. 2018-ban az élveszületések és halálozások különbségeként a természetes fogyás 1969 fő volt. Népeségarányosan az országos és a régiós átlaghoz képest is jelentősen magasabb a természetes fogyás mértéke.¹¹

⁹ A magyarországi arányszám esetében a fennmaradó 0,8%-ot a főváros és a fővárosi kerületek adják ki.

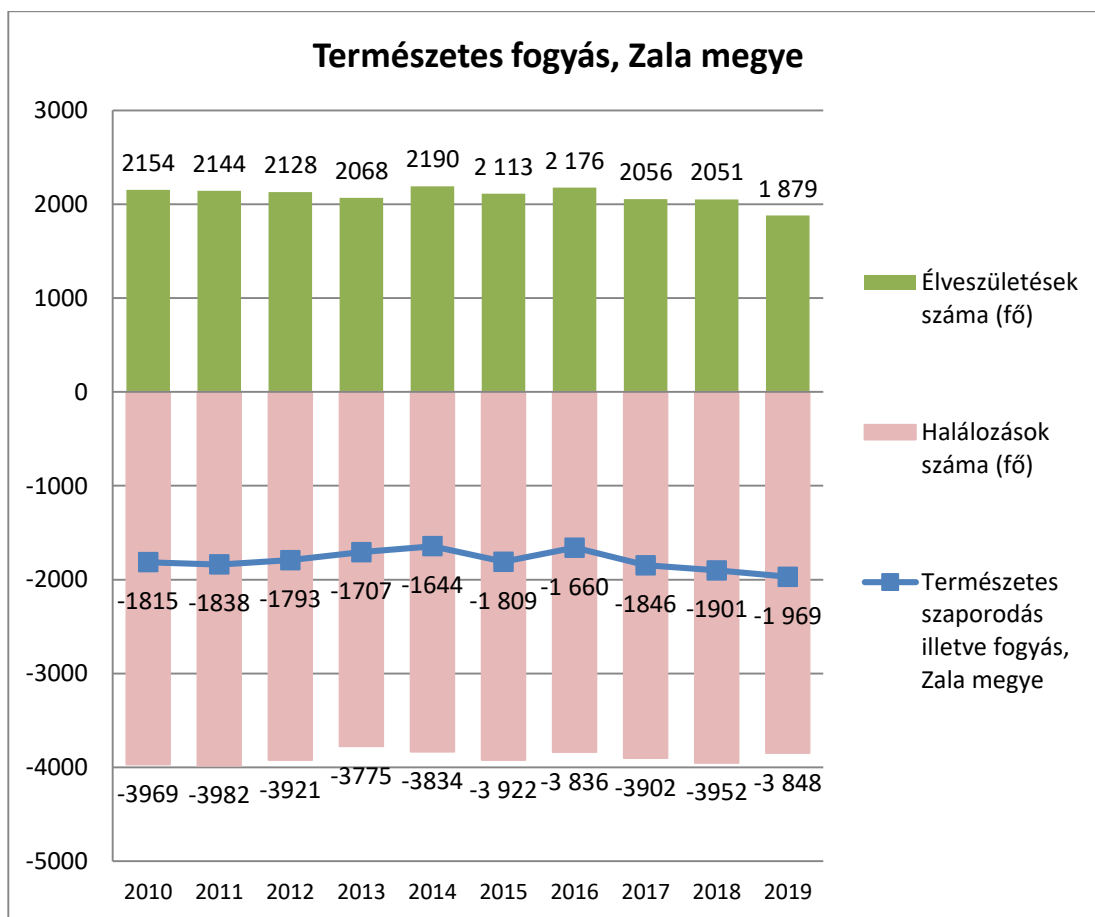
¹⁰ A továbbiakban azért a 2017-es évig számolunk, mert e dátumig ismertek az évközepe demográfiai értékek, amelyek magában foglalják a szezonális ingadozásokat is.

¹¹ A természetes szaporodás, fogyás az élveszületések és a halálozások különbözetét tartalmazza ezer lakosra számítva. Természetes szaporodásról akkor beszélünk, ha a születések száma meghaladja a halálozásokét (a mutató pozitív előjelű), ellenkező esetben természetes fogyásról van szó (a mutató negatív előjelű).

A tényleges szaporodás, fogyás a születések és a halálozások különbözete mellett a belföldi és a nemzetközi vándorlások egyenlegéből adódó népességszám növekedést, illetve csökkenést is tartalmazza ezer lakosra számítva. A mutató a természetes népmozgalmi folyamatok (születések, halálozások) mellett egy adott földrajzi terület népességmegtartó erejét, vagy annak hiányát is kifejezi.



Forrás: KSH

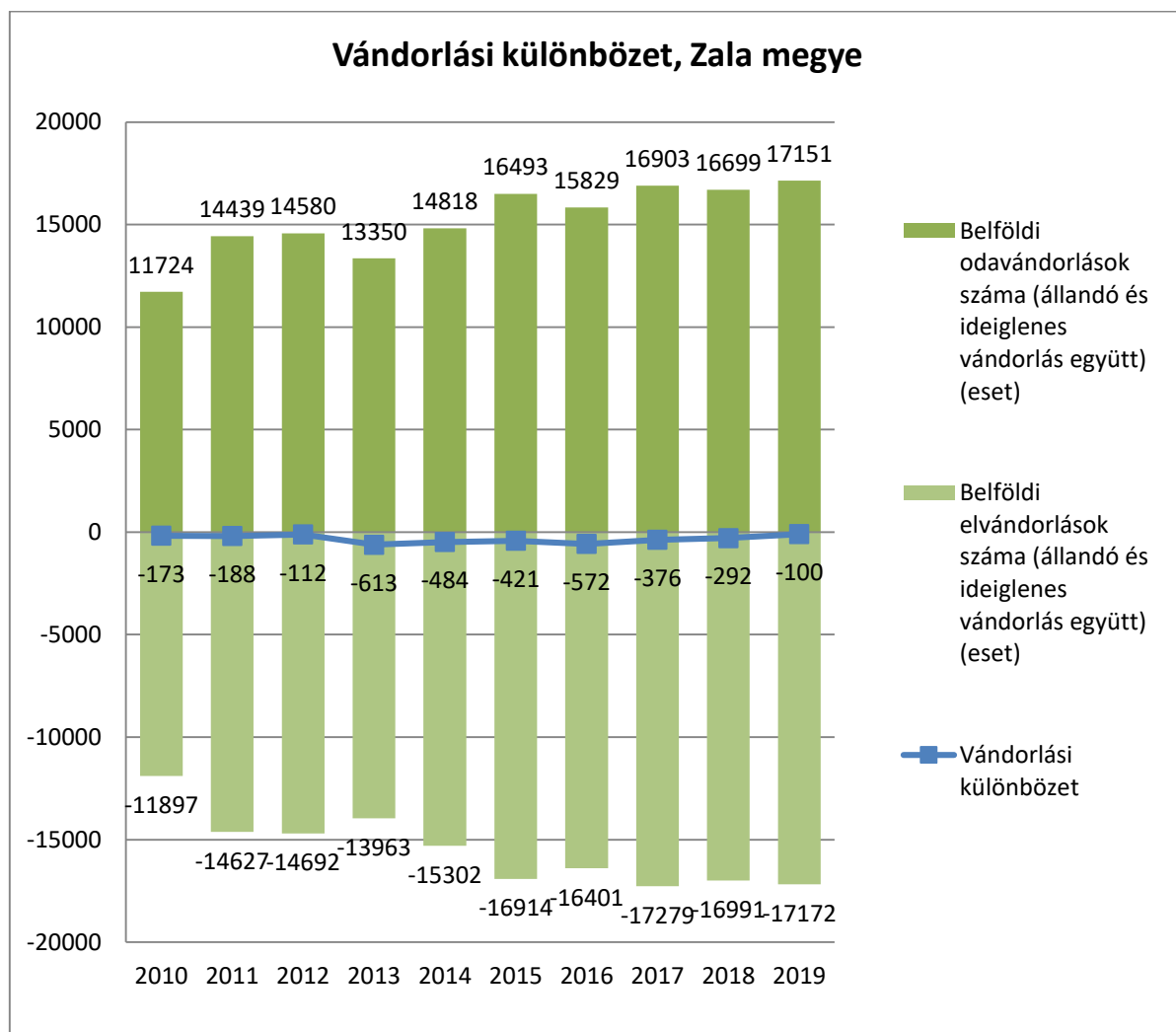
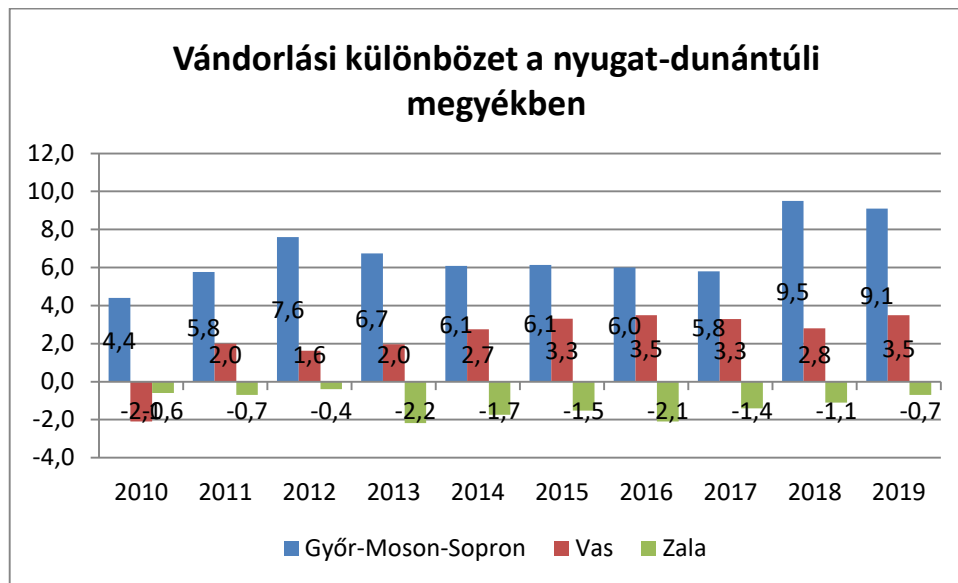


Forrás: KSH

A Zala megyébe és az onnan elvándorlások eredőjeként – szemben a régió többi megyéjének bevándorlási többletével – az elvándorlás jellemző, **ugyanakkor 2016 óta csökkenő mértékben. Hosszú**

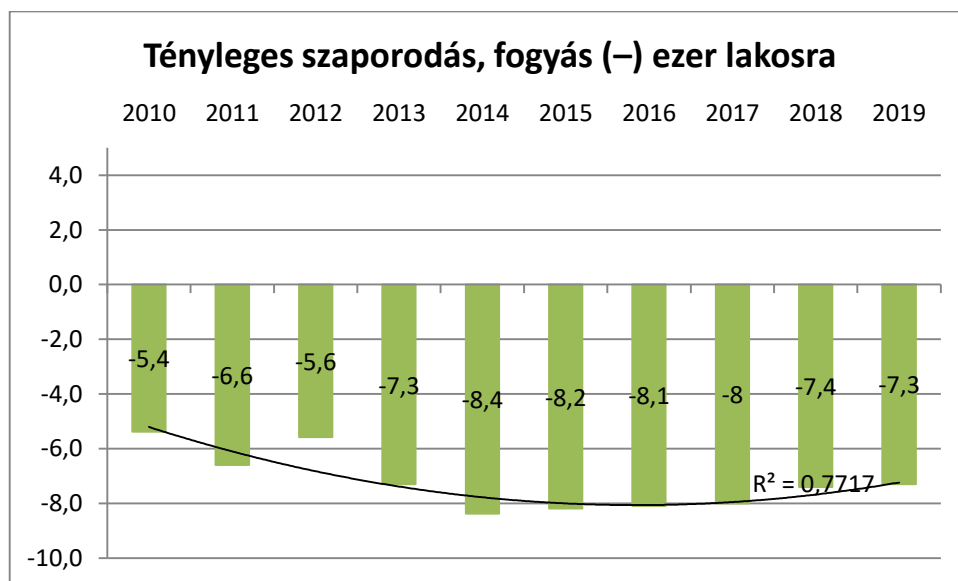
¹² Évközepeki mutatószámok alapján. Forrás: KSH

távon nézve az oda- és elvándorlások száma – azaz a megyei fluktuáció – pedig egyaránt növekvő mértékű.



Forrás: KSH

A születéseket, halálozásokat, valamint vándorlásokat magában foglaló mutató a tényleges szaporodás, illetve fogyás. Az eddigiekből adódik, hogy Zala megyében e szám is negatív tartományban van: **2019-ben 1000 főre 7,3 fő népességfogyás volt jellemző.** 2014-hez képest kicsit csökkent az érték.



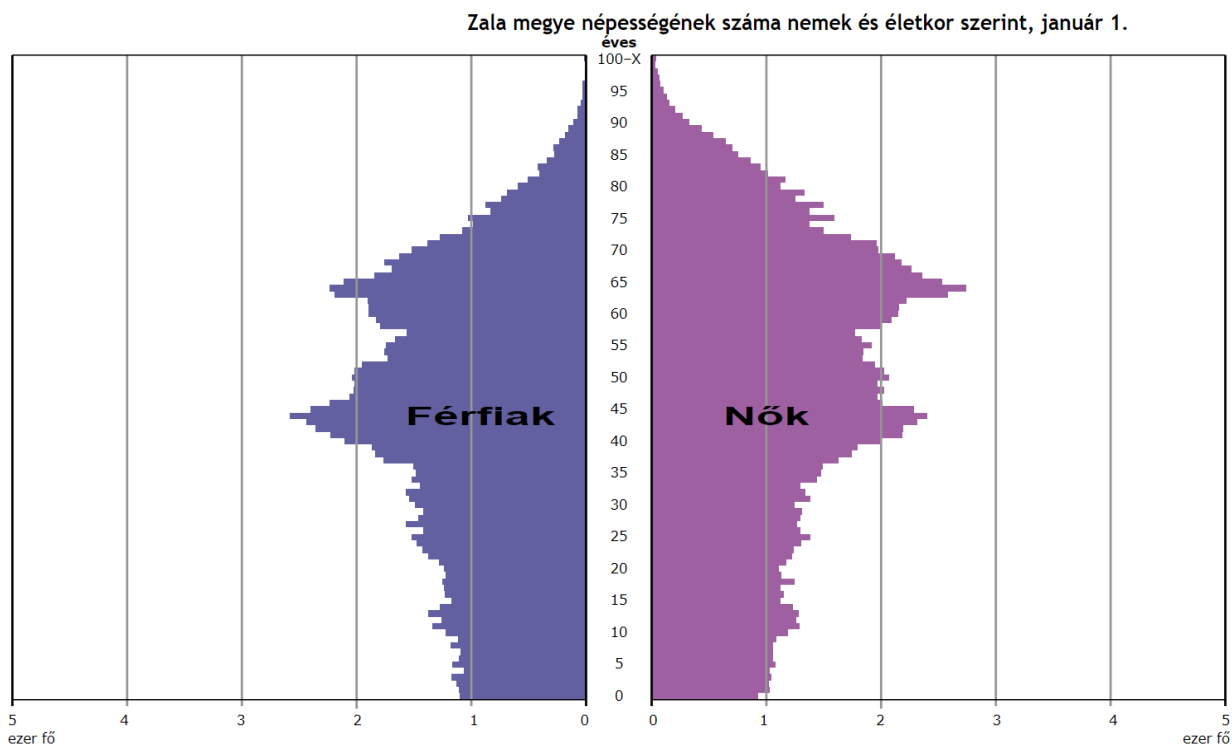
Forrás: KSH

Megvizsgálva a korösszetételt, azt látjuk, a 60 év felettek aránya folyamatosan növekszik, míg a 20-39 évesek száma és aránya is csökken: 2015 és 2020 között 17 százalékkal, azaz több mint 12 ezer fővel. Összességében Zala megyében az országos átlag feletti, az egyik legnagyobb arányú¹³ a 65 évesnél idősebbek aránya: a lakosság 22,5%-a 65 éves, vagy a feletti.

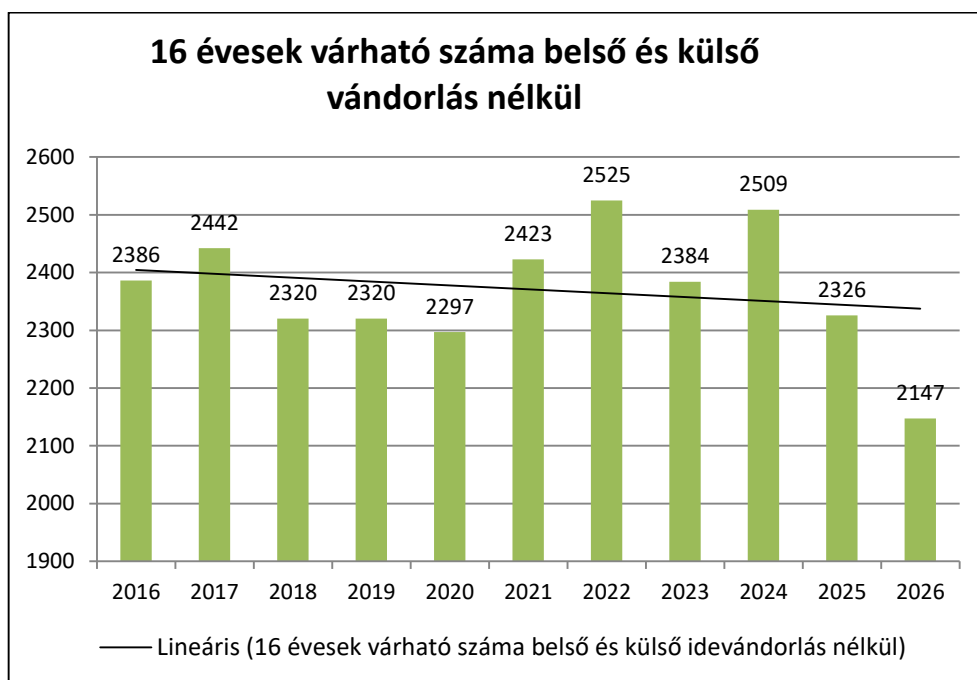
	0-14 éves	15-19 éves	20-39 éves	40-59 éves	60-x éves	Teljes népesség
2015	35 447	13 716	69 554	82 097	76 476	277 290
2016	35 152	13 039	67 000	81 547	78 289	275 027
2017	34 917	12 580	64 355	81 010	79 936	272 798
2018	34 753	12 243	61 906	81 119	80 613	270 634
2019	34 610	12 050	59 657	81 323	81 008	268 648
2020	34 395	11 897	57 677	81 277	82 025	267 271

Forrás: KSH

¹³ A KSH 2011-es népszámlálás bázisán számított adatai alapján 2020-ban a Zala megyei népesség 22,5%-a 65 év feletti, ami a 2016-os adatokhoz képest is 2,4 százalékpontos növekedést jelent; az országban a második legmagasabb, Békés megye (22,6%) után. Az országos és a nyugat-dunántúli átlag egyaránt 19,9%.



Forrás: KSH, vizsgálati év: 2020

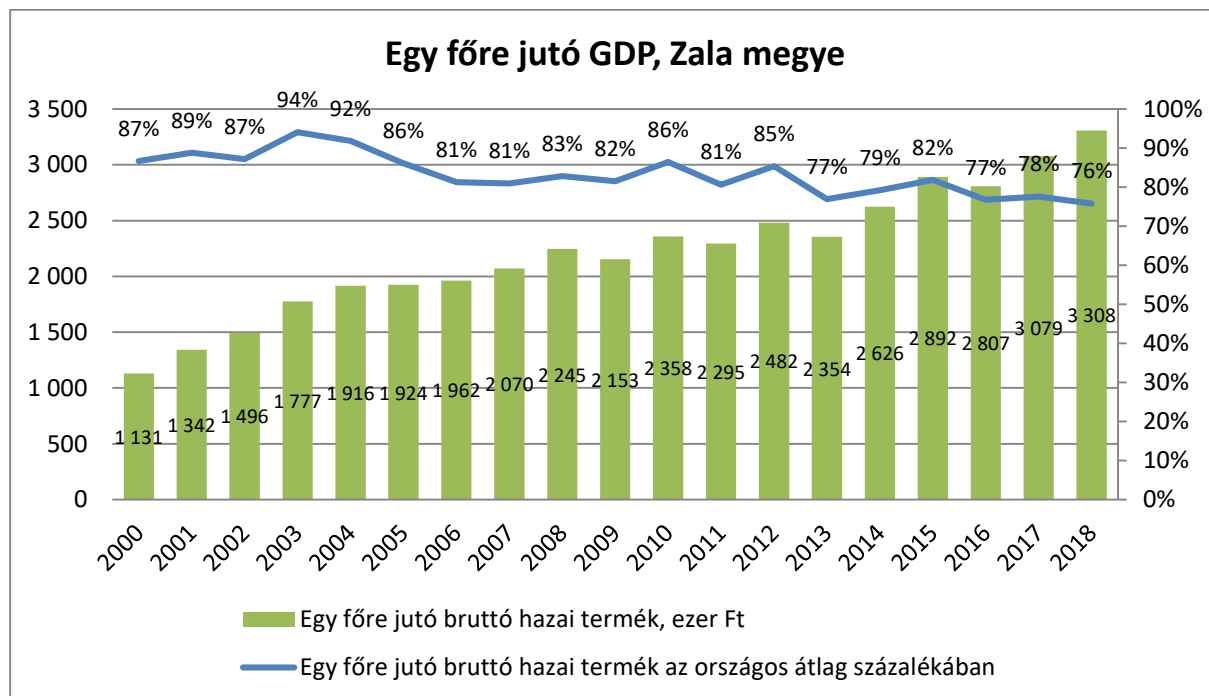


Forrás: saját számolás KSH élveszületési és csecsemőhalandósági adatai alapján

A születésszám és a csecsemőhalandóság különbözetéből kiszámolhatjuk, hány fő lesz várhatóan 16 éves a megyében a következő években: a megyében született munkaképes korba belépő lakosság száma ingadozó lesz, de csökkenő tendenciájú. Ez nem tartalmazza se az elvándorlásokat, se az idevándorlásokat, de mindenképpen mutat valamit arról, hogy minden más feltétel változatlansága mellett a jövőben várhatóan kedvezőtlenebb irányba változna a munkaerő-kínálat.

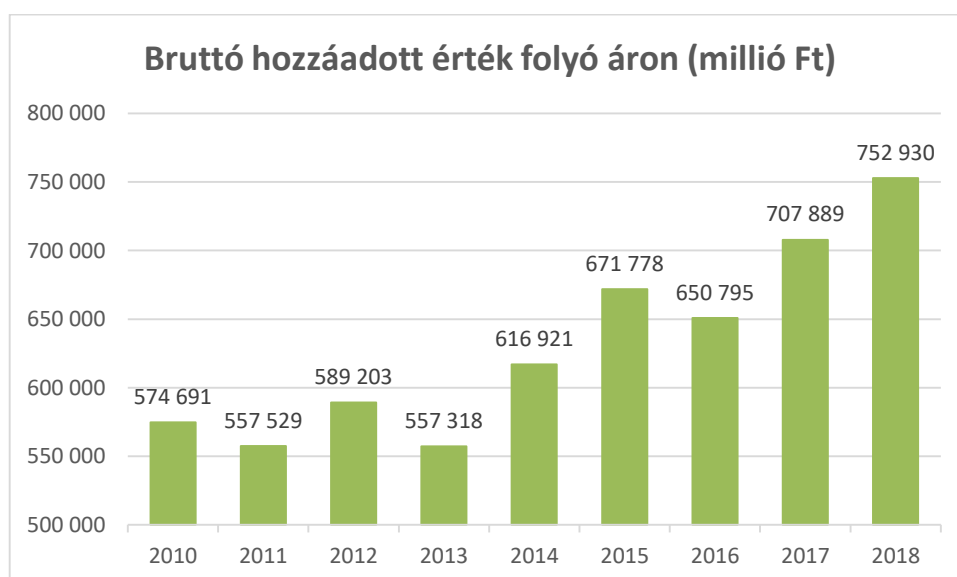
Gazdaság

Zala megye egy főre jutó GDP-je¹⁴ 2013 óta trendszerűen növekszik, de jelentősen elmarad a régiós teljesítménytől. A magyarországi egy főre eső GDP-nek 76%-a, a nyugat-dunántúli régióknak 75%-a.



Forrás: KSH

Hosszabb távon vizsgálva, az egy főre jutó GDP ingadozó értéket mutat Zala megyében. 2000-től alapvetően emelkedő a tendencia, 2005-től folyamatos csökkenés látható az országos átlag százalékában. A 2013-as mélypontot követően nem látható stabil javuló tendencia: az egy főre eső GDP a 2014-es évben Zala megyében ugyan némiképp az országos átlagot meghaladó mértékben növekedett, 2016-ban viszont újra az országos átlagotól elmaradó mértékű volt a növekedés üteme.



Forrás: KSH

¹⁴ A 2018-as értékek előzetes értékek. A korábbi évek értékeit a KSH folyamatosan korrigálja.

A folyó áron¹⁵ mért bruttó hozzáadott érték legutolsó ismert értéke **752,9 milliárd forint volt** Zala megyében (2018). A korábbi évekhez hasonlóan **2018-ban is a legnagyobb hozzájárulást az ipar adta**, ugyanakkor **2018-ban először a feldolgozóiparnál nagyobb bruttó hozzáadott értéket termelt a kereskedelem-szállítás-raktározás-vendéglátás szektorai (22%) és hosszabb időtávon nézve is csökkenő jelentőségű az ipar értékteremtő képessége a teljes gazdasági teljesítményen belül: 2015-ben még 34 és 31% volt az ipar/feldolgozóipar aránya, ami 2018-ra 10 százalékponttal csökkent. Az ipar teljesítménye nemcsak a belső arányokat nézve, hanem éves összehasonlításban is csökkent közel 5%-ot. A legnagyobb arányban bővülő ágazat – a korábbi évhez hasonlóan az építőipar (közel 34%-os növekedés) és az üzleti szolgáltatások területen (25%-os növekedés).**

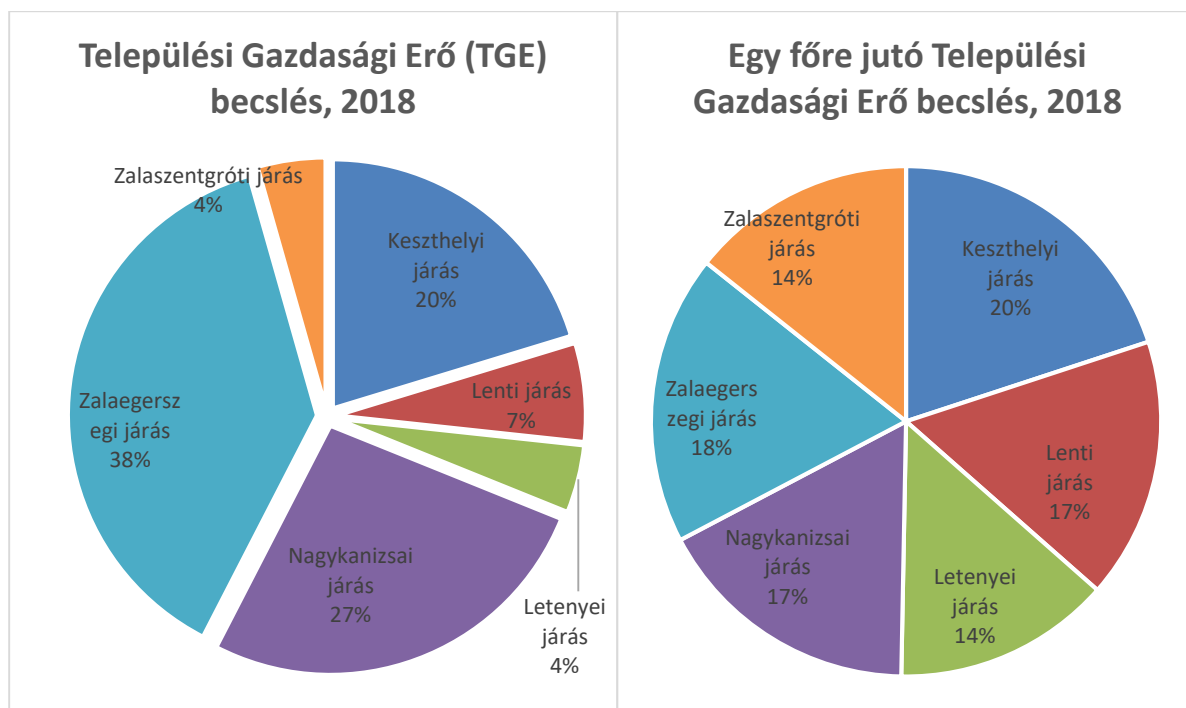
Bruttó hozzáadott érték (folyó áron) 2018 (millió Ft)	Ágazat súlya	Változás az előző évhez képest
Mindösszesen Nemzetgazdasági ágak, ágcsoportok - nemzeti számlák	752 930	100,0%
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	47 253	6,3%
B+C+D+E Ipar összesen	183 585	24,4%
<i>ebből: C Feldolgozóipar</i>	<i>161 688</i>	<i>21,5%</i>
F Építőipar	51 761	6,9%
G+H+I Kereskedelem, szállítás és raktározás, vendéglátás	165 821	22,0%
J Információ, kommunikáció	11 668	1,5%
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	10 175	1,4%
L Ingatlanügyletek	52 553	7,0%
M+N Üzleti szolgáltatások	55 386	7,4%
O+P+Q Közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás	152 406	20,2%
R+S+T+U Egyéb szolgáltatás	22 322	3,0%

Forrás: KSH

Az egyes járások vállalkozásainak gazdasági teljesítményét a települési gazdasági erő becsléssel hasonlíthatjuk össze.¹⁶ Ez alapján elmondható, hogy a járások közül a zalaegerszegi járás a megye gazdasági erejének 38%-át adja, ezt követi a nagykanizsai és keszthelyi járások. A három kisebb járás közül Letenye és Zalaszentgrót gazdasági ereje nagyjából megegyezik, ennél pedig némiképp magasabb Lentié. Ha lakónépesség-arányosan vizsgáljuk a TGE mutatót a megyében, akkor viszont sokkal kiegyensúlyozottabb képet mutat: az egyes járások közül a keszthelyiben mérhető a legmagasabb TGE.

¹⁵ Bruttó hozzáadott érték alapáron= + bruttó kibocsátás (alapáron) - folyó termelőfelhasználás (piaci beszerzési áron)

¹⁶ A TGE az ELTE Regionális Tudományi Tanszékének munkatársai által kidolgozott mutató, mely az adóköteles jövedelem, a helyi adók értéke és a regisztrált vállalkozások száma alapján ad becslést a településeken keletkező gazdasági értékre. Részletesebben Nemes Nagy József –Jakobi Ákos – Kiss János Péter – Lőcsei Hajnalka (2003): A Balaton régió gazdasági fejlettsége a GDP térségi becslése tükrében. Kutatási jelentés. ELTE Regionális Földrajzi Tanszék, MTA-ELTE Regionális Tudományi Kutatócsoport, Budapest.



Települési Gazdasági Erő becslés Zala megyében és a Zala megyei járásokban (Forrás: saját számítás, Nemes Nagy et al 2003, Lőcsei – Németh 2006 alapján)

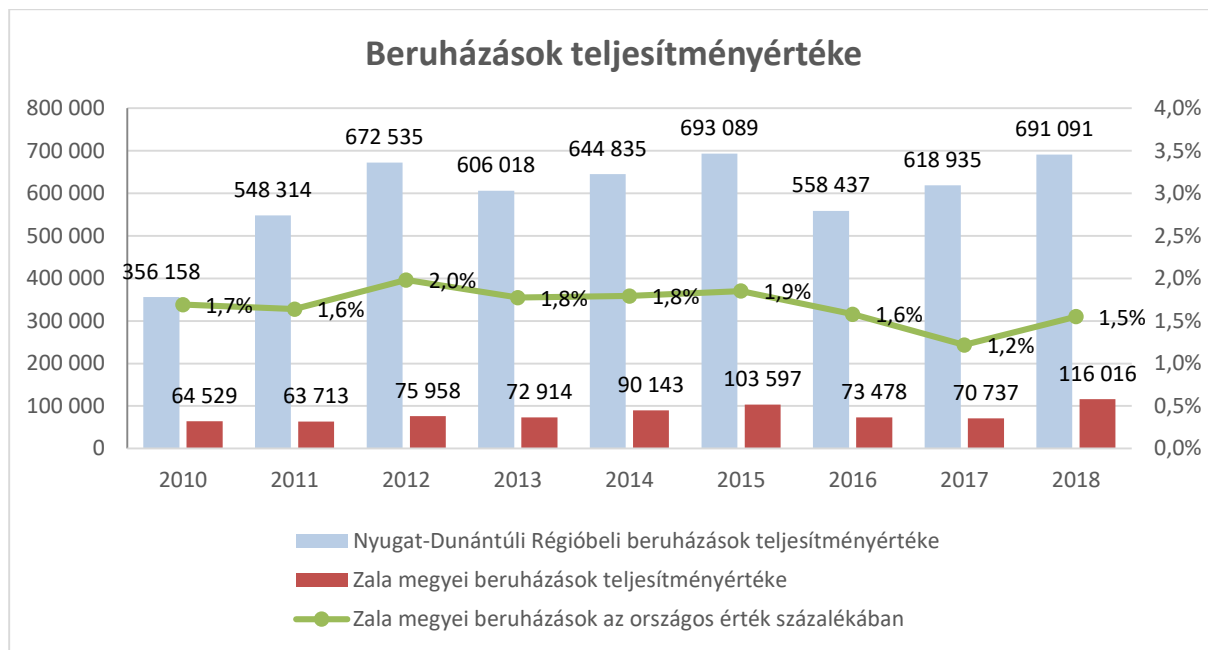
Az alábbi diagram a beruházások teljesítményértékét¹⁷ mutatja be Zala megyében, összehasonlítva azt az országos és régiós értékekkel. Látható, hogy a beruházások értéke 2010 és 2015 között több, mint másfélszeresére nőtt, ugyanakkor a beruházások szintje országosan és a régióban is nagyobb mértékben tudott növekedni. **2016-ban és 2017-ben visszaesést, majd 2018-ban – a várakozásoknak megfelelően –erőteljes növekedést tapasztalhattunk Zala megyében. Zala megye hazánk beruházásainak mindössze 1,5% százalékát adja, ez megyei összehasonlításban az egyik legalacsonyabb hozzájárulási arányt jelent¹⁸, a szomszédos Vas, Veszprém, vagy Somogy megye beruházási értékének kevesebb mint háromnegyede.** Az alacsony beruházási hajlandóság a vállalkozások fejlődésének gátja lehet.

¹⁷ Éves megfigyelés. Vonatkozási kör: vállalkozások, költségvetési és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek, valamint a kijelölt nonprofit szervezetek.

A vállalkozások esetében a megfigyelés a 20 vagy annál több főt foglalkoztató szervezetek esetében teljes körű (beruházásstatisztikai kérdőív), míg a 20 fő alatti vállalkozások adatainak előállítását adóadatok felhasználásával, illetve beruházásstatisztikai kérdőívekkel történik. A kérdőíves megfigyelés ebben a körben azonban csak a kiválasztott vállalkozásokra történik.

A teljes körűen megfigyelt vállalkozási kör és a költségvetési szervek, költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek, valamint a nonprofit szervezetek adatai az adott megye (város) területén megvalósult beruházásokat tartalmazzák, függetlenül a beruházó területi elhelyezkedésétől. A többi szervezet beruházási teljesítményét székhely szerint számoljuk el.

¹⁸ 2018-ban is egyedül Nógrád megyében alacsonyabb a beruházások teljesítményértéke.

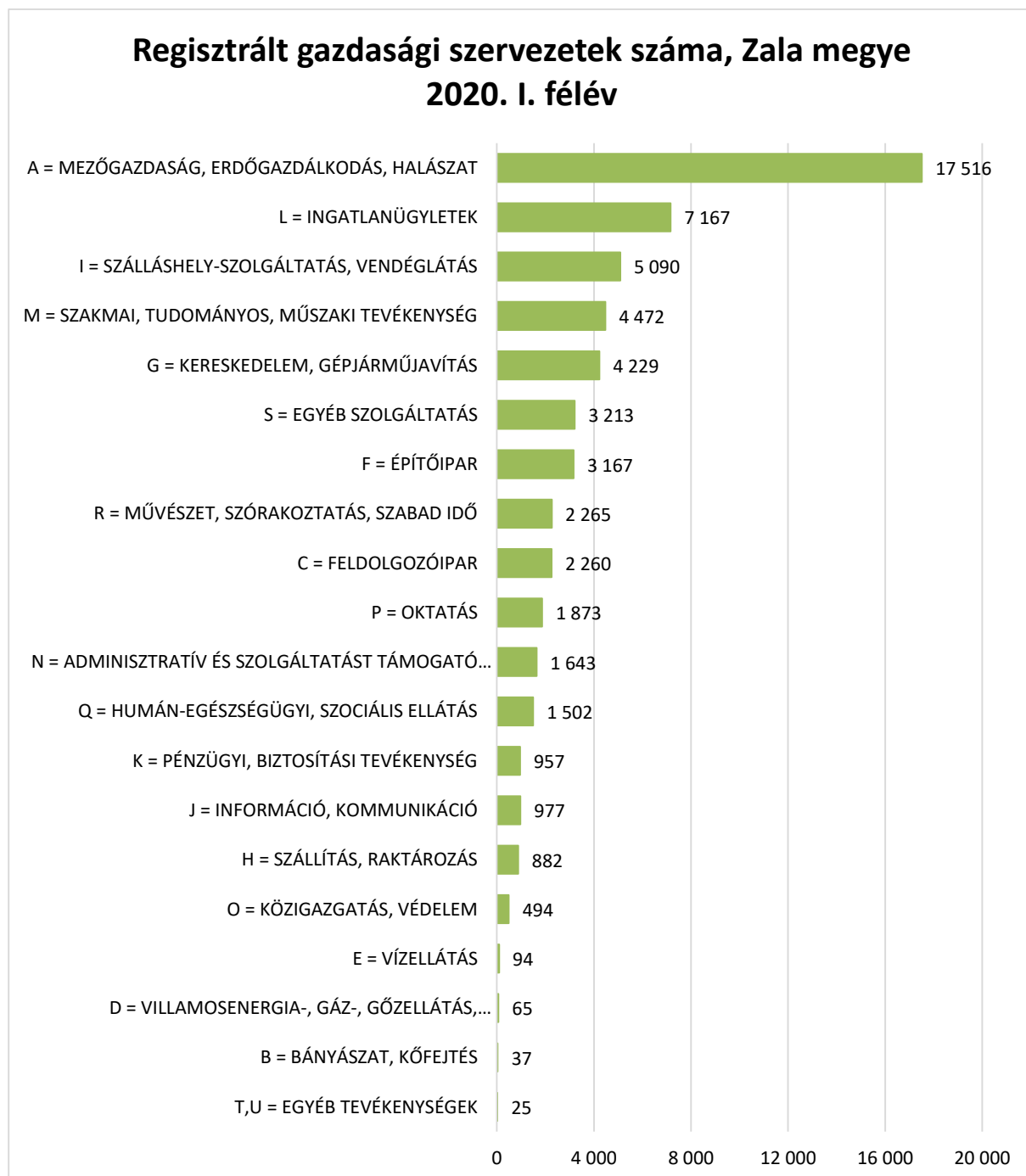


A gazdasági szervezetek beruházási adatait szektorok szerint vizsgálva a legtöbb beruházás **2019-ben** is az iparban zajlott, mintegy **31,3** milliárd Ft értékben, a többi ágazat ettől jelentősen elmarad. A legnagyobb beruházási szint növekedést az évek óta csökkenő pályán lévő szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, valamint a víz- és hulladékgazdálkodás területén mérték. Jelentős növekedés történt a beruházásokban a szakmai, tudományos és műszaki tevékenység, az építőipar és a szállítás-raktározás területén. Ez utóbbi azért is fontos, mivel a megye egyik legjelentősebb ágazata, és a korábbi években sorra csökkenést mutatott a beruházások szintje.

2019	Gazdasági ág	Beruházás összesen	
		millió Ft	előző év azonos időszaka = 100,0
A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	6 796	111,6
B+C+D+E	Ipar	31 324	116,1
B+C+D	Ipar, víz- és hulladékgazdálkodás nélkül	26 192	106,7
C	Feldolgozóipar	21 555	109,9
E	Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	5 131	211,5
F	Építőipar	5 831	148,7
G	Kereskedelem, gépjárműjavítás	4 174	106,7
H	Szállítás, raktározás	7 894	143,6
I	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3 791	238,6
J	Információ, kommunikáció	678	97,1
K	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	52	64,2
L	Ingatlanügyletek	1 542	108,1
M	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	610	159,2
N	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	797	73,2
O	Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	9 370	110,7
P	Oktatás	1 570	72,9
Q	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	2 850	66,1
R	Művészet, szórakoztatás, szabad idő	2 397	135,2
S	Egyéb szolgáltatás	1 357	260,6
A-S	Összesen	81 035	117,6

Forrás: KSH területi adatok

Zala megyében a regisztrált gazdasági szervezetek száma¹⁹ 2020. I. félévében 57 928 db volt, ami mintegy 500 szervezettel több, mint a megelőző évben. 30 százalékuk a „Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat” nemzetgazdasági ágban tevékenykedik. Ezt a kategóriát az ingatlanügyletekkel foglalkozó gazdasági szervezetek követik, illetve a szálláshely-szolgáltatással és vendéglátással foglalkozó vállalkozások. Jelentős számú gazdasági társaság tevékenykedik a kereskedelemben és gépjárműjavításban, illetve a szakmai, tudományos és műszaki tevékenység területén.



Regisztrált vállalkozások száma TEÁOR kategóriák szerint Zala megyében, forrás: KSH

¹⁹ A regisztrált vállalkozások száma tartalmazza a megfigyelés időpontjában az adminisztratív nyilvántartások szerint jogilag létező gazdasági szervezeteket, aki adószámmal rendelkeznek – beleértve az adott időpontban csőd-, vagy felszámolási, illetve végelszámolási eljárás alatt álló szervezeteket is.

A regisztrált gazdasági szervezetek száma folyamatos emelkedést mutat. **5-ből 4 társaság 1-9 fő közötti foglalkoztatotti létszámmal működik.** Ezen felül a társaságok **19%-a 0** vagy ismeretlen számú fővel működik, melyeket „alvó” szervezeteknek tekinthetünk. 10-19 főt foglalkoztató szervezetek aránya 1,2%. Az ettől magasabb foglalkoztatotti létszámmal (20+) csupán a szervezetek **kevesebb, mint 1 százaléka** rendelkezik.

Időszak	Regisztrált gazdasági szervezetek száma	Ismeretlen és 0 fő	Foglalkoztatottak száma					
			1-4 fő	5-9 fő	10-19 fő	20-49 fő	50-249 fő	250 fő felett
2014	54 055	18 516	33 188	1 238	620	303	161	29
2015	54 151	19 204	32 654	1 189	603	310	162	29
2016	54 851	10 504	41 851	1 290	672	324	181	29
2017	55 610	11 151	41 962	1 307	661	324	173	32
2018	56 959	11 918	42 563	1 292	672	307	174	33
2019	57 632	10 984	44 136	1 301	693	310	174	34

Regisztrált gazdasági szervezetek száma foglalkoztatottak létszáma szerint Zala megyében (Forrás: KSH)

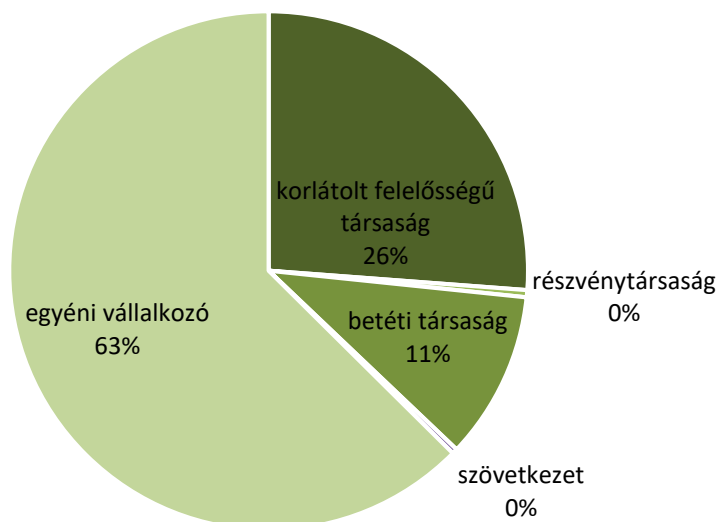
A regisztrált gazdasági szervezeteken belül a működő vállalkozások aránya **2018-ban 37%**. Legnagyobb arányban az 1-4 fő közötti vállalkozások között találhatunk „alvó” (pl. szüneteltetés alatt lévő) vállalkozásokat. A nagyfoglalkoztatók körében pedig a költségvetési- és költségvetési rend szerint működő gazdálkodó szervek (ezen szervezeteket statisztikailag nem sorolhatjuk a működő vállalkozások köré) szerepelnek nagyobb arányban.

2018	Regisztrált gazdasági szervezetek száma	Működő vállalkozások száma	Működő vállalkozások a regisztrált szervezetek arányában
Ismeretlen és 0 fő	11 151	-	0,0%
1-4 fő	42 563	18 998	44,6%
5-9 fő	1 292	1 026	79,4%
10-19 fő	672	488	72,6%
20-49 fő	307	236	76,9%
50-249 fő	174	131	75,3%
250 fő felett	33	21	63,6%
Összesen	56 959	20 900	36,7%

Regisztrált gazdasági szervezetek és működő vállalkozások száma foglalkoztatottak létszáma szerint Zala megyében (Forrás: KSH)

A fenti megállapításokkal egybecseng a legalább 4 főt foglalkoztató Zala megyei regisztrált vállalkozások gazdasági formák szerinti megoszlása. A vállalkozások jelentős – **és a korábbi évekhez képest növekvő aránya** – egyéni vállalkozó, több mint negyede pedig kft-ként működik. A részvénytársaságok és szövetkezetek aránya elhanyagolhatóan tekinthető a térségben.

Legalább 4 főt foglalkoztató regisztrált vállalkozások száma Zala megyében gazdálkodási forma szerint, 2020. I. félév



Regisztrált vállalkozások száma Zala megyében gazdálkodási forma szerint (Forrás: KSH)

Legnagyobb foglalkoztatók Zala megyében

Zala megye gazdasági-foglalkoztatási szerkezetét jól jellemezhetjük a legnagyobb foglalkoztató vállalkozások vizsgálatával. A vizsgálat alapja Zala TOP 100 kiadványa²⁰ és a ceginformacio.hu. Összesen 40 olyan vállalat van Zala megyében, amely legalább 100 főt foglalkoztat és 700 millió forint feletti árbevétellel rendelkezik.

		Foglalkoztatottak száma				
		500-999	300-499	200-299	100-199	Összesen
Árbevétel alakulása (millió Ft)	4001+	7	8	6	6	27
	2501-4000	1	1	3	10	15
	701-2500			1	6	7
	Összesen	8	9	10	22	49

Forrás: Zala TOP 100 és ceginformacio.hu alapján saját gyűjtés

A TEÁOR kategória-besorolás alapján a 100 főnél többet foglalkoztató vállalatok közül legnagyobb számban a fémfeldolgozási termékek gyártása, a gép, gépi berendezés gyártása, a ruházati termék gyártása, továbbá a szálláshely-szolgáltatás, és az élelmiszergyártás területén működnek vállalkozások.

A cegfurkesz.hu és ceginformacio.hu oldalak adatai alapján a következők legnagyobb, 200 fő feletti foglalkoztatotti létszámmal rendelkező, helyi székhelyű vállalkozások Zala megyében (amelyeknek ismert a foglalkoztatotti létszáma) és nem munkaerő-kölcsönzéssel²¹ foglalkoznak:

²⁰ Mediaworks Hungary Zrt. (2019): TOP 100 Zala megye gazdasága - Zala megye legnagyobb vállalkozásai a 2018-as év alapján.

²¹ Három nagyobb létszámú foglalkoztatottal működő munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó cég van Zala megyében, kettő ebből Nagypáli székhellyel. A WHC Személyzeti Szolgáltató Kft. 2020-ban 3 163 főt foglalkoztat, a Job & Career Személyzeti Szolgáltató Kft. 707 főt. A semjénházi székhelyű KÖNIG Szolgáltató Kft. 604 fő közvetítéséért felel. Mindhárom társaság régiós szinten foglalkozik humán szolgáltatásokkal.

	Foglalkoztatottak száma ²²	Árbevétel 2019 (millió Ft)	Járás	Főtevékenység megnevezése
GARTNER INTERTRANS HUNGÁRIA Kft.	1 394	42 761	Zalaegerszeg	Közúti áruszállítás
SAVENCIA FROMAGE & DAIRY Hungary Zrt. ²³	639	18 393	Zalaegerszeg	Tejtermék gyártása
ZALACO Sütőipari Zrt.	634	10 218	Zalaegerszeg	Kenyér, friss pékáru gyártása
DYNAMIC Technologies Hungary Kft.	519	4 178	Nagykanizsa	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása
ZALAKERÁMIA Zrt.	510	12 389	Zalaegerszeg	Kerámiacsempe, -lap gyártása
HONEYWELL Hőtechnikai Kft. ²⁴	456	5 372	Nagykanizsa	Mérőműszergyártás
Zalaerdő Erdészeti Zrt.	441	8 130	Nagykanizsa	Erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység
KANIZSA Trend Kft.	409	6 704	Nagykanizsa	Egyéb bútor gyártása
SCHUNK CARBON Technology Kft.	406	2 556	Lenti	M.n.s. egyéb fémfeldolgozási termék gyártása
AQ ANTON Kft.	392	5 731	Zalaegerszeg	Szerszámgyártás
E.M.E Villanymotorokat Összeszerelő Kft.	345	8 221	Nagykanizsa	Villamos motor, áramfejlesztő gyártása
Észak-zalai Víz- és Csatornamű Zrt.	333	5 726	Zalaegerszeg	Víztermelés, -kezelés, -ellátás
ROTARY Fúrási Zrt.	306	10 722	Nagykanizsa	Kőolaj-, földgázkitermelési szolgáltatás
"Z + D" Nagykereskedelmi és Diszkont Kft.	301	14 119	Keszthely	Ital nagykereskedelme
EDELMANN Hungary Packaging Zrt.	275	8 243	Zalaegerszeg	Papír csomagolóeszköz gyártása
Dél-zalai Víz- és Csatornamű Zrt.	238	3 089	Nagykanizsa	Víztermelés, -kezelés, -ellátás
HEAT-GÁZGÉP Gázipari Gépgyár Kft.	231	3 891	Nagykanizsa	M.n.s. egyéb általános rendeltetésű gép gyártása
E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt.	224	9 545	Nagykanizsa	Gázelosztás
ZÁÉV Zrt.	223	72 894	Zalaegerszeg	Lakó- és nem lakó épület építése
KA-PE Transz Fuvarozó és Szolgáltató Kft.	212	6 528	Zalaegerszeg	Közúti áruszállítás
HOTEL CARBONA GYÓGYSZÁLLODA Zrt.	210	2 483	Keszthely	Szállodai szolgáltatás
CREATON South-East Europe Kft.	210	15 071	Lenti	Égetett agyag építőanyag gyártása
ELANDERS Hungary Nyomdaipari Kft.	209	6 340	Zalaegerszeg	Nyomás (kivéve: napilap)
AVIUS Termelő, Ker. és Szolg. Kft.	205	2 616	Nagykanizsa	Műanyag lap, lemez, fólia, cső, profil gyártása

Forrás: Zala TOP 100 és ceginformacio.hu oldalak alapján saját gyűjtés

²² 2020. novemberi adatok a ceginformacio.hu adatai alapján.

²³ Korábbi nevén Pannontej Zrt.

²⁴ A nagykanizsai telephely neve: Resideo Kft.

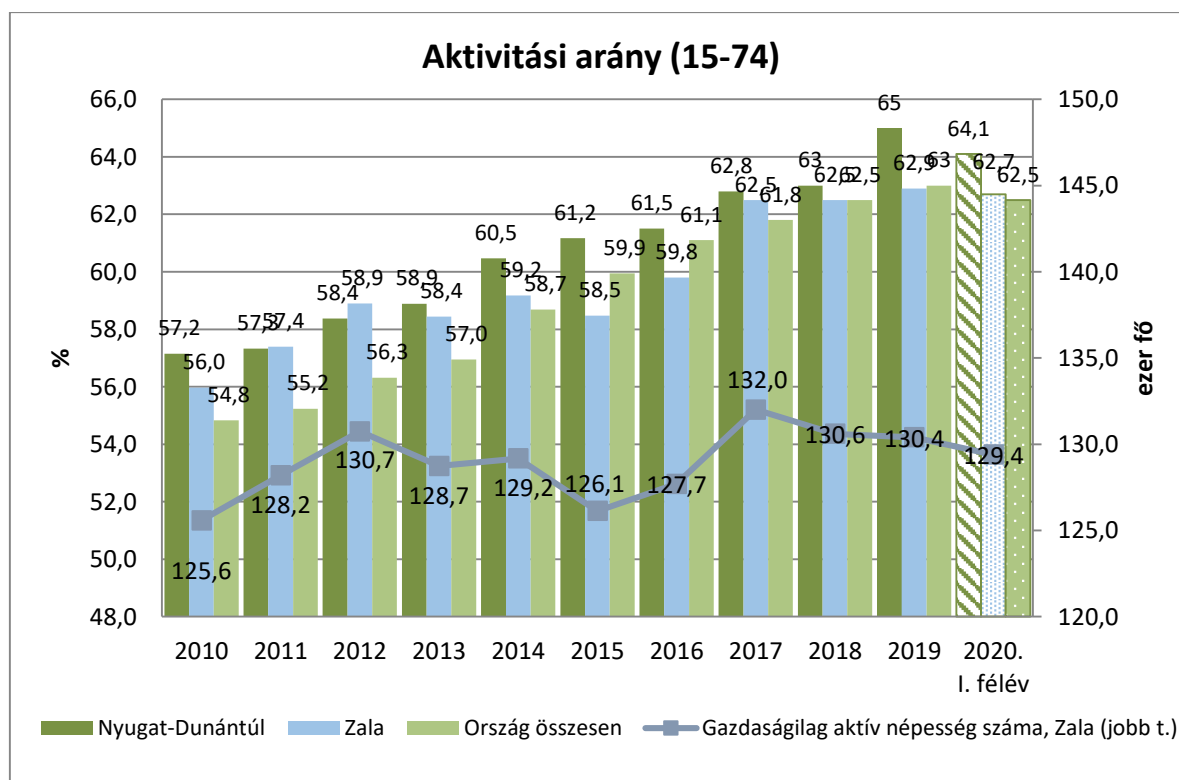
2020-ban a legnagyobb zalai székhelyű²⁵ foglalkoztató a Gartner Intertrans Hungária Nemzetközi Fuvarozási Szállítmányozási Kft. volt, 1 394 fő foglalkoztatottal és 42,8 Mrd forintos nettó árbevétellel. Kiemelkedő foglalkoztatója a térségnek továbbá a Savencia Fromage & Dairy Hungary Zrt. (639 fő) és az utóbbi években jelentősen bővülő Zalaco Kft. (634 fő).

Foglalkoztatás

Fő mutatószámok alakulása

Általánosságban véve a fő foglalkoztatási mutatószámok 2020-ban Zala megyében és országosan is romlottak az előző évhez képest. A gazdaságilag aktívak aránya a 15-74 éves népességben belül 2020 harmadik negyedében 62,7% (Nyugat-Dunántúl: 64,9%). A foglalkoztatási arány 59,9% (Nyugat-Dunántúl: 63,1%). Zala megyében a munkanélküliségi ráta 4,5%, ami nagyjából megfelel az országos értéknek (4,4%), a nyugat-dunántúli régióra jellemző értékeknél pedig kedvezőtlenebb (2,7%). Az alkalmazásban állók száma 2020. I. félévében 59 991 fő, ami közel 10%-os csökkenést jelent az előző év azonos időszakához képest.

A következőkben részletesen is megvizsgáljuk az alapvető számok és arányszámok változását az egyes években, úgymint aktivitás, foglalkoztatás, munkanélküliség, inaktivitás. A következőkben az elérhető legfrissebb éves átlagos adatokat mutatjuk be.

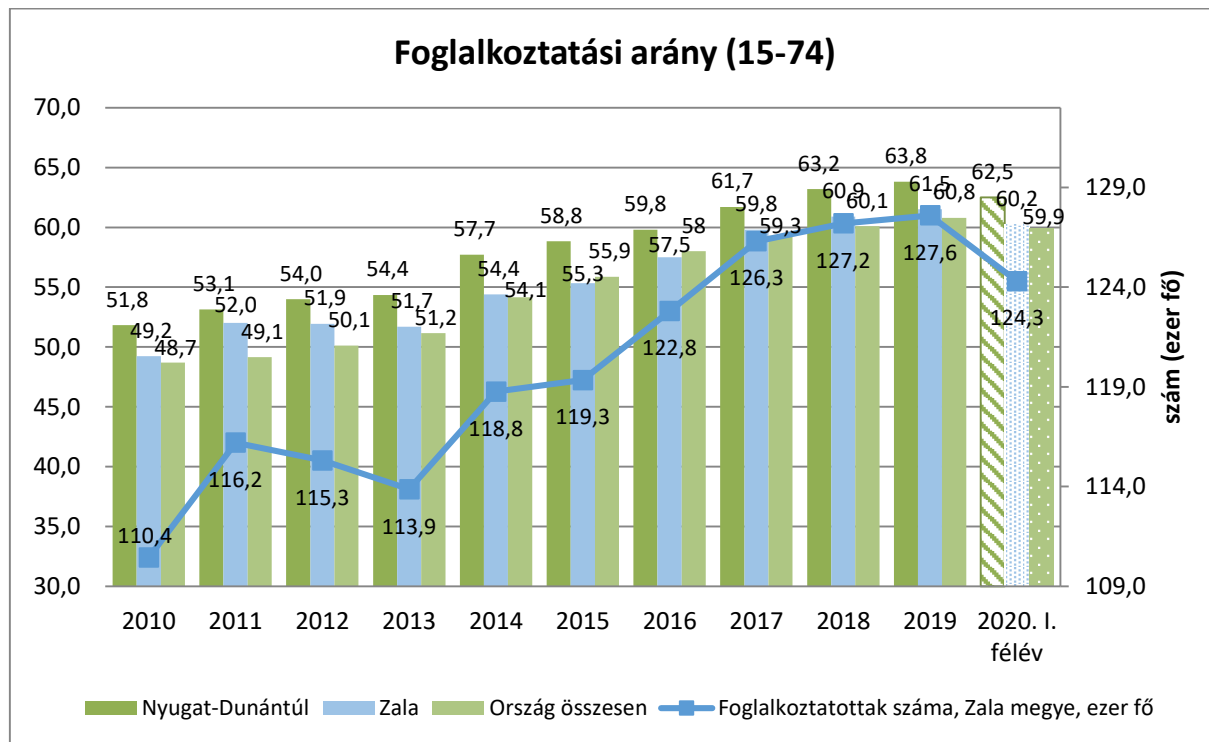


Forrás: KSH

Az gazdaságilag aktívak száma 2012-ig emelkedést mutatott, majd csökkeni kezdett. A gazdaságilag aktívak aránya a 15-74 éves népességben belül a 2010-es 56%-ról **2020-ra 62,7%-ra nőtt**. A növekedés 2017-re érte, illetve haladta meg az országos szintet. A **2018-2020-as időszakban úgy tudott tovább**

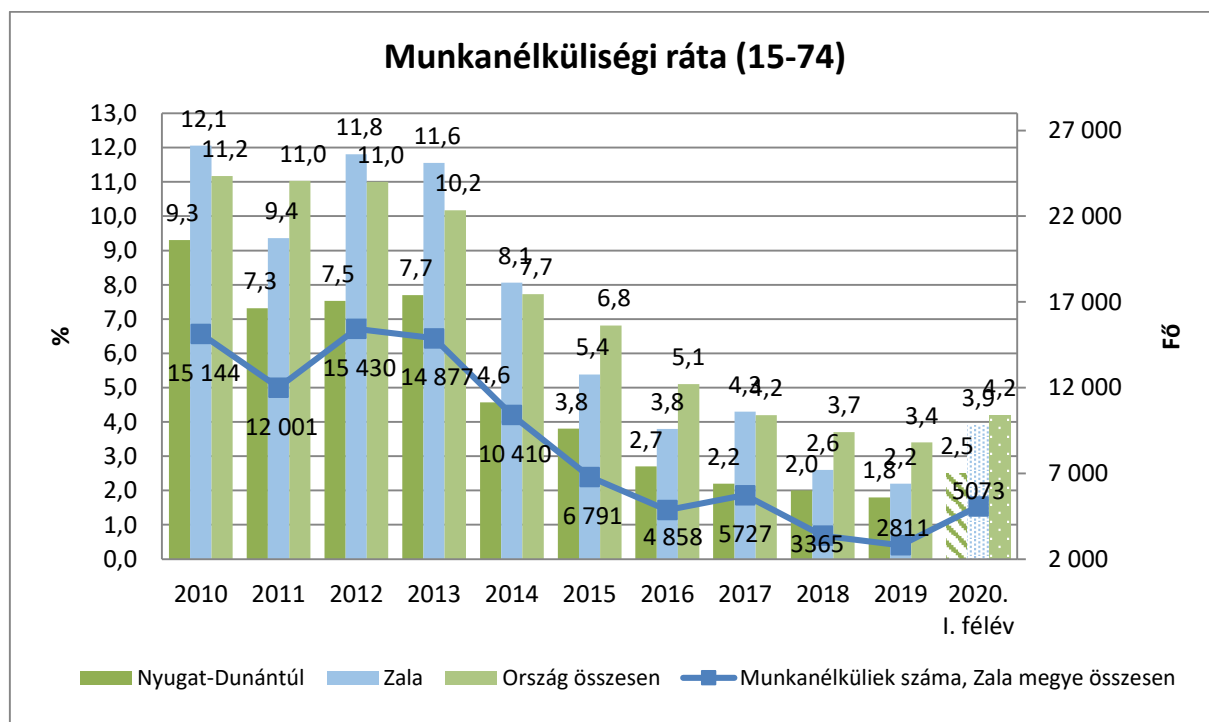
²⁵ A fenti vállalkozásokon túl a GE Hungary és Flex Hungary vállalkozások közismerten nagyfoglalkoztatói Zala megyének, ugyanakkor a megyei foglalkoztatotti adataik a statisztikákban külön nem jelennek meg. Így például a Zala Megye TOP100 kiadvány sem tartalmazza, hogy helyileg a megyében hány embert foglalkoztatnak.

nőni az aktivitási arány, hogy a gazdaságilag aktívak száma csökkent. Emögött a korábbiakban tárgyalt nagymértékű előregedés és a kivándorlási folyamatok keresendők.



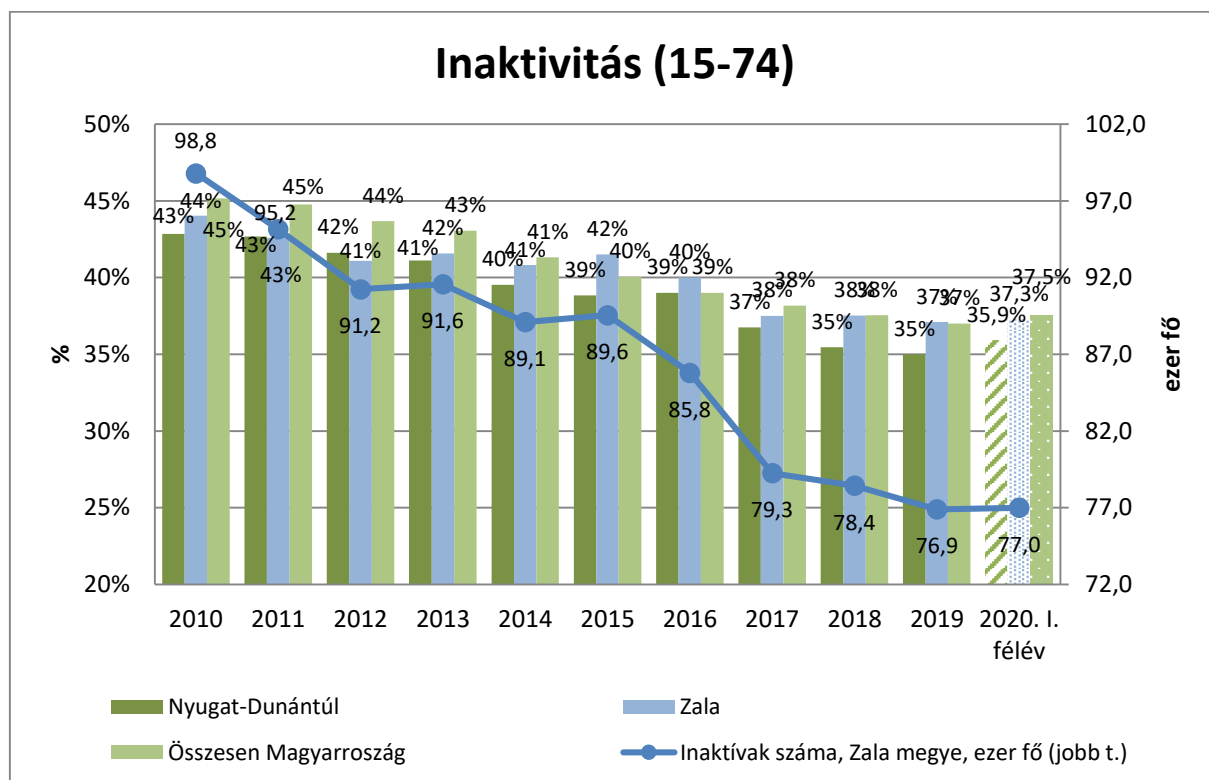
Forrás: KSH

A foglalkoztatottak száma 2013-2019 között folyamatosan és stabilan növekedett, és a koronavírus okozta gazdaság helyzet ellenére is, 2020 I. félévéig több mint 11 ezer fővel nőtt a foglalkoztatottak létszáma megyében. A foglalkoztatási arány meghaladja az országos szintet.



Forrás: KSH

A munkanélküliek száma a 2012-es 15 ezer főt meghaladó értéknek nagyjából a harmada 2020. I. félévében. A 2018 II. negyedévben mért rekord alacsony 1,9%-os munkanélküliségi rátához képest emelkedés észlelhető, ugyanakkor az álláskeresői létszám még mindig jelentősen elmarad a 2008-2009-es válságot követő időszak létszámaitól. A gazdasági előrejelzések ugyanakkor rövid távon további növekedést jeleznek előre a munkanélküliek számában.



Forrás: KSH

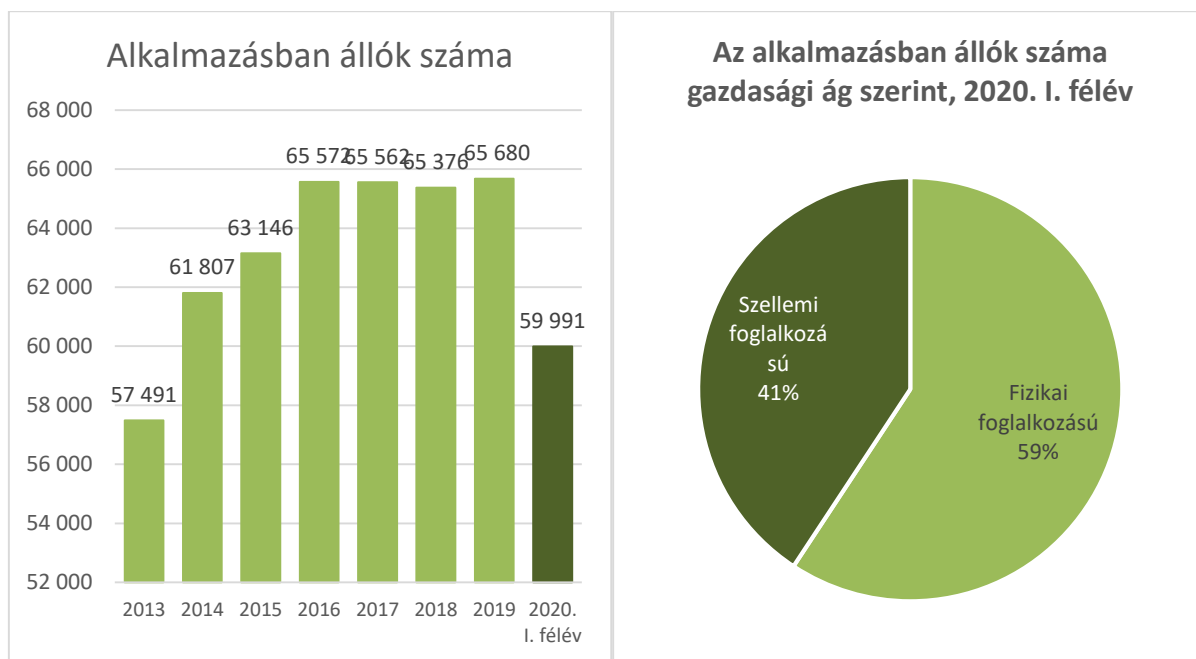
Az inaktívok száma 2010-ről 2020-ra több mint 20 ezer fővel mérséklődött, 2018-ról 2019-re a lassuló csökkenés ellenére is nagyjából ezerötzszáz fővel csökkent az inaktivitás. A 15-74 éves népességben belüli arányuk jelenleg 37,3%. A nyugat-dunántúli inaktivitási arány a Zala megyeinél is nagyobb mértékben csökkent, de ez leginkább Győr-Moson-Sopron megyének köszönhető.

Alkalmazásban állók²⁶

Az alkalmazásban állók száma 2016 és 2019 között stagnált, annak ellenére, hogy jelentős foglalkoztatás-bővítési szándék jellemezte ebben az időszakban is a megyét mind a GVI, mind a Kormányhivatal felmérései alapján²⁷. 2019-ben átlagosan 65 680 fő állt alkalmazásban, ez a koronavírus okozta gazdasági helyzet miatt 60 ezer fő alá csökkent. Nagyobb arányban a fizikai foglalkozásúak veszítették el munkahelyüket: a fizikai foglalkozású alkalmazottak aránya a korábbi 62%-ról 59%-ra csökkent.

²⁶ A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek székhely szerinti adatai.

²⁷ Lásd például a Negyedéves Munkaerőgazdálkodási Felméréseket, vagy a GVI Rövidtávú munkaerő-piaci prognózisait.



Forrás: KSH

A legtöbb alkalmazott 2019-ben is a feldolgozóiparban dolgozott (14,7 ezer fő), ezt követték a humán-egészségügyi és szociális ellátások (8,2 ezer fő). A 2018-ban harmadik legnagyobb létszámban foglalkoztató szállítás-raktározás ágazatban 2019-re több mint 600 fővel (9%-kal) csökkent a foglalkoztatotti létszám, így ebben az évben az oktatás területén dolgozott már csak 6 ezer főnél több munkavállaló – teljes munkaidőben. A megye húzóágazata a bruttó hozzáadott értéket, a beruházásokat és foglalkoztatást tekintve továbbra is egyértelműen az ipar.

Az előző évhez képest jelentősen tudott növekedni a foglalkoztatotti létszám az IKT és az ingatlanügyletek területén, míg nagyobb csökkenés a szállítás-raktározás területén túl a tavaly – úgy látszik ideiglenesen – felfutott pénzügyi területen volt tapasztalható.

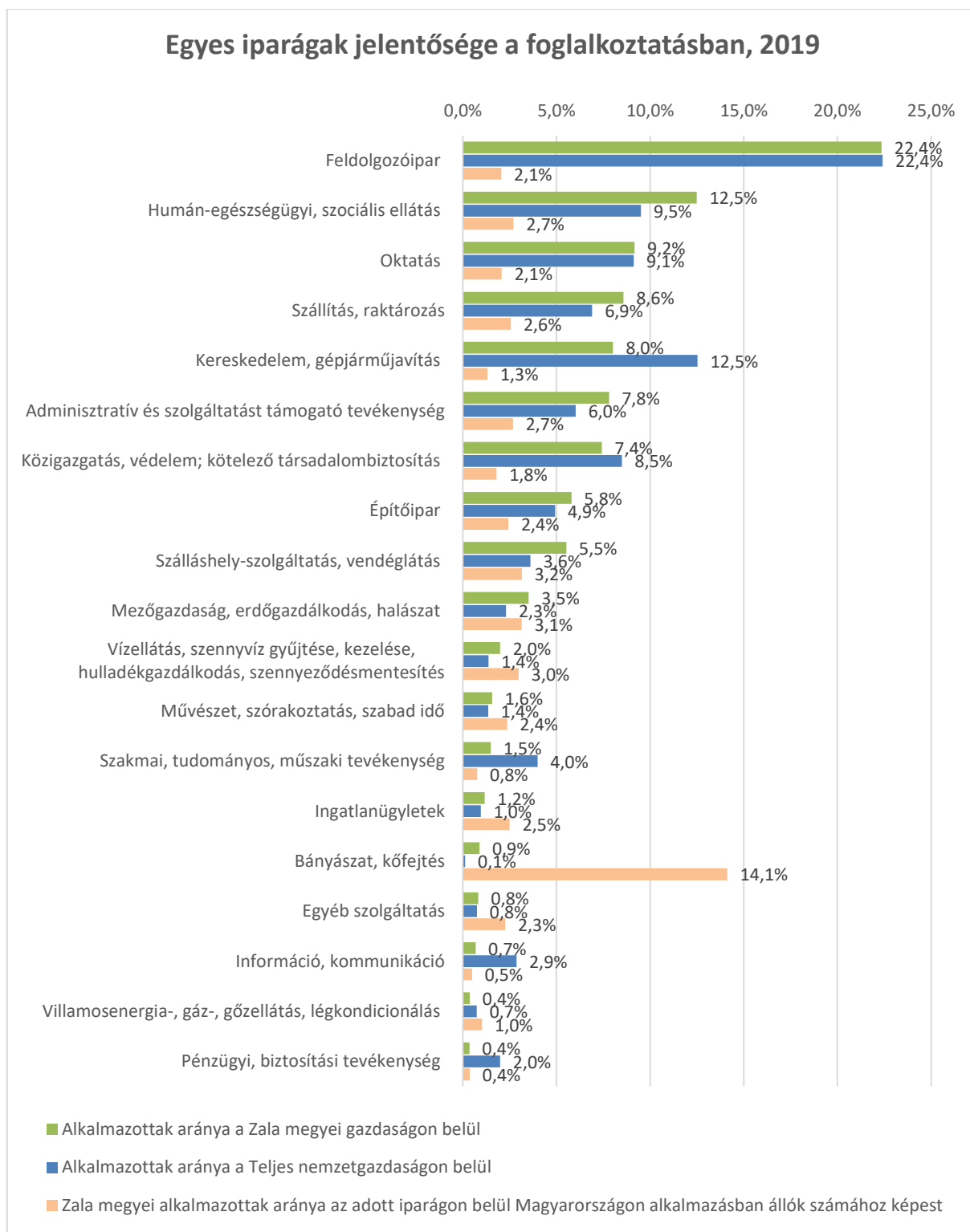
2019	Fizikai foglalkozású	Szellemi foglalkozású	Összesen	Változás az előző évhez képest (%)
Feldolgozóipar	11 482	3 197	14 682	99,8%
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	3 125	5 078	8 206	98,3%
Oktatás	1 124	4 896	6 020	99,4%
Szállítás, raktározás	5 015	617	5 632	91,0%
Kereskedelem, gépjárműjavítás	3 599	1 664	5 266	100,9%
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	4 321	806	5 128	104,7%
Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	1 491	3 383	4 874	96,1%
Építőipar	2 720	1 085	3 808	106,4%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	2 820	810	3 630	109,1%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1 663	645	2 308	98,3%
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmérséklés	923	386	1 309	99,0%
Művészet, szórakoztatás, szabad idő	382	641	1 023	92,2%

Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	240	740	980	99,1%
Ingtatlanügyletek	518	250	768	111,0%
Bányászat, kőfejtés	429	154	583	97,5%
Egyéb szolgáltatás	282	260	542	95,1%
Információ, kommunikáció	107	339	446	118,9%
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	95	146	242	102,5%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	4	231	235	74,3%
Összesen	40 340	25 327	65 680	100,4%

Forrás: KSH

Összességében elmondható, hogy az országos megoszlásokhoz képest Zala megyében jelentősebb súlyú rendre a szálláshely-szolgáltatás, a mezőgazdaság és a vízellátás ágazatokban foglalkoztatottak aránya. Az országos arányhoz képest kevésbé jelentős ágazatok a kereskedelem, gépjárműjavítás, a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, a pénzügyi, biztosítási tevékenység; az információ, kommunikáció.²⁸

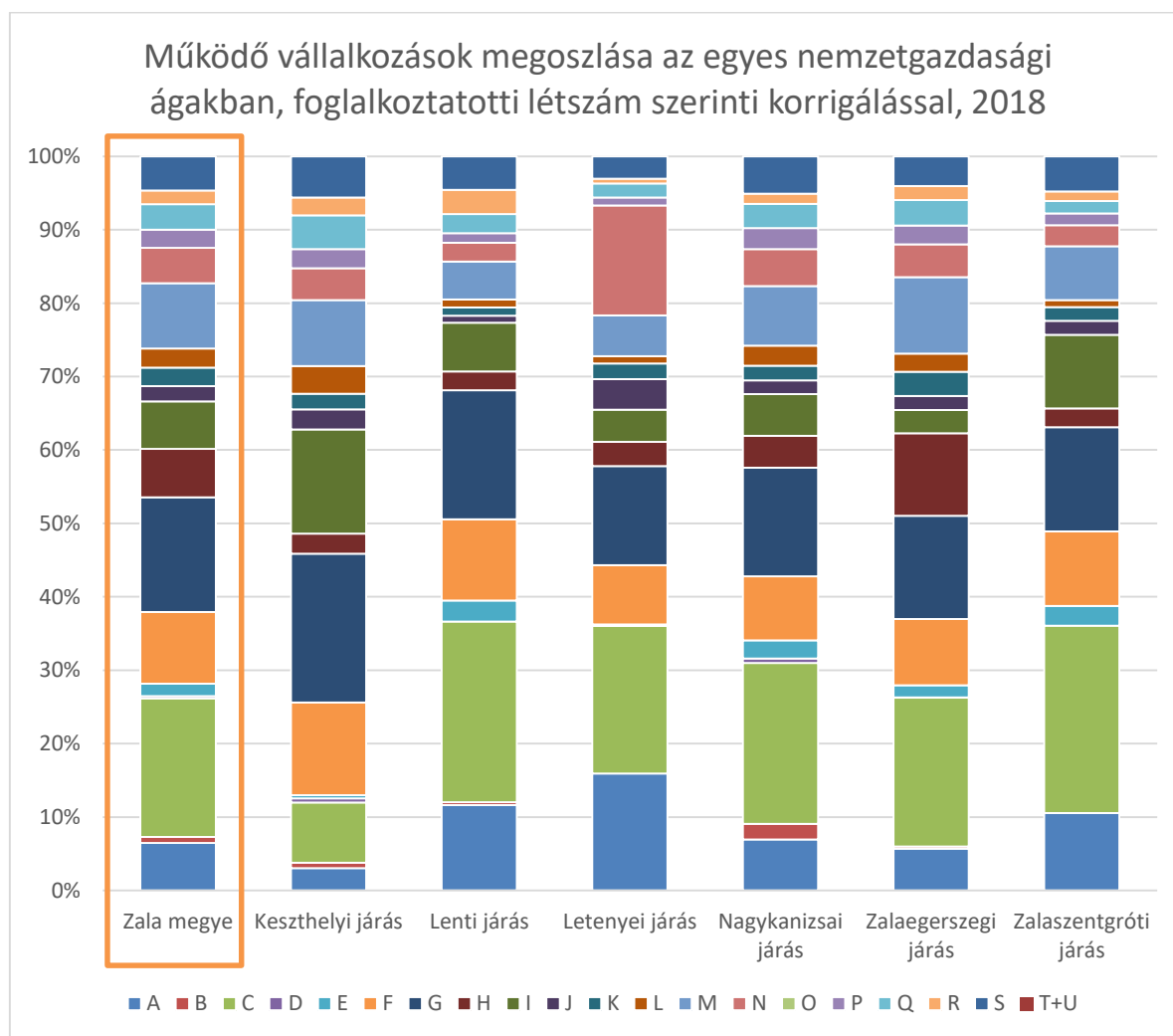
²⁸ Érdekeség, hogy a megye teljesítményének aránylag kis részét adja a bányászati foglalkoztatás (0,1%), azonban Zala megye adja a Magyarországon alkalmazásban állók 17%-át. Ha a kiemelkedő nemzetgazdasági ágakat összevetjük a legnagyobb cégekkel, látható, hogy a bányászat a nagykanizsai székhelyű Rotary Fúrási Zrt. tevékenysége nyomán ilyen kiemelkedő jelentőségű. Nem mellékes azonban, hogy tevékenységüket nagyrészt külföldön végzik.



Forrás: KSH

Járási szintű összehasonlítását kaphatjuk az egyes ágazatok foglalkoztatási jelentőségének, ha összevetjük a működő vállalkozások ágazati összetételét, a foglalkoztatotti létszámkategóriákkal

súlyozva.²⁹ Ez a kimutatás ugyan az állami szektorban dolgozókat nem mutatja, viszont a piaci megoszlást jól közelíti. A járási különbségek közül kiemelhető, hogy a keszthelyi járásban a legkisebb feldolgozóipar és a legnagyobb a vendéglátás és a kereskedelem-gépjárműjavítás súlya ágazatok súlya. A lenti és a zalaszentgróti járásokban a feldolgozóipar, a letenyei járásban pedig az adminisztratív és szolgáltatást-támogató szektorok, valamint a mezőgazdaság a nagyobb foglalkoztató ágazatok. A nagykanizsai járásban a bányászat, a zalaegerszegi járásban pedig a szállítás-raktározás súlya haladja meg jelentősebben a megyei értéket.



Forrás: KSH

²⁹ A diagramon a működő vállalkozások számát a foglalkoztatotti létszám kategóriák segítségével korrigáltuk: az egyes nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások számát a KSH által szintén közölt létszám kategóriáinként súlyoztuk, az így kapott eredményeket pedig százalékosan kifejeztük. Az eredmények jól közelítik az egyes járások foglalkoztatási szerkezetét.

³⁰ A=Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat

C=Feldolgozóipar

E=Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmegelőzés

F=Építőipar

H=Szállítás, raktározás

J=Információ, kommunikáció

L=Ingatlanügyletek

N=Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység

P=Oktatás

R=Művészet, szórakoztatás, szabadidő

B=Bányászat, kőfejtés

D=Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás

I=Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás

K=Pénzügyi, biztosítási tevékenység

M=Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység

O=Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás

Q=Humán-egészségügyi, szociális ellátás

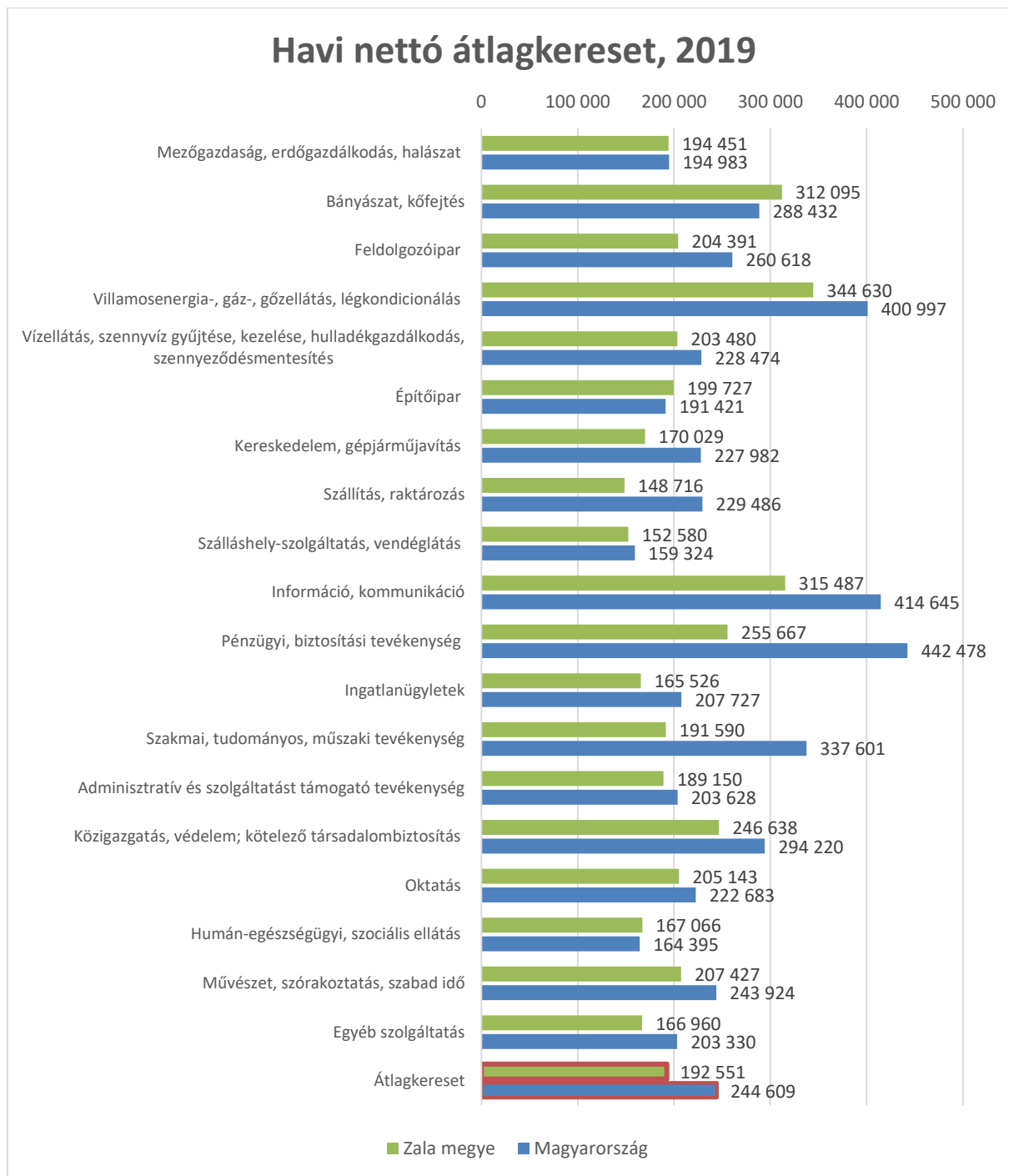
S=Egyéb szolgáltatás

Az alkalmazásban állók megoszlásáról szolgáltat további adatokat a KSH TEIR adatbázisa. A foglalkoztatottak száma az egyes járásokban eltérő arányban van jelen a különböző FEOR kategóriákban. Ez alapján a járások foglalkoztatási szerkezetét tekintve megállapítható, hogy:

- a felsőfokú végzettségűek elsősorban a megyei jogú városokban találnak munkát,
- a kereskedelem és szolgáltatás szektor a megyében általánosságban az országosnál kisebb súlyú, és nagyrészt a keszthelyi járásra koncentrálódik,
- az ipari tevékenység elsősorban a zalaegerszegi járásban (még Zalaegerszeg megyeszékhelyet nem számítva is) foglalkoztatja legnagyobb arányban és létszámban az embereket,
- a szakképzettséget nem igénylő, egyszerű foglalkozások elérhetőek leginkább a letenyei, a zalaszentgróti és a nagykanizsai járásban (Nagykanizsát nem számítva),
- a lenti járás foglalkoztatási szerkezete a leginkább hasonló a megyei szerkezethez, átlag feletti az alacsony foglalkoztatási potenciállal bíró mezőgazdasági és a fegyveres szervekhez köthető foglalkoztatás.

Keresetek alakulása

Zala megyében a legmagasabb nettó átlagkereseti lehetőség 2019-ben is a villamos-energiái ágazatban jelentkezett (344 ezer Ft), ezt követi az IKT szektor (315 ezer Ft), majd a korábbi vezető ágazat, a bányászat (312 ezer Ft). Az átlagos nettó jövedelem Zala megyében 193 ezer forint, míg teljes Magyarországra vetítve ugyanez az összeg 27%-kal magasabb, 245 ezer forint. Az átlagkereset 2015-höz képest nettó 62 ezer forinttal nőtt, ami jelentősnek tekinthető, ugyanakkor nominálisan elmaradt az országos 85 ezer forintos növekedéstől. Az átlagkeresetek 2018 és 2019 között 11 százalékkal (nettó 20 ezer forinttal) nőttek.



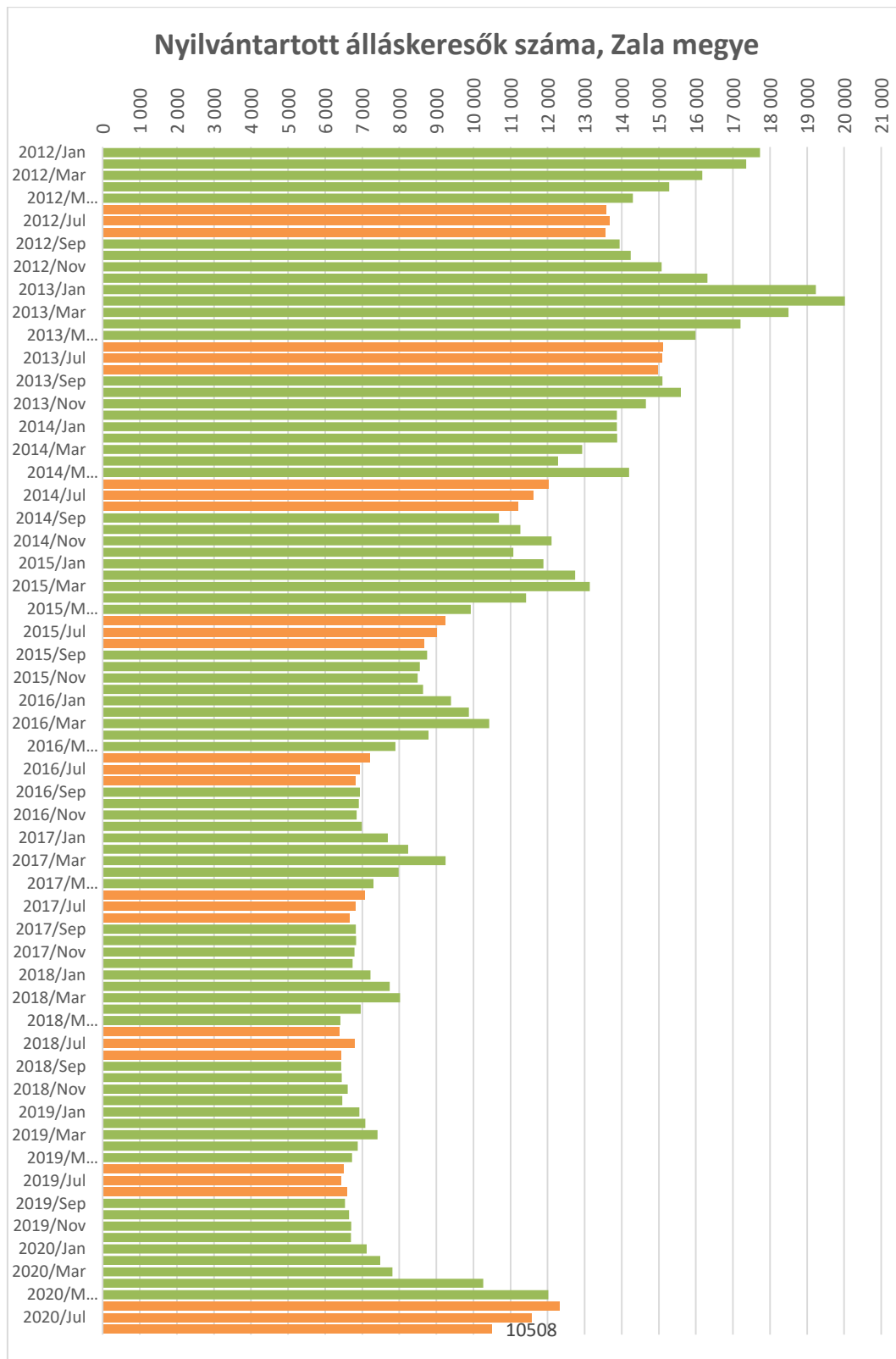
Forrás: KSH

Strukturális problémát jelent, hogy éppen azokban az ágazatokban magasabb az országos átlaghoz képest a foglalkoztatás (pl. szálláshely-szolgáltatás, szállítás-raktározás, humán-egészségügyi és szociális ellátás, adminisztratív terület)³¹, ahol alacsonyabbak az elérhető átlagos havi munkakeresetek.

³¹ Kivéve a bányászatot, de az ágazatban a Zala megyei foglalkoztatási szint is viszonylag alacsonynak tekinthető.

Munkaerő-kínálat

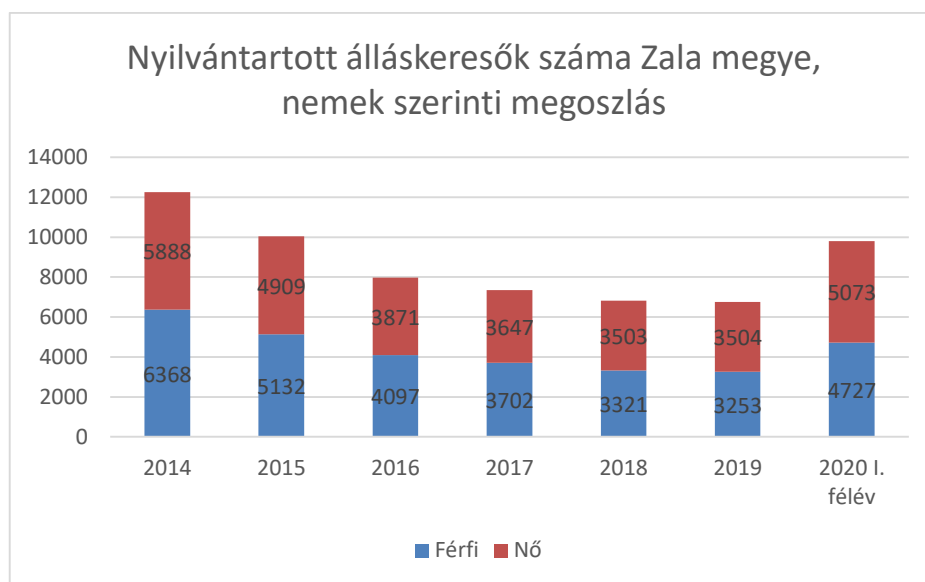
A munkaerő-kínálat vizsgálatakor a legtöbbet a nyilvántartott álláskeresőkről tudjuk. Itt kétféle adatforrásra támaszkodtunk. A KSH adatai a tárgyév december 20-ai értéket közlik, míg a Zala Megyei Kormányhivatal adatai éves szinten átlagolhatók a havi értékekből.



Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

A fenti ábra a nyilvántartott álláskeresők szezonális eloszlását mutatja Zala megyében 2012 és 2020 nyara között. Az adatok 2020 januárjáig mutatnak csökkenő trendet. Érdekes szemügyre venni az egyes hónapok közötti ingadozást: látható, hogy a mélypontok egy része, vagyis a legalacsonyabb számú álláskereső a nyári hónapokban van (ábrán narancssárgával jelölve), a legmagasabb értékek pedig késő télen illetve kora tavasszal jellemzőek (ennek egyik fontos befolyásoló tényezője, hogy a közfoglalkoztatás éves rendszerben működik, a közfoglalkoztatottak minden évben márciusban szerződnek a munkaadóval). A korábban jelentős hatású szezonális ingadozás ugyanakkor mérséklődő jelentőségű, az álláskeresők számának havi ingadozása csökkent. Az álláskeresők számának alakulásából arra következtethetünk, hogy az 2019 nyarán-őszén elért egy „minimum” értéket a megyében.

A koronavírus okozta munkaerőpiaci helyzet jól látható az adatsorokon: 2020. áprilisában 3390, májusban 5297, júniusban 5821 fővel nőtt meg az álláskeresők száma az előző év azonos időszakához képest. A nyári időszakban a szokásos szezonális magasabb munkaerőigény a szálláshelyek megnyitása miatt mérsékelte a számokat, ugyanakkor nem várható, hogy a hirtelen megnövekedett álláskeresői létszám újra-elhelyezkedése a nyári csökkenéshez hasonló ütemben folytatódni tud.

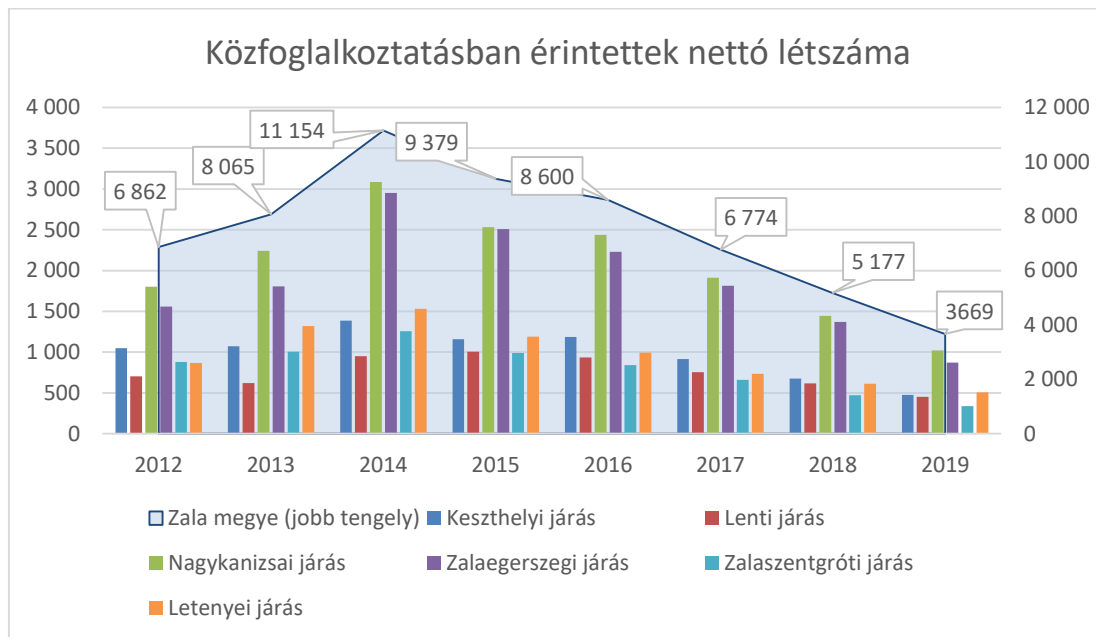


Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

A nyilvántartott álláskeresők átlagos száma **2020. 1. félévében 9799 fő, ami nagyjából a 2015-ös álláskeresői létszámnak felel meg.** Azonban, ha megnézzük a közfoglalkoztatásba kerülők nettó létszámát³², az némileg árnyalja a képet. 2012 óta 2014-ben volt legmagasabb számuk a megyében, 11 154 fő, ez 38%-os növekedést jelentett a megelőző évhez képest. Pozitív tendencia, hogy a 2015-től kezdődő közfoglalkoztatotti létszámok csökkenésével párhuzamosan is tovább tudott csökkenni a nyilvántartott álláskeresők átlagos száma. **A közfoglalkoztatásban érintettek létszáma 2014 óta harmadára csökkent, 2020. első félévében a csökkenés – az álláskeresői létszámok növekedése ellenére - tovább folytatódott.** Elmondható, hogy a közfoglalkoztatás a korábbiakhoz képest egyre

³² A vizsgált időszakban a közfoglalkoztatás valamely támogatási paraméterében legalább egy napon közfoglalkoztatásban résztvevők létszáma. Ha egy egyénnek egy időszak alatt több szerződése született a közfoglalkoztatás ugyanazon típusában, tehát ugyan abban a támogatási paraméterben (Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása, Országos közfoglalkoztatási program támogatása, Kistérségi startmunka mintaprogram, stb), akkor csak egyszer szerepel. Ha az egy személy két szerződése két támogatási paraméterhez (pl: Országos és Kistérségi Mintaprogramok) kötődik, akkor mindkettőben szerepel. Amennyiben az egy személy két szerződése egy támogatási paraméterhez kötődik, akkor csak egyszer jelenik meg. Az éves összeg az érintett személyek nettó létszámát mutatják. A havi számok összege több is lehet, mint az éves nettó létszám

kevésbé vonzó foglalkoztatási forma. Emögött vélhetően az elsődleges munkaerőpiacon elérhető jelentős keresetnövekedés áll, amit a közfoglalkoztatási bérek nem követtek.



Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

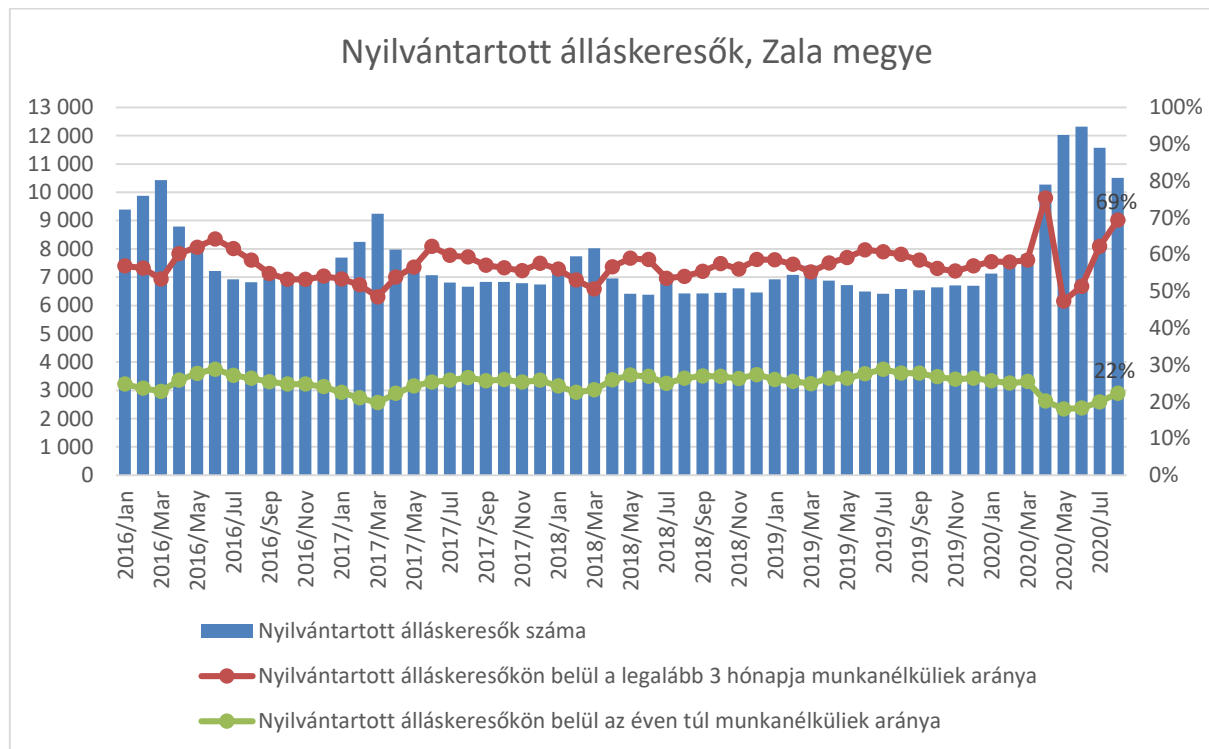


Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

Járási összehasonlításban látható, hogy a megyében továbbra is a nagykanizsai járásban alkalmazzák a legtöbb közfoglalkoztatottat.

A Kormányhivatal foglalkoztatásért felelős osztályának adatai alapján a legalább 3 hónapja nyilvántartott álláskeresők száma 2020 augusztusában 7 286 fő volt, akik az álláskeresők 69%-át tették ki – ez 85 százalékos növekedést az előző év azonos hónapjához képest. A tartósan, legalább éven túl álláskeresők száma 2 339 (22%) – ez nagyjából 500 fős növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A koronavírus járvány okozta kilengés jól lekövethető az adatokban is: azok, akik

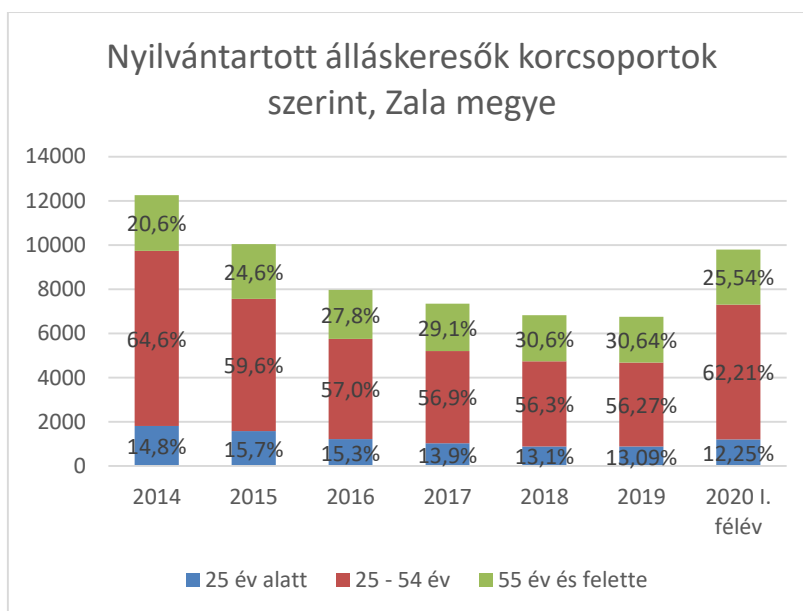
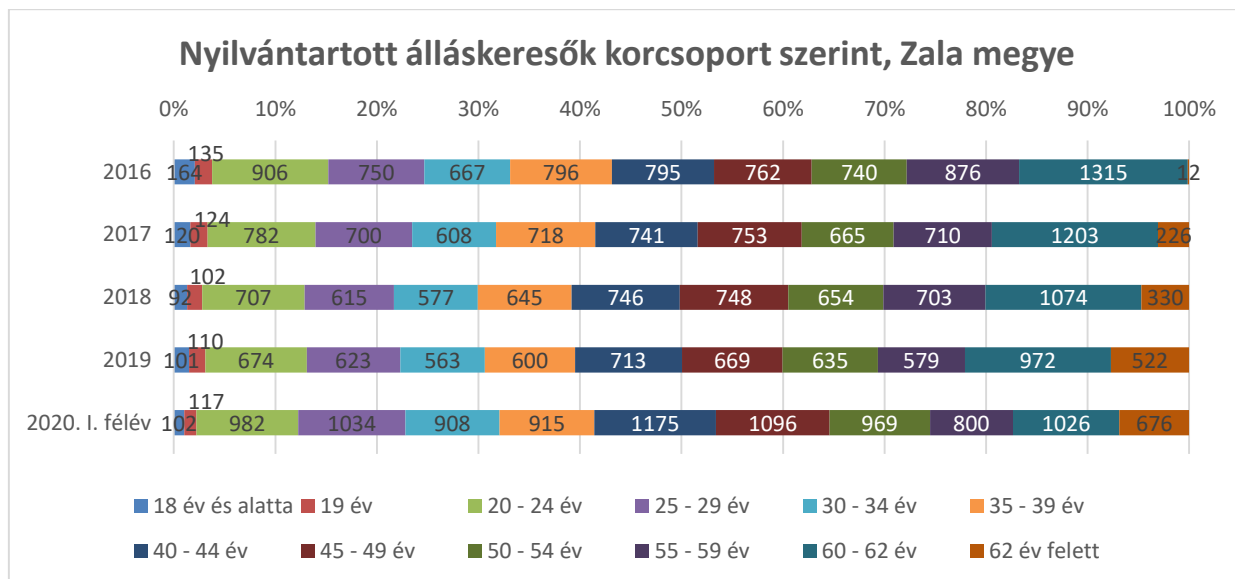
tavasszal elvesztették munkájukat, csak részben tudtak újra elhelyezkedni. Ezzel együtt pedig a tartós munkanélküliek száma is növekedett.



Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

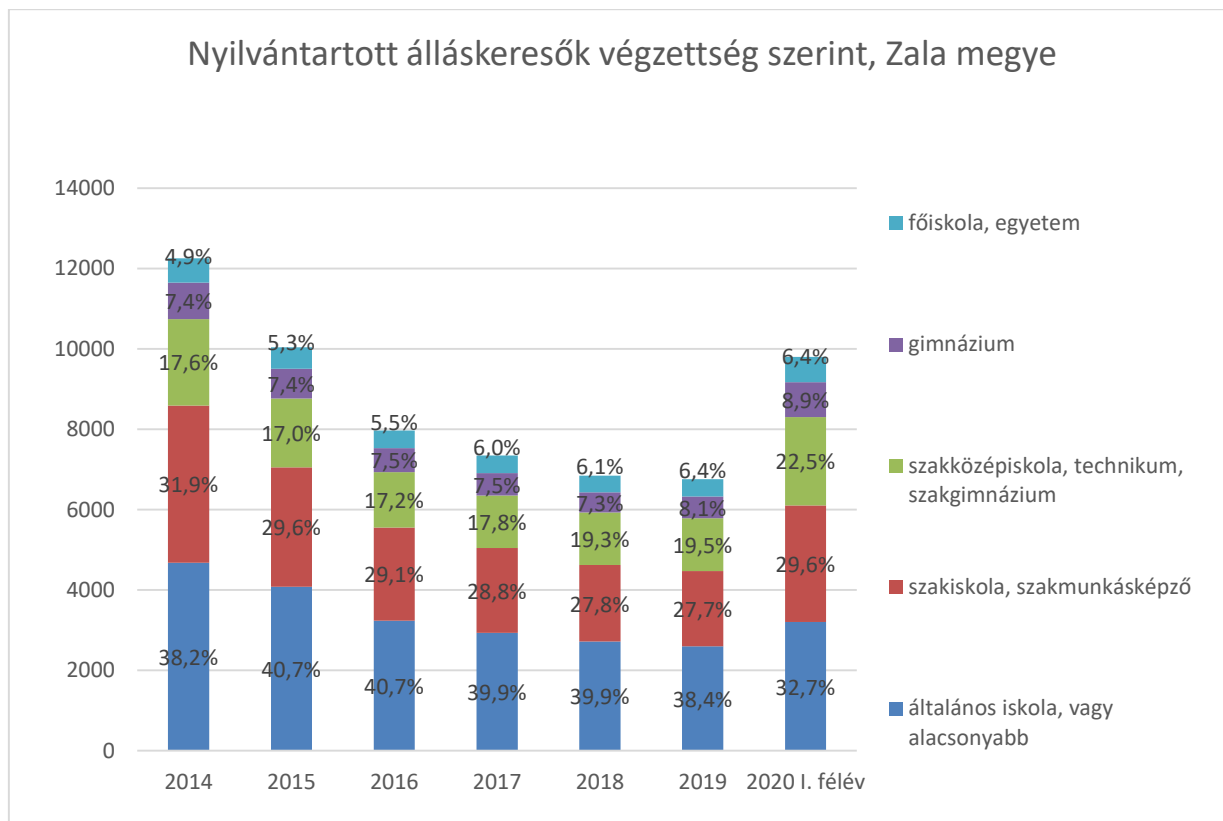
A nyilvántartott álláskeresők korösszetételét vizsgálva szembevetendő a legidősebb, 62 év feletti korosztály folyamatos bővülése, ami egyrészt a korai nyugdíjazás kivezetésének, másrészt a 60 év feletti kohorsz növekedésének, harmadrészt pedig a NYES, azaz a nyugdíj előtti segély³³ hatásának is betudható. A korosztályok közül a 18 év alattiak körében csökkent arányaiban jelentősen a nyilvántartott álláskeresők aránya, ami pozitív fordulat, a korai iskolaelhagyók számának csökkenésére is enged következtetni. Összességében a 25 év alattiak aránya mutatott – vélhetően a GINOP ifjúsági garancia programjának is köszönhetően – kismértékű csökkenő tendenciát az álláskeresőkön belül. **A 25-54 év közöttiek aránya a korábbi nagyarányú csökkenést követően 2016-2019 között 56-57% körül stagnált, majd – vélhetően a koronavírus járvány következtében – ennek a korcsoportban nőtt meg a legnagyobb mértékben az álláskeresők létszáma. Az 55 év feletti aránya 2019-ig növekedett – ugyanakkor az arány növekedésének fő oka a fent már jelzett, 62 év feletti, nyugdíj előtt álló korosztály bővülése volt. A tavaszi létszámleépítések nem elsősorban ezt a korosztályt érintették.**

³³ A NYES azoknak jár, akik regisztrált álláskeresők, a nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb 5 évük hiányzik, rendelkeznek az öregségi nyugdíjhoz szükséges minimum szolgálati idővel és egyéb korhatár előtti ellátásban nem részesülnek. Az összege a minimálbér 40%-a, de nem lehet magasabb, mint a várható öregségi nyugdíj.



Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

Az álláskeresők képzettség szerinti összetétele is változott az utóbbi években. 2019-ig nominálisan minden képzettségi csoportban csökkent az álláskeresői létszám. Legnagyobb mértékben a szakiskolai, szakmunkás végzettségűek száma csökkent, így arányaiban egyre kisebb csoportját teszik ki az álláskeresőknek. 2020. I. félévében minden álláskeresői csoportban nőtt a munkanélküliség. Az álláskeresők képzettség szerinti összetétele úgy változott, hogy az alacsonyan képzettek aránya csökkent és a szakképzettséggel rendelkezőké nőtt.



Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

Az álláskeresők két legnagyobb csoportja a betanított és szakmunkások közé tartozik, őket követik a segéd munkások,³⁴ illetve az ügyintézők. **Össességében elmondható, hogy a nyilvántartott álláskeresők harmada általános iskolai, vagy az alatti képzettséggel rendelkezik, segéd-, betanított munkás álláshelyeket ugyanakkor az álláskeresők 43%-a (azaz az előbbi csoportnál 10 százalékpontnál magasabb arány) keres.**

Álláskeresők állománycsoport szerint, 2019. I. félév	fő	%
segédmunkás	1 474	15,0%
betanított munkás	2 765	28,2%
szakmunkás	3 664	37,4%
ügyviteli alkalmazott	459	4,7%
ügyintéző	1 079	11,0%
irányító	227	2,3%
vezető	118	1,2%
felsővezető	5	0,0%
<i>n.a</i>	8	0,1%
Összesen	9 799	100,0%

Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

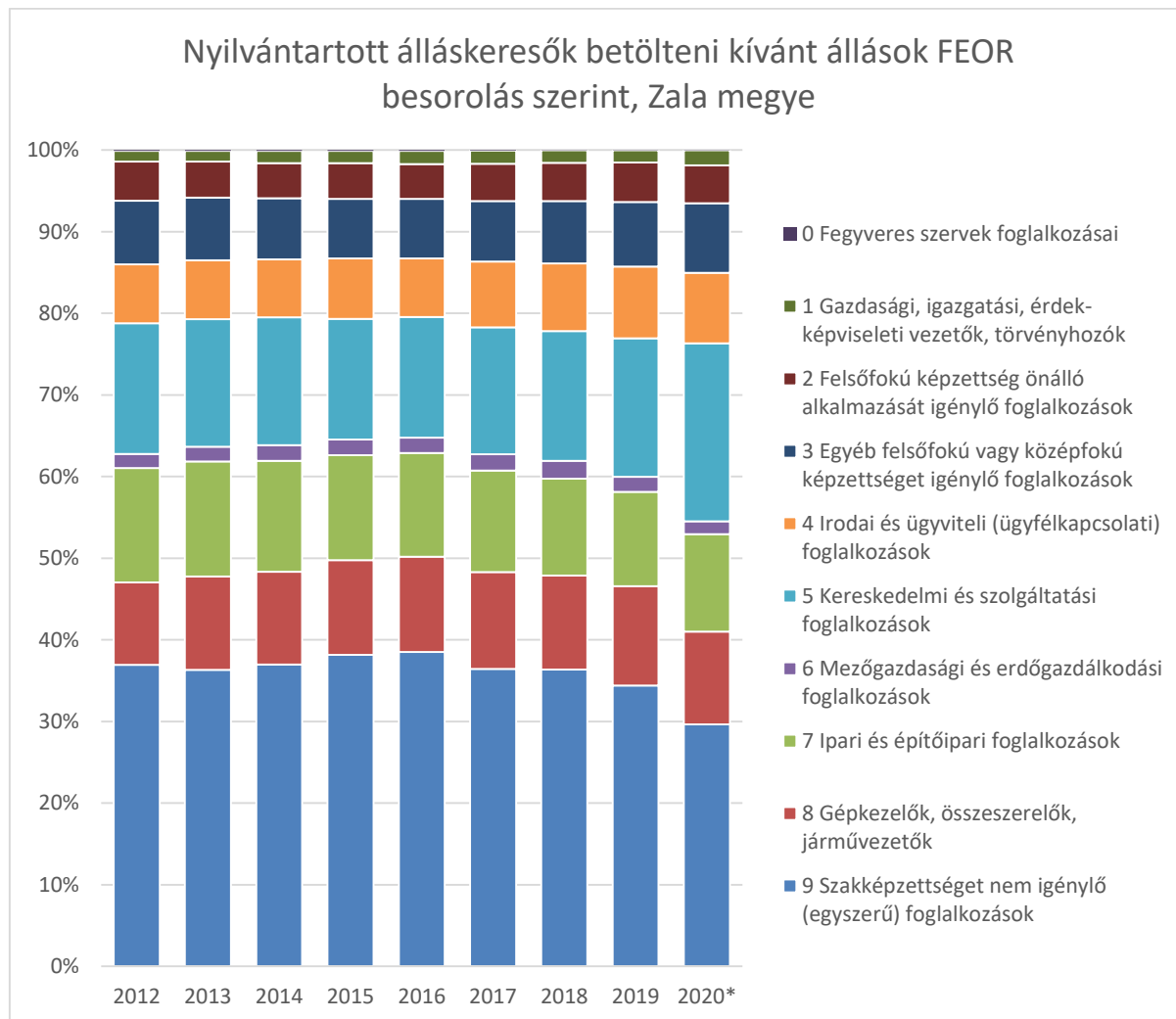
A FEOR kategóriák szerinti megoszlás is megerősíti, hogy a nyilvántartott álláskeresők legnagyobb része a szakképzettséget nem igénylő foglalkozásokat keresi első sorban minden évben – bár 2016 óta folyamatosan csökkenő arányban. A második legkeresettebb és egyben növekvő keresettségű

³⁴ Segédmunkás: szakképzetlen, alacsony jövedelemmel és presztízzsel rendelkező fizikai dolgozó.

Betanított munkás: részlegesen képzett munkás, akinek jövedelme és presztízse átmenetet jelent a szakmunkás és a segédmunkás között

Szakmunkás: a legjobb képzettséggel és legnagyobb jövedelemmel rendelkező munkások neve.

foglalkozáscsoport a kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások, ezeket követi az (építő)ipari foglalkozások, majd gépkezelők, összeszerelők, járművezetők.

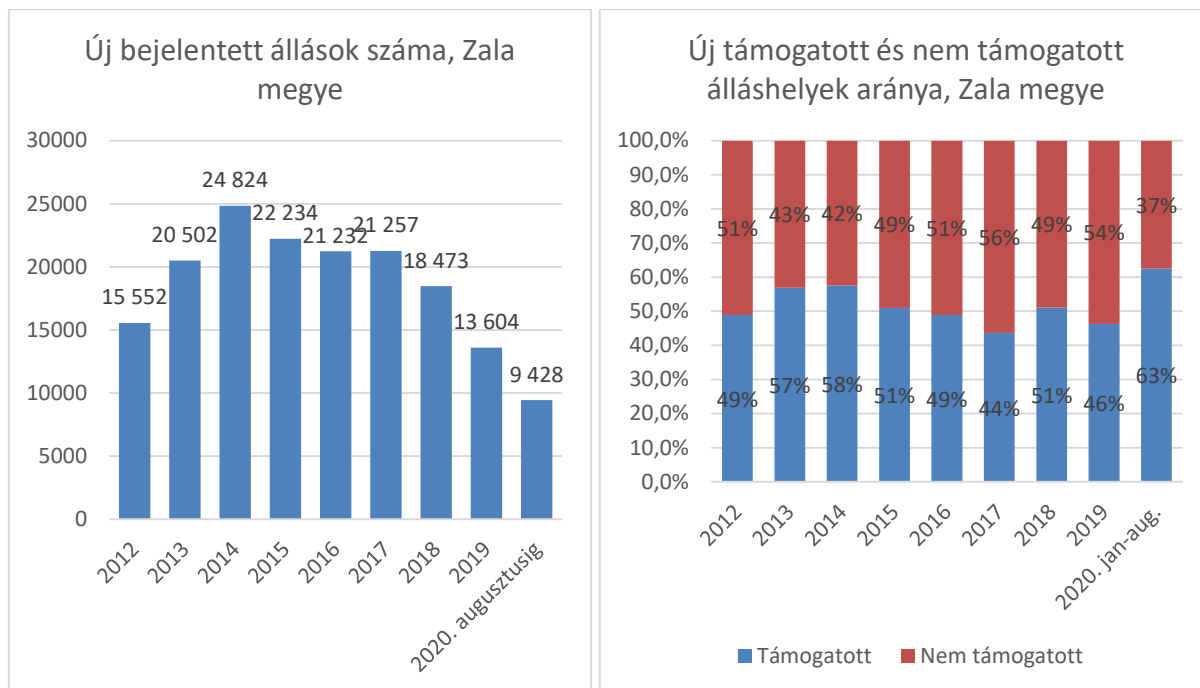


*2020-ra vonatkozó adatok a január-augusztusi időszak átlagából számítottak

Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

Munkaerő-kereslet

A munkaerő-kereslet vizsgálata során a Kormányhivatal által gyűjtött, új bejelentett álláshelyek és üres álláshelyekről szóló statisztikákat dolgoztuk fel.



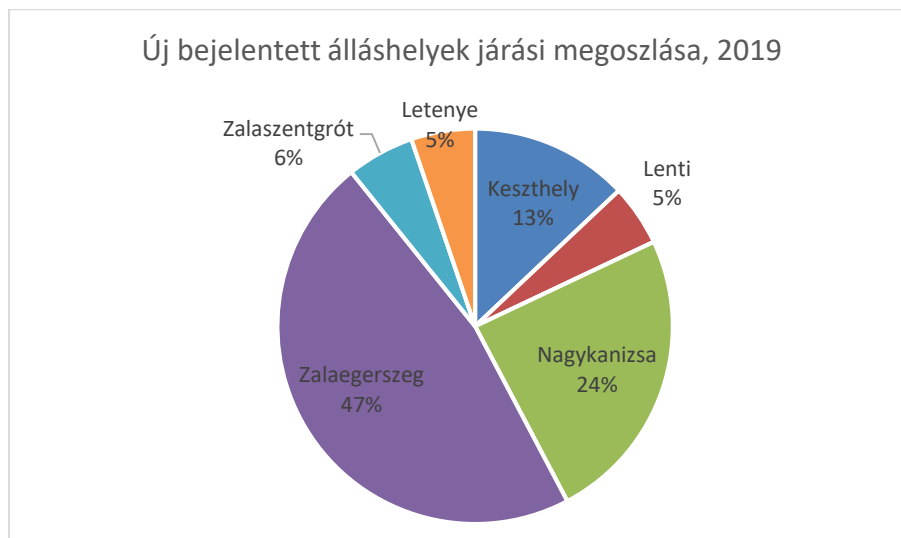
Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

Az egy év alatt összesen bejelentett új álláshelyek száma 2014-ig emelkedést mutatott, azóta viszont csökkenő tendenciát mutat, 2019-ben összesen 13 604 új bejelentett álláshely volt Zala megyében, ami 26 százalékkal kevesebb, mint előző évben. Ebben a csökkenésben szerepet játszik a közfoglalkoztatási létszámkeretek szűkítése. Ezen felül a kérdőíves eredményeink azt mutatták, hogy 2019-ig évről évre kisebb arányban értesítették a vállalkozók a foglalkoztatási osztályokat az új álláshelyekről.³⁵

A támogatott, illetve nem támogatott álláshelyek mérlege 2019-ben a nem támogatott álláshelyek irányába billent. 2020 első 8 hónapjában – a járványhelyzetre tekintettel érthető módon – a támogatott álláshelyek kerültek közel kétharmados többségbe. Mivel nemcsak közfoglalkoztatásra kaphatnak a munkáltatók támogatást, hanem számos más módon, ez a szám sem szűri ki a piaci és nem piaci álláshelyek közötti különbséget.

Az új bejelentett álláshelyek járási megoszlását vizsgálva azt láthatjuk, hogy az álláshelyek közel fele Zalaegerszeg járásban került meghirdetésre 2019-ben. Ezt követte Nagykanizsa, majd Keszthely járások. A három kisebb járás nagyjából hasonló mértékben „osztott” az új álláshelyeken.

³⁵ Lásd bővebben a Munkáltatói igények bemutatása Zala megyében c. fejezetet.



Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

A TEÁOR kódok szerint a következő foglalkozások esetén volt a legtöbb új betöltetlen állás 2019-ben az egyes járásokban és Zala megyében.

Keszthelyi Járás	Lenti Járás	Nagykanizsai járási	Zalaegerszeg i járás	Zalaszentgróti járás	Letenyei járás	Zala megye
1 O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	C Feldolgozóipar	O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás
2 I Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	E Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmegsejtés	O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	C Feldolgozóipar	G Kereskedelem, gépjárműjavítás	C Feldolgozóipar
3 G Kereskedelem, gépjárműjavítás	C Feldolgozóipar	G Kereskedelem, gépjárműjavítás	F Építőipar	G Kereskedelem, gépjárműjavítás	C Feldolgozóipar	N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
4 F Építőipar	I Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	C Feldolgozóipar	N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	I Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	G Kereskedelem, gépjárműjavítás

Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

A legtöbb új betöltetlen állás a Zalaegerszegi járás és Nagykanizsai járás kivételével évről évre minden járás esetén a közigazgatásban jelenik meg, ennek oka, hogy a közfoglalkoztatotti állások is szerepelnek e statisztikában, amelyek nagyrészt a közigazgatáshoz sorolható pozíciók. További oka lehet, hogy a közigazgatás egyébként is az egyik legnagyobb foglalkoztató ágazat Zala megyében, valamint feltehető, hogy ezen álláshelyek – különösen a nehezebben betölthetők – nagyobb valószínűséggel megjelennek a Foglalkoztatási Szolgálat által kínált álláslehetőségek között. Keszthelyen a turisztikai profilból adódóan a szálláshely-szolgáltatásban keletkezett a második legtöbb új bejelentett álláshely. Keszthelyen kívül minden járásban a feldolgozóipar kínálja az egyik legtöbb munkahelyet. A

Nagykanizsai és Zalaegerszegi járásokban bővülő ágazat az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység. A kereskedelem-gépjárműjavítás a nyugati járások kivételével mindenhol jelentős új álláshelyet jelentett be. Lenti járásban még a vízellátás területe,³⁶ Zalaszentgrót járásban pedig a mezőgazdaság területén keresnek nagyobb számban munkavállalókat.

A következőkben azt is megvizsgáljuk, a nem támogatott betöltetlen állások mely ágazatokban jelennek meg az egyes járásokban **2019. év átlagában**.

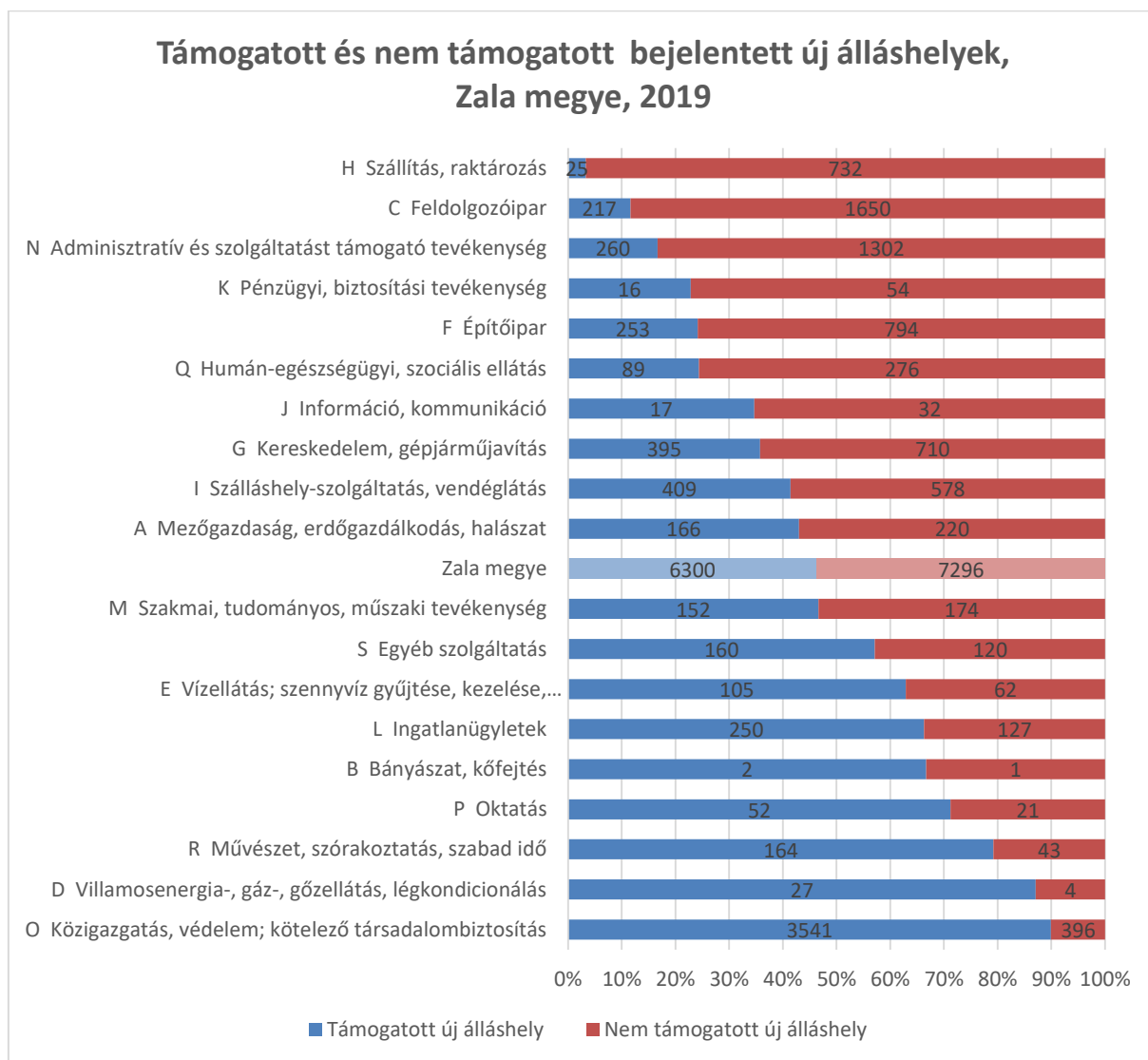
	Keszthely	Lenti	Nagykanizsa	Zalaegerszeg	Zalaszentgrót	Letenye	Zala megye
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	10	2	17	166	24	1	220
B Bányászat, kőfejtés	1	0	0	0	0	0	1
C Feldolgozóipar	34	34	187	1290	81	24	1650
D Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	4	0	0	0	0	0	4
E Vízellátás; (...)hulladékgazd.(...)	2	6	4	48	2	0	62
F Építőipar	73	8	116	577	17	3	794
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	112	5	129	394	39	31	710
H Szállítás, raktározás	46	10	60	609	4	3	732
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	223	16	99	229	7	4	578
J Információ, kommunikáció	7	0	0	25	0	0	32
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	3	0	4	47	0	0	54
L Ingatlanügyletek	32	0	27	65	3	0	127
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	8	0	75	81	9	1	174
N Adminisztratív és szolg. tám. tevékenység	9	13	778	488	7	7	1302
O Közigazgatás, védelem; kötelező társ.biztosítás	13	0	0	378	5	0	396
P Oktatás	11	0	1	9	0	0	21
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	73	2	54	124	20	3	276
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	21	0	1	21	0	0	43
S Egyéb szolgáltatás	59	0	20	29	12	0	120
T Háztartás munkaadói tevékenysége; termék előállítás, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra	2	0	0	0	0	0	2
Nincs Adat	0	0	0	6	0	0	6
Összesen	743	96	1572	4586	230	77	7304

Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

Zala megyében a legtöbb nem támogatott állás 2019-ben is a feldolgozóipar adta, ezt követték az adminisztratív tevékenységek. Kiemelkedő volt az építőipar, és a 2018-as csökkenés után újra megnőtt a szállítás-raktározás területén elérhető álláshelyek száma. 700 feletti új, nem támogatott állást hirdettek meg tovább a kereskedelem-gépjárműjavítás területén. A feldolgozóipar és a kereskedelem minden járásban viszonylag nagy keresletet mutat. Az építőipar foglalkoztatási igénye megyszerte nő: minden járásban az 5 legtöbb bejelentett, nem támogatott álláshely-igényt találhatjuk ebben az

³⁶ Megjegyzendő, hogy ebben az ágazatban is jelentős lehet a közfoglalkoztatottak aránya.

ágazatban. Járási különlegességek közül kiemelendő, hogy Nagykanizsa járásban jelentették be az adminisztratív és szolgáltatást támogató, nem támogatott álláshelyek több mint felét, Zalaegerszeg járásban pedig a feldolgozóipari állások 78 százalékát.



Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

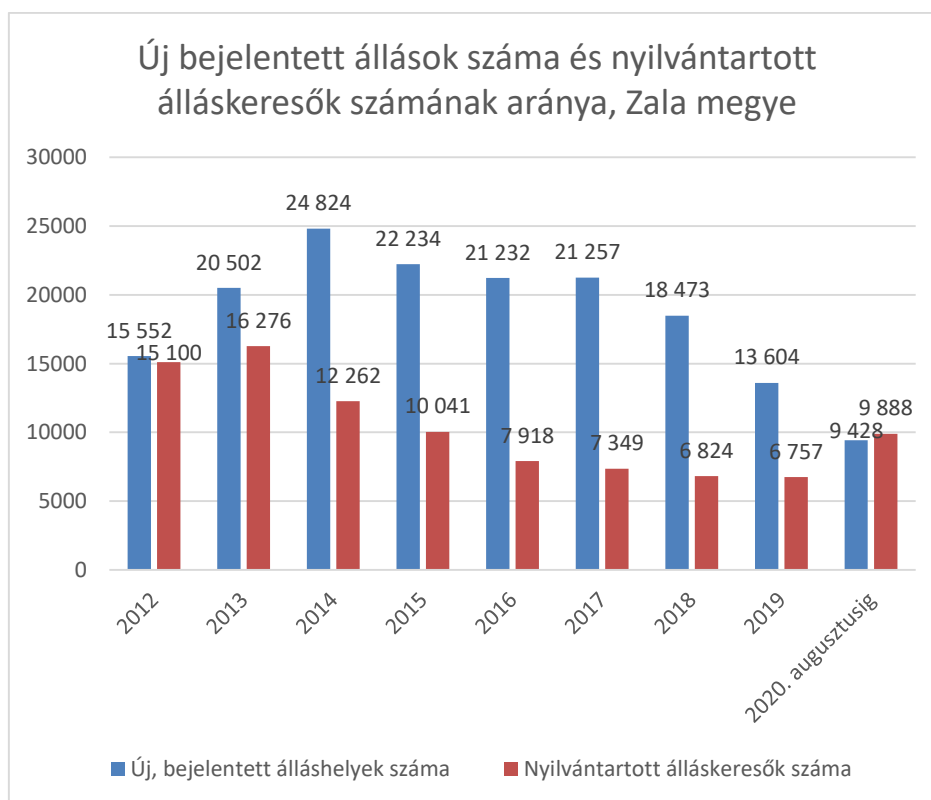
Arányaiban 2019-ben a legkevésbé támogatás-igénylő ágazatok közé sorolható a korábbi évhez hasonlóan a szállítás-raktározás, a feldolgozóipar, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység és a pénzügy, biztosítás szektorai. Míg a legnagyobb arányban támogatott munkahelyek a közigazgatás területén jelennek meg. A korábbi években nagy támogatásigényű mezőgazdaság és szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek területén már csak a megyei átlagnak megfelelő mértékben igényelnek támogatást a munkáltatók.

Munkaerő-kereslet és kínálat

Ebben a fejezetben arra keressük a választ, mennyire talál egymásra a kereslet és a kínálat a munkaerőpiacon. Ennek a statisztikai vizsgálatához a Zala Megyei Kormányhivataltól kapott adatokat használjuk, abból is a következő két ismérvet: egyrészt a nyilvántartott állás keresők számát, másrészt pedig az összes új bejelentett álláshelyet. Előbbi mutató havi szinten változó, ki- és belépnek belőle ezért a havi adatok éves átlagát számoljuk, így megtudhatjuk, adott évben átlagosan hányan kerestek

állást. Az újonnan bejelentett álláshelyek számát pedig éves szinten összegezzük. Azaz megnézhetjük, egy évben egy átlagos munkavállaló átlagosan hány munkahelyből „választhat”. Természetesen ez a két szám alapvetően nem összehasonlítható, mivel az álláskereső összetétele akár változatlan szám mellett is folyamatosan változik, az új álláshelyek pedig összeadódnak éves szinten, azonban ez a módszer segíthet abban, hogy átlássuk, hol lehetnek még tartalékok. Fontos megjegyezni, hogy az új bejelentett álláshelyek közé beletartoznak a közfoglalkoztatotti állások, de tekintve, hogy az álláskeresők sem csak piaci álláshelyekre kerülnek a nyilvántartásból, szükséges, hogy együttesen is kezeljük ezeket.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azonban, hogy az állások jelentős része nem is kerül kormányhivatali nyilvántartásába, azokat más csatornákon keresztül töltik be.³⁷ Tehát ide sokszor csak azok az állások kerülnek, amit máshogy nem tudtak betölteni. Ugyanígy igaz az álláskeresőkre is, hogy bizonyos végzettségekkel nagyon gyorsan lehet állást találni, míg van, aki sokáig a nyilvántartott álláskeresők között ragad. (Emellett természetesen jelen vannak még a nyilván nem tartott munkanélküliek, inaktívak stb.) Mindezek ellenére azt gondoljuk, ezek az összehasonlítások hozzásegítenek ahhoz, hogy megértsük, hol van nagyobb szükség a munkaerő-kereslet és kínálat egymásra találására.



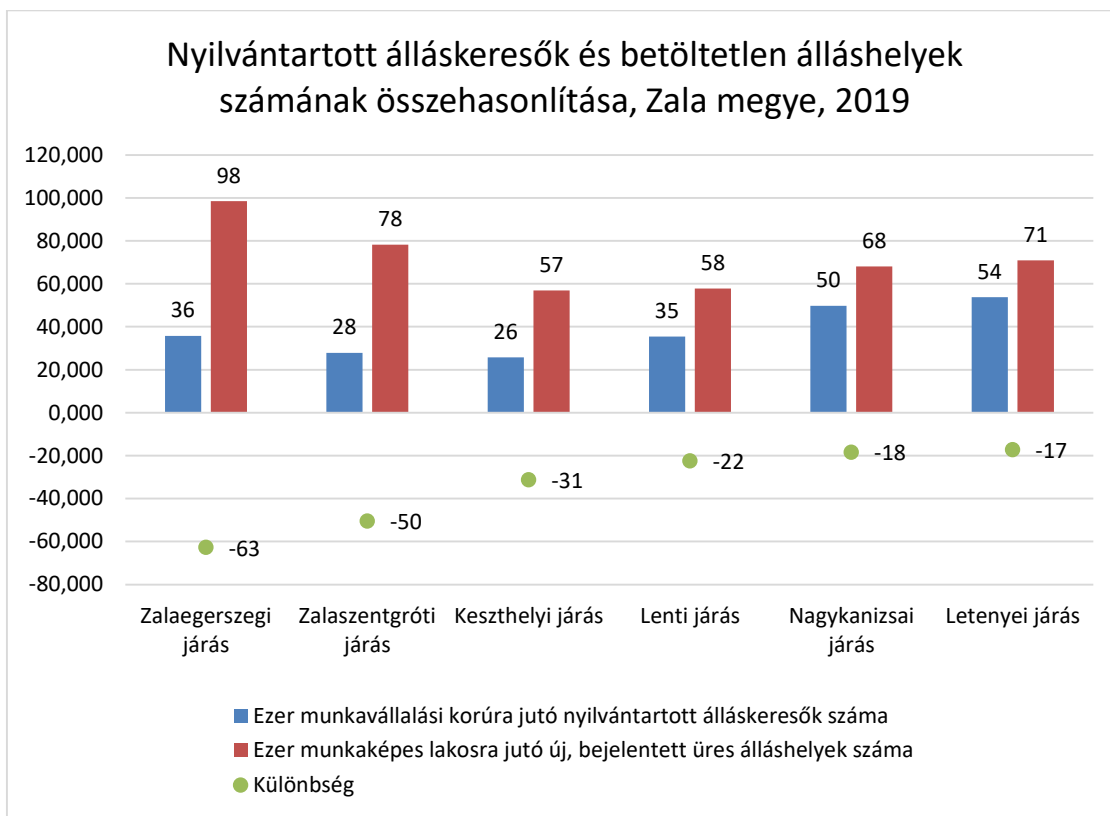
Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

Az alábbi diagramok a nyilvántartott álláskeresők és a foglalkoztatási szolgálat nyilvántartásában lévő üres álláshelyek havi átlagos számának egymáshoz viszonyított arányát szemléltetik: az látható, hogy a nyilvántartott álláskereső átlagosan hány üres álláshellyel találkozhatnak. Mivel a népszámszám nem azonos az egyes járásokban, az ezer munkavállalási korúra jutó adatokat mutatjuk be.

A munkaképes korú lakosság számát is figyelembe véve a különbség az álláshelyek és az álláskeresők között a zalaegerszegi járásban volt a legnagyobb (ezer 15-64 éves lakosra 36 fő nyilvántartott álláskereső és éves szinten 98 új, betöltetlen álláshely jutott), azaz a számok alapján ebben a járásban

³⁷ Ez a tendencia egyre inkább nő a foglalkoztatási osztályok és a kérdőíves lekérdezésünk meglátása szerint egyaránt.

a legnagyobb a vállalkozások munkaerőhiánya. A legkisebb különbség Letenye járásban mérhető. Az egy főre jutó legtöbb álláshelyet Zalaegerszegi járásban hirdették meg. Az álláskeresők és az álláshelyek közötti különbségek ugyanakkor gyorsan változó képet mutatnak a járások között akár egy-egy nagyobb beruházáshoz kapcsolódóan.

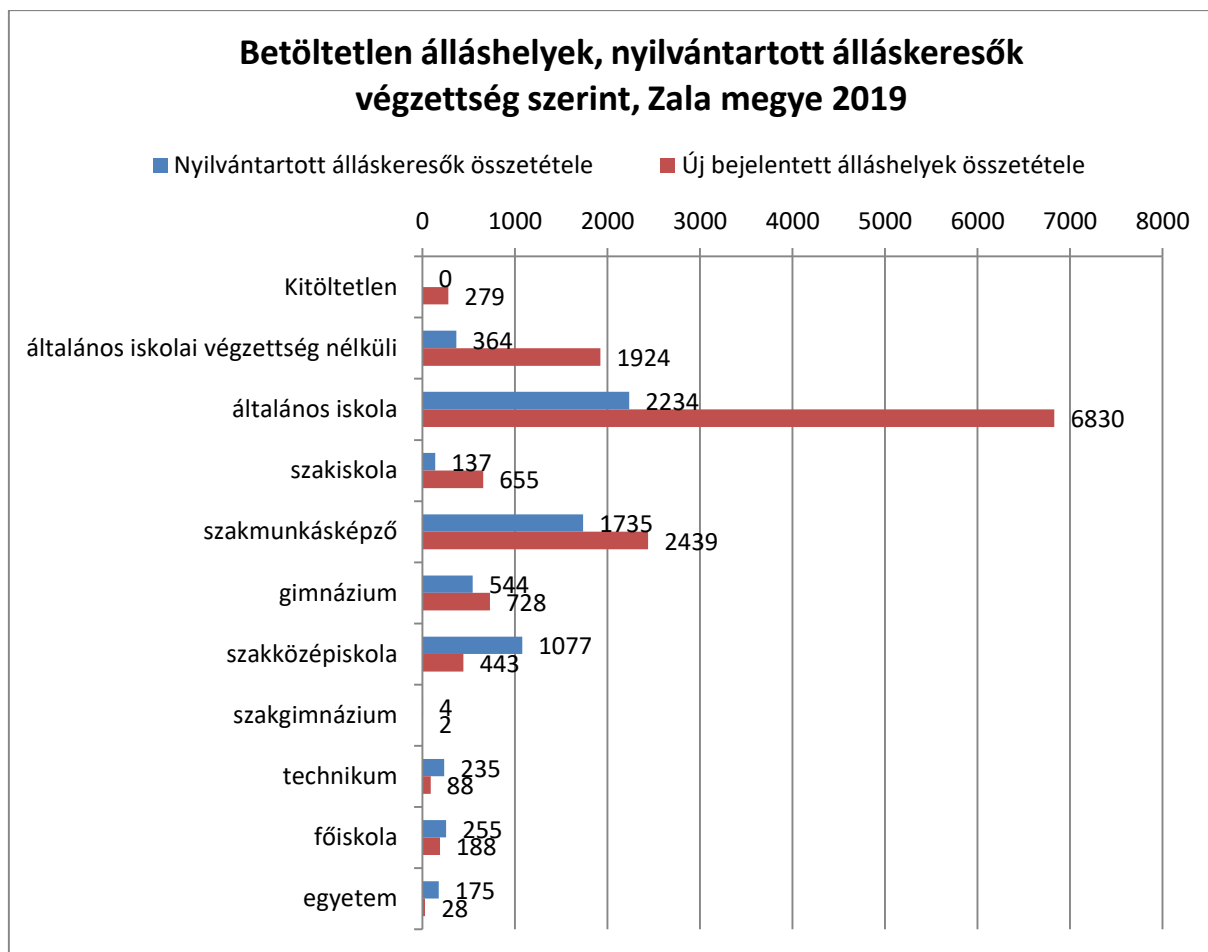


Forrás: Zala Megyei Kormányhivatal és KSH adatok alapján saját számolás



Forrás: Zala Megyei Kormányhivatal és KSH adatok alapján saját számolás

Tovább vizsgálva a teljes Zala megyére vonatkozó adatokat, látszik, hogy a nagy különbséget a szakképesítés nélküli csoport adja ki, itt ugyanis többszöröse az álláskeresőknek a betöltetlen álláshelyek száma, míg a többi végzettség esetén a betöltetlen álláshely összességében kevesebb, mint az álláskeresők száma. Ezt a következő, iskolai végzettséget bemutató ábra is alátámasztja. Legnagyobb kereslet a maximum általános iskolai végzettségűekre lenne, de a szakiskolások és szakmunkásképzősök iránti kereslet is többszöröse a kínálatnak. Az adatok alapján elmondható, hogy a magasabb végzettségű álláskeresőket láthatóan nem a Kormányhivatal segítségével keresik leginkább a munkaadók, illetve hogy a magasabban végzettek számára az álláshelyek kínálata jóval szűkebb, mint az alacsonyabban végzettek esetén.



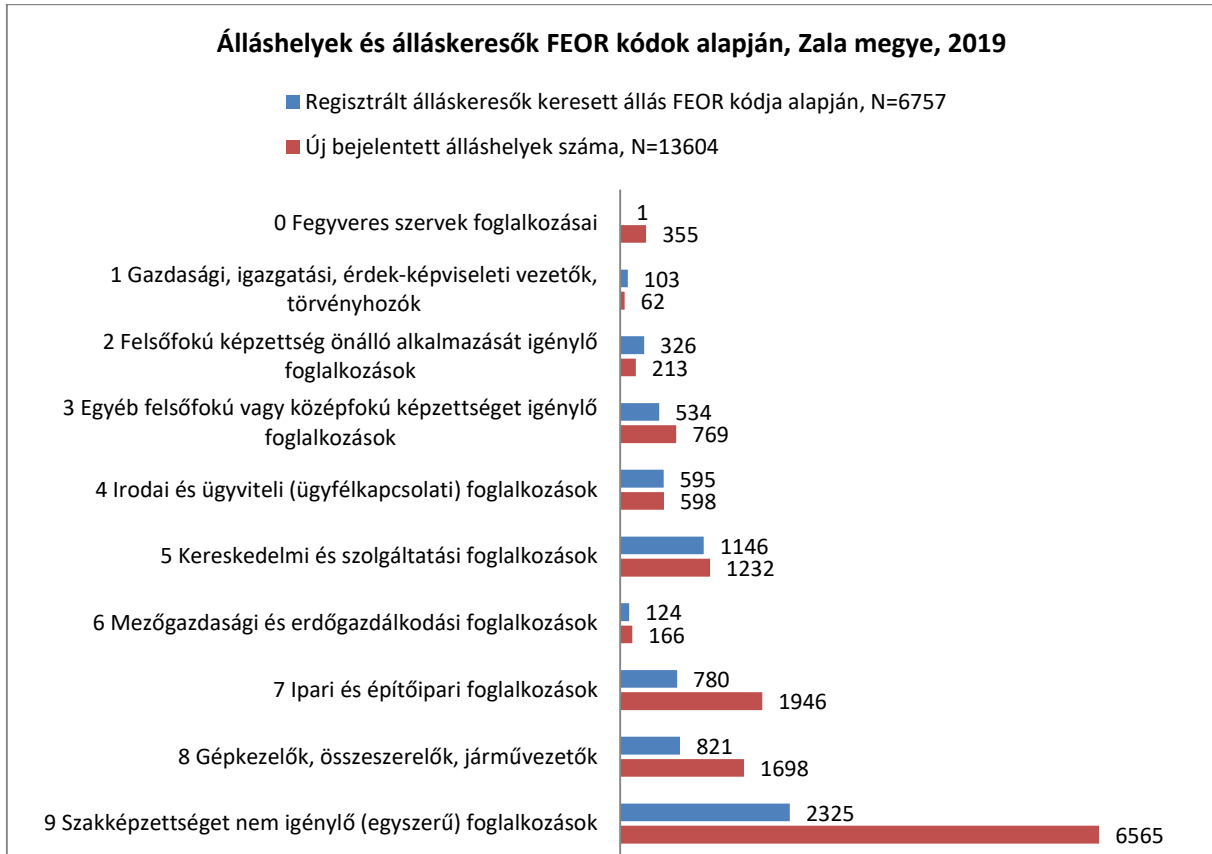
Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

	Keszthelyi Járás	Lenti Járás	Letenyei járás	Nagykanizsai járás	Zalaegerszegi járás	Zalaszent- gróti járás
ált. isk. végz. nélk.	35/323	33/314	56/143	114/324	100/686	27/135
általános iskola	221/733	138/212	134/296	839/2010	725/3135	77/444
szakiskola	24/148	10/16	11/3	45/223	41/233	6/32
szakmunkás- képző	204/256	121/86	120/48	618/409	597/1552	76/88
gimnázium	64/132	38/30	24/14	187/166	191/352	40/34
szakközép- iskola	149/127	46/16	58/9	383/78	417/206	24/7
technikum	27/5	8/5	19/1	95/15	81/60	7/2
főiskola	43/24	19/2	9/3	78/27	102/124	6/8
egyetem	32/4	6/0	9/0	54/9	66/13	8/2

Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

Az egyes járásokban az álláskeresők és betöltetlen állások között **továbbra is a zalaegerszegi járásban** vannak a legnagyobb eltérések. A fenti táblázatban pirossal jelöltük, amely végzettség esetén az adott járásban jelentős (azaz legalább kétszer annyi új bejelentett álláshely van, mint álláskereső) túlkereslet van és kézzel, ahol (legalább másfélszeres) túlkínálat. Általánosságban elmondható, hogy a **zalaegerszegi és a zalaszentgróti járásra 2019-ben keresleti** nyomás nehezedik, míg a **letenyei és nagykanizsai járásokra inkább a túlkínálat jellemző. A magasabb végzettségűek körében minden járásban a túlkínálat jellemző.**

Összefoglalva az eddigieket, maximum általános iskolai végzettségűekre minden járásban szüksége lenne a munkaadóknak, szakiskolai végzettségűekre a Keszthelyi, Nagykanizsai és a Zalaegerszegi járásban, szakmunkásképzőt végzettekre a Zalaegerszegi és Nagykanizsai járásban.



Adatok forrása: Zala Megyei Kormányhivatal

A FEOR kategóriákat vizsgálva legnagyobb különbség a szakképzettséget nem igénylő foglalkozások, valamint az ipari és építőipari foglalkozások között van, előbbinél az álláshelyek **nagyjából harmadát** tudnák betölteni a nyilvántartott álláskeresők, utóbbinál **pedig 40%-át**. Két területen, a **gazdasági, igazgatási, érdekképviselési vezetők, törvényhozók és a felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások** kategóriában keresnek valamivel **több** állást, mint amennyit hirdettek 2019-ben.

Társadalom

Oktatás

A Zala megyei oktatási helyzet áttekintése egyrészt a leendő munkaerő-piaci bázis vizsgálata, másrészt pedig az tanulható szakokat, végzettségeket tekintve fontos a foglalkoztatási stratégia szempontjából.

Általánosságban elmondható, hogy minden köznevelési intézményben csökkent a tanulók száma, amiért nagymértékben felel a születések számának csökkenése. Azonban a csökkenés jelentősen különbözik az egyes iskolatípusok esetén. Az óvodai és alacsonyfokú oktatásban résztvevők száma a közfokú oktatáshoz képest jóval kisebb mértékben csökkent, **a csökkenés mértéke 2013 és 2019 között 4%**. A legnagyobb mértékű csökkenés a szakközépiskolákat és a szakközépfiskolákat érintette. **2016 és 2019 között a szakközépfiskolákban 19 százalékkal, 404 fővel; a szakközépfiskolákban pedig 15 százalékkal, 689 fővel mérséklődött a tanulók száma.** Ugyanakkor az óvodai, a gimnáziumi valamint a szakiskolai és készségfejlesztő iskolai képzésben résztvevők száma csekély mértékben növekedett 2016 óta. A feladatellátási helyek száma az óvodai és általános iskolai feladatellátási helyek tekintetében 2019-ben csökkent.

A köznevelési intézmények feladatellátási helyeinek és tanulóinak száma, Zala megye														
Területi egység	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	F.e. hely	Tanuló (fő)	F.e. hely	Tanuló (fő)	F.e. hely	Tanuló (fő)	F.e. hely	Tanuló (fő)	F.e. hely	Tanuló (fő)	F.e. hely	Tanuló (fő)	F.e. hely	Tanuló (fő)
Óvoda	145	8 112	145	7 839	144	7 700	145	7 597	145	7 725	144	7 655	143	7 807
Általános iskola	106	19 170	104	19 120	101	19 055	100	18 942	101	18 656	101	18 524	99	18 361
Szakiskola és készségfejlesztő iskola	5	268	6	246	5	241	5	211	8	201	8	221	8	215
Szakközépiskola	20	3 128	17	2 731	16	2 281	16	2 122	15	1 936	15	1 805	15	1 718
Gimnázium	15	4 556	14	4 427	15	4 247	16	4 255	16	4 305	15	4 315	15	4 317
Szakközépiskola	30	5 829	22	5 271	19	4 998	17	4 625	15	4 322	15	4 001	15	3 936

Forrás: KSH

Az Oktatási Hivatal adatai³⁸ alapján összegyűjtöttük a **2019/2020-as** évre vonatkozó középfokú beiskolázási adatokat a megyében.

Középfokú oktatásban résztvevők száma, 2019/2020-as tanév	Szakok száma (érettségit beszámítva)
Keszthelyi járás	2 429
Lenti járás	302
Letenyei járás ³⁹	-
Nagykanizsai járás	3 757
Zalaegerszegi járás	5 395
Zalaszentgróti járás	127
Zala megye összesen⁴¹	12 010
	80

Forrás: Oktatási Hivatal

A táblázat alapján látható, hogy a két megyeszékhely mellett Keszthely, ahol nagyobb választéka elérhető a képzéseknek. Ezzel párhuzamosan a zalaszentgróti járásban egyetlen középfokú oktatási intézmény működik, míg a letenyei járásban egy sem. A középfokú (és később a felsőfokú) oktatási lehetőségek hiánya nagymértékben erősíti az elvándorlást.

A legnépszerűbb 10 szakot szemlélteti a következő táblázat. 2018/2019-es tanévben összesen 80 szakon tanulhattak a diákok Zala megyében.

³⁸ <http://www.oktatas.hu>

³⁹ A letenyei járásban nincs középfokú oktatási intézmény.

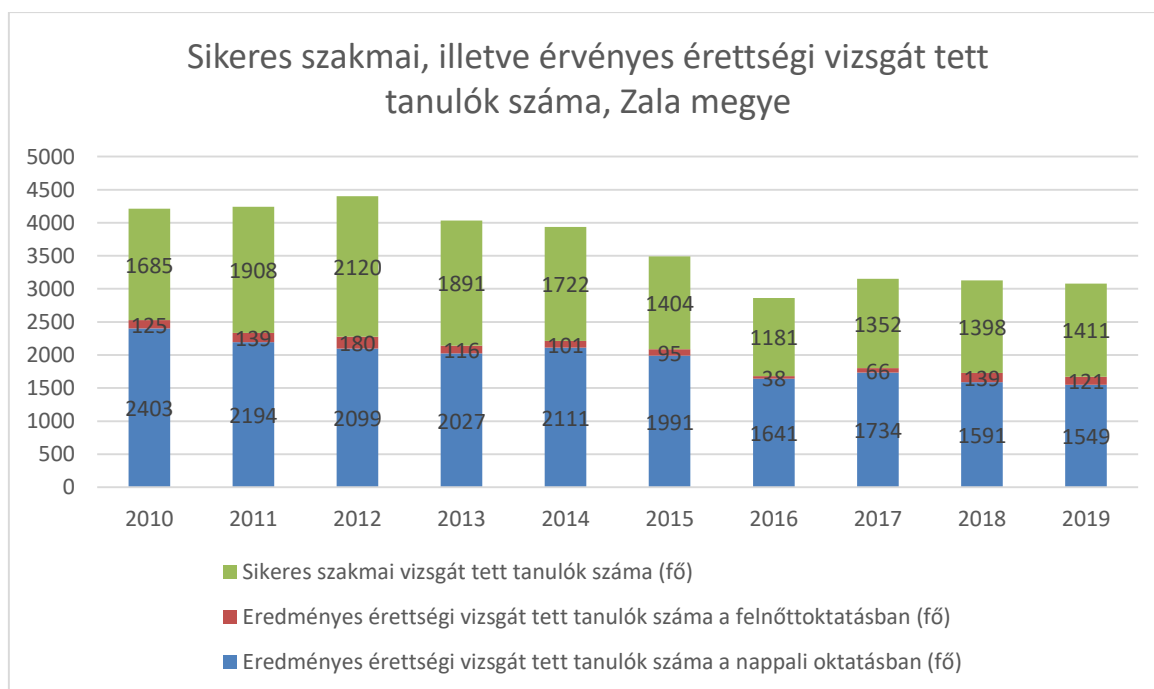
⁴⁰ Érettségi mellett felnőttképzésben tanulható szak a „Munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítása”

⁴¹ Nappali és felnőttoktatás egyaránt

Legnépszerűbb 10 szak	
szak	Tanulók száma, 2019/2020-as év
szakács	281
pincér	227
cukrász	184
asztalos	164
villanyszerelő	162
gépi forgácsoló	117
hegesztő	117
pénzügyi-számviteli ügyintéző	114
logisztikai és szállítmányozási ügyintéző	106
tehergépkocsi-vezető	103
Festő, mázoló, tapétázó	90

Forrás: Oktatási Hivatal

A képzésekben résztvevők között 2019-ben 3 081 tanuló tett sikeres záróvizsgát (érettségit, vagy más szakmai vizsgát). A végzettek között a szakmai vizsgát tett tanulók aránya növekszik.



Forrás: KSH

2019-ben 1380 fő felsőoktatási hallgató tanult Zala megyében. A Zala megyei lakhelyű hallgatók száma (attól függetlenül, hogy melyik megyében tanulnak) csökkenő tendenciát mutat, 2019-ben összesen 4299 hallgató volt, akinek állandó lakóhelye Zala megye; 2015-höz képest ez közel 17 százalékos csökkenést jelent. Hosszabb időtávon vizsgálva a visszaesést, elmondható, hogy az elmúlt 9 év során (2010 és 2019 között) közel 30%-kal mérséklődött a Zala megyei hallgatók száma, ami nagyjából megegyezik az érettségit, illetve szakmai vizsgát tett diákok számának csökkenésével (-27%).

Felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevő nappali képzésben tanulók száma ⁴²										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A képzési hely Zala megye	1 720	1 645	1 668	1 704	1 731	1 579	1 553	1 448	1 406	1 380
A hallgatók állandó lakóhelye Zala megye	6 002	5 938	5 696	5 684	5 470	5 185	4 903	4 640	4 323	4 299
Eredményes érettségi vizsgát tett tanulók száma⁴³	2 528	2 333	2 279	2 143	2 212	2 086	1 679	1 800	1 730	1 670

Forrás: KSH

Zala megyében összesen 3 felsőoktatási intézmény, 5 kara, 3 képzési helyszínen működik. Elsősorban gazdasági, agrártudományi, egészségügyi és műszaki szakok elérhetők a zalai felsőoktatási képzési kínálatban.

Intézmény	képzés helyszíne
Pannon Egyetem Gazdálkodási Kar	Zalaegerszeg
Pannon Egyetem Mérnöki Kar	Zalaegerszeg
Pannon Egyetem Nagykanizsa Campus	Nagykanizsa
<ul style="list-style-type: none"> • Mérnöki Kar • Gazdaságtudományi Kar • Műszaki Informatikai Kar 	
Szent István Egyetem Georgikon Kar	Keszthely
Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar	Zalaegerszeg

Forrás: saját gyűjtés

Gyermekelhelyezés

Zala megye gyermekelhelyezési rendszere az utóbbi évek során jelentős bővülésen, fejlődésen ment keresztül – köszönhetően a TOP 1.4.1 pályázatoknak, illetve a kormányzat bölcsődei férőhelyfejlesztési törekvéseinek. A korábbi bölcsődehiányra válaszul több minibölcsi is megnyitotta kapuit a legkisebbek előtt. 2017 és 2019 között több mint 100 férőhellyel bővültek a zalai bölcsődék, így 2019-ben már összesen 1 161 bölcsődés korú gyermek számára elérhető férőhely Zala megyében, amelyek nagy kihasználtsággal működve, összesen 1 091 gyermeket fogadtak.

Az óvodai és a bölcsődei ellátás összesen 157 feladatellátási helyen elérhető Zala megyében 2019-ben:

- 96 településen összesen 143 db óvodai feladatellátási hely,
- 19 helyszínen működik egységes óvodai-bölcsődei ellátás (Cserszegtomaj, Egervár, Gellénháza, Gutorfölde, Gyenesdiás, Lenti, Nagylengyel, Nova, Pakod, Pusztaszentlászló, Sármellék, Sümegecsehi, Szentpéterúr, Teskánd, Túrje, Zalaapáti, Zalakaros, Zalaszentgrót, Zalaszentlászló településeken)
- 9 db további kizárólagos bölcsődei feladatellátási hely (a következő helyszíneken: Csesztreg, Hévíz, Keszthely, Lenti, Nagykanizsa, Bagod, Zalaegerszeg, Zalakaros, Zalaszentiván)
- További 11 családi bölcsőde működik a megyében (Keszthely (2), Letenye, Nagykanizsa, Pacsa, Szepetnek, Zalaegerszeg (3), Zalalövő, Vonyarcvashegy)

⁴² Az egyetemi, főiskolai és osztatlan képzésben részt vevőkkel együtt

⁴³ Nappali és felnőttoktatás együtt.

Hozzá tartozókról való gondoskodás

Zala megyében 2019-ben 1053 fő részesült ápolási díjban 53 381 forintos átlagos havi összeggel (KSH). Az ápoló az ápolási díj folyósításának időtartama alatt napi 4 órát meg nem haladó időtartamban keresőtevékenységet folytathat. Otthon végzett munka esetében az időtartam nincs behatárolva.

3.2. Munkáltatói igények bemutatása Zala megyében

A projekt megvalósításához kapcsolódóan még az előkészítő szakaszban elkészült a megyére vonatkozó munkaerő-piaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerő igényfelmérés, ami a megvalósító szakaszban rendszeresen újból frissítésre kerül. Az igényfelmérés célja a kereslet és kínálati oldal helyzetének, kihívásainak és jövőbeli terveinek felmérése, továbbá a paktum pályázat foglalkoztatáspolitikai eszköztárának alkalmazhatósági feltételeinek vizsgálata. Az igényfelmérés kvantitatív oldalról magában foglalja egy Zala megyei foglalkoztató szervezeteket érintő (252 válaszadó), valamint egy hátrányos helyzetű álláskeresőket célzó kérdőív eredményeit (550 rekord), illetve ezen kérdőívek alacsonyabb elemszámok mellett 2017, 2018, 2019, és 2020-ban megismételt lekérdezéseinek tanulságait. Kvalitatív megközelítésben megyei foglalkoztatás-politika főbb szereplő-csoportjainak – így érdekképviselői szervek, állami szervezetek – képviselőinek bevonásával 10 db szakmai interjú, az aktualizálás során pedig további 5-5 szakmai interjú, ezeken felül pedig minden évben egy-egy csoportos beszélgetés készült. A kutatás tartalmilag kitér valamennyi releváns ágazat és a szezonális igények tekintetében is a munkaerőpiac keresleti és kínálati oldalának feltérképezésére.

Az igényfelmérés további eredményeinek részletes kiértékelését a Zala Megyei Kormányhivatal (illetve a frissítések során a Zala Megyei Önkormányzat) számára elkészített és átadott, *Munkaügyi alapkutatás* című elemzés tartalmazza. A kutatás során az adatfelvételben – mint a Zala innovatív foglalkoztatási paktum pályázat konzorciumi partnerei – a Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány és a Zala Megyei Kormányhivatal foglalkoztatásért felelős főosztálya működött közre.

A munkaadói kérdőívet kitöltők alapadatai

A 2016-os, nagyobb elemszámú kérdőívben belül a kitöltőknek a kisvállalkozások, közel 30, a középvállalkozások 11%-át adták. A legtöbb kitöltő szervezet mind az öt mintában a következő négy nemzetgazdasági ágazatban tevékenykedik: kereskedelem, gépjárműjavítás, feldolgozóipar, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, és építőipar. A 2018-as és 2019-es lekérdezésekben az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységek súlya nagyobb még.

A kérdőívek szervezettípus és átlagos alkalmazotti létszám szerinti megoszlásait tartalmazza a következő táblázat.

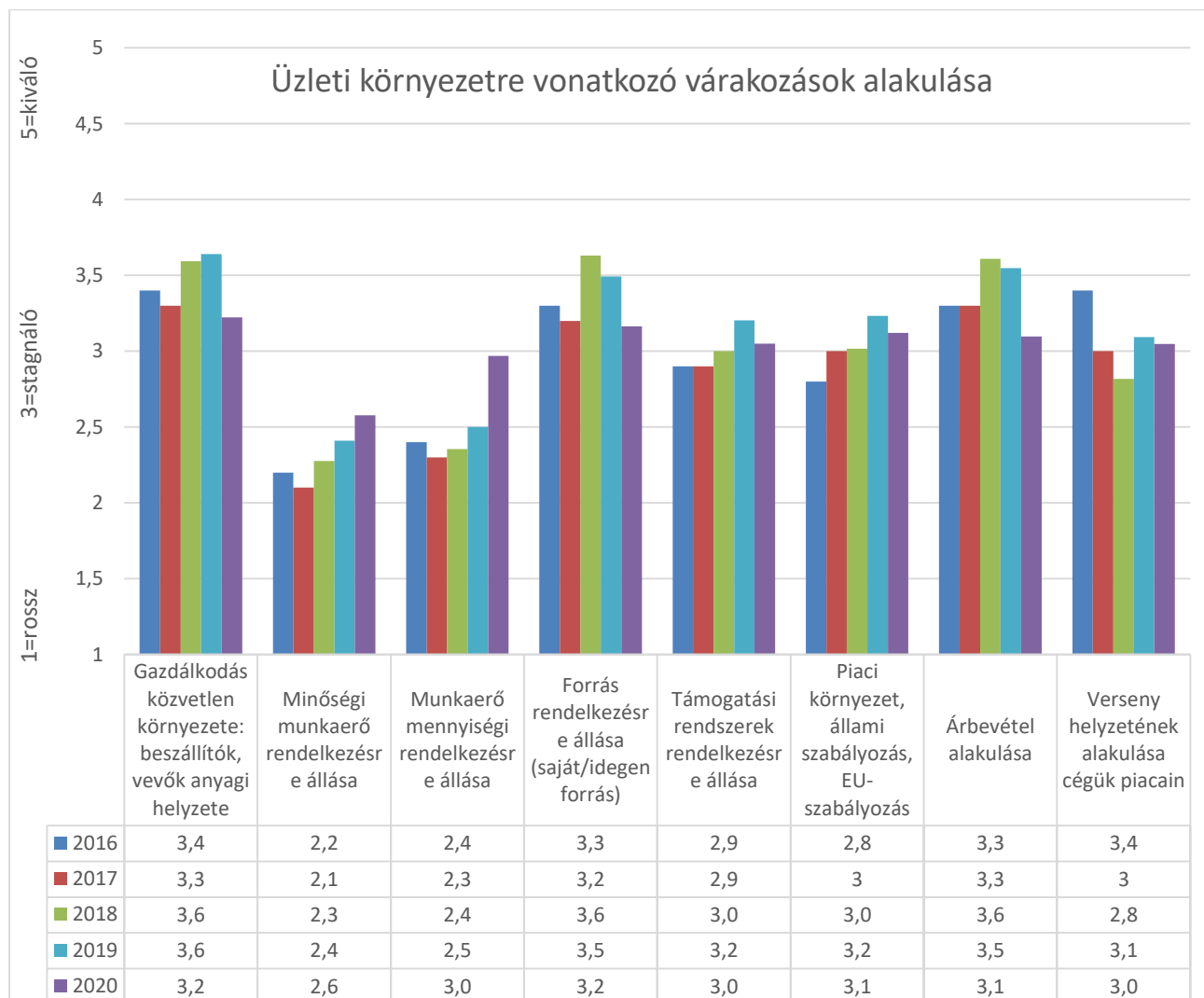
A képviselt szervezet foglalkoztatotti létszáma	2016			2017			2018			2019			2020		
	N	%	Átl. lsz.	N	%	Átl. lsz.	N	%	Átl. lsz.	N	%	Átl. lsz.	N	%	Átl. lsz.
A képviselt szervezet típusa															
Mikrovállalkozás	124	49,6 %	5	52	72,2 %	4	41	60,3 %	4	35	50,7 %	4	49	70,0 %	4
Kisvállalkozás	72	28,8 %	18	13	18,1 %	21	10	14,7 %	17	22	31,9 %	20	11	15,7 %	23
Középvállalkozás	28	11,2 %	110	6	8,3%	96	14	20,6 %	88	10	14,5 %	106	7	10,0 %	90
Nagyvállalkozás	8	3,6%	566		0%	-	3	4,4%	378	-	0%	-	-		-
Nonprofit szervezet államháztartáson belül	11	4,4%	272		0%	-	-	0%	-	-	0%	-	2	2,9%	15

Nonprofit szervezet államháztartáson kívül	6	2,4%	26	1	1,4%	96	-	0%	-	2	2,9%	80	1	1,4%	106
Összesen	249	100%	50	72	100%	16	68	100%	40	69	100%	26	70	100%	17

Az átlagos szervezet 17 éves a **nagyobb elemszámú mintában, míg a megismételt lekérdezésekben 13-21 év közötti**. A legtöbb kitöltő keszthelyi, illetve lenti székhellyel rendelkezik.

Üzleti környezetre várható alakulása

Az üzleti környezetre vonatkozó várakozások közül a munkaerő minőségi és mennyiségi rendelkezésre állása jelenti a legnagyobb problémát – ezt megerősítik a megismételt lekérdezések is. A gazdálkodás közvetlen környezetével (úgy mint beszállítók, vevők anyagi helyzete) és az árbevételrel kapcsolatos várakozások évről évre egyre inkább pozitívnak értékelhetők, ugyanígy a források és támogatások rendelkezésre állásával, valamint a piaci környezettel kapcsolatban is. A versenyhelyzet tekintetében pedig stagnálásra számítanak. **A koronavírus okozta gazdasági helyzet enyhén, de megjelenik az üzleti környezetre vonatkozó várakozások értékelése során a 2020-as mintában. A válaszadók rendre minden területen alacsonyabbra értékelték a várakozásokat a korábbi évekhez képest, egyedül a munkaerő mennyiségi rendelkezésre állásában volt jelentős növekedést, továbbá a minőségi rendelkezésre állást is a korábbi éveknél jobbnak ítélték meg.**



A 2016-os mintában a munkaerő mennyiségi rendelkezésre állásának hiánya a szállítás területén jelenti a legnagyobb problémát, de az építőiparban is jelentős. A többi ágazathoz képest a humánegészségügyi, szociális ellátás, illetve az ingatlanügyletek ágazatban jelenti a legkisebb problémát, de még itt is a semleges tartományban van inkább. Az építőiparban a munkaerő mennyiségi rendelkezésre állása mellett a minőségi rendelkezésre állása is problémát jelent, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ugyanezzel a problémával küzd. Továbbá a szállítás, raktározás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazatokban is az átlagosnál nagyobb problémát jelent a minőségi munkaerő rendelkezésre állása.

Érdekesség, hogy a 2017-es és 2018-as lekérdezések azt mutatják, hogy a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás esetében a munkaerő mennyiségi és minőségi rendelkezésre állása ugyan továbbra is inkább kihívást jelent, viszont a többi ágazat átlagához képest kisebb mértékben. Az építőipar továbbra is munkaerőhiánnyal küzd mind mennyiségében, mind minőségében. A 2018-as lekérdezés során ugyanakkor az építőipari cégek már kevésbé nyilatkoztak borúsan a munkaerő rendelkezésre állásáról, mint a korábbi években. 2018-ban ez a probléma leginkább a mezőgazdaság, a szállítás-raktározás és a villamosenergetikai iparágat érinti.

A 2019-es lekérdezésben legkevésbé az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységek területén érzékelik a munkaerőhiányt, itt megfelelőnek látják a munkaerő rendelkezésre állását. Minőségi problémákat leginkább a villamosenergetikai és az IKT szektorban, mennyiségi problémákat pedig szállítás-raktározás és a kereskedelem, gépjárműjavítás területén érzékelnek a cégek. **A 2020-as lekérdezésben – a 2019-eshez hasonlóan – az adminisztratív és egyéb szolgáltató területen működő ágazatokban jelezték kifejezetten jónak a munkaerő mennyiségi és minőségi rendelkezésre állását. A mezőgazdaságban, a szakmai-tudományos területen és a szálláshely-szolgáltatás ágazataiban látnak a vállalkozások nagyobb minőségi, a mezőgazdaság területén pedig mennyiségi problémát is.**

A munkaerő kiválasztása, felvétele során a leggyakoribb probléma a megfelelően képzett (76%), másodsorban a megfelelően motivált (60%) munkaerő hiánya, az általános munkaerőhiány (56%) és munkatapasztalat hiánya (45%). **Az általános munkaerőhiány egyre nagyobb kihívást jelent a foglalkoztatók számára: 2020-ban már csak a válaszadók 1,5 százaléka, azaz mindössze 1 válaszadó jelölte be, hogy nem okoz gondot a munkaerő kiválasztása, felvétele.** Összességében a munkáltatók inkább preferálják a motivált munkaerőt, mint a tapasztaltat.

Foglalkoztatás-bővítési szándékok

A vállalkozók többsége a korábbi években úgy nyilatkozott, hogy a következő években tervez létszámbővítést. A 2016-os lekérdezésben az érvényesen válaszoló szervezetek 65%-a (2017-ben 75%-a) tervez foglalkoztatásbővítést, a többiek nem. 2018-ban és 2019-ben a bővítést tervező cégek aránya csökkent (57% és 55%). Átlagosan 2-4 fő felvételét tervezik. A 2020-as mintában a korábbinál alacsonyabb a foglalkoztatás-bővítési szándék: a vállalkozók 36%-a venne fel új munkaerőt, átlagosan 3 főt. A vállalkozók nagyjából harmada nem tervez bővítést. A 2020-as lekérdezésben visszatérő indok volt, hogy a koronavírus okozta gazdasági helyzetben a korábbi foglalkoztatás-bővítési szándékot elhalasztották, vagy adott gazdasági helyzetben inkább a munkaerő megtartására fókuszál a szervezet.

A következő években Kiemelkedő ágazatoknak tekinthető a bővítési szándék és annak tervezett létszámbeli mértéke szerint a következő ágazatok: szállítás, raktározás (89% bővítene); feldolgozóipar (82%); kereskedelem és gépjárműjavítás (66%); építőipar (70%), szálláshely-szolgáltatás (66%). A 2017-es mintában legnagyobb arányban és számban is az építőipar és a feldolgozóipar vállalkozói növelnék foglalkoztatottjaink számát. 2018-ban a kereskedelem és az adminisztratív és szolgáltatást támogató területén jelezte a vállalkozások többsége, hogy inkább nem kívánják folytatni vállalkozásuk bővítését. A legnagyobb átlagos bővítési szándékról a szálláshely a szállítás-raktározás és a feldolgozóipari cégek nyilatkoztak (átlag 5 fő körüli bővítés). 2019-ben minden feldolgozóipar területén dolgozó cég bővítene az állományi létszámát, átlagosan 5 fővel. Foglalkoztatásbővítési szándék jellemzi továbbá a

vendéglátóipar területén dolgozó vállalkozásokat: a válaszadók 80%-a bővítené, átlagosan 3 fővel. **2020-ban a korábbi évekhez hasonlóan az építőipari cégek terveznek legnagyobb arányban és létszámban bővítést, emellett az IKT szektort jellemzi még erősebb bővítési szándék (4-ből 3 cég venne fel új munkavállalót). A szálláshely-szolgáltatás területén érthető okokból a korábbihoz képest alacsonyabb a bővítési szándék.**

A legtöbb cég **minden évben** a szakmunkás állománycsoportban bővítené (az érvényes válaszadók közül minden negyedik esetben bejelölték), ezt követi a szellemi tevékenységet folytató vagy irányító munkakörök (34%), betanított munkás (25%); majd a segédmunkás (11%). A legtöbb munkahely (252 a 2016-os lekérdezésben) szakmunkások esetén nyílna, átlagosan 3 fővel bővítenének a cégek. Az ismételt lekérdezések megerősítik a korábbi eredményeket, a szakmunkások esetében még nagyobb felvételi igényt mutatva.

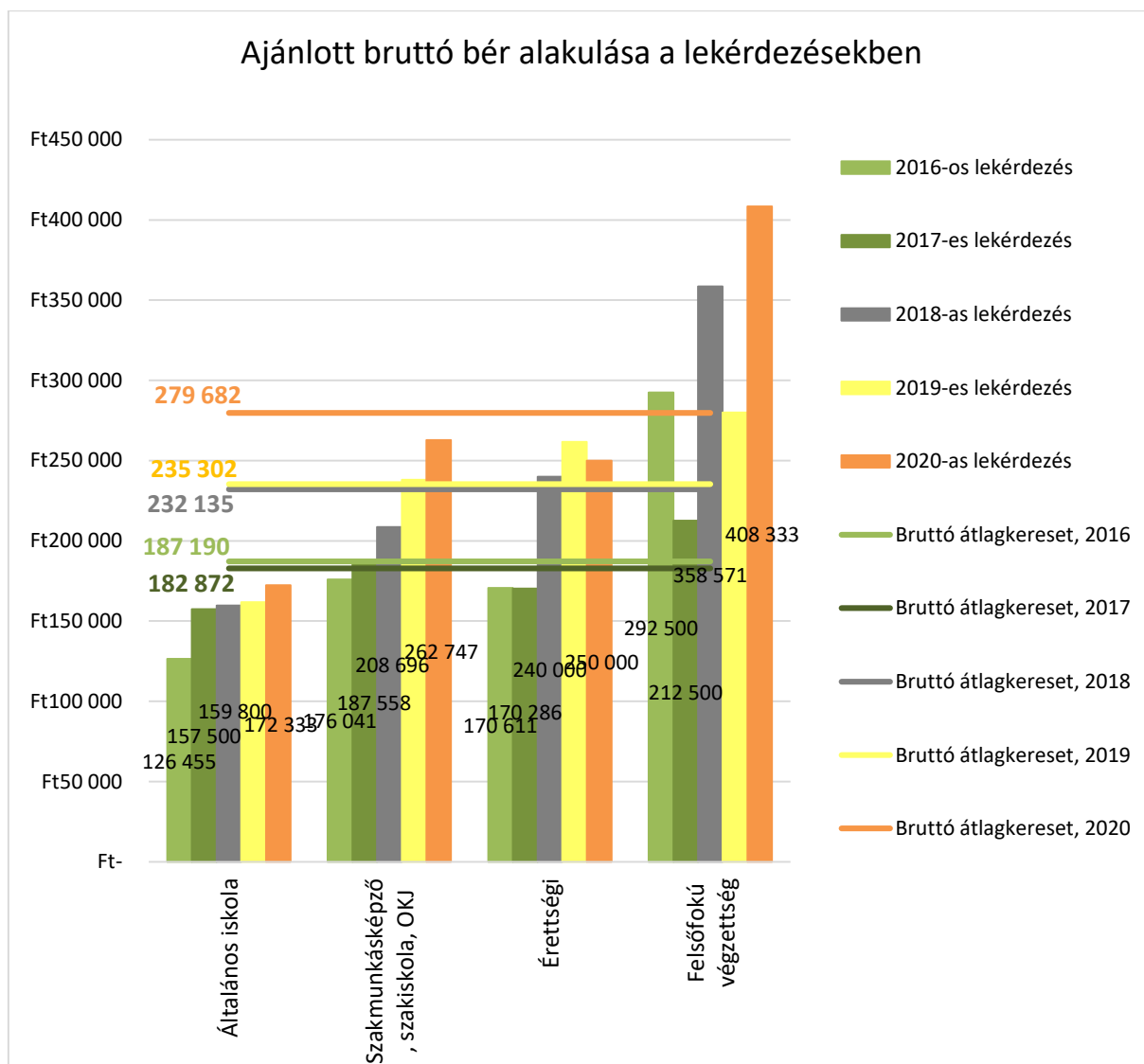
A legtöbb betölthető pozíció a 2016-os minta alapján a gyártósori összeszerelő munkakörön belül lenne (70 fő, egy cég), a megkérdezettek továbbá felvonnának 65 raktári, illetve logisztikai dolgozót, 52 fővel bővítenék a szálloda-, vendéglátóipari dolgozók számát. Lakatos/bádogos/hegesztő is könnyedén találna munkát, 51 főt biztosan keresnek Zala megyében, műszerészekre, gépjárműjavítókra, illetve vezetőkire (mind közúti, teher- és mezőgazdasági gépjárművek) is volna igény. A 2017-es mintában a vendéglátóipar dolgozóit keresik a legnagyobb számban, továbbá faipari dolgozói, gépkezelő/gépész és kisegítő pozíciókban jelezték a legtöbb üres álláshelyet a megkérdezett vállalkozók.⁴⁴ A 2018-as lekérdezés esetén csökkent a vendéglátóipari szakmák súlya – ez részben annak is köszönhető, hogy míg a 2016-2017-es lekérdezés nyáron/ koraősszel történt, addig a 2018-as kérdőíves lekérdezést november hónapban zártuk le. 2018-ban a korábbi megismételt lekérdezéshez képest változás, hogy a szakmunkák mellett nagy számban megjelentek a felsőfokú végzettséget igénylő állások is. A 2019-es lekérdezésben a lakatos volt az egyik legkeresettebb szakma (6 cég keresett 23 főt a megyében lakatos-szerkeztelakatos pozíciókra), emellett a vendéglátóipari szakmák (szakács, pincér) és a fémipari szakmák (hegesztő, gép forgácsoló) tartoznak a keresett álláshelyek közé. **2020-ban az építőipari szakmákat keresték leginkább a cégek, emellett jelentős számú adminisztratív munkavégzését ellátó munkavállalót is felvonnának.**

A cégek 25%-a felvenne betanított munkást, 2016-ban összesen 174 fővel bővítenének ilyen munkakörökben, és ez az elvárt végzettségekben is visszaköszön. A megnevezett pozíciók között 146 pozíció esetén (az összes pozíció 28%-a) van megadva általános iskolai végzettség. Átlagosan a legalacsonyabb végzettségűeket – azok közül az ágazatok közül, ahol elegendő eset van – a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, a kereskedelem, valamint mezőgazdaság szektorokban keresik.

A képzettség, képzés és egyéb jellemzők esetében konkrét végzettségi szintek megjelölésén túl olyan hívószavakkal találkozhattunk, mint pl. a szakmai tapasztalat, gyakorlat, igényesség, szorgalom, nyelvtudás (elsősorban német és angol), megfelelő egészségügyi állapot, motiváltság, önálló munkavégzésre való alkalmasság, jó kommunikációs képesség vagy számítástechnikai jártasság.

A potenciális munkavállaló számára ajánlható bruttó bér átlaga 2016 és 2020 között 187 190 forintról 279 067 forintra nőtt. A 2020-as bérek közel 20%-kal nőttek az előző évhez képest. A legmagasabb átlagos fizetést a felsőfokú végzettségűeknek kínálnak, a csupán érettségivel rendelkezők keresettségének csökkenése a fizetésekben is látható.

⁴⁴ A 2016-os és 2017-es eredmények összevetése során fontos kiemelni, hogy a 2017-es lekérdezésbe nagyvállalkozások nem kerültek be, a meghirdetett álláshelyek száma és jellege ebből fakadóan is eltér egymástól.



A béren kívüli juttatások közül legtöbb esetben minden évben az utazási költségtérítést jelölték be. A 2016-2017-es lekérdezésekben majdnem ilyen gyakran említették az étkezési hozzájárulást is, de 2018-ban már ritkábban, 2019-ben 3, 2020-ban pedig mindössze 5 esetben. A műszakpótlék elérhetősége nagyban függ a meghirdetett munkaköről (a 2019-es lekérdezésben pl. az álláshelyek 42%-a esetében biztosított), népszerű motiváló eszköz továbbá a bónuszrendszer.

Munkaerőpiaci eszközökkel kapcsolatos visszajelzések

Arra kérdésre, hogy foglalkoztatnának-e hátrányos helyzetű munkavállalót a válaszadók jelentős többsége minden lekérdezésben pozitívan nyilatkozott, 2019-ben és 2020-ban a válaszadók ¾-e nyitott a hátrányos helyzetűek alkalmazására – megadott feltételekkel. A feltételeket megnevezők közül majdnem mindenki bejelölte, hogy igényelne bérköltség jellegű támogatást, messze ennek van a legnagyobb aránya a válaszok között. A munkaerőképzésre vonatkozó támogatást minden harmadik (2018-ban minden 4., 2019-2020-ban pedig már csak ötödik) esetben jelölték be. Népszerű továbbá az utazási támogatás igénylése is. 2020-ban többen (6 szervezet) jelezték, hogy a bértámogatás továbbfoglalkoztatási (pl. 8+4 havi) kötelezettség mellett is vállalják. A visszajelzések között ugyanakkor helyt kapott is, hogy a támogatás „Rengeteg adminisztrációval jár, lassú az ügyintézés”.

Ágazati vizsgálatra ebben az esetben is a 2016-os minta ad lehetőséget. Ez alapján vizsgálva a különbségeket továbbra is azt látjuk, hogy minden esetben a bérköltség jellegű támogatást igénylők vannak többségben. A legkisebb arányban azon válaszadók igényelnének bérköltség jellegű támogatást, akik azokban az iparágakban tevékenykednek, ahol szakiskolánál magasabb végzettségi szintet várnak el inkább (Humán-egészségügyi, szociális ellátás, művészet, szórakoztatás, szabadidő, Egyéb szolgáltatás). Kiemelendő, a képzési támogatás iránti igény a villamosenergia-ipar, az építőipar, a logisztikai ipar területén. A lakhatási és utazási támogatásra a szálloda- és vendéglátóiparban tevékenykedő cégeknek lenne leginkább szüksége. A munkaadók 2 esetben említették problémaként, hogy rövid a támogatás időtartama.

Elmondható, hogy a munkáltatók oldaláról alapvetően **van, de a válaszok alapján csökkenő az igény a duális képzésre. A 2016-os mintán még a** válaszadók nagyjából kétharmada részt venne duális képzésben, ugyanakkor a 2018-as mintán a duális képzés már kevésbé vonzó: a válaszadó vállalkozások alig több mint fele (52%), **2019-ben és 2020-ban pedig kevesebb, mint fele** venne részt benne.

A szervezetek többsége fontosnak tartja a leendő munkavállalók szakmunkás képzését, ez a leggyakoribb válasz mind az öt mintában, és kiemelkedik gyakoriságával a többi válasz közül, emellett pedig a szakmai továbbképzések fontosságát emelték ki a válaszadók. A megismételt lekérdezések azt mutatják, hogy a betanító jellegű képzések egyre inkább fontossá válnak a cégek számára – ez vélhetőleg összefüggésben van azzal a tendenciával, hogy a megyében legnagyobb számban alacsony iskolai végzettségű álláskeresőket kínálnak munkát.

Ágazati különbségek láthatók, a mezőgazdasági vállalkozások a betanító jellegű képzési formát tartják a második leginkább fontosnak (a betanító jellegű képzés után); a szállodaiparban a nyelvi képzés megelőzi a betanító jellegű képzést; a pénzügyi, biztosítási tevékenység, adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, humán-egészségügyi, szociális ellátás esetén pedig a szakmai továbbképzést tartják legfontosabbnak a megkérdezettek.

A válaszadók nagyjából $\frac{3}{4}$ -e minden évben (2016: 73%; 2017: 85%; 2018: 72%; 2019: 71%) bejelölt legalább egy atipikusnak mondható foglalkoztatási formát, amit alkalmazna. Ezek közül a legtöbb válaszadó a rugalmas munkaidőt alkalmazná, ezt követi a részmunkaidős foglalkoztatás, az alkalmi munka – ez utóbbi népszerűsége a 2018-as mintában nőtt, a 2019-es mintában pedig a legnépszerűbb atipikus foglalkoztatási formát jelenti. **Legkevesbé alkalmazható foglalkoztatási formának a távmunkát tartják a cégek. A 2020-as mintában változtattunk a kérdésen: a jelenleg alkalmazott atipikus foglalkoztatási formákat kérdeztük meg a vállalkozóktól. Ez alapján azt láthatjuk, hogy a vállalkozók 23%-a alkalmaz jelenleg valamilyen atipikus foglalkoztatási formát. Többségül alkalmi munkavállalókat foglalkoztat, de jelentős a rugalmas és részmunkaidős foglalkoztatók aránya is a válaszadók között. A jövőbeni terveket illetően a válaszadók több mint fele nem tervezi az atipikus foglalkoztatási módok bővítését. Mindössze 14 olyan vállalkozó (az összes válaszadó ötöde) van, aki nem is tervez, illetve nem is alkalmaz jelenleg semmilyen atipikus foglalkoztatási formát.**

A legnépszerűbb toborzási felület az informális csatornákon keresztül történő munkavállaló-keresés (a válaszadók több mint 60%-a használja). A 2016-os lekérdezésben ezt követik az álláshirdetések a regionális médiumokban (a válaszadók közel fele), a 2017-es és az azt követő mintákban viszont a közösségi oldalakon való hirdetés a második, **2020-ban pedig már a legnépszerűbb toborzási felület.** A 2016-os és 2017-es lekérdezésben a válaszadók 33%-a jelezte, hogy értesítik a foglalkoztatási osztályokat (NFSZ), **ez az arány a 2019-es mintán magasabb: a vállalkozások közel 40%-a jelenti be üres álláshelyeit a Kormányhivatalnál.**

Az átlagosnál nagyobb arányban értesítik a feldolgozóipar, a kereskedelem esetén – bár a megismételt lekérdezések ezeken a területeken is csökkenő tendenciát mutatnak. 2018-ban az építőipar keresi leginkább a Kormányhivatal segítségét a munkaerő megtalálásában kérdőívünk szerint. Egyáltalán nem jelölték be viszont, hogy toborzásra használnák a következő ágazatokban: bányászat, kőfejtés;

ingatlanügyletek; pénzügyi, biztosítási tevékenység; szakmai, tudományos, műszaki tevékenység; vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmegelőzés.

A tartósan/rendszeresen betöltetlen álláshelyek csökkenése érdekében a legtöbb esetben a szakmai, illetve át-, és továbbképzést, illetve az oktatás minőségének javítását sorolják a tennivalók közé. Másodsorban a bérszínvonal fejlesztését, illetve versenyképes fizetések merültek föl. A cégek, szervezetek elmondása alapján a bér- és járulékrendszer átalakítása, a járulékok csökkentése is javítana a munkaerőpiaci helyzeten, ahogy a köz- és adóterhek csökkentése. A 2016-os és a megismételt lekérdezések közötti különbség, hogy a bérfejlesztés szükségessége a válaszadók szerint már a képzéseknél is fontosabb. Ezzel párhuzamosan az 2017-es mintában megjelent, majd a 2018-as mintában is hangsúlyosan szereplő új, visszatérő válaszlelem a vállalkozói díjak emelése iránti igény, annak érdekében, hogy magasabb fizetéseket tudjanak adni a munkaadók. **2018/2019-től a kivándorlás mérséklésére tett intézkedéseket is tovább sürgetnék a válaszadók. 2019-ben új elemként a szakmunkák vonzóbbá tétele, a fizikai munka „becsületének” visszaadása szélesebb körben is jelzésre kerültek, továbbá a bértámogatások fontosságát emelték ki a vállalkozások. Önkritikát gyakorolva pedig a béremelés és a munkahelyi légkör fejlesztését tűzték ki feladatul. A 2020-as mintában a legtöbb visszajelzés a koronavírus okozta bizonytalan gazdasági helyzetre vonatkozott. Kiemelték továbbá a válaszadók a képzésekkel, a képzés minőségével kapcsolatos kritikáikat. A vállalkozók összességében a munkavállalók motiválását, a munka presztízsének fontosságát a vállalkozók évről évre egyre fontosabbnak tartják.**

Ágazati eredmények összefoglalása

A következőkben röviden bemutatjuk a **2016-ban lekérdezett** kérdőív eredményeit ágazatonként. Azokat az ágazatokat vettük figyelembe, amelyek esetszáma az egyes kérdések esetén értékelhető eredményeket hozott⁴⁵. A pontosabb eredmények (pl. esetszámok, százalékok) a **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.** illetve módszertani részletek (egy vagy több válasz volt-e bejelölhető stb.) a Mellékletben találhatóak. Az ismételt lekérdezések az alacsony elemszámok miatt korlátozottan adtak lehetőséget megalapozott következtetések levonására. Ahol értékelhető eredmények látszanak (azaz a feldolgozóipar, az építőipar, a kereskedelem-gépjárműjavítás és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén), ott kiegészítettük a korábbi megállapításokat.

Feldolgozóipar

A **2016-os, 2018-as, 2019-es és 2020-as mintában** a második leggyakrabban bejelölt ágazat a kereskedelem, gépjárműjavítás után (18%), míg a 2017-esben a leggyakoribb (26%). A legtöbb cég fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenységhez sorolható (18db; 41%), a 2017-es és 2019-es lekérdezésben a bútorgyártás volt a leggyakoribb alágazat (47% / 30%), **2020-asban pedig a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása (31%).** Mindegyik mintában jelentős továbbá az élelmiszer, ital és dohánytermék gyártása, a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása. **A 2020-as kivételével** minden mintában a feldolgozóiparban volt a második legmagasabb az átlagos foglalkoztatotti létszám (2016-ban átlagosan 93, 2019-ben 44 fő).

Kiemelkedő probléma a munkaerő mennyiségi és minőségi rendelkezésre állása – ezt **mind az öt évben** készült lekérdezés megerősíti. Az egyértelmű választ adó szervezetek 82, 2017-ben 83%-a, 2018-ban 80%-a, 2019-ben pedig az összes válaszadó bővítené foglalkoztatását. **2020-ban általánosságban csökkent a bővíteni szándékozó vállalkozók aránya, így a feldolgozóipari cégeknek a fele venne fel új munkavállalót.** A 2016-os adatok alapján főleg szakmunkás állományba vennének fel, szakmunkásképzős, szakiskolai végzettségűeket, általános iskolai végzettséget nem jelöltek be. Minden támogatási formát igénylő szervezet igényelne bérköltség jellegű támogatást, a 2017-es lekérdezésben továbbá a válaszadók 60%-a igényelne utazási támogatást is, erre a támogatási formára

⁴⁵ Alapvetően a 10 körüli esetszámokat vettük górcső alá, de ha kevesebb esetszámmal is voltak kirajzolódó irányok, arról is említést tettünk.

2018-ban és 2019-ben is nagy az igény. A kérdésre igennel vagy nemmel válaszolók közül 75% (2017-ben 83%, 2018-ban 64%, 2019-ben 56%, **2020-ban 64%**) venne részt duális képzési programban. A szakmunkás képzés mellett a szakmai továbbképzést is fontosnak tartják. Főként informális csatornákon keresztül keresik a munkavállalókat, vagy helyi médiumokban. A foglalkoztatási osztályokat is viszonylag nagy arányban értesítik, ez a harmadik legnépszerűbb toborzási mód.

Mezőgazdaság

A munkaerő minőségi rendelkezésre állása nem megfelelő, és a megújított lekérdezések tapasztalatai alapján egyre inkább problémát jelent (2016-ban még 5 fokú skálán 2-esre, 2018-ban átlagosan 1,3-ra értékelték a munkaerő minőségi rendelkezésre állását, **továbbá a 2020-as lekérdezésben is az összes ágazat közül a legalacsonyabbra értékelték ezt a két tényezőt**)⁴⁶. Az egyértelmű választ adó szervezetek 70%-a bővítené foglalkoztatást (7 eset). Minden támogatási formát igénylő szervezet igényelne bérköltség jellegű támogatást hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatásához. A cégek a képzés tekintetében a leendő munkavállalók szakmunkás képzését tartják legfontosabbnak (8 eset), 5 esetben említették a betanító jellegű képzést. Főként informális csatornákon keresztül, vagy helyi médiumok segítségével keresik a munkavállalókat.

Kereskedelem, gépjárműjavítás

A válaszadók közül a 2016-os és 2019-es **és 2020-as** lekérdezésben a legtöbb (27%, 20%, **21%**), a 2017-es mintában pedig a második legtöbb szervezet a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatba sorolta magát. E szektor esetén az átlagosnál valamivel nagyobb problémát jelent a munkaerő felvétele során a munkatapasztalat hiánya. A 2017-es minta alapján pedig jelentős probléma a munkaerő minőségi rendelkezésre állása (1,75/5). 2016-ban, 2017-ben a válaszadók nagyjából kétharmada nyilatkozott úgy, hogy bővítené munkavállalóinak a számát, nagyrészt szakmunkásokkal, 2018-ban és 2019-ben ugyanakkor csak a cégek harmada jelezte további bővítési szándékát. **2020-ban a bővítő ágazatok közé tartozik: a válaszadók 60%-a növelné a foglalkoztatotti létszámát.** 2016-ban 69%-ban középfokú, 19%-ban érettségizett, 11%-ban⁴⁷ pedig alacsony végzettségűeket keresnek. Hátrányos helyzetű munkavállaló támogatott foglalkoztatásához 43-ból 42, a 2017-es lekérdezésben pedig 12-ből 12 szervezet jelezte, hogy igényelne bértámogatást (2019-ben 10/14, **2020-ban 9/10**). Az egyértelmű választ adók 65%, illetve 2017-ben 67%-a venne részt duális képzési programban, ezzel szemben a 2018-as és 2019-es lekérdezésben a válaszadók több mint 70 százaléka a duális képzés elutasítását jelezte. **2020-ban 50% venne részt duális képzésben.** A szakmunkás képzés mellett a számítástechnikai, illetve a szakmai továbbképzést is fontosnak tartják. Főként informális csatornákon keresztül, vagy helyi médiumokban keresik a munkavállalókat, a foglalkoztatási osztályok értesítése a harmadik leggyakrabban előforduló válasz.

Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás

A két korábbi mintában harmadik leggyakrabban bejelölt ágazat a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (17%), a megújított mintákban **valamivel kisebb súllyal szerepel.** Problémát jelent a munkaerő mennyiségi és minőségi rendelkezésre állása, viszont a 2017-es, 2018-as, **2019-es és 2020-as** mintában már egyre kisebb mértékben, mint korábban, **inkább csak a minőség a probléma.** **2016-2019 között a válaszadók több mint kétharmada a venne fel új munkatársat, leginkább szakmunkás állománycsoportba. Ez a 2020-as évben a koronavírus okozta gazdasági helyzet miatt fordult: a vállalkozók zöme inkább a munkavállalók megtartására fókuszálna.** Ennek megfelelően a szakmunkásképző, szakiskolai végzettséget várják el legnagyobb arányban a potenciális munkavállalóktól. A lakhatási és utazási támogatást ez az ágazat használná ki legjobban, de itt mindenki igényelne bértámogatást hátrányos helyzetű állásukeresők foglalkoztatásához, 2018-ban pedig a válaszadók nagy része a hátrányos helyzetűek képzését is elvárja. A duális képzési programban való részvételre ebben az ágazatban is hajlanak a cégek: a 2016-os lekérdezésben a válaszadók

⁴⁶ 5 elemű skálán – ahol 1 a rossz, 5 pedig a jó értéket jelentette – értékelhették az egyes szempontokat. Ezen ágazaton belül 2 lett az átlag.

⁴⁷ mindössze 4 eset

háromnegyede, a 2017-es, **2019-es és 2020-as** mintában pedig kétharmada, 2018-ban pedig minden válaszadó venne részt duális képzési programban. Fontosnak tartják a szakmai képzés mellett a nyelvi, illetve betanító jellegű képzéseket is. A többi ágazattól némiképp eltérően, az informális csatornák mellett a munkavállalók felkutatása során második leggyakoribb módszerként az ingyenes internetes hirdetések veszik igénybe, a helyi médiumok mellett pedig a közösségi oldalak vannak a harmadik helyen egyazon pontszámmal.

Építőipar

A 2016-os mintában a negyedik leggyakrabban bejelölt ágazat (15%), **és a megújított mintákban is több mint 10%-os súllyal szerepel.** Az átlagos foglalkoztatotti létszám 37 fő (az ismételt lekérdezésben 2017-ben és 2019-ben 23 fő, **2020-ban 9 fő**), mellyel a piaci ágazatok közül 2019 és **2020 kivételével** a három legnagyobb foglalkoztatotti létszámú ágazat közé sorolható. A 2016-os, 2017-es **és 2019-es** lekérdezés eredményei alapján növekvő gondot okoz a munkaerő minőségi és mennyiségi rendelkezésre állása. **2020-ban viszont már átlag alatti ez a probléma.** A kérdésre igennel vagy nemmel válaszoló szervezetek közül 2016-ban 70%-a, 2017-ben mind az 5 válaszadó, 2018-ban háromnegyedük, 2019-ben 57%, **2020-ban pedig 83%** bővítené a foglalkoztatotti állományát átlagosan 2016-ban 9, 2017-ben és 2018-ban 4, 2019-ben 15, **2020-ban 22** fővel, zömében szakmunkás végzettségűekkel. A legnagyobb foglalkoztató iparágak közül csak itt jelent meg a felsőfokú végzettség iránti igény (a 64 megjelölt konkrét álláshely 12%-ában **a 2016-os mintán**). Minden válaszadó igényelne bértámogatást a hátrányos helyzetűek foglalkoztatása érdekében, 2016-ban továbbá minden második képzési támogatást is. Az erre vonatkozó kérdésre igennel vagy nemmel válaszolók közül 2016-ban és 2018-ban 75% (2017-ben 63%, 2019-ben 60%, **2020-ban 56%**) venne részt duális képzési programban. A szakmunkás képzés mellett a szakmai továbbképzést is fontosnak tartják. Főként helyi médiumokban illetve informális csatornákon keresztül keresik a munkavállalókat.

Humán-egészségügyi, szociális ellátás

Ezen ágazaton belül legmagasabb az átlagos foglalkoztatotti létszám, 235 fő (12 eset alapján, kórházak is bekerültek a mintába). A kérdésre válaszoló 11 szervezetből 7 nem venne fel új embert. A három kérdőív megegyezik abban, hogy a munkaerő minőségi és mennyiségi rendelkezésre állásának problémája ebben az ágazatban jelent legkevésbé problémát. Az átlagosnál valamivel nagyobb problémát jelent ugyanakkor a munkatapasztalat hiánya. A szektor munkáltatói az álláskeresőket és munkavállalók szakmai továbbképzését tartják a legfontosabbnak.

Szállítás, raktározás

Jelentős abból a szempontból, hogy a piacnak tekinthető ágazatok közül a feldolgozóipar után itt a második legmagasabb az átlagos foglalkoztatotti létszám (**2016-ban 44 fő**, 11 válaszadó átlagából). Ebben az iparágban a legnagyobb probléma a munkaerő mennyiségi rendelkezésre állása (1,8/5⁴⁸), de a minőségi munkaerő megtalálása is gondot okoz (2/5) és a megismételt kérdőívek alapján pedig egyre nagyobb problémát jelent a munkaerőhiány. A 2016-os lekérdezésben 9 cég nyilatkozott foglalkoztatási szándékairól, ebből 8 bővítené, összesen várhatóan 34 fővel, legnagyobb arányban szakmunkásokkal. A megismételt lekérdezésekben **2018-ig bővítési szándék** jellemző, 2018-ban átlagosan 5 fővel. Ehhez mérten végzettségi szintet tekintve is főként szakmunkásokat vennének fel. Legnépszerűbb toborzási felület a helyi/regionális média, illetve az informális csatornák.

Munkaerő-gazdálkodási felmérés eredményei

A Zala Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztálya által készített **2020. 3. negyedéves** munkaerő-gazdálkodási felmérés a térség munkaerő-bővítési szándékait mutatja. E szerint a megkérdezett zalai vállalkozások (több mint 500 válaszadó) **Zala megyében a tavalyi évnél (2019-ben 3,2%-os növekedést jeleztek) magasabb, 5,2 százalékos növekedést várnak a következő év**

⁴⁸ Nem számítva a mindössze 2 érvényes kitöltéssel rendelkező Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás és az egy esetű Bányászat, kőfejtés ágazatokat.

során. Ezen belül Zalaegerszeg járásban a megyében legnagyobb, 6,8 százalékos bővítési szándékot, Letenye járásban pedig a legalacsonyabb, 3,1%-os bővítés igényt mértek. Rövidebb, három hónapos időtávon a keszthelyi vállalkozók voltak (közülük is a mikro vállalkozók) leginkább bizakodók, 5,6%-os bővülést vártak, amit vélhetőleg a nyári időszak erős fellendülésének optimizmusa táplált. A tervezett bővülés és a tényleges növekedés 2009-től vizsgált adatok alapján 70-75 %-ban megvalósul. A legkisebb cégek ugyanakkor gyakran irreálisan magas, sokszor 10% körüli növelést terveztek, ami a tapasztalatok szerint nem szokott megvalósulni. Óvatosságra int, hogy a nagyobb, 250 fő, vagy a feletti létszámot foglalkoztató vállalkozások 2020. III. negyedévében óvatosabban tekintettek a jövőbe: a következő három hónapra stagnálást, és a következő egy évben is a megyei átlag alatti (4% körüli) növekedést várnak.

A megkérdezett munkáltatók létszámának várható alakulása⁴⁹

Járás	Statisztikai állományi létszám, fő			Várható változás, %	
	2020. II. n.év végén	2020. III. n.év végén várható	2021. II. n.év végén várható	2020. III. n.év végéig	2021. II. n.év végéig
Keszthely	2 027	2 140	2 160	5,6	6,6
Lenti	2 225	2 241	2 337	0,5	5,0
Letenye	1 644	1 676	1 695	1,9	3,1
Nagykanizsa	10 372	10 502	10 716	1,3	3,3
Zalaegerszeg	12 080	12 124	12 906	0,4	6,8
Zalaszentgrót	1 045	1 073	1 105	2,5	5,7
Zala megye	29 393	29 756	30 919	1,2	5,2

A táblázatban nem szerepel a közfoglalkoztatottak száma.

Az átlagosnál magasabb mértékű lehet a létszámemelkedés a mintában nagyobb foglalkoztatási súllyal megjelenő ágazatok közül az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységek, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, a szállítás, raktározás és az építőipar területein. A legnagyobb foglalkoztatási súlyú feldolgozóiparban ugyanakkor várhatóan jelentősen 6%-kal csökkenhet a foglalkoztatotti létszám a következő 1 év során.

A megkérdezett munkáltatóknál a 2019. III. negyedévi várható⁵⁰ belépők munkakörönkénti összetétele a következő: ⁵¹

Megnevezés	Keszthely	Lenti	Letenye	Nagy-kanizsa	Zalaegerszeg	Zalaszentgrót	Zala megye
Egyéb termék-összeszerelő		0		26	303		329
Tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr	3	2	2	10	88	3	108
Egyszerű ipari foglalkozású		0	3	92	11		106
Mechanikaigép-összeszerelő				68	3		71
Lakatos	3	6	3	10	16		38
Rakodómunkás		10	10	2	8	5	35
Bolti eladó	3	3	6	4	15		31

⁴⁹ NEGYEDÉVES MUNKAERŐ-GAZDÁLKODÁSI FELMÉRÉS (ZALA MEGYE 2020. III. negyedév) – előzetes Kormányhivatali adatok alapján.

⁵⁰ A III. negyedéves végleges adatok a kutatás időpontjában még nem elérhető, IV. negyedéves felmérésben ismerhető meg.

⁵¹ A 2020-as éve releváns adatai nem elérhető. Adatok forrása: NEGYEDÉVES MUNKAERŐ-GAZDÁLKODÁSI FELMÉRÉS (ZALA MEGYE 2019. III. negyedév) 9. oldal

Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási fogl.	11	0	2	1	10	7	31
Konyhai kisegítő	4	3		7	7		21
Pultos	7	1		4		6	18
Intézményi takarító és kisegítő	3	3	1	9	2		18
Szakács	4			6	6	0	16
Hegesztő, lángvágó	2	3	2	5	4		16
Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású		4	2	7	3		16

(megyei szinten legalább 15 főt meghaladó létszámfelvétellel járó munkakörök)

A 2019-as lekérdezés alapján a munkakörök összetétele nagyon hasonló eltérő a Kormányhivatal által készített felméréssel. A vállalkozók hasonló módon nagy arányban keresnek lakatos, hegesztőt, szakácsot, illetve konyhai alkalmazottakat, betanított munkást, de minden, a fenti felsorolásban szereplő szakma keresett a foglalkoztatási paktum keretében készített munkaadói felmérésben is.

3.3. Álláskeresői igények bemutatása Zala megyében

A 2016-ban végzett lekérdezés során az álláskeresői kérdőívet kitöltők többsége nő (56%), 44%-a férfi, átlagéletkoruk 38 év. A településtípusokat vizsgálva minden járásban a községekből érkezett a legtöbb kitöltés, legnagyobb arányban a Zalaegerszegi járásból. Városban az összes kitöltő 17%-a lakik, megyei jogú városban 4%-uk. 9% nem fejezte be az általános iskolát, 44%-uknak van befejezett általános iskolai végzettsége. Szakmunkásképzőt, szakiskolát, OKJ-s végzettséget 27% szerzett, 12% az érettségizettek aránya. Végzettség szerinti csoportosítás alapján a válaszadók 10%-a, 21 álláskereső vendéglátóipari végzettséggel keres állást. A következő nagyszámú csoportot a valamilyen kertészeti végzettséggel rendelkezők adják, 15 ilyen munkakereső van. Egyenlő arányban (5%) jelennek meg továbbá a faipari és lakatos/bádogos/hegesztő végzettségűek, 11 fővel.

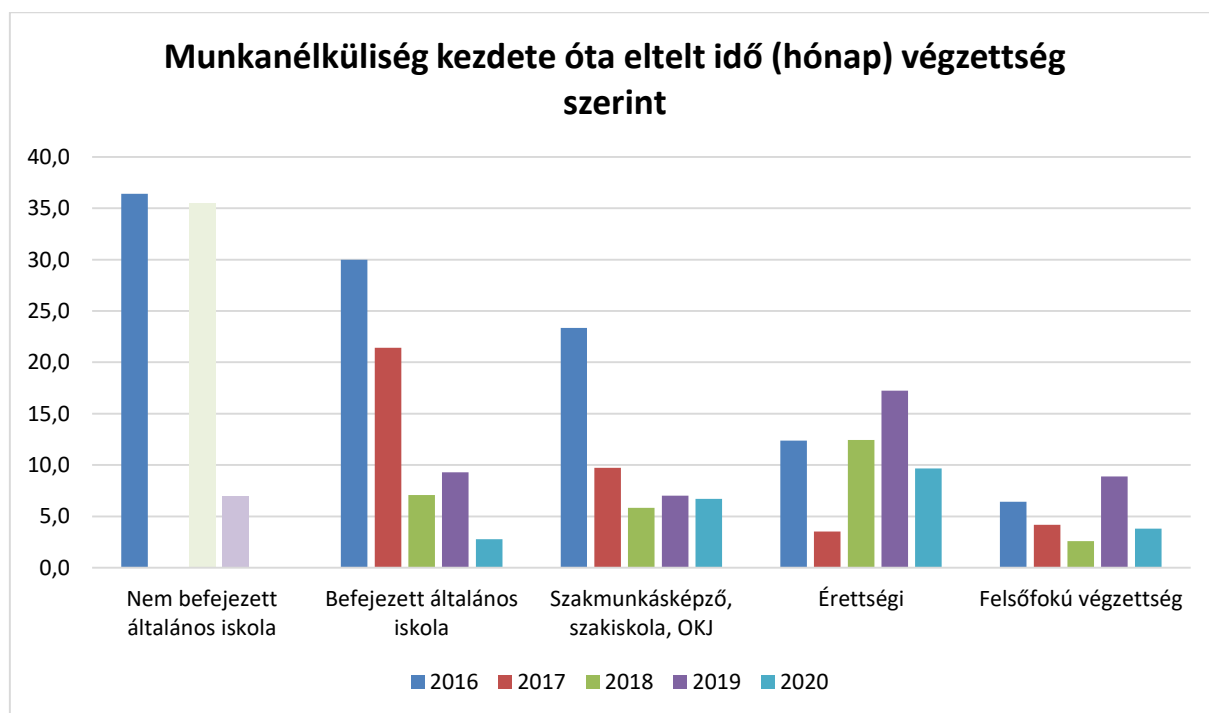
Az álláskeresők 7%-ának utolsó munkahelye Magyarországon, de nem Zala megyében volt, 3% külföldön, 90% pedig Zala megyén belül dolgozott legutóbb. Az átlagos munkanélküli 25 hónapja van munka nélkül. Az álláskeresők fele 6 hónapnál régebben, fele 6 hónapnál kevesebb ideje keres munkát. Az átlagtól (25) vett átlagos eltérés 44 hónap. A végzettség növekedésével csökken a munkanélküliséggel töltött hónapok száma.

Az álláskeresők 91%-a sorolta magát valamilyen hátrányos helyzetű csoportba, 9% vagy nem tartja magát annak vagy kihagyta az erre vonatkozó kérdést. A legtöbben a közfoglalkoztatotti státuszt jelölték be (40%), őket követik az 50 vagy annál idősebb álláskeresők (21%), illetve a 25 év alatti fiatalok nagyjából megegyező arányban (19%). 25-30 év közöttinek aránya 14%, roma nemzetiségűnek 11% vallotta magát. 11% a legalább 3 hónapja munkanélküliek aránya is. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül 9%, gyermekét egyedül mintegy 5%-uk neveli. A gyermekellátásból visszatérők aránya nem éri el az 5 %-ot, inaktívnak a kérdésre érvényes választ adók 1,2%-a vallotta magát, ápolási díjról 1% tért vissza, ugyanennyi a megváltozott munkaképességűek aránya a hátrányos helyzetűek között.

A 2017-es lekérdezésben az álláskeresők összetétele nem és kor szerint megegyezik a korábbival, míg a 2018-as, **2019-es és 2020-as vizsgálat** esetén a nők aránya a korábbi mintákhoz képest magasabb. **Az álláskeresők átlagos kora 2018-ban és 2019-ben 42, illetve 41 év volt, a 2020-as lekérdezésben viszont a korábbiaknál alacsonyabb, 37 év.** A kisebb elemszámok mellett megismételt lekérdezések esetén viszonylag kötött volt lakóhely szerint az álláskeresői létszám (elvárás volt, hogy minden helyi paktum területéről minimum 10-10 válaszadó kerüljön ki). **Az álláskeresők nagyjából fele minden évben a**

közsegekből érkezett. A kérdőív kitöltői között továbbá nagyobb arányú különbség a befejezett általános iskolai végzettségű kitöltők, illetve az érettségit, valamint a felsőfokú végzettséget szerzők között van: 2017-ben a magasabban képzettek, 2018-ban, **2019-ben és 2020-ban** pedig a szakképzéssel rendelkezők töltötték ki nagyobb arányban a kérdőívet, mint a 2016-os évben. A 2017-es lekérdezésben a legtöbb álláskereső kőműves/ burkoló/ festő szakmai végzettségű, valamint nagy számban vannak az agrár-, vagy állattenyésztő mérnöki végzettségűek. A 2017-es és a 2018-as kérdőívet kitöltők 34%-ának, 2019-es és **2020-as kitöltők 30%-ának** nincs szakképesítése. **2018-tól kezdődően** az építőipari szakmákkal rendelkezők **egyre inkább** eltűntek az álláskeresők köréből. Vendéglátói, kereskedelmi (eladó) és adminisztratív jellegű végzettséggel rendelkeznek viszonylag nagyobb számban álláskeresők.

A 2017-es és a 2018-as mintában is 8 hónap, 2019-ben 10 hónap volt az átlagos munkanélküliségben eltöltött időszak, a legtöbb kérdőívet kitöltő 1, illetve 2018-ban és 2019-ben 2 hónapja vált munkanélkülivé. **A 2020-as kérdőív lekérdezési időszakában az álláskeresők átlag 6 hónapja váltak munkanélkülivé, az álláskeresők legnagyobb arányban 3 hónapja voltak munkanélküliek a lekérdezés időpontjában. Az adat mutatja a koronavírus okozta gazdasági helyzetet.** A munkanélküliek körében 2017-ben a legnagyobb arányban az 50 év feletti kort, 2018-ban, 2019-ben és **2020-ban** pedig a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettséget⁵² jelölték meg, mint hátrányos helyzetet.



*A 2017-es és 2020-as lekérdezések esetén az általános iskolát sem végzettekről nem áll rendelkezésre adat. A 2018-as lekérdezésben az általános iskolánál alacsonyabb végzettségű 2 csoportba 3 fő, a 2019-es mintában pedig 2 fő tartozott.

Mind a négy lekérdezés megerősíti, hogy a legtöbben saját meglátásuk szerint azért munkanélküliek, mert

- nincs a lakóhelyükön munkalehetőség (2016: 54%; 2017: 26%; 2018: 30%, 2019: 41%, **2020: 31%**),
- mert alacsonynak tartják a munkabéreket (2016: 29%; 2017: 34%; 2018: 20%; 2019: 23%, **2020: 25%**), és
- nincs a végzettségének megfelelő munkahely (2016: 25%, 2017: 11%; 2018: 14%; 2019: 21%, **2020: 13%**).

⁵² Minimum 3 hónapja munkanélküli.

A 2016-os vizsgálatban az érvényes választ adók, 68% hajlandó lenne tanulni, 32% nem. Ez az arány a 2017-es mintában magasabb (78%), a 2018-as és 2019-es és 2020-as lekérdezésben viszont alacsonyabb (65%). A korcsoportok közül az 50 év feletti kevesebb, mint ötöd akkora eséllyel tanulnának, mint a 25 év alattiak⁵³ minden más változó kontrollálása mellett; ugyanezen az elven pedig (kortól, lakhelytől függetlenül) a nők 50%-kal nagyobb valószínűséggel tanulnának, mint a férfiak. A tanulási hajlandóság a teljes mintában nem függ a településtípustól. Amennyiben ezeket az összefüggéseket a közfoglalkoztatottak esetén nézzük meg, a nem hatása eltűnik, a községi lakhelyé viszont megjelenik. A többi változótól függetlenül a községben lakó közfoglalkoztatott státuszúak több mint 60%-kal kisebb valószínűséggel tanulnának, mint a közfoglalkoztatott városiak. A 2017-2018-as megismételt lekérdezések megerősítik a kor, valamint a nem és a településtípus szerint is tanulási hajlandóság közötti összefüggéseket, a 2019-es és 2020-as vizsgálatok viszont már csak a nem szerinti összefüggést. A közfoglalkoztatotti státusz szerinti vizsgálatok az alacsony elemszámok miatt nem indokoltak.

A tanulásra hajlandóságot mutatók jelentős része semmilyen feltételt nem támasztana. A leggyakoribb feltétel az, ha a képzés az érintettek lakhelyén lenne, de minden évben jelentős az a csoport, aki akkor is részt venne oktatásban, ha a lakóhelyétől 30 percre elérhető településen lenne a képzés. 2016-2017-ben még közel azonos azok aránya, akik bejelölték, hogy utazási támogatással elmennének tanulni máshová is, de 2018-2020-ban ez az arány lecsökkent. Bérhelyettesítő támogatást a kitöltők harmada/negyede jelölte be feltételként, 2020-ban viszont már 63% csak bérhelyettesítő támogatás mellett tanulna. Fontos továbbá a képzés ideje: 18-33% jelölte be feltételként, hogy akkor tanulna, a képzés legfeljebb 3 hónapig tartana. Az utazási támogatás kicsivel fontosabb, minthogy 30 percen belül elérhető legyen a képzési hely.

Másik oldalról nézve az, hogy a képzés a lakóhelyen legyen, az 50 felettieknek a legfontosabb, a legfeljebb 30 perc távolság a 25-50 évesek esetén valószínűbb, hogy nem okozna problémát. A bérhelyettesítő támogatás a fiataloknak leginkább fontos az idősebbeknek kevésbé. Az utazási támogatás mindhárom korcsoport esetén kiemelkedő fontosságú. kb. ugyanannyi községinek fontos, hogy a lakóhelyen legyen a képzés, mint hogy 30 percen belül (községiek kb. harmada tartozik az egyes csoportokba).

2016-ban és 2017-ben a válaszadók ötöde nem lenne hajlandó utazni semmilyen feltétel, vagy támogatás ellenére sem a leendő munkahelyére. A 2018-as mintában már a válaszadók 32%-a, a 2019-esben pedig 31%-a nem lenne hajlandó utazni, vagyis a válaszadók rugalmassága mind a képzésre való utazás, mind a munkahelyre való utazás tekintetében csökkent. A 2020-as mintában nagyobb az utazási hajlandóság: 83%.

Azt látjuk, hogy az utazási hajlandóságra az 50 évnél idősebb kor és a községi lakhely van hatással. Egy községben lakó 2,5-szer akkora eséllyel lenne hajlandó utazni, mint egy városi. A megújított lekérdezések megerősítették, hogy a kor előrehaladtával csökken az utazási hajlandóság: a 25 év alattiak 91%-a (2018-ban 75%, 2019-ben alacsony elemszám mellett csak 50%, 2020-ban 100%), a 25-49 évesek 87%-a (2018: 65%, 2019: 73%, 2020: 83%), az 50 évnél idősebbeknek pedig 67%-a (2018: 63%, 2019: 68%, 2020: 69%) lenne hajlandó utazni leendő munkahelyére. A nem szerinti különbségeket ugyanakkor nem támasztotta alá a megújított lekérdezés, sőt éppen fordítva a nők utazási hajlandósága a megújított mintákban magasabb, mint a férfiaké (2017-ben 83-79; 2018-ban 74-60, 2019-ben pedig 71-66% a nők és férfiak utazási hajlandósági rátája). 2020-ban mindkét korcsoport utazási hajlandósága 80% feletti (nők: 80%, férfiak 89%).

A minimális nettó bér, amiért a munkanélküliek hajlandóak lennének elhelyezkedni (rezervációs bér) a következőképp alakult az egyes mintákban:

⁵³3 csoport: 25 alatti, 25-49 éves, 50 év feletti

	N	Minimum	Maximum	Rezervációs bér (nettó, Ft, átlag)	Megyei nettó átlagkereset ⁵⁴	Medián	Módusz
2016	452	22 800	540 000	122 535	130 207	120 000	100 000
2017	55	80 000	350 000	147 509	137 164	135 000	100 000
2018	60	60 000 ⁵⁵	300 000	151 950 ⁵⁶	156 527	150 000	100 000
2019	65	90 000	350 000	169 508	172 648	160 000	150 000
2020	63	70 000	750 000	195 635 ⁵⁷	192 551	170 000	150 000

Az állástalanok átlagosan kb. a Zala megyei átlagfizetést szeretnék megkeresni. 2016 és 2018 között leggyakrabban a 100 ezres, **2019-ben és 2020-ban pedig a 150 ezres** értéket írták be. **A megújított lekérdezések alapján látható, hogy a szakképzettséggel rendelkezők az átlagbérnél magasabb bérigényt jeleztek a kérdőívben.** A nem és a kor kontrollálása mellett, tehát ezektől függetlenül a végzettség alapkúról középfokúra való emelkedése kb. 14 ezer forinttal növeli a rezervációs bért, ugyanez alapkúról felsőfokúra 24 ezer forint.

A megújított lekérdezések is megerősítik, hogy a városokban élők jelzik a legmagasabb bérigényt, és a megyei jogú városokban élők a legalacsonyabbat **(kivéve a 2020-as mintában, ahol az átlagnál magasabb az MJV-kben igényelt rezervációs bér).** Jelentős ugyanakkor a községek és a városok tekintetében is az értékek szóródása.

3.4. Zala megye gazdasági és foglalkoztatásszerkezeti kihívásait összefoglaló problémafa

A helyzetfeltárás eredményeképp a következő főbb strukturális problémák érintik a zalai munkaerőpiacot:

- A belföldi **elvándorlás** a régiós megyékkel ellentétben problémát jelent. Az elvándorlást erősítő tényezők lehetnek:
 - Általános, országos probléma, hogy a falvak népességmegtartó ereje gyenge. Zala megye hagyományosan aprófalvas terület, amely mellett a népességfogyás jelentősen felgyorsította a kistelepülések elnéptelenedését. Az új – különösen a helyben létrejövő – munkahelyek létrehozásának így a népességmegtartó erő fokozásában is kiemelt szerepe van.
 - A helyben elérhető munkahelyek száma kevés, a megyében a két megyei jogú városban koncentrálnak a munkahelyek. Egy előregedő település nem vonzó a vállalkozások számára.
 - Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete jelentősen elmarad az országos és a regionális átlagtól egyaránt. Megyei összehasonlításban **2020-ban az 5. legalacsonyabb átlagkeresettel rendelkeznek a zalai munkavállalók.**⁵⁸
 - Oktatási és felsőoktatási kínálat szűk. Aki tanulni akar, elutazik és már nehezen tér haza.

⁵⁴ Minden esetben az előző évi Zala megyei átlagkereseteket jelöltük meg. Adatforrás: KSH

⁵⁵ A 60 000 Ft-os bért az álláskereső részmunkaidős bérként jelölte meg. A következő legalacsonyabb összeg 80 000 Ft.

⁵⁶ A 60 000 Ft-os bért nem számítva az átlag: 153 509,- Ft.

⁵⁷ A 750 000 forintos bérigényt nem számítva az átlag: 186 693,- Ft

⁵⁸ Adatok forrása: KSH - A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a munkáltató székhelyének elhelyezkedése szerint

- A rendszerváltást követően a korábbi ipari tevékenységet leginkább elektronikai összeszerelő-üzemek, fröccsöntő üzemek váltották fel, amelyek alacsony hozzáadott értékű termékeket gyártanak, nagyarányú betanított munkás mellett. Ezekre szükség van, de emellett fontos lenne az innovatív, magasabb hozzáadott értéket előállító iparágak megjelenése/megerősödése is a népesség, különösen a magasabban képzett népesség megtartására. Komoly fejlesztő hatással bírhat a Zalaegerszegeen **megépült autóipari** tesztpálya, ilyen nagyobb hozzáadott értéket termelő beruházásból kellene még több a megyei gazdaság szerkezet váltását elősegítendő. Az ilyen nagyobb beruházások mellett a kisebb vállalkozások hatékonyságnövelő, innovatív megoldásait is erősíteni kellene. Zala megye beruházási hajlandósága ugyanis országos összehasonlításban az egyik legalacsonyabb.
- Az **inaktivitás problémája** továbbra is fenn áll. Az inaktivitás, a foglalkoztatási arány és a munkanélküliségi tendenciákat nézve az látszik, hogy Zala megye elsősorban az álláskeresői réteget tudta visszaintegrálni a munkaerőpiacra, majd 2017-től kezdődően az inaktív munkaerőpiaci integrációja is fejlődött. A különböző szociális ellátórendszereket érintő reformok országos szinten hozzájárultak ahhoz, hogy az inaktivitás szintje csökkenő tendenciát mutat. Zala megyében ugyanakkor a (legális) foglalkoztatottságra ösztönző hatás ellen ható tényezők lehetnek:
 - olyan strukturális problémák érinthetik az inaktív rétegeket, amelyekre nem hatottak a kormányzati ösztönzők (pl. **gyermekelhelyezés**, ápolási helyek rendelkezésre állása, utazási nehézségek, munkahelyek helyben való bővülésének hiánya, hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának speciális nehézségei, mentális problémák, **rugalmas, vagy részmunkaidős álláshelyek hiánya**)
 - az elérhető nettó átlagkeresetek szintje Zala megyében elmarad az országos és a régiós átlagoktól,
 - feketegazdaságban foglalkoztatottaknak továbbra sem éri meg a legális munkavállalás (az adóterheken túl pl. hitelek visszafizetése, vagy gyerektartás fizetésének kötelezettsége miatt),
 - az alacsony iskolai végzettség, a képzettség és az alkalmazkodóképesség hiánya,
 - rossz, vagy leromló egészségi állapot,
 - a diszkriminatív munkáltatói attitűdök (pl. etnikai, nemi hovatartozás, fogyatékoság vagy életkor alapján történő hátrányos megkülönböztetés, hátrányos helyzetű településen lévő lakóhely) jelentős munkaerőpiaci hátrányok kialakulásához vezetnek.
 - külföldi munkavállalás lehetősége (akár ingázással is megoldható). Külföldön dolgozók inaktívként (vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatást igénylőként) jelennek meg a rendszerben.
- Az **aprófalvas településszerkezetű** Zalaiban sok esetben a munkába járás a tömegközlekedéssel nem összeegyeztethető, annak hiányosságai miatt. Sok az elszigetelt, ún. zsákfalv, ahova az autóbuszjáratok csak naponta egyszer, maximum kétszer jutnak el. Így a reggeli munkába eljutás és hazatérés csak egyéb módon (pl. falugondnok saját gépjármű, vagy munkásjáratok segítségével) oldható meg.
- Nemcsak a közlekedés, hanem a **hírközlés** is **nehézkés** a falvak irányában. Sok a fél-, vagy valótlán információ, a munkanélküliek sokszor nem jelentkeznek háromhavonta, így a foglalkoztatási osztályok sem tudják segíteni őket.

- **Szezonális** probléma. A megye egészére egyre inkább jellemző a turizmusban foglalkoztatottak számának növekedése. A vendéglátás – annak ellenére, hogy a szezon a különböző wellness szolgáltatásokkal és a termálvizeknek köszönhetően viszonylag hosszú – többnyire nem ad egész évre munkát (különösen a balatoni térségben, ahol a szezon hossza nagyjából 2-3 hónap), így nincs egész évre kiszámítható, stabil jövedelem. Ugyanakkor a vállalkozások számára első sorban a nyári hónapokban nincs elérhető számú dolgozó. A vendéglátóiparban és kereskedelemben működő szervezetek a szükséges létszám alatt működnek, emiatt a szolgáltatás minősége is romlik.
- A járások gazdasági szereplői a **hiányszakmák** kialakulásának problémájával kell, hogy szembenézzenek. Szinte minden szakmunkás álláshely hiányszakmának tekinthető. Elavult ismeretekkel ugyanakkor nem lehet elhelyezkedni, tovább-, vagy átképzés szükséges. Az igényfelmérés eredményei alapján minden járásban felmerült az építőiparhoz (pl. ács, kőműves, hidegburkoló, festő), a vendéglátáshoz (pl. szakács, pincér, szobalány, illetve a gyógyturizmushoz kötődően egészségügyi asszisztens, ápoló, dietetikus, gyógytornász), a fémmegmunkáláshoz (hegesztő, marós, gépkezelő, lakatos), és az élelmiszeriparhoz (pék, húsipari munkás, sajtkészítő) köthető szakmunkások hiánya. Ezzel párhuzamosan több járásban felmerült a faipari szakmák (pl. asztalos, fakitermelő), vagy a kereskedelmi szektorok (eladók, pénztárosok) hiányszakmái.
- Az üres álláshelyek szakképesítési igény szerinti vizsgálata alapján legnagyobb számban szakképesítés nélküli munkavállalókat keresnek a cégek, miközben éppen ez az a csoport, ahol a legnagyobb számú álláskereső van Zala megyében. Ebből következik, hogy továbbra is problémát jelent a **kereslet és a kínálat egymásra találása**. Ennek oka lehet többek között, hogy a munkahelyek helyileg nem ott vannak, ahol az álláskeresők, azaz az utazási és egyéb költségek miatt már nem éri meg az álláskeresőknek betölteni ezeket az üres álláshelyeket.
- ~~A közfoglalkoztatás szerepe jelentős, bár egyre inkább csökkenő mértékű a megyében. Sokak szerint a közfoglalkoztatásba ragadt be az elsődleges munkaerőpiac munkaerőhiánya, miközben a közfoglalkoztatottak jellemzően – segítséggel, támogatással – képesek lehetnek megállni helyüket az elsődleges munkaerőpiacon is, ugyanakkor mégsem elég vonzó számukra (pl. a közfoglalkoztatotti bérhez képest még mindig alacsony minimálbér, közlekedés költségei, a munka megterhelősége, vagy a miatt gyermekelhelyezés nehézségei miatt) az átlépés.~~
- Az elhelyezkedés szempontjából leginkább **problémás csoportok**:
 - Hosszú ideje (évek óta) munkanélküli regisztráltak – számukra álláskeresői tréningek, mentorálás lehet segítség. Első körben védett munkapiacra való integrálásuk lehet csak a cél.
 - Fiatalok – gyakori a motivációs probléma, illetve a valóságtól elrugaszkodott igények, miközben tanulni ritkán hajlandók.
 - Még általános iskolai végzettséget sem szerzett álláskeresők. Először az alapképességek és kompetenciák megszerzését kell elérni, ezt követően lehet szakképzésbe vonni a csoportot.
 - Leromlott egészségügyi / mentális állapot, vagy megváltozott munkaképesség. Számukra leginkább a szociális ellátórendszer és az EFOP pályázatok tudnak segítséget nyújtani, csak kisebb részben a foglalkoztatáspolitikai eszköztár.
 - Halmozottan hátrányos helyzetű személyek – előítéletekkel is súlyosbított az álláskeresésük.
 - Kisgyermekesek (nők) – amíg a munkáltatók nem állnak rá arra, hogy részmunkaidőben foglalkoztassanak (ne pedig például 10 órás műszakokat

hirdessenek a kereskedelemben), addig ezen csoport elhelyezkedése még keresett szakmával is nehéz. Nők esetében sokszor az is hátráltató, hogy a férjük külföldön dolgozik, egyedül kell mindent megoldaniuk itthon.

- Az ápolási díjban részesülők is nagyobb arányban elhelyezhetők lennének, ha a részmunkaidő gyakoribbá válna.

Általánosságban elmondható, hogy a leginkább problémás csoportba tartozók számára kifejezetten fontos lenne olyan egyéni fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása, amellyel az alapvető képzettségi/ mentális problémák kezelhetők, majd ezt követően lehet ezt a csoportot képzésbe és foglalkoztatásba vonni.

3.5. Gazdasági és foglalkoztatási SWOT elemzés

Az alábbiakban összefoglaljuk azon legfontosabb értékelő jellegű állításokat, melyek a releváns megyei területfejlesztési dokumentumokból és a jelen helyzetelemzésből következnek, illetve meghatározzák a jövő fejlesztési irányainak kialakítását:

Erősségek	Gyengeségek
Alacsony munkanélküliségi ráta	Előregedő és az országos átlagot meghaladó mértékben csökkenő lakosság
Általános gazdasági fellendülés és erősödő ipari potenciál	A megyéből folyamatos az elvándorlás, a diplomát szerzett fiatalok nem térnek vissza
A feldolgozóipar országos átlagnál magasabb munkatermelékenysége, a gépipar, elektronika és autóipar fejlődésére alkalmas gazdasági környezet	A 2000-es évek eleje óta tartó gazdasági pozícióvesztés, leszakadás a növekedési centrumoktól
Országos jelentőségű turizmus, a Balaton partra és termál-, gyógyvizekre épülő turisztikai szolgáltatások fejlettsége, a természeti környezetre épülő („zöld”) turizmus jelentős fejlesztési potenciálja	Törékeny, ciklikus és szezonális ingadozásoknak kitett gazdaság, a helyi kötődéssel nem rendelkező gazdasági szereplők nagy száma
Minőségi élelmiszertermeléshez szükséges adottságok megléte, innovációs kapacitások kiépítésének lehetősége	Alacsony, az országos átlagtól egyre inkább leszakadó bérszínvonal
Foglalkoztatási osztályok széles kapcsolatrendszere, komoly tapasztalata	Alacsony exportrészesedés és gyenge K+F kapacitások
Átalakuló szakképzési rendszer, a vállalati igényekhez való rugalmasabb illeszkedés és célzottabb gyakorlati ismeretátadás céljából	A felsőoktatási kapacitások gyengesége és széttagoltsága, gyenge kapcsolat a gazdaság valós igényeivel
Országos viszonylatban is nagyszámú, átlag feletti színvonalú városi gimnázium és szakközépiskola	A beruházások szintje alacsony, és elmarad az országos és régiós növekedésétől.
Külföldiek számára térítés ellenében nyújtandó egészségügyi és gyógy-szolgáltatások tekintetében idegen nyelvet is beszélő humán erőforrás	A nagyvárosi dinamikus centrumok nagy távolsága, közlekedési, különösen tömegközlekedés révén történő elérési nehézségek Az aprófalvas településszerkezetből fakadóan a megyén belüli foglalkoztatási centrumok nehéz (tömegközlekedési) elérhetősége a távolabbi településekről Jelentős a külföldön, elsősorban német nyelvterületen dolgozók száma és aránya
Lehetőségek	Veszélyek
A régiós összehasonlításban alacsony bérszínvonal, a végrehajtott ipari fejlesztések eredményként nő a megye beruházásvonzó képessége	A tartósan alacsony bérszínvonal miatt a jó szakemberek elköltöznek a megyéből

Bővül a munkaerőpiac kínálati oldala: az inaktív munkaerőpiaci bevonhatósága javul – ezt a paktum pályázat tovább erősítheti. Ezzel együtt a közfoglalkoztatottak száma csökken – az elsődleges munkaerőpiac irányába való elmozdulás megkezdődött.	A környező nagytérségi központok (Bécs-Pozsony-Győr, Budapest, Graz-Maribor, Zágráb) gazdasági dinamizmusa nem csorog át Zala megyébe, sőt ezen centrumok munkaerőpiaci vonzereje erősödik, ami tovább növeli az elvándorlást
Erősödik a szociális gazdaság, a benne foglalkoztatottak száma nő, a közfoglalkoztatás szociális szövetkezetté alakulása tovább halad	A bérek emelése nélkül a vállalkozások humánkapacitás-csökkenése várható. Különösen a minimálbéren és a garantált bérminimumon érezhető a munkaerőhiány
A szakképzés átalakulásának eredményeképpen nő a szakképzés vonzereje és az oktatás színvonala, erősödik a társadalom pereméről érkező gyermekek munkaerőpiacra történő felkészítési képessége	A tömegközlekedés, különösen az autóbusszos közlekedés piacának átalakulása a csak nyereségesen üzemeltethető járatok fenntartását teszi lehetővé, ami a centrumoktól távolabbi települések megközelíthetőségét tovább rontja
A foglalkoztatók, és a szakképző intézetek közötti közvetlen információcsere eredményeként a szakképzési szerkezet jobban igazodik a kereslethez	
A modern városok program és a Balatoni fejlesztési program eredményeként megerősödnek a foglalkoztatási centrumok, erősödik versenyképességük, ezzel húzóerőt fejtenek ki a megye távolabbi településeire	A környező centrumok elszívó hatása miatt leépülnek (nem fejlődnek tovább) a megye belső megújulási kapacitásai, az innovatív megoldások felkészült szakemberek hiányában nem tudnak megszületni
Környezettudatosság erősödése, ami megjelenik a helyi, ellenőrzött útvonalon beszerzett mezőgazdasági termékek vásárlása iránti igényben is, s mindez erősíti a helyi termékek iránti keresletet	Nem sikerül olyan gyermekvállalási ösztönzőket kialakítani, ami érdemben növelné a gyermekvállalási hajlandóságot, ezzel a megye demográfiai helyzete tovább romlik
Egészségtudatosság növekszik, mely lehetőséget adó a prevenciós, egészségügyi szolgáltatások körének bővülésére nem csak az idősek körében, ami javítja a gyógyturisztikai kapacitások kihasználtságát és erősíti a szelíd, falusi turizmus iránti keresletet	
A megújuló energia termelésének lehetőségei (technológia, gazdasági) javulnak, a helyi gazdaságfejlesztés előtt új lehetőségek nyílnak és egyben elérhetővé válik az olcsó helyi energia	A területi középszinten nem történik meg a fejlesztéseket szervezni, koordinálni tudó kapacitások kormányzati eszközökkel történő megerősítése, ill. kialakítása, ezzel tovább erősödik a fejlesztések széttagoltsága, összehangolatlansága
A magyar-horvát és a magyar-szlovén államhatáron átnyúló gazdasági kapcsolatok erősödnek, az államhatárok mindkét oldalán javul a gazdasági teljesítmény és a foglalkoztatottság	

3.6. Munkaerőpiaci eszközök alkalmazhatósága

A következő alfejezetben összegyűjtöttük a zalai foglalkoztatáspolitikai főbb szereplőcsoportjainak visszajelzései alapján, illetve a paktumszervezetben ellátásra kerülő feladatok szerint a különböző munkaerőpiaci eszközök alkalmazhatóságának lehetőségeit és korlátait kifejezetten a zalai munkaerőpiaci jellegzetességekre fókuszálva. Az eszközök értékelése hozzájárul a stratégiai célok és az akcióterv meghatározásához annak érdekében, hogy a programok megvalósítása minél nagyobb eredményességgel zárulhasson.

Munkaerőpiaci szolgáltatások

Minden munkanélküli számára jól hasznosuló támogatás, különösen a tartós munkanélküliek/hátrányos helyzetűek számára fontos. **Más támogatási formákkal való kiegészítése ugyanakkor szinte elengedhetetlen (különösen bértámogatás, de képzés, utazási támogatás is jól összekapcsolható).** A munkaerőpiaci szolgáltatásokon belül a mentorálás különösen hasznos a hátrányos helyzetűeknek, ezen belül is az alacsony végzettségűeknek és fiataloknak leginkább. A tréningek, illetve a pszichológusi segítség pedig a mentális problémákkal, vagy szenvedélybetegségben szenvedőknek adhat támogatás, a munkaerőpiacra való visszatéréshez motivációs lökést. **A pszichológiai tanácsadás egyre népszerűbb az álláskeresők körében.**

Munkaerőpiaci szolgáltatásokat a paktumszervezetben a Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány nyújt szoros együttműködésben a Zala Megyei Kormányhivatallal. Tevékenysége az álláskeresőkkel való folyamatos kapcsolattartás mellett kiterjed a munkáltatói igények feltérképezésére, a munkahelyi mentorálásra is.

Képzés

Alapvetően az alacsony iskolai végzettségűeknek szánt támogatási forma. Ugyanakkor általában ők a legkevésbé motiváltak a képzésekre. Tapasztalatok alapján még a helyben tartott képzések esetén is a célcsoport legfeljebb 40-50%-a vállalja a képzést, és közöttük is nagy a lemorzsolódás. A képzések esetében továbbá a nyári évszakok „holidaysnak” tekinthetők, képzésbe vonhatóság általánosságban véve alacsonyabb.

A kérdőív tapasztalatai alapján a 2016-os vizsgálatban az érvényes választ adók, 68% hajlandó lenne tanulni, 32% nem. Ez az arány a 2017-es mintában magasabb 78%, a 2018-ban, **2019-ben és 2020-ban** viszont alacsonyabb, 65-66%. A nők **általában** nagyobb valószínűséggel tanulnának, mint a férfiak. A tanulási hajlandóság a teljes mintában nem függ a településtípustól. Közfoglalkoztatottak nemtől, lakhelytől függetlenül 60%-kal kisebb valószínűséggel tanulnának, mint a városiak.

A képzések kiválasztásában nehézség, hogy a rövidebb, betanító, vagy a kompetencia-fejlesztő jellegű képzések gyakorlati alkalmazhatósági sokszor alacsony (pl. konyhai kisegítő képzés: el tudja látni a képzés végére az adott feladatokat, de nem tud nagykonyhán, vagy közösségben dolgozni). Fontos ezért, hogy már e képzések esetében is kapjon szerepet a duális képzési jelleg (munkahelyi tapasztalatszerzés), **vagy az alapkészségek fejlesztésére irányuló képzések esetében megvalósuljon a további képzésbe vonás.** A válaszok alapján a képzés lehet hosszabb 3 hónapnál, mert ez mindössze a 2016-os mintában 18%-nak, a 2017-esben 24%-nak, a 2018-ban 33%-nak, **2019-ben, 16%-nak 2020-ban 17%-nak** jelentene problémát.⁵⁹ A megfelelő esetszámot elért ágazatok közül (feldolgozóipar, építőipar, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás) a válaszadó szervezetek 75%-a venne részt duális képzésben, a kereskedelem, gépjárműjavítás esetén pedig 65%.

A hosszabb, több éves (OKJ) képzések a fiatalok esetében hasznosulnak a legjobban. Általánosságban fejleszteni kellene a szakmunka becsületét, elismertségét, amihez segítséget nyújt a pályaeorientáció, a pályaválasztási tanácsadás, ezeken keresztül pedig a szülői edukáció. A hosszabb képzések problémája

⁵⁹ ne feledjük, hogy a válaszadók jelentős része feltételként támasztotta, hogy a képzés a lakhelyén legyen

a **lemorzsolódás magas kockázata**, továbbá az akut munkaerőhiányra nem jelent igazi megoldást, hiszen akár 3-4 év a képzések kifutási ideje. Javasolt ezért a rövidített OKJ-s képzések szélesebb körű alkalmazása – ez azért is fontos, mert másképp érdemes oktatni a középiskolásokat, a pályakezdő fiatalokat és a munkatapasztalattal bíró álláskeresőket. Ezzel párhuzamosan fontos lenne, hogy a képzettek is motiváltabbak legyenek, ezt segítheti elő a pénzvisszafizetési, vagy más garanciák beépítése.

Személyre szabott, illetve egyéni igényekből fakadó képzések magasabb hatékonysággal vezetnek tartós foglalkoztatáshoz. Személyes kompetenciák felmérése ezt segíti.

Elmondható továbbá, hogy az alacsonyán képzetteknek mindenképp szükséges a képzés, viszont ennek több lépcsős folyamatnak kell lennie. Első körben az alacsony végzettségűek általános kompetenciafejlesztő képzésekbe vonható, illetve elvárt, hogy az általános iskolai képzést befejezzék, és csak ez után kaphatnak olyan szakmai képzést, amely az elhelyezkedéshez segítheti őket. Ehhez az álláskeresők számára kidolgozott egyéni fejlesztési tervek rendszerének valós működtetése szükséges.

Az egyre jelentősebb munkaerőhiánnyal összefüggésben növekvő igény jelentkezik a vállalkozók irányából arra, hogy a meglévő munkavállalókat tudják támogatott képzésekben részesíteni. Így már korábban alkalmazásba kerülhet az egyén, a képzése munka mellett történik, gyakorlati tapasztalatokkal kiegészítve azt.

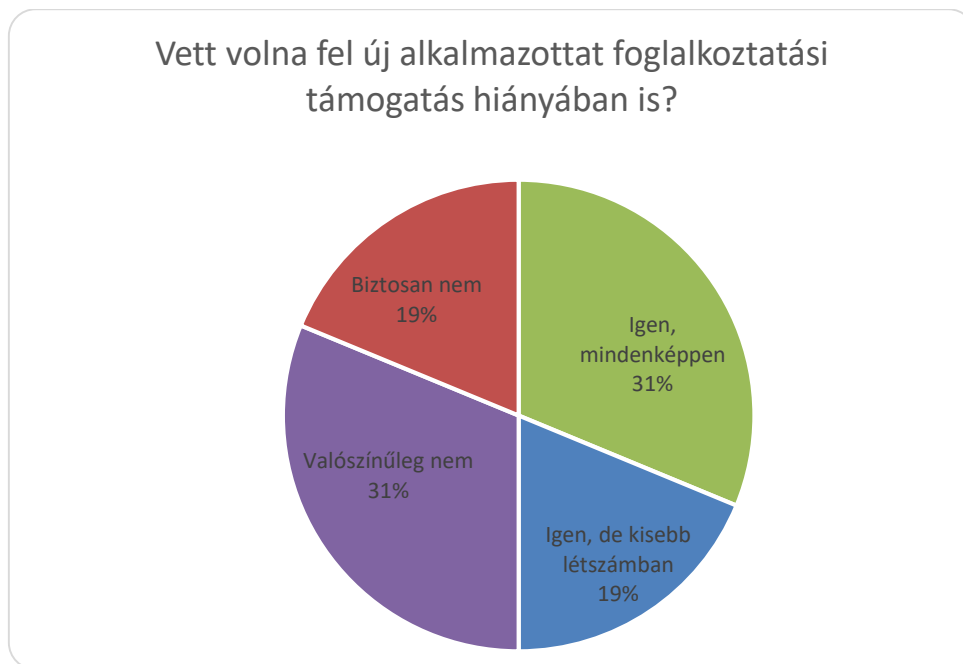
A ZMKIK a Zala Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság keretén belül dolgozik a Szakképzési Fejlesztési Koncepció (a korábbi koncepció átdolgozásán) a szakképzést érintő kihívásokra adandó válaszok megtalálása érdekében.

Képzési támogatást az álláskereső, valamint a munkáltatói igényeket összhangba hozva a Kormányhivatal biztosítja. Tevékenységét a paktum partnerség tagjai segítik információgyűjtéssel és továbbítással.

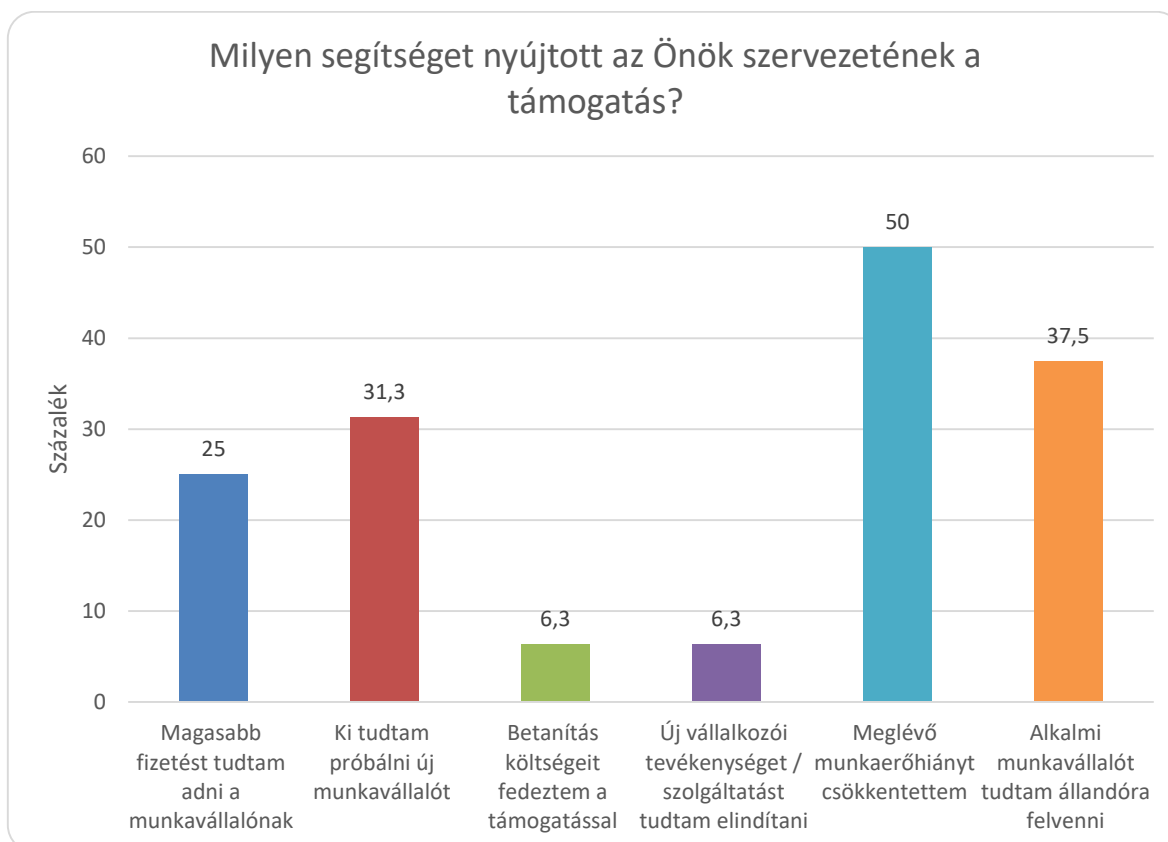
Bértámogatás

A bértámogatás alapvetően minden álláskeresői célcsoport számára alkalmazható és alkalmazandó. Munkaerőpiaci szolgáltatások, illetve a képzéseket követően különösen javítják az elhelyezkedés esélyét. A munkaadói igényfelmérés alapján a hátrányos helyzetű munkavállalókat alkalmazni szándékozók közül majdnem minden munkaadó (2016: 97%; 2017: 93%, 2018: 96%, **2019: 98%**) igényelne bérköltség jellegű támogatást. Egyre inkább látható ugyanakkor, hogy a minimálisbéres álláshelyek kevésbé vonzóak az álláskeresők számára, a bértámogatás mellett a vállalkozók feladata a bérkiegészítés. A bértámogatások a vállalkozások számára átmeneti segítséget nyújthatnak az általános béremeléshez is. **Jellemző, hogy a vállalkozások a bértámogatáshoz vállalnak továbbfoglalkoztatási kötelezettséget is (pl. 8+4 hónap, vagy 6+3 hónap), amely elegendő lehet arra, hogy a munkavállaló valóban betanuljon a cégnél és a támogatási időszak végére hozzáadott értéket tudjon termelni a vállalkozónál.**

2020-ban készítettünk egy lekérdezést a támogatásban részesülő vállalkozások körében arról, hogy miképp vélekednek a támogatásokról. A 16 érvényes válaszadók fele várhatóan támogatás hiányában nem vett volna fel új munkavállalót.

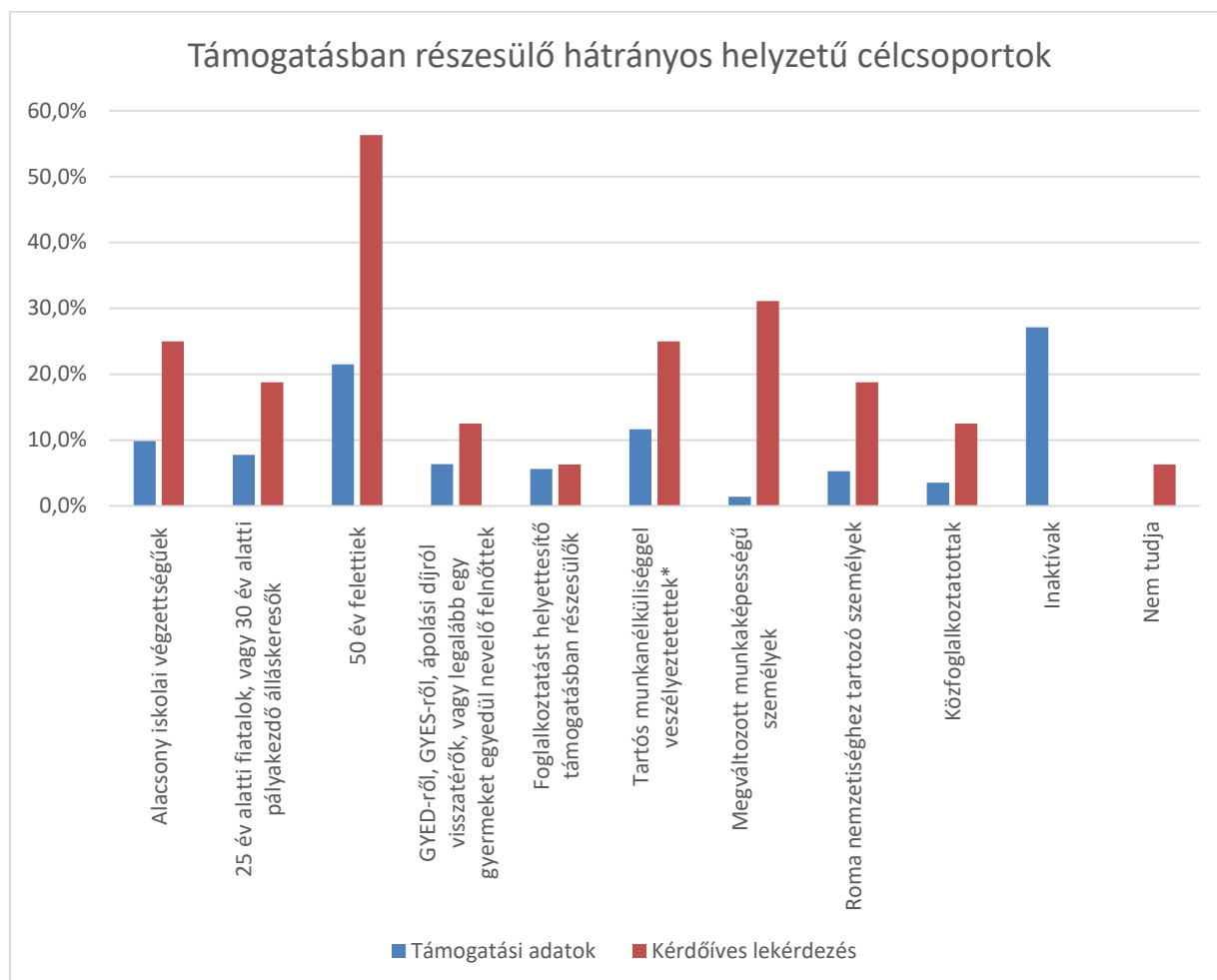


A vállalkozókat megkérdeztük arról is, hogy milyen segítséget nyújtott nekik a támogatás. A válaszadók fele úgy nyilatkozott, hogy segített enyhíteni számukra a munkaerőhiányt. Többen jelezték, hogy ezzel a támogatási formával tudtak alkalmi munkavállalót állandó alkalmazottként felvenni. A válaszadók negyede a meglévő munkavállalók bérét is emelni tudta a támogatott munkaerő segítségével.



Az így alkalmazott munkaerő legnagyobb arányban az 50 év feletti csoportba sorolható a megkérdezett válaszadók körében. Ezzel párhuzamosan a valós támogatási adatok alapján is ez volt az egyik

leggyakrabban bevont célcsoport a bér és bérköltségtámogatások során. A munkavállalók állománycsoportja alapján legnagyobb arányban a szakmunkás és segédmunkás csoportba sorolható.



A megkérdezett vállalkozások többsége 1 fő tekintetében kapott támogatást, de előfordult olyan szervezet is, aki 12 fő számára nyert el támogatást. A vállalkozások zöme úgy nyilatkozott, hogy a támogatott munkavállaló továbbfoglalkoztatása megvalósult (azaz a kötelezettségi időszakot követően is a vállalkozónál dolgozik a munkavállaló). A munkavállalótól való megválási okok között leggyakrabban az alkalmazott felmondása, illetve a koronavírus-járvány miatt bekövetkezett gazdasági helyzetet nevezték meg.

A bértámogatással kapcsolatos nehézségek között a vállalkozók több mint fele jelezte, hogy a szakmailag megfelelő munkaerő megtalálása jelenti a fő kihívást, valamint a munkavállaló megtartása a támogatási időszakot követően. A válaszadók többsége (95%) a jövőben is igényelne bértámogatást.

Bértámogatást a Zala Megyei Kormányhivatal biztosítja, a munkáltatói igények, a jogszabályok és a rendelkezésre álló forráskeretek ismeretében.

Utazási támogatás

Az interjúk tapasztalata azt mutatja, ha megoldott a közlekedés, és elég magasak a bérek, akkor hajlandók utazni a munkavállalók. (Így például Zalalövő esetében műszakonként 20-25 embert, összesen 96 főt szállít Szentgotthárdra napi szinten az Opel; Sümegecsehiből vállalati busz viszi a dolgozókat Veszprém megyei telephelyre.) A hátrányos helyzetűek körében végzett álláskeresői igényfelmérés eredményei szerint a válaszadók ötöde nem hajlandó utazni semmilyen feltétel, vagy támogatás ellenére sem a leendő munkahelyére.

Az utazási támogatások igénylése egyre inkább népszerű a cégeknél a kérdőív alapján. Míg a 2016-os lekérdezésben csak a válaszadók 17%-a igényelne hátrányos helyzetű munkavállalóinak utazási támogatást, addig a 2017-es mintában ez már 44% (2018-ban 26%, 2019-ben 21%, **2020-ban viszont már csak 8%**). A lakhatási és utazási támogatásra a szálloda- és vendéglátóiparban tevékenykedő cégeknek lenne leginkább szüksége. A béren felüli juttatások között azonban szerepel az utazási támogatás, az érvényes választ adók 2016-ban közel 70%-a, 2017-ben és 2018-ban pedig több mint fele (**2019-ben 68%-a, 2020-ban pedig 84%-a**) adna ilyen leendő munkavállalóinak. Ez azt sugallja, hogy szívesen támogatnák a munkavállalók utazási költségeit, de talán túlzottnak tartják a támogatással kapcsolatos adminisztrációt. A munkáltató által biztosított utaztatás csak a nagyfoglalkoztató gyárak esetében reális lehetőség. Javaslat ezért a munkába utaztatások, vagy a nagyobb közlekedési csomópontokig való utaztatások megszervezése.

Az interjúk tapasztalata alapján a saját gépjármű használatának támogatása jó irány lehet – különösen a megemelt költségtérítési feltételek mellett. Az utazási támogatások mellett a közlekedésfejlesztés pedig legalább ennyire fontos: jobb úthálózatok gyorsabban megközelíthetővé teszik a főbb foglalkoztatási mágneseket (Zalaegerszeg, Nagykanizsa), ami a munkaerőpiac szegmentáltságának csökkenéséhez is vezethet. A közlekedési rendszerek rugalmatlansága, illetve gazdaságossági szempontok miatt a Zala megyére jellemző belső perifériás térségeinek elérhetőségét tömegközlekedési módokkal fejleszteni nem reális elvárás.

Utazási támogatást a Zala Megyei Kormányhivatal biztosítja, az álláskereső vagy a munkáltatói igények, a jogszabályok és a rendelkezésre álló forráskeretek ismeretében.

Vállalkozóvá válás támogatása

Leginkább a szakmával rendelkező álláskeresőknél esetén hasznos támogatási forma. Tőkejuttatással együtt különösen vonzó támogatás lehet a külföldről hazatérő szakmunkások számára. A paktum pályázat célcsoportjában leginkább a fiatalok, a kisgyermekesek és az 50 év felettiak számára jelenthet támogatást, **jellemzően valamilyen meglévő szakképzettségre építve (pl. masszázs, fényképezés, építőipari munkák stb).** **A tapasztalatok alapján az egyik leghatékonyabban működő támogatási forma: a vvt-ben részesülők döntő többsége 1 év után is folytatja tevékenységét.**

Vállalkozóvá válási támogatást a Zala Megyei Kormányhivatal biztosítja, az álláskeresőknél, a jogszabályok és a rendelkezésre álló forráskeretek ismeretében. A vállalkozóvá válást a Zala Megyei Vállalkozás Fejlesztési Alapítvány munkatársai kiemelten segítik. Munkájukat összehangolják a Főosztály tevékenységével.

Helyi termék

A helyi termékek értékesítése jól összekapcsolható a falusi turizmussal. Nagyobb településeken érdemes lenne támogatni a piacok létesítését – árammal, vízzel, fedett helyen. Az értékesítés szélesebb körűvé tételéhez szükség lenne viszont egységes Zala brandre – nemcsak a helyi termék, hanem a turizmus esetében is. Fontos lenne a helyi szintű együttműködések elősegítése – erre maguktól jellemzően kevésbé hajlandók a termelők. A helyi termék kezdeményezések jól kombinálhatók a szociális gazdaság tevékenységével.

A helyi termék kezdeményezések során fontos, hogy a helyi termelők együttműködjenek az értékesítés során, illetve az online rendszerek használatában.

Közfoglalkoztatás, szociális szövetkezetek

Optimális lenne, ha a közfoglalkoztatási jó gyakorlatok idővel át tudnának alakulni szociális szövetkezeti formába, ez azonban nagyon ritka. Szükséges hozzá egy agilis jó vezető, aki motivált ennek véghez vitelében. Jelenleg a szociális szövetkezetek önfenntartóvá válása nem jellemző, ezért a

foglalkoztatási osztályok közfoglalkoztatással való megtámogatása szükséges – különösen, ha nincs normatív támogatás.

Szociális szervezetek esetében jó irány lenne, ha az érintettek továbbmozdítására törekednének (ahogy a közfoglalkoztatás esetében is szükséges lenne): azaz a foglalkoztatottak a szociális szervezetből klasszikus munkahelyekre kerüljenek át a megszerzett tapasztalat, szakértelem felhasználásával. Ebben az esetben ugyanakkor nem lehet cél a szociális szervezet önfenntartóvá válása. Feloldandó probléma, hogy a szociális szervezetek (önkormányzatok) ellenérdekeltek abban, hogy a legalkalmasabb munkavállalóikat továbbmozdítsák a versenyszféra irányába, **ezzel együtt viszont nem tudnak magasabb bért fizetni a munkavállalóknak.**

Szociális szervezetek/ közfoglalkoztatotti jó példák jellemzően a helyi termékek köré szerveződnek.

A szociális gazdaság megyei szintű megerősítése érdekében a Zala Megyei Önkormányzati Hivatal önálló munkacsoportot működtet, amely fő tevékenysége ágazati stratégia és innovatív projektervek kidolgozása, illetve ebben való szakmai közreműködés.

Munkáltatók érzékenyítése

Fontos megjegyezni, hogy nemcsak az álláskeresők tekintetében láthatók motivációs problémák, hanem a munkáltatók oldaláról is jelentkezik a rugalmatlanság hiánya, **a nem megfelelő munkakörülmények biztosítása.** Számos olyan megoldás, eszköz elérhető a munkáltatók számára, amelyek kis költséggel megvalósíthatók lennének, és vonzóak az álláskeresők számára:

- Munkaidő utazáshoz, vagy gyermekfelügyelethez való illeszkedése. Akár munkakezdés, akár a műszakok beosztása, akár az atipikus foglalkoztatási formák alkalmazása enyhítheti a munkaerőhiányt. A felmérés alapján úgy tűnik, erre egyre nyitottabbak a munkáltatók. 73%-uk bejelölt legalább egy atipikusnak mondható foglalkoztatási formát, amit alkalmazna, és **2020-ban a válaszadók negyede már alkalmaz valamilyen atipikus foglalkoztatási formát.** Az atipikus foglalkoztatási formák közül a legtöbb válaszadó a rugalmas munkaidőt alkalmazná (a válaszadók 55%-a bejelölte), ezt követi a részmunkaidős foglalkoztatás (40%), az alkalmi munka (36%), majd a diákok foglalkoztatása, illetve ösztöndíjas foglalkoztatás.
- Vállalati gyermekfelügyelet a nyári hónapok munkaerőhiányára jelenthet kezelési módot.
- Munkakörülmények. A cégek egy része nem partnernek tekinti a dolgozókat, kihasználja, visszaél rászoruló helyzetükkel (pl. gyermekét egyedül nevelők). Munkáltatóknak változtatni kell, ha meg akarják tartani munkaerejük.

A hátrányos helyzetűek körében végzett álláskeresői kérdőív eredményeiből továbbá kiderült, hogy sok álláskereső azért nem tud elhelyezkedni, mert egészségügyi problémákkal küzd. Fontos lenne, hogy a munkáltatók adott esetben értékeljék a bennük rejlő motivációt, vagy képzettséget és olyan munkakörbe alkalmazzák őket, amelyekben nem akadályozza őket az egészségügyi gondjuk (pl. ülőmunka álló helyett, stb.)

A jelenlegi munkaerőpiaci helyzetben a HR szolgáltatások szerepe, a munkaadói rugalmasság felértékelődik. Látható ugyanakkor, hogy inkább a nagyobb cégeknél jellemző az atipikus és rugalmas álláshelyek szélesebb körű bevezetése, és a béremelést is inkább a nagyobb cégek tudják meglépni, így a zalai kis- és mikrovállalkozások, valamint a multi cégek közötti feszültség nőhet.

A munkaadói rugalmasság fejlesztésén túl az általános bérszínvonal emelés szükséges. Nehézség ugyanakkor, hogy nemcsak az új munkavállalók számára kell megemelni a bért, hanem a régieknek is a bérfeszültségek elkerülése és a meglévő munkavállalók megtartása érdekében. Segítséget nyújthat ugyanakkor, hogy a vállalkozók számára számos támogatási forma rendelkezésre áll.

A munkáltatókkal való rendszeres kapcsolattartás és információáramlás biztosítása a paktumszervezet (minden egyes paktumtag) feladata. A munkáltatói érzékenyítésben kiemelt szerepet kapnak a Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány munkatársai.

4. Jövőkép, célrendszer

4.1. Jövőkép

Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója a megye fejlesztésének **2030-as jövőképét**, azaz fő hosszú távú célját a „**gazdag és harmonikusan fejlődő, zöld Zala**” megteremtésében fogalmazza meg. Ennek értelmében Zala megye a „Zöld Zala” programra építve, gyógyturizmusra, egészségturizmusra, ipari, logisztikai és mezőgazdasági fejlesztésekre támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve összetartó társadalmat és tisztas megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődik.

A foglalkoztatási stratégia 2021-as jövőképe alapján – a Területfejlesztési Konceptióval összhangban – Zala megye foglalkoztatási és gazdasági szerkezete kiegyensúlyozott, a foglalkoztatottak száma nő, a munkanélküliség és az inaktivitás csökken. A foglalkoztatáspolitikai szereplői, így különösen a munkaadók, az álláskereső, a foglalkoztatási osztályok, a képzőintézmények, az önkormányzatok, az érdekvédelmi és foglalkoztatási célú civil szervezetek együttműködése gördülékeny, elősegíti a kereslet és a kínálat egymáshoz való illeszkedését. A gyógyturizmus és a kapcsolódó iparágak (pl. helyi termékek, vendéglátás) húzóágazattá szerveződnek, az innovatív, nagy hozzáadott értékű szektorok (különösen a mechatronika, faipar, gyógyturizmus, megújuló energiák, vízgazdálkodás és logisztika) megerősödnek, miközben a nagyobb foglalkoztatási igényű ágazatok foglalkoztatási bázisa megerősödik. A közfoglalkoztatás az elsődleges a szociális gazdaság és az elsődleges munkaerőpiac felé tereli az álláskeresőket, ezzel párhuzamosan pedig a vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővülnek és a helyben elérhető munkahelyek száma nő. Összességében a megyei foglalkoztatási térszerkezet kiegyensúlyozottá válik. A munkaerőpiaci kínálat mennyisége és minősége is bővül a korábban munkaerőpiactól távol maradó csoportok integrálásával, valamint a képzési és foglalkoztatási programok eredményeképp.

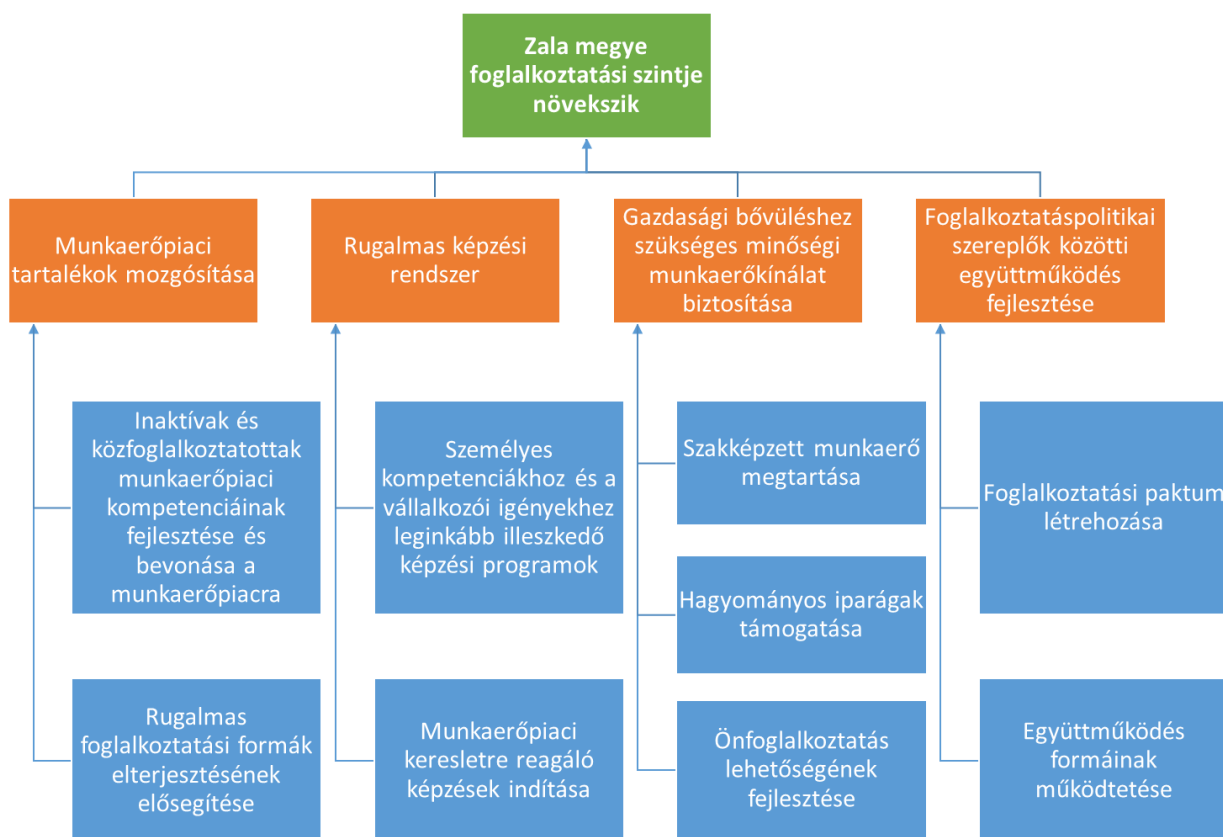
4.2. Célrendszer

A Zalai foglalkoztatási stratégia kiemelt célja egy olyan együttműködő térség kialakítása, amelyben a munkaerőpiacot befolyásoló szereplők partneri viszonyának eredményeképp Zala megye egészének foglalkoztatási szintje növekszik. A Zalai foglalkoztatási stratégia hozzájárul az Európa 2020 Stratégia foglalkoztatási célkitűzéseinek megvalósulásához a térségi és helyi szintű foglalkoztatási- és gazdaságfejlesztési programok kidolgozásával és megvalósításával.

A kiemelt cél megvalósításának érdekében az alábbi átfogó célokat és kapcsolódó specifikus célkitűzéseket határozza meg a stratégia:

1. **A megye munkaerő-tartalékjainak mozgósítása.** A stratégia közvetlen célja, hogy mozgósítsa a megye munkaerő-tartalékait, így fejlesztve a munkaerő-kínálatot. A megyében még mindig jelentős inaktív réteg nem jelenik meg a munkaerőpiacon, ezzel párhuzamosan pedig a közfoglalkoztatási programok elsődleges munkaerőpiaci elszívó hatása – bár csökkenő mértékű, de továbbra is – erős. Cél, hogy a reálisan munkába vonható réteg munkaerő-piaci kompetenciáinak fejlesztésével az elsődleges munkaerőpiacon, a halmozottan hátrányos helyzetű egyének pedig a szociális gazdaság segítségével integrálhatók legyenek a társadalom egészébe.
2. **Fenntartható gazdasági növekedést elősegítő, a megye ágazati adottságait támogató rugalmas képzési rendszer.** A stratégia célul tűzi ki a fenntartható gazdasági növekedést elősegítő, a megye ágazati adottságait támogató rugalmas képzési rendszer kiépítését, amely a középfokú oktatásba bekerülő fiataloktól kezdődően minden, a képzésekben résztvevő csoport számára a személyes kompetenciákhoz és a vállalkozói igényekhez leginkább illeszkedő képzési programokat tesz lehetővé.

3. **Gazdaság bővüléséhez szükséges minőségi munkaerő-kínálat megteremtése.** A stratégia kiemelt célja, hogy a munkaadói igényeket, a munkavállalói elvárásokat összhangba hozza, és a rugalmatlan zalai munkaerő-piacon olyan folyamatokat és fejlesztéseket indukáljon, vagy olyan fejlesztésekhez kapcsolódjon, amelyek hosszú távon segítik a hatékony munkába helyezést és munkába tartást, biztosítják a zalai vállalkozások munkaerő-szükségletét. A képzési és foglalkoztatási programok, illetve más munkaerőpiaci szolgáltatások alkalmazása segítségével a vállalkozói igényekhez jobban illeszkedő munkavállalói közeg jön létre, ezzel párhuzamosan pedig Zala megye, különösen pedig a vidéki térségek népességmegtartó ereje növekedik.
4. **Foglalkoztatási együttműködés intézményeinek létrehozása és működtetése.** Zala megye felismerte, hogy a helyi munkaerőpiaci problémák kezelése az önkormányzatok, a munkaügyi kirendeltségek, a helyi vállalkozások és foglalkoztatáspolitikában érintett nonprofit szervezetek együttműködésével a leghatékonyabb. A stratégia kiemelt, közvetlen célja ezért a Zala Megyei Önkormányzat vezetésével a megszervezett foglalkoztatási paktum létrehozása és működtetése.



A foglalkoztatási stratégia átfogó céljaihoz szorosan illeszkedve 4 pillér került meghatározásra:

- I. pillér: Munkáltatói igényekre alapozott képzési programok biztosítása
- II. pillér: Kereslet által meghatározott foglalkoztatási célú fejlesztések
- III. pillér: Álláskereső felkészítése és elsődleges munkaerő-piacra juttatása
- IV. pillér: Foglalkoztatási együttműködések hatékony megyei hálózatának kialakítása, működtetése

A pillérek meghatározásakor a következő dokumentumokat és elemzéseket vettük figyelembe:

- a TOP 5.1.1-15 pályázati kiírás útmutatója,
- TOP 5.1.1-15-ZA1-2016-00001 számú pályázathoz kapcsolódó megvalósíthatósági tanulmány,
- Munkaügyi alapkutató (különös tekintettel az ennek részeként készült munkaadói és álláskeresői igényfelmérésre)
- Elérhető statisztikai adatok (Zala Megyei Kormányhivatal, KSH) felhasználásával készült, a stratégia 3. fejezetében olvasható részletes helyzetelemzés és SWOT analízis

A pillérek rendszerének kialakítása eredményeképp biztosított a kapcsolódó beavatkozások átfedésmérsége. A pillérek és a pillérekhez kapcsolódó beavatkozások az átfogó és specifikus célokkal való összehangoltságát mutatja be az alábbi táblázat.

KAPCSOLÓDÓ KÜLSŐ TERVDOKUMENTUMOK	ÁTFOGÓ CÉLOK	SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉS	PILLÉR	INTÉZKEDÉS	OUTPUT INDIKÁTOROK	EREDMÉNY INDIKÁTOROK	ÁTFOGÓ HATÁS (MAKRO)
<ul style="list-style-type: none"> • EU2020 • Széchenyi 2020 • A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása • Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia • Zala Megye Területfejlesztési Konceptió (2. célkitűzés) • Zala Megyei Integrált Területi Program (Megújulni képes, felkészült zalai emberek) 	A megye munkaerő-tartalékjainak mozgósítása	<p>Inaktívak és közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci kompetenciáinak fejlesztése és bevonása a munkaerőpiacra</p> <p>Rugalmas foglalkoztatási formák elterjesztésének elősegítése</p>	III. Álláskeresők felkészítése és elsődleges munkaerő-piacra juttatása	<p>III.1. A hátrányos helyzetű rétegek bekapcsolása a munka világába (inaktivitás csökkentése)</p> <p>III.2. Az álláskeresők mentális felkészítése, mentorálása a sikeres munkavállalás érdekében</p> <p>III.3. Rugalmas foglalkoztatási módok terjesztése (pl. távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás, munkafeltételek egyéni igényekhez illesztése)</p> <p>III.4. Gyermekek elhelyezési lehetőségek valós igényekhez igazítása</p> <p>III.5. Lakhatási feltételek biztosítása a munkavállalók számára</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma 	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma • A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők szám • A munkaerőpiaci programot sikeresen befejezők száma 	<ul style="list-style-type: none"> • Zala megye foglalkoztatottsági szintjének növekedése • Az inaktivitás szintjének csökkenése
<ul style="list-style-type: none"> • EU2020 • Széchenyi 2020 • A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása • Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia • Zala Megye Területfejlesztési 	Fenntartható gazdasági növekedést elősegítő, a megye ágazati adottságait támogató rugalmas képzési rendszer	<p>Személyes kompetenciákhoz és a vállalkozói igényekhez leginkább illeszkedő képzési programok</p>	I. Munkáltatói igényekre alapozott képzési programok biztosítása	<p>I.1. A vállalkozások, intézmények fejlődése, magas színvonalú működése érdekében a képzés, szakképzés kínálatának és a munkaerő-piac igényeinek összehangolása</p> <p>I.2. A foglalkoztathatóság javítása gyakorlatorientált kompetencia képzésekkel, tréningekkel, egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozásokkal</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma • A foglalkoztatási paktumok keretében képzésben résztvevők száma 	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatási paktumok keretében a képzést sikeresen elvégzők száma • A foglalkoztatási paktumok keretében 	<ul style="list-style-type: none"> • Zala megye foglalkoztatottsági szintjének növekedése • Zala megye munkanélküliségi szintjének csökkenése

KAPCSOLÓDÓ KÜLSŐ TERVDOKUMENTUMOK	ÁTFOGÓ CÉLOK	SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉS	PILLÉR	INTÉZKEDÉS	OUTPUT INDIKÁTOROK	EREDMÉNY INDIKÁTOROK	ÁTFOGÓ HATÁS (MAKRO)
Koncepció (2. célkitűzés) Zala Megyei Integrált Területi Program (Megújulni képes, felkészült zalai emberek)		Munkaerőpiaci keresletre reagáló képzések indítása		I.3. Keresletorientált felnőttképzési programok indítása		álláshoz jutók száma • A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők szám	
<ul style="list-style-type: none"> • EU2020 • Széchenyi 2020 • A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása • Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia • Zala Megye Területfejlesztési Koncepció (1. és 2. célkitűzés) • Zala Megyei Integrált Területi Program (Megújulni képes, felkészült zalai emberek; Múltunkból jövőt! A vidéki Zala 	Gazdaság bővüléséhez szükséges minőségi munkaerő-kínálat megteremtése	<p>Szakképzett munkaerő megtartása</p> <p>Hagyományos iparágak támogatása</p>	II. Kereslet által meghatározott foglalkoztatási célú fejlesztések	<p>II.2. TOP, GINOP és más fejlesztési forrásokból megvalósuló beruházások munkaerő igényének biztosítása;</p> <p>II.6. A munkahelyek minőségének javítása (pl. munkaegészségügy, munkaszervezetek fejlesztése, befogadó és családbarát munkahelyek kialakítása)</p> <p>II.1. Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok foglalkoztatási lehetőségeinek megerősítése</p> <p>II.4. Szociális gazdaság foglalkoztatási potenciáljának kiaknázása</p> <p>II.5. Helyi értékekre alapozó fejlesztések, beruházások ösztönzése – különösen a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma • Önfoglalkoztatóvá vált személyek száma 	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma • A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők szám • Létrejött vállalkozások száma 	<ul style="list-style-type: none"> • Zala megye foglalkoztatottsági szintjének növekedése • Vállalkozásoknál jelentkező munkaerőhiány betöltésre kerül • Rugalmas foglalkoztatási formák elterjedtsége nő

KAPCSOLÓDÓ KÜLSŐ TERVDOKUMENTUMOK	ÁTFOGÓ CÉLOK	SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉS	PILLÉR	INTÉZKEDÉS	OUTPUT INDIKÁTOROK	EREDMÉNY INDIKÁTOROK	ÁTFOGÓ HATÁS (MAKRO)
<i>hagyományának megőrzése)</i>		Önfoglalkoztatás lehetőségeinek fejlesztése		turizmus/ gyógyturizmusban/helyi termékben rejlő potenciál jobb kihasználása			
<ul style="list-style-type: none"> • EU2020 • Széchenyi 2020 • A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása • Zala Megye Területfejlesztési Konceptió (3. célkitűzés) • Zala Megyei Integrált Területi Program (Erős és együttműködő megyei közösség) 	Foglalkoztatáspolitikai szereplők közötti együttműködés fejlesztése	Foglalkoztatási paktum létrehozása	IV. Foglalkoztatási együttműködések hatékony megyei hálózatának kialakítása, működtetése	<p>IV.1. A paktum menedzsentjének és szervezetének megerősítése (paktumiroda működtetésével), a szektorokon átívelő partnerségek fejlesztése, bizalomépítés</p> <p>IV.2. Tematikus munkacsoportok kiépítése és működtetése a hálózatosság elősegítése érdekében</p> <p>IV.3. A foglalkoztatáspolitikai célokra rendelkezésre álló belső és külső források egyesítése, a fejlesztési források koordinációja, ernyőszervezeti tevékenység ellátása a megyében</p> <p>IV.4. A munkaerő-piaccaal és a képzési lehetőségekkel kapcsolatos információk széleskörű elérhetőségének biztosítása</p> <p>IV.5. Szakmai partnerségi hálózatok koordinációja, országos hálózatban való részvétel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatási paktumok megkötése (db) • Foglalkoztatási paktumiroda létrehozása 	A foglalkoztatási paktum szervezetébe bevont tagok száma (db)	<ul style="list-style-type: none"> • Megyei közösség együttműködőképessége javul

4.3. Kapcsolódás a megyei jogú városok fejlesztési programjaihoz

A 2014-2020-as tervezési időszakban a megyei jogú városok önálló tervezési egységeket képeznek a megyén belül. A zalai foglalkoztatási stratégia ezért nem tekinthet el attól, hogy összhangot teremtsen Zala megye két megyei jogú városa, Nagykanizsa és Zalaegerszeg fejlesztési elképzeléseivel, foglalkoztatási stratégiáival. A foglalkoztatási paktum pályázatok keretében elkészülő részletes foglalkoztatási stratégia megalkotása során a megye figyelembe vette a megyei jogú városok fejlesztési elképzeléseit, céljait, ennek érdekében a tervezésben résztvevő szereplők a foglalkoztatási paktum megvalósíthatósági tanulmányának és a foglalkoztatási stratégiák elkészítési folyamatában is együttműködtek.

Zalaegerszeg és Nagykanizsa megyei jogú városok esetében a foglalkoztatási stratégia elkészítésének ideje egybeesett a megyei tervezés folyamatával. A két város stratégiája részletes helyzetelemzésre alapozott. A meghatározott átfogó és specifikus célok a megyei célokkal összhangban állnak.

Zalaegerszeg foglalkoztatási stratégiája három fejlesztési prioritást, és ezekhez kapcsolódóan 10 intézkedést határoz meg. A megyei és megyeszékhely esetében meghatározott célokat és intézkedéseket jellemző általános összhangon felül külön kiemelhető, hogy a munkaerő-tartalék mozgósítása és a képzési célú fejlesztések mindkét stratégiában kifejezetten deklarált célok, így egymást erősítve a megye egész területén hozzájárulnak a vállalkozói igényeknek megfelelő munkaerő mennyiségi és minőségi rendelkezésre állásának biztosításához.

1. prioritás: Munkaerő utánpótlás biztosítása

- 1.1 intézkedés: Szakképzés-felnőttképzés-felsőoktatás rendszerének keresletvezérelt fejlesztése
- 1.2 intézkedés: Pályaorientáció rendszerének fejlesztése, életpálya tervezés meghonosítása, munkatapasztalat szerzés segítése, hazatérés ösztönzése
- 1.3 intézkedés: Meglévő munkavállalók megtartása és újonnan betelepülő munkavállalók vonzása
- 1.4 intézkedés: Foglalkoztathatóságot javító, kapcsolódó szolgáltatások és lehetőségek megteremtése esélyegyenlőségi szempontból érintett emberek foglalkoztatása érdekében

2. prioritás: Munkahelyek minőségi fejlesztése

- 2.1 intézkedés: Egyes sérülékeny társadalmi csoportok tagjainak foglalkoztatását segítő fejlesztések a munkaadók oldalán
- 2.2 intézkedés: Foglalkoztatást elősegítő vállalkozási, önfoglalkoztatási, munkaadói tanácsadás, hálózatfejlesztés vállalkozói szemlélet terjesztésével
- 2.3 intézkedés: Tudatos, partnerségben szervezett befektetés-ösztönzés és munkahely-teremtés, valamint térség marketing tevékenység megvalósítása

3. prioritás: Foglalkoztatási partnerség fejlesztése

- 3.1 intézkedés: Foglalkoztatási paktum menedzsment szervezeti kapacitásainak és szolgáltatásainak fejlesztése
- 3.2 intézkedés: Irányító Csoport, paktum szervezet működésének kialakítása, fejlesztése
- 3.3 intézkedés: Paktumszervezetten belüli hálózatépítés, szolgáltatási folyamatok összehangolása
- 3.3 intézkedés: A paktum működését befolyásoló belső és külső feltételek monitorozása (előrejelzések, gyorsjelentések), szakmapolitikai javaslatok megfogalmazása

Forrás: Zalaegerszeg megyei jogú város foglalkoztatási stratégiájának prioritás- és intézkedésrendszere

Nagykanizsa a város és tágabb térségére kiterjedő helyzetelemzésen alapuló helyi szintű stratégiát alkotott meg, amely mentén képzési és foglalkoztatási programokat kíván megvalósítani az állás-kereső hátrányos helyzetű és inaktív személyek munkaerő-piaci integrációja érdekében. Nagykanizsa – megyei célokkal összhangban levő – célja, hogy a helyi foglalkoztatási paktum létrejöjjön és a Nagykanizsán élő munkanélküliek közül minimum 300 fő vegye igénybe a projekt keretében kialakított munkaerő-piaci szolgáltatásokat, melynek következtében sikeresen munkahelyhez jutnak. A Nagykanizsai Foglalkoztatási Paktum nagy hangsúlyt helyez a helyi termékek és szolgáltatások fejlesztésére, ami erősíti és kiegészíti a kapcsolódó, a vidéki Zala életét jobbítani kívánó programok megvalósítását. Nagykanizsa foglalkoztatási stratégiája mindezek mellett kiemeli, hogy szükséges a helyi és megyei foglalkoztatási paktumok összehangolása a helyi foglalkoztatási paktum beavatkozási területének lehatárolása kérdésében, továbbá szükséges a megvalósítást elősegítő együttműködés kialakítása és fenntartása.

Nagykanizsa foglalkoztatási stratégiájában meghatározott prioritások és intézkedések a következők:

1. Képzési programok indítása, amely a munkáltatói igényekre épül
 - a. Munkaprogram és projektervek kidolgozása
 - b. Munkaerő-piaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerő igényfelmérések elvégzése
2. A piaci kereslet által vezérelt foglalkoztatási programok bevezetése, működtetése
 - a. Munkaprogram és projektervek kidolgozása
 - b. Munkaerő-piaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerő igényfelmérések elvégzése
 - c. Helyi termék, illetve helyi mester, mesterség elektronikus kataszterének kialakítása
 - d. Munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtása a célcsoport részére
3. A beavatkozáscsoport célcsoportja számára munkaerőpiaci integrációs programok indítása
 - a. Munkaprogram és projektervek kidolgozása
 - b. Munkaerő-piaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerő igényfelmérések elvégzése
 - c. Jó gyakorlatok feltárása és disszeminációja
 - d. A célcsoport célzott képzésének, foglalkoztatásának, önfoglalkoztatásának a támogatása
4. Munkaerőpiaci hálózatosodás generálása, és támogatása
 - a. Munkaprogram és projektervek kidolgozása
 - b. Munkaerő-piaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerő igényfelmérések elvégzése
 - c. Partnerség kialakításának részletes dokumentálása
 - d. Minősítés megszerzése a sztenderdek alapján
 - e. Figyelemfelkeltés a minél szélesebb körű partnerség megteremtésére
 - f. Helyi és megyei paktumok tevékenységeinek összehangolása

Kiemelendő továbbá, hogy Zalaegerszeg és Nagykanizsa befektetés-ösztönző célkitűzései a két megyei jogú városon túlmutató foglalkoztatási hatásúak lehetnek, amelyek munkaerőigényéhez a városi programokon túl a megyei fejlesztési célok is hozzájárulnak. A megyei stratégia ezzel párhuzamosan a kistélepülések elvándorlás problémájára reagálva a helyben elérhető munkahelyek biztosítását szolgálja a szociális gazdaságot és a helyi termékeket célzó intézkedésekkel. Összességében elmondható, hogy mind a megye, mind a két megyei jogú város a foglalkoztatási együttműködések fejlesztésére törekszik, a megye esetében ezért kiemelten fontos, hogy a foglalkoztatási paktumok megyei hálózatában központi szerepet tudjon betölteni.

A megye, a helyi paktumok és a megyei jogú városok foglalkoztatási együttműködései közötti kapcsolat intézményes formában is biztosított: a megyei paktumszervezetben mindkét megyei jogú város, valamint a további járásközpont városok egyaránt tagsággal rendelkeznek. A megyei jogú városok képviselői a szakmai megvalósításban közreműködő munkacsoportok munkájában is részt vesznek

delegált tagokon keresztül. A Zalai innovatív foglalkoztatási paktum menedzsment szervezete (Paktumiroda) továbbá kétheti rendszerességgel személyes egyeztetés formájában tanácsadást biztosít a megye területén működő foglalkoztatási paktumok számára.

5. Pillérek és intézkedések rendszere

I. Munkáltatói igényekre alapozott képzési programok biztosítása

- I.1. A vállalkozások, intézmények fejlődése, magas színvonalú működése érdekében a képzés, szakképzés kínálatának és a munkaerő-piac igényeinek összehangolása
- I.2. A foglalkoztathatóság javítása gyakorlatorientált kompetencia képzésekkel, tréningekkel, egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozásokkal
- I.3. Keresletorientált felnőttképzési programok indítása

II. Kereslet által meghatározott foglalkoztatási célú fejlesztések

- II.1. Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok foglalkoztatási lehetőségeinek megerősítése
- II.2. TOP, GINOP és más fejlesztési forrásokból megvalósuló beruházások munkaerő igényének biztosítása;
- II.3. Önfoglalkoztatási lehetőségek kihasználása, a vállalkozók képzése, tanácsadások nyújtása
- II.4. Szociális gazdaság foglalkoztatási potenciáljának kiaknázása
- II.5. Helyi értékekre alapozó fejlesztések, beruházások ösztönzése – különösen a turizmus/ gyógyturizmusban/helyi termékben rejlő potenciál jobb kihasználása
- II.6. A munkahelyek minőségének javítása (pl. munkaegészségügy, munkaszervezetek fejlesztése, befogadó és családbarát munkahelyek kialakítása)

III. Álláskeresők felkészítése és elsődleges munkaerő-piacra juttatása

- III.1. A hátrányos helyzetű rétegek bekapcsolása a munka világába (inaktivitás csökkentése)
- III.2. Az álláskeresők mentális felkészítése, mentorálása a sikeres munkavállalás érdekében
- III.3. Rugalmas foglalkoztatási módok terjesztése (pl. távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás, munkafeltételek egyéni igényekhez illesztése)
- III.4. Gyermekek elhelyezési lehetőségek valós igényekhez igazítása
- III.5. Lakhatási feltételek biztosítása a munkavállalók számára

Foglalkoztatási együttműködések hatékony megyei hálózatának kialakítása, működtetése

- IV.1. A paktum menedzsmentjének és szervezetének megerősítése (paktumiroda működtetésével), a szektorokon átívelő partnerségek fejlesztése, bizalomépítés
- IV.2. Tematikus munkacsoportok kiépítése és működtetése a hálózatosodás elősegítése érdekében
- IV.3. A foglalkoztatáspolitikai célokra rendelkezésre álló belső és külső források egyesítése, a fejlesztési források koordinációja, ernyőszerkezeti tevékenység ellátása a megyében
- IV.4. A munkaerő-piacra és a képzési lehetőségekkel kapcsolatos információk széleskörű elérhetőségének biztosítása
- IV.5. Szakmai partnerségi hálózatok koordinációja, országos hálózatban való részvétel

6. Végrehajtás és értékelés

6.1. Végrehajtás intézményrendszere

A területi foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési megállapodások, vagyis a foglalkoztatási paktumok az EU által évtizedek óta jó gyakorlatként számon tartott és támogatott foglalkoztatáspolitikai eszköz. A

munkaerő-piaci helyzet és a foglalkoztatási lehetőségek tekintetében megnyilvánuló igen jelentős különbségek miatt fontos, hogy kellő mozgástér legyen a helyi munkaerő-piaci viszonyokra szabott stratégiák és programok kialakítására. A paktumok a szubszidiaritás elve mentén, a foglalkoztatás területéhez köthető szereplők helyi szintű együttműködésének eredményeképp jönnek létre. Céljuk a térség gazdaságának fellendítése, a foglalkoztatás szintjének növelése a lakosság életszínvonalának növelése érdekében.

Magyarországon a foglalkoztatás-gazdaságfejlesztési kezdeményezések/paktumok létrehozása megteremtette azt a platformot, amelyen a gazdasági élet helyi, a térségi viszonyokat legjobban ismerő szereplői, az állam, önkormányzat és a vállalkozások, valamint a civil szféra képviselői egyeztetgetik, összhangba hozhatják stratégiai céljait, ezáltal közös mederbe terelhetik és multiplikálhatják erőfeszítéseiket a gazdaság és a munkaerő-piac fellendítése érdekében.

Egy jól működő foglalkoztatási paktum a fentiek alapján

- a közös gondolkodás terepét jelenti: az állami, civil és magánszféra együttműködési platformjává válik;
- alkalmas a vállalkozói igények becsatornázására az állami foglalkoztatáspolitikai, illetve gazdaságfejlesztési törekvések számára;
- hozzájárul a hatékonyabb munkaerőáramláshoz;
- hozzájárul a tudatosabb térségi (gazdaság)fejlesztés lehetőségének megteremtéséhez.

A részletes foglalkoztatási stratégia és akcióterv megvalósításának letéteményese a Zala innovatív foglalkoztatási paktum intézményrendszere. Annak ellenére, hogy a stratégia céljai és beavatkozásai részben túlmutatnak a foglalkoztatási paktum lehetőségein, a paktum szakmai együttműködési rendszere alkalmas ezen holisztikusabb célok megvalósításában való közreműködésre. Így a foglalkoztatási stratégia végrehajtásában kulcsfontosságú szerepe van a paktumirodának, és a foglalkoztatási paktum keretében működő két tematikus munkacsoportnak, amelyek saját szakterületeiken önálló stratégiai célokat határoznak meg.

Paktum szervezeti Egység	Fő feladatok a stratégia megvalósításában
Irányító Csoport	A foglalkoztatási együttműködés döntéshozó és irányító szakmai szerve. Feladata a foglalkoztatási paktum pályázat szakmai irányainak koordinációja, a társadalmi-gazdasági változások szerinti korrekciók, aktualizálási folyamatok előkészítése, a paktum-együttműködés képviselője. Közreműködik a projekt jelentősebb szerződéseinek megkötési folyamatában. Feladata a kommunikációs és monitoring feladatok ellenőrzése.
Foglalkoztatási Fórum	A foglalkoztatási paktumban résztvevő alkotják a rendszeresen ülésező Foglalkoztatási Fórum tagságát. ⁶⁰ A Foglalkoztatási Fórum a következő feladatokat látja el: <ul style="list-style-type: none"> • tájékozik a térség munkaerő-piaci helyzetéről, elemzi a felmerülő problémák okait, és erről információt szolgáltat az érdekeltek számára; • biztosítja a megyei szereplők közötti információáramlást és a vélemények cseréjét; • segíti a szereplők közötti kezdeményezések összehangolását, a partnerségek kialakulását; • munkaerő-piaci projektjavaslatokat fogalmaz meg, javaslatokat ad az éves munkaprogramhoz;

⁶⁰ A megyei paktumot legalább 25 szervezet írja alá, köztük a Zala Megyei Önkormányzat, a Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, illetve Nagykanizsa és Zalaegerszeg MJV-k paktumai képviselőjében delegált szervezetek.

A paktum szervezetbe a kötelező tagok mellett bevonásra kerülnek az érintett nagyobb települési önkormányzatok, a megye legjelentősebb LEADER szervezete, az Agrárkamara, a különböző gazdasági ágak reprezentatív képviselői, érdekképviseletek, a munkaerő-piac fejlesztésében érintett civil szervezetek, szociális vállalkozások.

<p style="text-align: center;">Paktumiroda</p>	<ul style="list-style-type: none"> • elfogadja szervezeti és működési szabályzatát, szükség esetén módosítja azt. <p>A paktum menedzsment szervezete, a foglalkoztatási együttműködési megállapodás „irányító bázisa”. A paktumirodán 1 fő paktummenedzser és 1 fő junior paktummenedzser látja el a feladatokat. Fő feladataik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • megyei szereplők közötti információáramlás és véleménycsere ösztönzése, a térségi szereplők közötti kezdeményezések összehangolása; • figyelemfelkeltés a minél szélesebb körű partnerség megteremtésére és a projekt tudatosítására az együttműködési hálózatban érintett partnerek, valamint a szélesebb nyilvánosság körében. Szemináriumok, workshopok, partnertalálkozók, konferenciák, szakmai és közösségi fórumok szervezése; • partnerség-építés; • foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési kezdeményezések ösztönzését és összehangolását célzó megyei szintű együttműködési hálózatok kialakítása, és működési feltételeinek megteremtése; • már meglévő paktumok szolgáltatásainak bővítése; • a projektben résztvevők közötti folyamatos információcsere segítése, lebonyolítása, a projekt megvalósítása során folyamatos tájékoztatás és kommunikáció az együttműködési hálózatban érintett partnerek között, folyamatos tájékoztatás és kommunikáció a szélesebb nyilvánosság felé; • honlap működtetése; • megyei szintű paktum ernyőszerkezeti feladatainak kialakítása: a megyében működő paktumok együttműködésének és feladatainak koordinálása, monitoring tevékenység, TOP-5.1.2 intézkedésben támogatásban részesíthető helyi paktumok és projektek generálása, helyi paktumok segítése, projektfejlesztés; • kapcsolat más gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztési projektekkel, a forráskoordináció segítése; • minősítési rendszer bevezetése; • a mindenkori foglalkoztatási célú kormányzati intézkedések megvalósulásának segítése.
<p style="text-align: center;">KKV és Mikro vállalkozások munkacsoport</p>	<p>A munkacsoportok létrehozásának célja, hogy a megye gazdasági szerkezetéből fakadóan kiemelten fontos területeken (mikrovállalkozások, KKV-k) érdekelt megyei szereplők biztosítsák a partnerség/paktum széleskörű társadalmi bázisát, és integrált módon fogják össze a megye releváns gazdasági ágazatait. Mindkét munkacsoport a saját tématerületén stratégiát és ehhez kapcsolódóan 2-2, a megvalósítást szolgáló projekttervet is kidolgoz. A projekttervek célja, hogy hozzájárulnak a projektterület munkaerő-piaci helyzetének javításához, a megye gazdasági és foglalkoztatási adottságaira reagálva. A mikrovállalkozási és kkv stratégiák célja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a megye mikrovállalkozásainak, illetve kis- és közvállalkozásainak gazdasági és foglalkoztatási jövőképeinek és stratégiájának kidolgozása, • a megvalósítás módszertanának kidolgozása, • a gazdasági - foglalkoztatási megállapodásokkal, és a foglalkoztatási stratégiával összhangban konkrét projektjavaslatok kidolgozásának előkészítése, • gazdaság – és foglalkoztatás-fejlesztési projektcsatorna-rendszer felállításának segítése, • a helyi és MJV paktumokban érintett KKV együttműködések összehangolása, • a mindenkori foglalkoztatási célú kormányzati intézkedések megvalósulásának segítése.

Forrás: a paktumszervezet fő alapidokumentumai és működési szabályzata

A foglalkoztatási stratégia megvalósításának fő technikai eszköze az Akcióterv, amely a stratégia céljainak részletes bemutatását, a részletezett finanszírozási forrásokat és a tervezett ütemezést

tartalmazza. Az Akcióterv évente felülvizsgálatra kerül annak érdekében, hogy a stratégia előrehaladása megvalósuljon.

6.2. Stratégia finanszírozási háttere

Zala megye foglalkoztatási stratégiájának elsődleges forrását a TOP 5.1.1-15 számú pályázati konstrukció megyei keretösszege jelenti. A megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések című pályázaton felül a Területi Operatív Programon belül és más Széchenyi 2020 Operatív Programok pályázati céljai is kapcsolódnak a foglalkoztatási stratégia céljaihoz. Ezekon túl több hazai foglalkoztatási célú program is segítheti Zala megye foglalkoztatási stratégiájának és akciótervének megvalósítását.

Az egyes prioritásokhoz kapcsolódó, az éves fejlesztési keretekben meghirdetett pályázati konstrukciók pontos számát az akcióterv tartalmazza, alább azokat az Operatív Programok szintjén megjelenő célkitűzéseket, illetve eddig ismert, fontosabb hazai programokat gyűjtöttük össze, amelyek támogatják a stratégia megvalósítását.

Zala megye foglalkoztatási stratégiájához kapcsolódó Széchenyi 2020 egyedi célkitűzések:

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

- 1A: A vállalkozások munkahelyteremtő képességének ösztönzése, a helyi gazdaság működését segítő helyi-térségi feltételek biztosításával
- 1B: A turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében
- 1.C: A munkahelyek elérhetőségének javítása, a munkavállalók mobilitásának segítése a közlekedési feltételek fejlesztésével
- 1.D: Kisgyermekesek munkaerőpiacra történő visszatérése a gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése által
- 2.A: Vállalkozói tevékenységek ösztönzése és a népesség megtartása településfejlesztési beavatkozásokkal
- 5.A: A foglalkoztathatóság javítása és a helyben, a helyi és térségi gazdasági szereplők által foglalkoztatottak számának növelése

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program

- NEC 1.1: Versenyképes vállalkozói ismeretek terjesztése
- NEC 10.1: Álláskeresők, különösen az alacsony iskolai végzettségűek növekvő körének munkaerőpiaci integrációja valósul meg
- NEC 11.1: A sem foglalkoztatásban, sem oktatásban vagy képzésben nem résztvevő (ún. NEET) 25 év alatti fiatalok Ifjúsági Garanciához való hozzáférése biztosított
- NEC 12.1: A belső és külső munkaerő-piaci rugalmasság erősödik
- NEC 13.1: A munkavállalási korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek részvétele nő a munkaerőpiaci kompetenciákat javító formális képzésekben.
- NEC 14.1: Kompetencia-alapú képzések elterjedtsége nő
- NEC 17.1: foglalkoztatást ösztönző beruházásokat megvalósító vállalkozások, köztük a társadalmi célú vállalkozások versenyképességének növelése a külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása révén.

Emberi Erőforrásfejlesztési Operatív Program

- 1.A: A munkaerő-piacról tartósan kiszorult személyek munkaerő-piaci programba való belépésének növelése

- 1.B: A család és ifjúság társadalmi részvételének növelése
- 1.C: Több helyi civil közösség jön létre
- 1.E: Periférikus élethelyzetek, valamint a leszakadást előidéző humán tényezők és szolgáltatáshiányok visszaszorítása
- 1.H: Hátrányos helyzetű személyek, kifejezetten romák szociális gazdaságban való részvételének növelése
- 3.A: A korai iskolaelhagyás csökkentése, a hátrányos helyzetű tanulók végzettségi szintjének emelése
- 3.F: Javulnak a munkaerő-piacról kiszorult hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű emberek foglalkoztathatóságot javító kompetenciái és a humán közszolgáltatásokban dolgozók feladatellátási képességei
- 5.A: A társadalmi felzárkózás támogatása pénzügyi eszközökkel
- 5.B: A társadalmi innováció javítása és a transznacionális együttműködés kiterjesztése

Vidékfejlesztési Program

- 1C) Az egész életen át tartó tanulás és a szakképzés előmozdítása a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban
- 2B) A megfelelően képzett mezőgazdasági termelők mezőgazdasági ágazatba való belépésének megkönnyítése és ezen belül is különösen a generációs megújulás elősegítése
- 3A) Az elsődleges termelők versenyképességének javítása, mégpedig azáltal, hogy megfelelőbb módon integrálják őket az agrár-élelmiszeripari láncba a minőségrendszerek révén, a mezőgazdasági termékek értékének növelése, valamint a helyi piacokon, a rövid ellátási láncokban, továbbá a termelői csoportokban és a szakmaközi szervezetekben folytatott promóció
- 6A) A diverzifikálásnak, a kisvállalkozások alapításának és fejlesztésének, valamint a munkahelyteremtésnek a megkönnyítése
- 6B) A helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

Határmenti együttműködési programok / INTERREG Europe V 2014 - 2020 program

- Ausztria-Magyarország 2014-2020 kapcsolódó tematikus célkitűzései:
 - 3d Befektetési prioritás: A kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni
 - 6c: A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése
 - 7b Befektetési prioritás: A regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához – többek között a multimodális csomópontokhoz – történő kapcsolásával
 - 11. Befektetési prioritás: Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fejlesztése
- Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program 2014-2020 kapcsolódó tematikus célkitűzései:
 - 6c: A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése
 - 11b: A hatóságok és az érintettek intézményi kapacitásának növelése és eredményes közigazgatás kialakítása az ERFA feladatainak végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási rendszerek és közszolgáltatások eredményességének és intézményi kapacitásának megerősítése által.
- Magyarország-Horvátország Együttműködési Program 2014-2020 kapcsolódó tematikus célkitűzései:
 - 6c: A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése

- 10: Az oktatásba, a képzésbe és a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében a közös oktatási, szakképzési és képzési rendszerek kidolgozása és megvalósítása révén
- 11b: A hatóságok és az érintettek intézményi kapacitásának növelése és eredményes közigazgatás kialakítása az ERFA feladatainak végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási rendszerek és közszolgáltatások eredményességének és intézményi kapacitásának megerősítése által.
- INTERREG Danube 2014 – 2020
 - 6c: A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése
 - 11: Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fejlesztése

Hazai finanszírozású programok

- Közfoglalkoztatásból a versenyszférába – központi munkaerőpiaci program

6.3. Stratégia pénzügyi terve

A stratégia pénzügyi tervének elkészítéséhez a TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001 azonosító számú, Zalai innovatív foglalkoztatási paktum pályázat költségvetését soronként vizsgáltuk és vetettük össze a stratégia egyes pillérei és intézkedéseiben foglalt megvalósítandó tevékenységekkel. Az alábbi táblázat összefoglalja az egyes intézkedésekhez rendelhető forrásokat, ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy számos tevékenység esetén a forrás nem megbontható (pl. munkaerőpiaci szolgáltatók költsége, paktummenedzser és junior paktummenedzser költsége, paktumkonferenciák megszervezésének költsége), egy-egy költség sor pedig több intézkedés céljához is hozzájárul. A táblázatban az egyes költség sorokat a legszorosabb kapcsolódásuk szerint soroltuk az intézkedések alá.

Pillér	Intézkedés	Forrás	Ütemterv	Összeg
I. Munkáltatói igényekre alapozott képzési programok biztosítása	I.1. A vállalkozások, intézmények fejlődése, magas színvonalú működése érdekében a képzés, szakképzés kínálatának és a munkaerő-piac igényeinek összehangolása	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2021.06.30	2 032 000
	I.2. A foglalkoztathatóság javítása gyakorlatorientált kompetencia képzésekkel, tréningekkel, egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozásokkal	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2020.06.30	116 872 000
	I.3. Keresletorientált felnőttképzési programok indítása	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2020.06.30	
II. Kereslet által meghatározott foglalkoztatási célú fejlesztések	II.1. Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok foglalkoztatási lehetőségeinek megerősítése	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2020.12.31	6 096 000
	II.2. TOP, GINOP és más fejlesztési forrásokból megvalósuló beruházások munkaerő igényének biztosítása	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2020.12.31	344 400 000
	II.3. Önfoglalkoztatási lehetőségek kihasználása, a vállalkozók képzése, tanácsadások nyújtása	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2019.12.31	71 098 946
	II.4. Szociális gazdaság foglalkoztatási potenciáljának kiaknázása	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2020.12.31	21 265 330

	II.5. Helyi értékekre alapozó fejlesztések, beruházások ösztönzése – különösen a turizmus/ gyógyturizmusban/helyi termékben rejlő potenciál jobb kihasználása	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001 TOP-5.1.1 – helyi és TOP 6.8.2 MJV paktumok	2017.03.01-2021.06.30	
	II.6. A munkahelyek minőségének javítása (pl. munkaegészségügy, munkaszervezetek fejlesztése, befogadó és családbarát munkahelyek kialakítása)	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2021.06.30	37 978 946 ⁶¹
III. Álláskeresők felkészítése és elsődleges munkaerő-piacra juttatása	III.1. A hátrányos helyzetű rétegek bekapcsolása a munka világába (inaktivitás csökkentése)	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2020.12.31	134 114 723
	III.2. Az álláskeresők mentális felkészítése, mentorálása a sikeres munkavállalás érdekében	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2020.12.31	450 677 087 ⁶²
	III.3. Rugalmas foglalkoztatási módok terjesztése (pl. távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás, munkafeltételek egyéni igényekhez illesztése)	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2021.06.30	10 022 280
	III.4. Gyermek elhelyezési lehetőségek valós igényekhez igazítása	TOP 1.4.1 pályázatok	2017-2021	-
	III.5. Lakhatási feltételek biztosítása a munkavállalók számára	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2020.12.31	6 000 000
IV. Foglalkoztatási együttműködések hatékony megyei hálózatának kialakítása, működtetése	IV.1. A paktum menedzsmentjének és szervezetének megerősítése (paktumiroda működtetésével), a szektorokon átívelő partnerségek fejlesztése, bizalomépítés	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2021.06.30	52 931 586
	IV.2. Tematikus munkacsoportok kiépítése és működtetése a hálózatosodás elősegítése érdekében	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2020.12.31	17 297 694
	IV.3. A foglalkoztatáspolitikai célokra rendelkezésre álló belső és külső források egyesítése, a fejlesztési források koordinációja, ernyőszervezeti tevékenység ellátása a megyében	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2021.06.30	14 821 760
	IV.4. A munkaerő-piacra és a képzési lehetőségekkel kapcsolatos információk széleskörű elérhetőségének biztosítása	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2021.06.30	
	IV.5. Szakmai partnerségi hálózatok koordinációja, országos hálózatban való részvétel	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2021.06.30	3 044 284

⁶¹ II.3. intézkedéssel való részleges átfedés.

⁶² II.2. intézkedéssel való részleges átfedés.

Egyéb előkészítési és projektmenedzsment költség	TOP-5.1.1-15-ZA1-2016-00001	2017.03.01-2021.06.30	56 718 100
Összesen (átfedések nélkül)			962 991 790

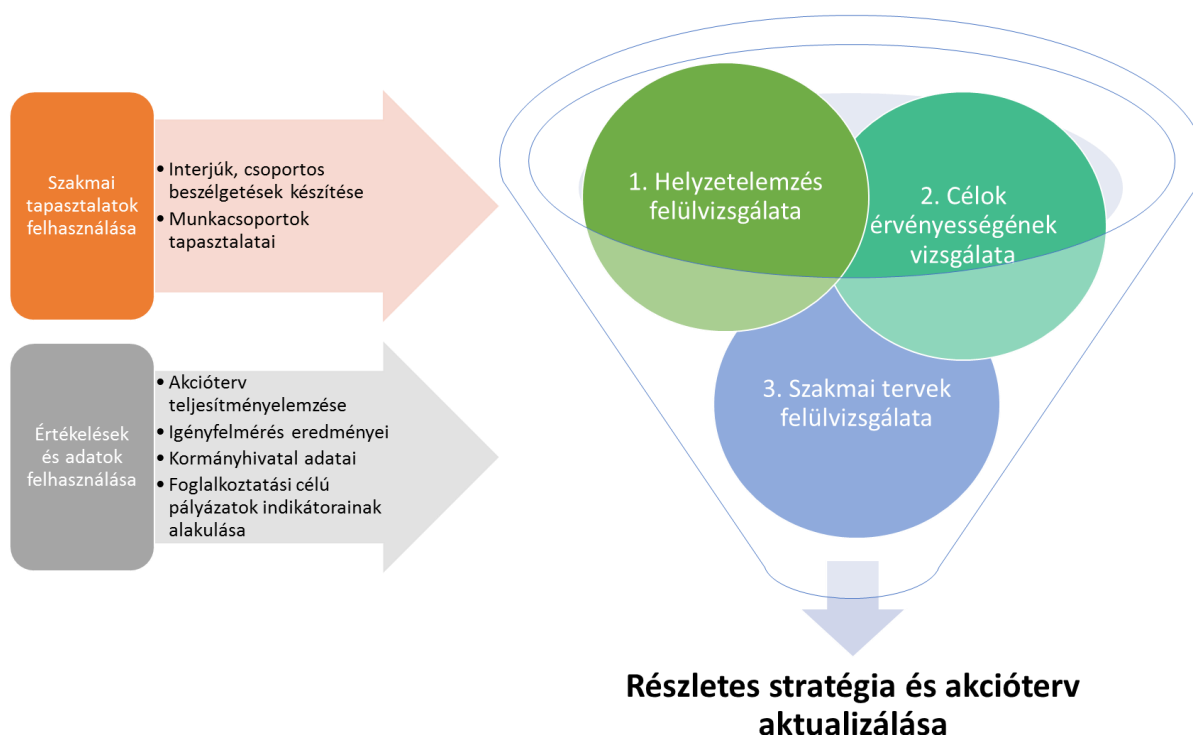
6.4. Stratégia értékelésének és felülvizsgálatának menete

A foglalkoztatási stratégia és az akcióterv rendszeres értékelése és felülvizsgálata a foglalkoztatási paktum pályázat keretében valósul meg. A Zala Megyei Önkormányzat a projekt keretében vállalja évente két alkalommal, külső szakértő bevonásával féléves megyei gazdasági és foglalkoztatási gyorsjelentések készítését. A felmérés eredményei alapját képezik a foglalkoztatási stratégia és akcióterv éves szintű aktualizálásának.

A gyorsjelentésekkel párhuzamosan a munkaerőpiaci igényfelmérés is éves szinten aktualizálásra kerül. Ennek keretében:

- megyei társas vállalkozások teljes körét megszólító kérdőíves lekérdezés (online és/vagy papír alapú önkitöltős) lefolytatása, melynek eredményeképp legalább 50 kitöltött kérdőív készül el;
- a foglalkoztatási paktum célcsoportjait megszólító kérdőíves lekérdezés (online és/vagy papír alapú önkitöltős) lefolytatása, melynek eredményeképp legalább 50 kitöltött kérdőív készül el;
- megtörténik az előkészítés során kidolgozott igényfelmérési dokumentum érintett fejezeteinek igényes átdolgozása és kiegészítése.

A stratégia és akcióterv éves szintű aktualizálása során elvégzendő feladatok a következők:



- A megyei munkaerőpiaci irányítás meghatározó szereplőivel legalább 5 részletes szakmai interjú készítése;
- A megyei foglalkoztatás-politika főbb szereplőcsoportjainak képviselőivel legalább 1 darab, részletesen dokumentált csoportos beszélgetés készítése;

- Az akcióterv éves szintű teljesítményelemzésének összeállítása a mellékletben található iratminta alapján;
- Az igényfelmérés éves szintű aktualizálási eredményeinek magas szintű figyelembe vétele és beépítése a stratégiába és akciótervbe;
- A megyei kormányhivatal munkaerőpiaccal foglalkozó szervezeti egységei által biztosított foglalkoztatás-statisztikai információk magas szintű figyelembe vétele és beépítése a stratégiába és akciótervbe;
- A paktum szervezet és a munkacsoportok tapasztalatainak tevékenységeinek és tapasztalatainak áttekintése. Az elért eredmények hatásainak vizsgálata a stratégia céljaiban;
- A paktum pályázat és más releváns kapcsolódó projektek indikátorértékeinek áttekintése;
- A stratégia és akcióterv érintett fejezeteinek igényes átdolgozása és kiegészítése:
 - Az aktualizálás a helyzetértékelés felülvizsgálatával kezdődik. Áttekintésre kerülnek a munkaerőpiaci helyzetben bekövetkezett folyamatok, különösen pedig a foglalkoztatók és álláskeresők kihívásainak változásai a stratégia készítése óta eltelt időben.
 - Ez alapján meg kell vizsgálni a célok érvényességét, változásokhoz való illeszkedését.
 - Harmadik lépésként értékelni szükséges az akcióterv éves szintű teljesítményelemzését, ennek eredményeképp pedig felül kell vizsgálni a pénzügyi és szakmai terveket.

I. sz. melléklet: Akcióterv

Az akcióterv az a dokumentum, amelynek mentén a tényleges foglalkoztatást elősegítő lépéseket a paktumpartnerek, kiemelten a konzorcium tagjai megteszik. A terv tartalmazza mindazon tevékenységeket, melyet a rövidtávú célok megvalósítása érdekében szükséges megtenni, s melyet külső tényezők befolyásolhatnak (pl. finanszírozási lehetőségek alakulása, munkáltatói igények gyors változása, a megye gazdasági helyzetének átalakulása.).

Az akcióterv Zala megye foglalkoztatási stratégiájának megvalósítását szolgálja. A stratégia céljaihoz kapcsolódó pillérek és intézkedések részletes kifejtését tartalmazza. Minden pillér esetében meghatározza az azt alátámasztó szükségleteket, a részletes célokat, intézkedéseket, az érintett célcsoportokat, az értékelés során alkalmazott indikátorokat, a lehetséges forrásokat és a pillér megvalósításának várható időbeli ütemezését.

Az akcióterv szorosan kapcsolódik a foglalkoztatási paktum megvalósításához. Az akciótervben szereplő intézkedések nagyban átfednek a foglalkoztatási paktum tevékenységekkel, így a foglalkoztatási paktum megvalósításának folyamatáról is képet ad.

Akcióterv összefoglaló

Akcióterv címe:	Innovatív munka-erőpiaci megoldások Zala megye foglalkoztatási szintjének emelése érdekében
Akcióterv megvalósulásának földrajzi területe (projekt terület)	Zala megye (kivétel az álláskereső lakóhelye szerint Zalaegerszeg és Nagykanizsa közigazgatási területe)
Az akcióterv kezdete:	2017. január 1.
Az akcióterv befejezése:	2021. június 30.

Az akcióterv tartalmazza a foglalkoztatási együttműködési megállapodására és a foglalkoztatási stratégiára alapozott intézkedéssorozatot, amely jelen esetben 54 hónapra került kidolgozásra, figyelembe véve, hogy a sikeres megvalósítás érdekében éves szintű felülvizsgálata minden esetben szükséges.

Az akcióterv céljai illeszkednek a megvalósíthatósági tanulmányban és a stratégiában megfogalmazott célrendszerhez. Ezeket 4 pillér köré csoportosítják, mint:

- I. pillér: Munkáltatói igényekre alapozott képzési programok biztosítása**
- II. pillér: Kereslet által meghatározott foglalkoztatási célú fejlesztések**
- III. pillér: Álláskereső felkészítése és elsődleges munkaerő-piacra juttatása**
- IV. pillér: Foglalkoztatási együttműködések hatékony megyei hálózatának kialakítása, működtetése**

A pillérek mentén az együttműködési megállapodást aláíró/csatlakozó partnerek feladatul határozták meg a megye foglalkoztatási helyzetének javítását segítő hálózatok létrehozását, ágazati együttműködések generálását a vállalkozások munkahelyteremtő képességének növelése érdekében, a hátrányos helyzetű álláskereső és inaktív keresetvezérelt elhelyezkedésének támogatását, és a megye munkaerő-piaci igényeihez alkalmazkodó felnőttképzési programok indítását.

Elvárt eredmény: a megye foglalkoztatási szintjének emelése, a projekt területről:

- A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma: 630 fő
- A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma: 272 fő (ebből 40 fő önfoglalkoztatóvá válása)

- A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma: 76 fő
- A foglalkoztatási paktumok keretében képzésben résztvevők száma: 112 fő

Az akcióterv elérni kívánt célcsoportjai a következők:

Munkáltatói oldalról:

- A megyében működő vállalkozások – ezen belül is elsősorban a foglalkoztatás-bővítést tervező, különösen ERFA forrásokból foglalkoztatásbővítést végrehajtó társaságok. A megvalósításba bevont vállalkozások száma: 200 db.
- A megye meghatározó intézményei (pl. egészségügyi intézmények) A megvalósításba bevont intézmények száma (50 fő foglalkoztatott felett): 10 db
- Szociális gazdaság szereplői (pl. szociális szövetkezetek) A megvalósításba bevont szociális gazdasági szereplők száma: 15 db.
- Képzésben/felnőttképzésben érintett, érdekelt intézmények. A megvalósításba bevont képzési szereplők várható⁶³ száma: 15 db.
- Szakmai érdekképviseletek. A megvalósításba bevont érdekképviseletek száma: 5 db.

Álláskeresői oldalról:

- **Alacsony iskolai végzettségű személyek.** Ebbe a csoportba sorolhatók egyfelől azok, akik még az általános iskolát sem fejezték be, másrészt azok, akik ugyan rendelkeznek általános iskolai végzettséggel, de versenyképes, a munkaerő-piacon könnyen konvertálható szakképzettséggel nem. Az elmúlt évek viszonylatában számuk folyamatosan csökken, ugyanakkor az álláskeresőkön belül arányuk stabilan a legmagasabb. **2020. első félévében a projektterületen nyilvántartott számuk 3204 fő.**
- **25 év alatti fiatalok vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők.** A pályakezdők esetében jelentős hatása van az iskolai végzettségnek, az elhelyezkedés esélye ugyanis nő a végzettség szintjének növekedésével. Problémát jelent ugyanakkor, hogy a felsőfokú oktatásból kikerülőket a munkáltatók a munkatapasztalat hiánya, vagy a képzések esetleges korlátozott piacképessége miatt nem alkalmazzák, holott iskolai végzettségük megvan, magasan kvalifikáltak. A másik érintett réteg, a középiskolából magatartási, tanulási, motivációs problémák miatt lemorzsolódott fiatal. Ez a csoport néhány évi sodródás után megfelelő munkaerő-piaci szolgáltatásokkal képzésbe vonható, a képzésben benntartható, és ösztönözhető. A pályakezdő, fiatal álláskeresők száma az iskolai tanév zárásával (végzősök kiáramlásával) drasztikusan emelkedik (július-augusztusi időpontban). Munkaügyi adatok alapján számuk **2020. első félévében a projektterületen: 1200 fő 25 év alatti és 484 fő pályakezdő álláskereső.**
- **50 év felettek.** Az elsődleges munkaerő-piacon már viszonylag nehezen helyezkednek el, általában alacsony iskolai végzettséggel, elavult szakmával rendelkeznek. Ebben a korosztályban már gyakoriak az egészségügyi gondok, de ledolgozott éveik alapján nyugdíjba még nem mehetnek. Képzési programba nehezen bevonhatók, tanulási nehézségeiket kompenzálni szükséges. Előnyük viszont, hogy a „munkás” korosztályba tartoznak, akik életük jelentős hányadában dolgoztak, így bevonásuk elsődlegesen támogatott foglalkoztatás keretében lesz meghatározó. **2020. első félévében a projektterületen nyilvántartott 3471 fő 50 évesnél idősebb álláskereső.**
- **GYED-ről, GYES-ről visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek.** Közismert, hogy a gyermekükkel otthon töltött időszak munkaerő-piaci szempontból nagy kiesést jelent a szülők (különösen a nők) számára. Az ebből fakadó hátrányaitak egyrésztől tanulással, képzéssel kompenzálni lehet. Ugyanakkor a gyermekek nappali elhelyezésének

⁶³ A képzési jegyzékbe bekerülő szervezetek számától függően a bevont képzési szervezetek száma a várakozásoktól eltérhet.

megszervezése és a gyermek(ek) esetleges megbetegedései miatt munkáltatói oldalról is rugalmasság szükséges foglalkoztathatóságuk javításához. Az ő esetükben képzésre, tájékoztatásra, de legfőképp családbarát környezetre lenne szükség. Számukról külön statisztika nem elérhető. Becsült létszámuk a projektterületen **2020-ban 750-1000 fő**.

- **Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők.** Ezeknek a személyeknek hosszabb ideje nincs lehetőségük egyéb munkaviszony létesítésére többnyire alacsony végzettségük, munkagyakorlatból való kiesésük, vagy egyéb mentális, esetleg szociális okokból. Jellemzően alkalmi munkát vállalnak, esetlegesen közfoglalkoztatás keretében jelennek meg a munkaerőpiacon. Az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedésükhöz jelentős segítségre szorulnak. Többnyire létminimum alatt élnek, lakhatási körülményeik bizonytalanok, helyzetüket kilátástalannak látják, nem motiváltak. Megfelelő munkaerőpiaci szolgáltatások segítségével képzésbe vonhatók. Leginkább a szociális gazdaság célcsoportját jelentik, de elsődleges munkaerőpiaci bevonásuk is lehetséges. **2020. első félévében a projektterületen átlagosan havonta 1637 fő részesült foglalkoztatást helyettesítő támogatásban.**
- **Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek/tartós munkanélküliek.** Legalább 3 hónapja munkanélküliek, de sok esetben akár évek óta nem tudnak elhelyezkedni. Minél hosszabb az álláskeresési időszak, annál inkább szorulnak segítségre. Esetükben sokszor probléma a munkába járás megszervezése, gyakran elavult szakképesítéssel rendelkeznek. **2020. első félévében a projektterületen 5291 fő** legalább 4 hónapja nyilvántartott álláskereső.
- **Megváltozott munkaképességű személyek.** Munkaerő-piaci jelenlétüket egészségi állapotuk valamilyen mértékben hátrányosan befolyásolja, gazdasági aktivitási mutatói nagyon kedvezőtlenek. Megtalálásuk, bevonásuk után a leginkább motiválható réteg. Az idősebb korosztályra jellemzően a korábbi munka-keresési kudarcok miatt, a munkaerőpiactól való távolmaradásba való beletörődést vonja maga után, gyakran végleges és visszafordíthatatlan munkaerő-piaci kirekesztettséget okozva. A munkáltatói oldalról a megváltozott munkaképességű személyek felvétele, alkalmazása tudatos tervezést, többlet erőforrás-ráfordítást igényel. Becsült létszámuk a projektterületen **2020-ban 900 fő**.
- **Roma nemzetiséghez tartozó személyek.** Nagy számban jellemző, hogy alacsony végzettségűek, jellemzően alkalmi munkából élnek, vagy közfoglalkoztatási programokban vesznek részt. Különösen nehéz a roma nők helyzete, egyrészt a jellemző korai gyermekvállalás, másrészt pedig a családi elvárások miatt. Munkaerőpiaci szolgáltatások segítségével motiválhatók. Képzéssel, bértámogatással és munkaadói érzékenyítéssel az elsődleges munkaerőpiacra bevonhatók. (létszámuk a megyében 2011-es népszámlálási adatok alapján 6 981 fő)
- **Közfoglalkoztatásból 30 napnál nem régebben kikerült személyek, akik a versenyszférába visszavezethetők.** Körükben nagy számban vannak olyanok, akik alacsony iskolai végzettségűek, vagy gyenge készségekkel rendelkeznek. Érzékeny munkaerőpiaci szolgáltatások segítségével van esélyük az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedésre. Közfoglalkoztatási programba bevontak létszáma a projektterületen **2020. első félévében 2678 fő**.
- **Inaktívak.** Nem jelennek meg a munkaügyi rendszerben. Egy részük a térség aprófalvaiban él, jellemzően az idősebb korosztályhoz tartozik. Emellett sokan dolgoznak a feketegazdaságban, idénymunkák keretében akár a környező országokba is átjárnak dolgozni, a háztáji gazdaságban vannak bevételeik. Ez a célcsoport a leginkább ismeretlen, mert a közvetlen környezetén kívül más már nem ismeri őket. Felkutatásukhoz és bevonásukhoz egy széleskörű, térségi szinten egymást ismerő hálózat szükséges. Foglalkoztathatóságba bevonható inaktívak becsült létszáma a projektterületen **2020-ban 800-1000 fő**.

Pillérek és intézkedések részletes ismertetése

I. Munkáltatói igényekre alapozott képzési programok biztosítása

Zala megye aprófalvas településszerkezete, földrajzi elhelyezkedése, gazdaságszerkezete miatt gazdaságilag a Nyugat- dunántúli régióon belül a legrosszabb mutatókkal rendelkezik. A hátrányok Letenye és Zalaszentgrót esetében kiemelten jelentkezők. Mindez nagymértékben befolyásolja a megyében élő lakosság lehetőségeit, életkörülményeit. A képzésnek meghatározó szerepe van a munkaerő mobilitásában, a munkahelyek létesítésében, fejlesztésében. Ma már a befektető csak ott jelenik meg, ahol a szakképzett munkaerő rendelkezésre áll, illetve ahol a képzés a munkaerő alkalmassá tételét időben képes biztosítani. A megyében ennek a pillérnek a jelentősége nagy, hisz munkaerő alulképzettsége gátolja a terület gazdasági fejlődését.

A megye foglalkoztatási szintjének javítása, az új és fenntartható munkahelyek bővítése, valamint az új munkahelyek létrehozása fokozottan igényli a képzési hálózat megújítását, a keresletorientált képzési programok indítását.

A képzési igények nemcsak az újonnan befektetők irányából érkeznek. A megye vállalkozásainak véleménye az elkészített igényfelmérés alapján egybecseng abban, hogy kiemelten fontos az oktatás minőségének javítása, a szakmai képzések, illetve át-, továbbképzés, szakemberképzés fejlesztése.

Ahhoz, hogy a megyében növekedjen a befektetői hajlandóság, szükség van a ma még inaktív munkaerő mozgósítására, a képzés által a munkaerő alkalmassá tételére az újszerű feladatok ellátására, a munkaerő-piaci igényekhez gyorsan alkalmazkodó képzési formák működtetésére.

A pilléren belüli intézkedések és beavatkozások rendszerét az alábbi táblázat foglalja össze.

SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉS	INTÉZKEDÉS	INTÉZKEDÉSEK OUTPUT INDIKÁTORAI	CÉLOK EREDMÉNY INDIKÁTORAI
Személyes kompetenciákhoz és a vállalkozói igényekhez leginkább illeszkedő képzési programok	I.1. A vállalkozások, intézmények fejlődése, magas színvonalú működése érdekében a képzés, szakképzés kínálatának és a munkaerő-piac igényeinek összehangolása	<ul style="list-style-type: none"> Munkaadói igényfelmérés elkészítése Munkavállalói igényfelmérés elkészítése 	-
	I.2. A foglalkoztathatóság javítása gyakorlatorientált kompetencia képzésekkel, tréningekkel, egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozásokkal	<ul style="list-style-type: none"> A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma A foglalkoztatási paktum keretében képzésben résztvevők száma 	<ul style="list-style-type: none"> Munkaerőpiaci programot sikeresen befejezők száma A paktum keretében képzést sikeresen befejezők száma A foglalkoztatási paktum keretében álláshoz jutók száma A foglalkoztatási paktum keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma

Munkaerőpiaci keresletre reagáló képzések indítása	I.3. Keresletorientált felnőttképzési programok indítása	<ul style="list-style-type: none"> • A foglalkoztatási paktum keretében képzésben résztvevők száma 	<ul style="list-style-type: none"> • A paktum keretében képzést sikeresen befejezők száma • A foglalkoztatási paktum keretében álláshoz jutók száma • A foglalkoztatási paktum keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma
--	--	---	---

A pillérhez kapcsolódó egyes intézkedések leírása

I.1. A vállalkozások, intézmények fejlődése, magas színvonalú működése érdekében a képzés, szakképzés kínálatának és a munkaerő-piac igényeinek összehangolása

Indokoltság: A helyzetfeltárás, illetve az azt megelőző kutatás egyaránt megerősíti, hogy a munkaadói oldalról vizsgálva működési problémák vannak a képzési hálózatban. A munkaerő deficit csökkentése érdekében folyamatossá kell tenni a képzők és a foglalkoztatók közötti párbeszédet, amivel növelhető az igények prognosztizálásának mértéke.

Megvalósítás érdekében végzett tevékenységek a paktumszervezetben belül:

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZMÉNYEZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJJA
Folyamatos információcsere biztosítása az érintett szereplők között a paktumiroda közreműködésével, építve a kamarákra, munkaadói szövetségekre. Közös tervezésre és cselekvésre ösztönzés.	Paktumiroda, ZMKIK közreműködés	-	Szakmai egyeztetések	Munkaadói igényekhez illeszkedő képzési kínálat	2017.03.01-2021.09.30.	Képzésbe vont célcsoporttagok száma
Rendszeres szakmai előadások, eszmecsere biztosítása a paktumkonferenciák keretében.	Paktumiroda	Vállalkozások, képző intézmények	Paktumkonferencia	Paktumkonferencián résztvevők száma	2017. dec. 2018. dec. 2019. dec. 2020. dec.	Paktumkonferencián résztvevők száma
Éves igényfelmérésekben és stratégia és akcióterv aktualizálásba az érintett felek bevonása.	Paktumiroda, Zala Megyei Kormányhivatal, ZMVA	vállalkozások, érdekepviseletek	Munkaerőpiaci alap kutatás és Zala megye foglalkoztatási stratégiája és akciótervének aktualizálása	Friss munkaerőpiaci igényfelmérési adatok	2017.03.01-2020.12.31.	Elkészített interjúk száma Igényfelmérésben résztvevő vállalkozások száma Igényfelmérésben résztvevő álláskeresők száma

A paktum szervezetén kívül végzett további tevékenységek:

- Munkáltatók ösztönzése a gyakornoki rendszer bevezetésére / közvetlen kapcsolatfelvétel képzőintézményekkel.
- Pályaorientációs lehetőségek biztosítása munkahelyeken.
- A paktumszervezetnek a szakképzési rendszer fejlesztését célzó pályázatokkal való együttműködése.

A megvalósítás első eredményei azt mutatják, hogy a szakképzések felnőttoktatásban való népszerűsége nőtt, viszont a középiskolai szinten az érettségit adó gimnáziumi iskolai forma továbbra is a legnépszerűbb. A képzések körében a szakképzési centrumok és a foglalkoztatásért felelős főosztályok közötti párbeszéd megkezdődött és intenzívesült.

I.2. A foglalkoztathatóság javítása gyakorlatorientált kompetencia képzésekkel, tréningekkel, egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozásokkal.

Indokoltság: A munkaerő tanulási készségének/képességének, képzettségi szintjének emelése érdekében a tanulást és képzés folyamatát az iskola centrikus megközelítéssel szemben az egyén életútja felől kell megközelíteni. Ebben a rendszerben a legfontosabb cél a foglalkoztathatóság, a munkaerő-piaci alkalmasság növelése. Elsődleges feladat az alapképességek, a tanulási rutinok kialakítása, az önálló ismeretszerzésre való felkészítés. Kettős elvárásnak kell megfelelni, egyfelől az alulképzett munkaerőnek a felzárkóztatását kell biztosítani, másfelől a munkaerő-piac változó elvárásainak is meg kell felelni.

Megvalósítás érdekében végzett tevékenységek:

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Motivációs és tanulási rutinokat kialakító, kompetencia fejlesztő tréningek szervezése	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma	Munkaerőpiaci programot sikeresen befejezők száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma
Egyéni fejlesztési tanácsadás biztosítása pszichológus bevonásával	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma	Munkaerőpiaci programot sikeresen befejezők száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma
Egyéni fejlesztési tervek összeállítása és megvalósítása	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	Elkészült egyéni fejlesztési terv	Munkaerőpiaci programot sikeresen befejezők száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma

Megvalósításhoz kapcsolható támogatási formák a célcsoport számára:

- munkaerőpiaci szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódó (helyi/helyközi) utazási támogatás,
- foglalkoztatás-egészségügyi vizsgálatok és költségeinek megtérítése,
- képzési költség támogatása (egyéni és csoportos egyaránt),
- a képzéshez kapcsolódó (helyi/helyközi) utazás támogatása
- a képzés idejére szóló keresetpótló juttatás és járulékainak biztosítása
- a képzés alatt igénybe vett gyermekfelügyelet vagy más hozzátartozó ápolásának/gondozásának támogatása
- képzési alkalmassági vizsgálatok és költségeinek megtérítése.

A paktumszervezeten kívül:

- Együttműködés és tevékenységek összehangolása más pályázatok képzési programjai során (Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztály által kidolgozott eljárásrend alkalmazása).

A megvalósítás első eredményei azt mutatják, hogy az álláskeresők körében első sorban az alacsonyabb iskolai végzettségűek között gyakran hiányoznak olyan alapvető kompetenciák, amelyek a munkaerőpiacon való boldoguláshoz szükségesek. Sok esetben az írás-olvasás készsége is hiányzik, komoly igény mutatkozik továbbá a digitális képességek fejlesztésére. Az alapkompenciák fejlesztését célzó képzéseket jellemzően a résztvevők sikerrel elvégzik, ugyanakkor ezen programok közvetlen munkaerőpiaci hasznosíthatósága gyakran kérdéses, további képzésbe vonásra lenne szükség a foglalkoztathatóság javításához.

I.3. Keresletorientált felnőttképzési programok indítása

Indokoltság: A munkáltatói igényekhez igazodó, támogatott munkaerő-piaci képzések az elhelyezkedést, illetve a munkahely megtartás esélyeinek növelését biztosítják.

Megvalósítás érdekében végzett tevékenységek:

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZMÉNYEZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJÁ
Gyakorlatorientált, betanító képzések	ZMKH, Képző intézmények	hátrányos helyzetű célcsoport	Képzésbe vont célcsoporttagok száma	Képzést sikeresen befejezők száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Képzést sikeresen befejezők száma
OKJ-s végzettséget biztosító képzések	ZMKH, Képző intézmények	hátrányos helyzetű célcsoport	Képzésbe vont célcsoporttagok száma	Képzést sikeresen befejezők száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Képzést sikeresen befejezők száma

Megvalósításhoz kapcsolható támogatási formák a célcsoport számára:

- képzési költség támogatása,
- a képzéshez kapcsolódó (helyi/helyközi) utazás szállás és étkezés támogatása,
- a képzés idejére szóló keresetpótló juttatás és járulékainak biztosítása,
- a képzés alatt igénybe vett gyermekfelügyelet vagy más hozzátartozó ápolásának/gondozásának támogatása,
- képzési alkalmassági vizsgálatok és költségeinek megtérítése.

A paktumszervezeten kívül:

- Duális képzések ösztönzése
- Gyakornoki képzések ösztönzése

A megvalósítás első eredményei azt mutatják, hogy a szakképzések felnőttoktatásban való népszerűsége nőtt, viszont a középiskolai szinten az érettségit adó gimnáziumi iskolai forma továbbra is a legnépszerűbb. A képzések körében a szakképzési centrumok és a foglalkoztatásért felelős főosztályok közötti párbeszéd megkezdődött és intézményesült. Megfelelő létszámú álláskereső hiányában ugyanakkor a képzési programok elindítása korlátozottan lehetséges. Javasolt megfontolni, hogy az álláskeresők képzése kapcsolódjon össze más (akár piaci alapon megvalósuló) felnőttképzési programokkal.

II. Kereslet által meghatározott foglalkoztatási célú fejlesztések

Az Európa 2020. STRATÉGIA 21. század európai szociális piacgazdasága, amely valamennyi tagállam részére kötelező erővel bír. Ez a stratégia az alábbi prioritásokat rögzíti:

- Intelligens növekedés: tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása.
- Fenntartható növekedés: erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság.
- Inkluzív növekedés: magas foglalkoztatás, valamint szociális és területi kohézió jellemezte.
- Gazdaság kialakításának ösztönzése.
- A célok megvalósítása érdekében az Unió az alábbi célkitűzéseket javasolja a tagállamoknak:
- A 20–64 évesek legalább 75%-ának munkahellyel kell rendelkeznie. Az EU GDP-jének 3%-át a K+F-re kell fordítani.
- Az iskolából kimaradók arányát 10% alá kell csökkenteni, és el kell érni, hogy az ifjabb generáció 40%-a rendelkezzen felsőoktatási oklevéllel.

A célkitűzések egy irányba hatnak, s az EU által meghatározott menetredek mindegyike a munkahelyteremtést a fenntartható munkahelyek létrehozását szorgalmazza.

Az EU-s stratégia és a kormányzat programja az elkövetkező évekre komoly lehetőségeket kínál a megye számára.

A munkaadók körében végzett igényfelmérés alapján a vállalkozók inkább bizakodók az gazdálkodási környezet, az árbevételük és a rendelkezésre álló források alakulását illetően. A vállalkozások üzleti környezetre vonatkozó várakozásai közül a munkaerő minőségi és mennyiségi rendelkezésre állása jelenti a legnagyobb problémát. A közvetlen környezet, úgymint beszállítók, vevők anyagi helyzete kevésbé jelenik meg problémaként. A vállalkozók a versenyhelyzettől inkább gyengülést várnak, mint erősödést.

A megyében jöjjenek létre új, fenntartható munkahelyek, melyek megélhetést biztosítanak a lakosságnak. A helyi/megyei foglalkoztatáspolitikai eredményeként erősödjön a települések népesség megtartó ereje.

A pilléren belüli intézkedések és beavatkozások rendszerét az alábbi táblázat foglalja össze.

SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉS	INTÉZKEDÉS	INTÉZKEDÉSEK OUTPUT INDIKÁTORAI	CÉLOK EREDMÉNY INDIKÁTORAI
Szakképzett munkaerő megtartása	II.2. TOP, GINOP és más fejlesztési forrásokból megvalósuló beruházások munkaerő igényének biztosítása;	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma
	II.6. A munkahelyek minőségének javítása (pl. munkaegészségügy, munkaszervezetek fejlesztése, befogadó és családbarát munkahelyek kialakítása)	Foglalkoztatási paktummal kapcsolatban lévő vállalkozások száma	

Hagyományos iparágak támogatása	II.1. Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok foglalkoztatási lehetőségeinek megerősítése	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma
	II.4. Szociális gazdaság foglalkoztatási potenciáljának kiaknázása	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma
	II.5. Helyi értékekre alapozó fejlesztések, beruházások ösztönzése – különösen a turizmus/ gyógyturizmusban/helyi termékben rejlő potenciál jobb kihasználása	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma
Önfoglalkoztatás lehetőségének fejlesztése	II.3. Önfoglalkoztatási lehetőségek vállalkozók képzése, tanácsadások nyújtása	Önfoglalkoztatóvá vált személyek száma	Önfoglalkoztatóvá vált személyek száma	Önfoglalkoztatóvá vált személyek száma

A pillérhez kapcsolódó intézkedések bemutatása

II.1 Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok foglalkoztatási lehetőségeinek megerősítése

Indokoltság: A helyzetfeltárás, illetve az azt megelőző kutatás egyaránt megerősíti, hogy a megye területén jelentős, jelenleg kielégítetlen munkaerő kereslet van. A betöltetlen álláshelyek száma magas.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZMÉNYESZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Feltárt álláshelyekre a bevonásra került célcsoporttagok közvetítése, munkába állás támogatása	ZMKH	vállalkozások	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	2017.03.01- 2021.09.30.	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma
A bevont célcsoporttagot foglalkoztató munkáltató számára bértámogatás nyújtása	ZMKH	Vállalkozások	Kiosztott bértámogatások száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	2017.03.01- 2021.09.30.	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
						rendelkezők száma
KKV munkacsoport működtetése. 2 innovatív projektterv kidolgozása	ZMVA	Vállalkoz- ások	innovatív projekttervek KKV munkacsoport ülések száma	KKV munkacsoport rendezvényei- nek száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Innovatív projekttervek
KKV-k fejlesztését és helyitermékek fejlesztését biztosító ágazati stratégiák kidolgozása.	Paktum- iroda, ZMVA	Vállalkoz- ások	Ágazati stratégia	Helyi termék kataszter	2017.03.01- 2020.12.31.	Ágazati stratégia

Megvalósításhoz kapcsolható támogatási formák a célcsoport számára:

- foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálatok költségeinek megtérítése
- bértámogatás nyújtása (8+4 hónap, illetve 12+12 hónap)
- munkatapasztalat-szerzést elősegítő bérköltség-támogatás nyújtása (90 nap)
- a munkába járáshoz, munkatapasztalat-szerzéshez kapcsolódó utazás támogatása
- mobilitás támogatása (lakhatási támogatás)

A megvalósítás első eredményei azt mutatják, hogy a megyében 2016 és 2019 között jelentősen csökkent az álláskeresői létszám és növekedett a gazdaságilag aktívak száma. A foglalkoztatási programokba nagy arányban sikerült bevonni korábban gazdaságilag inaktív munkaerőt, amiben a bértámogatásoknak is jelentős szerepe jutott, de támogatás nélkül is sikeres munkaerő közvetítés valósult meg. A felfutó gazdaságban 2019 végére az álláskeresők száma elért egy vélhetően közgazdasági minimumszintet. A 2020-ban kezdődő koronavírus-járvány nyomán az élet védelme érdekében bejelentett korlátozó intézkedések következtében ugyanakkor számos, a megyében nagyobb foglalkoztatási erővel bíró ágazat kényszerült leépítésre (pl. szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás). Így a 2019-es általános munkaerőhiányt jelenleg felváltotta munkanélküliek számának megugrása. A bértámogatások és bérköltség-támogatások a vállalkozások túléléséhez is hozzájárulnak. Jelenleg a bejelentett új álláshelyek száma jelentősen csökkent – leginkább a fémés és faipari szakmák területén jelentős továbbra is a kereslet.

II.2 TOP, GINOP és más fejlesztési forrásokból megvalósuló beruházások munkaerő igényének biztosítása;

Indokoltság: A megye gazdasági növekedése elképzelhetetlen az itt működő vállalkozások, intézmények beruházásai nélkül. A támogatott projektek eredményeképp jelentős foglalkoztatásbővítési vállalásokat tettek és tesznek a pályázók. A paktum működésének alapvető célja a gazdaságfejlesztés és foglalkoztatási szint növelése, ennek érdekében együttműködések létrehozása és megerősítése, az egyes fejlesztési projektek összekapcsolása.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Feltárt álláshelyekre a bevonásra került célcsoporttagok közvetítése,	ZMKH	vállalko- zások	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	A foglalkoztatási paktumok keretében	2017.03.01- 2021.09.30.	A foglalkoz- tatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
munkába állás támogatása				álláshoz jutók száma		támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma
A bevont célcsoporttagot foglalkoztató munkáltató számára bértámogatás nyújtása	ZMKH	Vállalkozások	Kiosztott bértámogatások száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	2017.03.01- 2021.09.30.	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma

Megvalósításhoz kapcsolható támogatási formák a célcsoport számára:

- foglalkozás-egészségügyi és képzési alkalmassági vizsgálatok és költségeinek megtérítése
- bértámogatás nyújtása (8+4 hónap, illetve 12+12 hónap)
- munkatapasztalat-szerzést elősegítő bérköltség-támogatás nyújtása (90 nap)
- a munkába járáshoz, munkatapasztalat-szerzéshez kapcsolódó utazás támogatása
- mobilitás támogatása (lakhatási támogatás)

A megvalósítás első eredményei azt mutatják, hogy a megyében 2016 és 2019 között jelentősen csökkent az álláskeresői létszám és növekedett a gazdaságilag aktívak száma. A foglalkoztatási programokba nagy arányban sikerült bevonnunk korábban gazdaságilag inaktív munkaerőt, amiben a bértámogatásoknak is jelentős szerepe jutott, de támogatás nélkül is sikeres munkaerő közvetítés valósult meg. A felfutó gazdaságban 2019 végére az álláskeresők száma elért egy vélhetően közgazdasági minimumszintet. A 2020-ban kezdődő koronavírus-járvány nyomán az élet védelme érdekében bejelentett korlátozó intézkedések következtében ugyanakkor számos, a megyében nagyobb foglalkoztatási erővel bíró ágazat kényszerült leépítésre (pl. szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás). Így a 2019-es általános munkaerőhiányt jelenleg felváltotta munkanélküliek számának megugrása. A bértámogatások és bérköltség-támogatások a vállalkozások túléléséhez is hozzájárulnak. Jelenleg a bejelentett új álláshelyek száma jelentősen csökkent – leginkább a fémés és faipari szakmák területén jelentős továbbra is a kereslet.

II.3. Önfoglalkoztatási lehetőségek kihasználása, a vállalkozók képzése, tanácsadások nyújtása

Indokoltság: A foglalkoztatási szint növelése érdekében elengedhetetlen a vállalkozási hajlandóság növelése, az induló mikrovállalkozások helyzetének megerősítése. A célcsoport tagok között vannak olyan személyek, melyek megfelelő képzettséggel és szakmai tapasztalattal rendelkeznek ahhoz, hogy vállalkozást indítsanak, de ehhez támogatásra van szükségük.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Foglalkoztatási, önfoglalkoztatási tanácsadó hálózat működtetése a projekterületen.	ZMVA	hátrányos helyzetű célcsoport	Tanácsadói hálózat kialakítása	Tanácsadáson résztvevők száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Tanácsadáson résztvevők száma

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
		vállalkozások				
Vállalkozóvá váló személy bér és járulék támogatása	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	Vállalkozóvá válási támogatások száma	Létrejött vállalkozások száma	2017.03.01- 2021.09.30.	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma
Mikrovállalkozás munkacsoport működtetése. Innovatív projektterv és ágazati stratégia	ZMVA	Vállalkozások	innovatív projekttervek Mikro munkacsoport ülések száma	Mikro munkacsoport rendezvényeinek száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Innovatív projekttervek és ágazati stratégia megvalósulásának vizsgálata

Megvalósításhoz kapcsolható támogatási formák a célcsoport számára:

- bértámogatás nyújtása (legfeljebb 6 hónapos időtartamra az önfoglalkoztatók számára)

A megvalósítás első eredményei azt mutatják, hogy az önfoglalkoztatóvá válási támogatásokat – mind a paktum pályázat, mind más források tekintetében – nagy népszerűség övezte. Általános tapasztalat, hogy a támogatásba vontak nagy arányban tudtak sikeresen érvényesülni a munkaerőpiacon. Első sorban építőipari, illetve személyes szolgáltatások (pl. fényképészet, masszázs) területén. A koronavírus járvány miatti bizonytalan gazdasági helyzetben ugyanakkor az érdeklődés csökkent.

II.4. Szociális gazdaság foglalkoztatási potenciáljának kiaknázása

Indokoltság: A megyében jelentős gondot okoz a tartós munkanélküliek magas aránya. Ezen személyek hátrányai összetettek, melyben a kistéleplési lét (mobilitási nehézségek), az életkor, az alacsony iskolai végzettség egyaránt beletartozik. A gazdaságfejlesztésben komoly gátat jelent, ha egyes fejlesztésekhez a munkaerőpiac képtelen munkaerőt rendelni, mert olykor a több éves munkanélküli lét miatt ez a réteg már nem mozgósítható. Az elsődleges munkapiacról tartósan kiszorultak befogadását és felzárkóztatását biztosítják a szociális gazdaság területén működő közösségi vállalkozások, szociális szövetkezetek. Ezen szereplők alkalmasak arra, hogy mozgósítsák a meglévő munkaerő tartalékokat és hosszú távú folyamat eredményeként a hátrányos helyzetű munkavállalókat visszavezessék az elsődleges munkaerő piacra.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Szociális gazdaság fejlesztését biztosító ágazati stratégia kidolgozása és innovatív projektterv kidolgozása	Paktumiroda	Szociális szövetkezetek, hátrányos helyzetű célcsoport	innovatív projekttervek ágazati stratégia	innovatív projekttervek ágazati stratégia	2017.03.01- 2019.12.31.	Innovatív projekttervek és ágazati stratégia

A paktumszervezeten kívül végzett tevékenységek:

- Települési önkormányzatok mintaprogramjainak népszerűsítése
- Szociális szövetkezetek létrehozásának ösztönzése

A megvalósítás első eredményei azt mutatják, hogy a közfoglalkoztatási programok szociális szövetkezetté alakulása jogszabályi ellenőrző és az elsődleges munkaerőpiac jelentős munkaerő-igénye miatt nem indult meg. A megyében több, díjjal is elismert közfoglalkoztatási mintaprogram működik (pl. Kerecseny, Szalapa), ugyanakkor a közfoglalkoztatotti bér az utóbbi évek során jelentősen eltávolodott az elsődleges munkaerőpiacon elérhető bértől (a minimálbér-emelések és az átlagbér növekedésének köszönhetően), így a korábbi sikeres közmunka-programok folytatása is nehézkessé vált.

II.5. Helyi értékekre alapozó fejlesztések, beruházások ösztönzése – különösen a turizmus/gyógyturizmusban/ helyi termékben rejlő potenciál jobb kihasználása

Indokoltság: A megye gazdasági életének meghatározó része a turizmus és a mezőgazdaság. A vidéki területeken az utóbbi években jelentősen felerősödött a helyi élelmiszer, illetve kézműves termék előállítás, amelynek piaci feltételei még igen korlátozottak. A turizmus és a helyi termék előállítás egyediséget kölcsönöz Zala megyének, így ennek foglalkoztatást érintő kérdéseit kiemelt figyelemmel kell kezelni.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Helyi termék fejlesztését biztosító ágazati stratégia kidolgozása és innovatív projektterv kidolgozása	Paktum-iroda	Vállalkozások	innovatív projekttervek ágazati stratégia	innovatív projekttervek ágazati stratégia	2017.03.01-2020.12.31.	Innovatív projekttervek és ágazati stratégia
Turizmus fejlesztését biztosító ágazati stratégia kidolgozása és innovatív projektterv kidolgozása	Paktum-iroda	Vállalkozások	innovatív projekttervek ágazati stratégia	innovatív projekttervek ágazati stratégia	2017.03.01-2019.12.31.	Innovatív projekttervek és ágazati stratégia

A paktumszervezeten kívül:

- Turisztikai és helyi termék együttműködések szorgalmazása
- Rövid ellátási láncok kiépítésének ösztönzése

A helyi termék előállítása és értékesítése a megye foglalkoztatási lehetőségekben hiányos térségei számára adhatnak lehetőséget a népesség megtartására. A helyi termelők megerősítése céljából kidolgozott ágazati stratégia elkészült, továbbá fejlesztésre került egy értékesítési honlap. A koronavírus okozta bizonytalan gazdasági helyzetben, az értékesítési csatornák beszűkülése mellett ez a forma is segítheti a helyi termelőket. A turizmus fejlesztésére a foglalkoztatási paktum keretében leginkább az aktív munkaerőpiaci eszközök (pl. 90 napos bértámogatás) nyújthatnak támogatást, továbbá a Kelet-Zalai Foglalkoztatási Paktum keretében működik továbbra is turizmussal foglalkozó munkacsoport az ágazatban dolgozó vállalkozók összefogása céljából.

II.6. A munkahelyek minőségének javítása (pl. munkaegészségügy, munkaszervezetek fejlesztése, befogadó és családbarát munkahelyek kialakítása)

Indokoltság: A foglalkoztatást sok esetben gátolja a család és a munkahelyi feladatok összehangolása. Ennek érdekében fontos a megfelelő intézményrendszeri fejlesztések szorgalmazása (bölcsődei, óvodai szolgáltatások, szociális ellátások fejlesztése), és a munkáltatók érzékenyítése. A kisgyermekes álláskeresők, vagy inaktívak mellett jelentős munkaerő tartalékot képeznek a megváltozott munkaképességű emberek. A biztonságos és ergonomikus munkakörülmények, a megfelelő munkaszervezés nemcsak a munkavállalók jóllétére, hanem a vállalkozás termelékenységére is közvetlen pozitív hatást gyakorolhatnak.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZMÉNYESZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJJA
Folyamatos információcsere biztosítása az érintett szereplők között a paktumiroda közreműködésével, építve paktumpartnerek együttműködésére.	Paktumiroda, ZMVA, ZMKH	vállalkozások	Szakmai egyeztetések	Paktumkonferencián résztvevők száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Paktumkonferencián résztvevők száma
Éves igényfelmérésekben és stratégia és akcióterv aktualizálásba az érintett felek bevonása	Paktumiroda, Zala Megyei Kormányhivatal, ZMVA	vállalkozások, érdekvékölepek	Munkaerőpiaci alapkutató és Zala megye foglalkoztatási stratégiája és akciótervének aktualizálása	Friss munkaerőpiaci igényfelmérési adatok	2017.03.01- 2020.12.31.	Elkészített interjúk száma Igényfelmérésben résztvevő vállalkozások száma Igényfelmérésben résztvevő álláskeresők száma
Munkaerő-piaci tanácsadók mentori közreműködése	ZMVA	Vállalkozások	kapcsolatban lévő vállalkozások száma		2017.03.01- 2021.09.30.	kapcsolatban lévő vállalkozások száma

A paktum szervezetén kívül:

- Munkáltatók ösztönzése az alternatív foglalkoztatási formák bevezetésére, befogadó munkahelyek kialakítására. (Kapcsolódás III.2. intézkedéshez.)

A gyermekelhelyezési lehetőségek száma a kormányzati törekvések és támogatások, valamint a TOP 1.4.1-es intézkedése eredményeképp 2020-ig jelentősen bővült, ugyanakkor a szülők számára továbbra is kihívást jelent, hogy a gyermekfelügyelet ideje nem, vagy nem feltétlen igazodik a szülők munkaidejéhez. A kérdőíves lekérdezésünk alapján az atipikus foglalkoztatási formák közül az alkalmi munkavállalás a legnépszerűbb a munkaadók körében, viszont a rugalmas munkaidős beosztás és a részmunkaidő is egyre gyakoribb megoldás.

III. Álláskeresők felkészítése és elsődleges munkaerő-piacra juttatása

Zala megye gazdaságfejlesztését erősen befolyásolja a rendelkezésre álló munkaerő mentális felkészültsége, motiváltsága, képzettsége, mobilizálhatósága.

A vállalkozások üzleti környezetre vonatkozó várakozásai közül a munkaerő minőségi és mennyiségi rendelkezésre állása jelenti a legnagyobb problémát. A munkáltatói igényfelmérés során kiderült továbbá, hogy a vállalkozások jelentős problémának találják a megfelelően motivált munkaerő hiányát. A válaszadók 60%-a ütközik a munkavállaló motiválatlanságba mint kiválasztást, felvételt nehezítő körülménybe, ez a második leggyakoribb válasz a megfelelő képzés hiánya után. Tehát a képzettség mellett kiemelten fontos a munkavállalásban a célcsoport tagok érdekelté tétele.

Zala megyében az aktív korú álláskeresőket mobilitási hajlandósága jóval alacsonyabb a munkahellyel rendelkezőkénél. Ahhoz, hogy a munkaerő mobillá váljon javítani szükséges a munkaerő-piaci feltételeket (rugalmas foglalkoztatási formák), a szolgáltatások színvonalát (pl. **utazási lehetőségek gyermekelhelyezés**), a lakhatási lehetőségeket, de szükséges munkavállalói és munkáltatói tudatformálás is.

Az álláskeresői felmérés alapján a munkavállalók közel 20%-a csak valamilyen atipikus foglalkoztatási forma mellett (jellemzően a gyermek, vagy családtag ápolása miatt) tudna, vagy lenne hajlandó elhelyezkedni. A foglalkoztatók körében végzett igényfelmérés szerint a válaszadók nyitottak a rugalmas foglalkoztatási módokra, legtöbbször a rugalmas munkaidőt, esetleg a részmunkaidőt alkalmazná – ugyanakkor a kérdőív alapján nincs rálátásunk arra, hogy a rugalmasság egyedi esetekben is megvalósítható-e.

Zala megyében országos átlag feletti az inaktivitás. Szakértői tapasztalatok alapján különösen a tartós munkanélküliek/ hátrányos helyzetűek, illetve inaktívák számára fontos az elsődleges munkaerő-piacra való visszatérés érdekében alkalmazott segítő szolgáltatások igénybevétele.

A pillér általános célja a munkaerő-piaci szolgáltatások során, tájékoztató-felvilágosító kampány keretében az érintett célcsoport (álláskeresőket) érdekelté tétele a munkavállalásra. A pilléren belüli intézkedések és beavatkozások rendszerét az alábbi táblázat foglalja össze.

SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉS	INTÉZKEDÉS	INTÉZKEDÉSEK OUTPUT INDIKÁTORAI	CÉLOK EREDMÉNY INDIKÁTORAI
Inaktívák és közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci kompetenciáinak fejlesztése és bevonása a munkaerőpiacra	III.1. A hátrányos helyzetű rétegek bekapcsolása a munka világába (inaktivitás csökkentése)	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	A munkaerőpiaci programot sikeresen befejezők száma
	III.2. Az álláskeresőket mentális felkészítése, mentorálása a sikeres munkavállalás érdekében	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	A munkaerőpiaci programot sikeresen befejezők száma
Rugalmas foglalkoztatási formák elterjesztésének elősegítése	III.3. Rugalmas foglalkoztatási módok terjesztése (pl. távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás, munkafeltételek egyéni igényekhez illesztése)	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma
	III.4. Gyermek elhelyezési lehetőségek való igényekhez igazítása	A foglalkoztatási paktumok keretében gyermekfelügyeleti költségek támogatása	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma

III.5. Lakhatási feltételek biztosítása munkavállalók számára	A	a foglalkoztatási paktumok keretében lakhatási támogatáshoz jutók száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma
---	---	---	--

A pillérhez kapcsolódó intézkedések bemutatása

III.1. A hátrányos helyzetű rétegek bekapcsolása a munka világába (inaktivitás csökkentése)

Indokoltág: A megye foglalkoztatási rátája a régió és az országos átlag alatt van. A foglalkoztatási szint emelése érdekében az inaktív, de munkavállalásra alkalmas, vagy rövid időn belül alkalmassá tehető személyt kell feltárni és a programba vonni.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZMÉNYEZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJJA
Célcsoport toborzása, kiválasztása, munkaerőpiaci információk átadása	ZMKH, ZMVA	hátrányos helyzetű célcsoport	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma	Munkaerőpiac tájékoztatáson résztvevők	2017.03.01- 2021.09.30.	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma
Egyéni igények és szükségletek, egyéni életcélok felmérése	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma	Munkaerőpiac tanácsadáson résztvevők száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma
Egyéni fejlesztési tervek összeállítása és megvalósítása	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	Elkészült egyéni fejlesztési terv	Munkaerőpiac programot sikeresen befejezők száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma

Megvalósítás érdekében végzett tevékenységek a paktumszervezeten kívül:

- Pályaorientációs/pályamódosítási tanácsadás
- Települési önkormányzatok és egyéb szociális intézmények közreműködésével inaktív, de bevonható személyek feltérképezése

A stratégia tervezési időszak óta, 2016-hoz képest az inaktivitás szintje a KSH adatai szerint közel 20 ezer fővel csökkent, ami jelentős eredménynek tekinthető – főleg úgy, hogy a munkanélküliek száma is csökkenni tudott közben. Természetesen ez a létszám nem mind az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedett el: jelentős hányaduk egyszerűen elérte a nyugdíjkorhatárt, sokuk külföldön próbál boldogulni. A foglalkoztatási paktum keretében a legnagyobb arányban elért célcsoport éppen az inaktívak köre volt: összesen 148 fő inaktív került bevonásra, akik közül 77 fő részesült bérköltség, és 26 fő vállalkozóvá válási támogatásban.

III.2. Az álláskereső mentális felkészítése, mentorálása a sikeres munkavállalás érdekében

Indokoltág: A hosszú távú munkanélküliség sok esetben halmozott hátrányok eredménye, amely egyéni vagy családi mentális problémákra vezethető vissza. Annak érdekében, hogy ezen személyek az elsődleges munkaerő piacon el tudjanak helyezkedni jelentős támogató-segítő szolgáltatást kell kiépíteni.

Megvalósítás érdekében végzett tevékenységek:

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZMÉNYEZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJJA
Egyéni igények és szükségletek, egyéni életcélok felmérése	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma	Munkaerőpiac tanácsadáson résztvevők száma	2017.03.01-2021.09.30.	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma
Egyéni fejlesztési tervek összeállítása és megvalósítása	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	Elkészült egyéni fejlesztési terv	Munkaerőpiac programot sikeresen befejezők száma	2017.03.01-2021.09.30.	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma
Egyéni fejlesztési tanácsadás biztosítása pszichológus bevonásával	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma	Munkaerőpiac programot sikeresen befejezők száma	2017.03.01-2021.09.30.	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma
Mentorálás, munkahelyi beilleszkedés elősegítése	ZMVA	hátrányos helyzetű célcsoport	Munkaerőpiaci programokba vont célcsoporttagok száma	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	2017.03.01-2021.09.30.	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma

A paktumszervezeten kívül:

- Pályaorientációs/pályamódosítási tanácsadás
- Kapcsolatépítés a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal

A megvalósítás során a hátrányos helyzetű álláskeresőket a foglalkoztatásért felelős osztályok segítségével külső munkaerőpiaci szolgáltatásban vehettek részt – a stratégia terveinek megfelelően. 2020. október végéig 631 fő kapott valamilyen munkaerőpiaci szolgáltatást. A Kormányhivatal munkaerő-piaci szakértőivel folyamatosan együttműködve a Konzorcium 2017-ben a többi Zalában megvalósuló paktumhoz is iránymutatást adva kifejlesztette a munkaerő-piaci szolgáltatásokat, a mentorálásokat és az egyéni fejlesztésekhez kapcsolódó tevékenységek protokollját, melyek országos szinten is elfogadásra kerültek. A Kormányhivatal ehhez dokumentációs anyagokat biztosít, így elmondható, hogy az érintett szolgáltatások egy közös minősítési rendszer alapján valósultak/valósulnak meg.

III.3. Rugalmas foglalkoztatási módok terjesztése (pl. távmunka, részmunkaidős foglalkoztatás, munkafeltételek egyéni igényekhez illesztése)

Indokoltság: A helyzetfeltárás, illetve az azt megelőző kutatás egyaránt megerősíti, hogy a megye területén jelentős, jelenleg kielégítetlen munkaerő kereslet van. A betöltetlen álláshelyek száma jelentős, ezzel párhuzamosan az atipikus foglalkoztatási lehetőségek alacsony szinten vannak. Csak kevés munkáltató biztosít táv-, vagy rugalmas foglalkoztatási lehetőséget, részmunkaidőt. A rugalmas foglalkoztatási módok elterjedésével várhatóan jelentős munkaerő vonható be, elsősorban az inaktív köréből.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Folyamatos információcsere biztosítása az érintett szereplők között a paktumiroda közreműködésével, építve a kamarákra, munkaadói szövetségekre. Közös tervezésre és cselekvésre ösztönzés.	Paktumiroda, ZMKIK közreműködés	vállalkozások	Szakmai egyeztetések	Munkaadói igényekhez illeszkedő képzési kínálat	2017.03.01- 2021.09.30.	Foglalkoztatási paktummal együttműködő vállalkozások száma
Rendszeres szakmai előadások, eszmecsere biztosítása a paktumkonferenciák keretében.	Paktumiroda	Vállalkozások, képző intézmények	Paktumkonferencia	Paktumkonferencián résztvevők száma	2017. dec. 2018. dec. 2019. dec. 2020. dec. 2021.09.30.	Paktumkonferencián résztvevők száma
Éves igényfelmérésekben és stratégia és akcióterv aktualizálásba az érintett felek bevonása.	Paktumiroda, Zala Megyei Kormányhivatal, ZMVA	vállalkozások, érdekvélemzők	Munkaerőpiaci alap kutatás és Zala megye foglalkoztatási stratégiája és akciótervének aktualizálása	Friss munkaerőpiaci igényfelmérési adatok	2017.03.01- 2020.12.31.	Elkészített interjúk száma Igényfelmérésben résztvevő vállalkozások száma Igényfelmérésben résztvevő álláskeresők száma

Megvalósítás érdekében végzett tevékenységek a paktum szervezetén kívül:

- Munkáltatók ösztönzése a befogadó munkahelyek bevezetésére / rugalmas foglalkoztatási módok népszerűsítése

A munkaerőpiaci szolgáltatók a munkaadókkal is kapcsolatban álltak szolgáltató tevékenységük során. A munkaerőpiaci érzékenyítés személyes kapcsolódásokon keresztül is megvalósult, miközben a különböző bértámogatások segítségével a munkaadók különböző hátrányos helyzetű csoportokba tartozó munkavállalók élethelyzeteivel találkozhattak. A kérdőíves lekérdezésünk alapján az atipikus foglalkoztatási formák közül az alkalmi munkavállalás a legnépszerűbb a munkaadók körében, viszont a rugalmas munkaidős beosztás és a részmunkaidő is egyre gyakoribb megoldás.

III.4. Gyermek elhelyezési lehetőségek valós igényekhez igazítása

Indokoltság: A stratégia megalapozása során lefolytatott interjúk keretében több foglalkoztatáspolitikában érintett szervezet is jelezte, hogy a család (elsősorban 14 év alatti vagy tartósan beteg gyermek) és a munkahely összeegyeztetése nehézségekbe ütközik. Az álláskeresők többször is azzal utasítanak vissza lehetőségeket, hogy így nem tudnak megfelelően gyermekeikre figyelni. Súlyos gondot okoz a gyermekek nyári (iskola, óvodai szünetben) történő elhelyezése.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Folyamatos információcsere biztosítása az érintett	Paktumiroda, ZMKIK	-	Szakmai egyeztetések	Munkaadói igényekhez	2017.03.01- 2021.09.30.	Képzésbe vont célcsoporttagok száma

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
szereplők között a paktumiroda közreműködésével, építve a kamarákra, munkaadói szövetségekre. Közös tervezésre és cselekvésre ösztönzés.	közreműködés			illeszkedő képzési kínálat		
Rendszeres szakmai előadások, eszmecsere biztosítása a paktumkonferenciák keretében.	Paktumiroda	Vállalkozások, képző intézmények	Paktumkonferencia	Paktumkonferencián résztvevők száma	2017. dec. 2018. dec. 2019. dec. 2020. dec.	Paktumkonferencián résztvevők száma
Bevont személy képzésben/ szolgáltatásban tartása érdekében gyermek felügyelet biztosítása.	ZMKH	hátrányos helyzetű célcsoport	A foglalkoztatási paktumok keretében gyermekfelügyeleti költségek támogatása	Képzésbe vont célcsoporttagok száma	2017.03.01- 2021.09.30.	Képzésbe vont célcsoporttagok száma

Megvalósításhoz kapcsolható támogatási formák a célcsoport számára:

- a szolgáltatás és képzés időtartama alatt igénybe vett gyermekfelügyelet vagy más hozzátartozó ápolásának/gondozásának támogatása

Megvalósítás érdekében végzett tevékenységek a paktum szervezetén kívül:

- Kapcsolatépítés a megye gyermekintézményei felé, alternatív megoldások keresése.

A gyermekelhelyezési lehetőségek száma a kormányzati törekvések és támogatások, valamint a TOP 1.4.1-es intézkedése eredményeképp 2020-ig jelentősen bővült, ugyanakkor a szülők számára továbbra is kihívást jelent, hogy a gyermekfelügyelet ideje nem, vagy nem feltétlen igazodik a szülők munkaidejéhez. A foglalkoztatási paktum programjába 2020. októberéig 33 fő GYES-ről / GYED-ről visszatérő, vagy gyermekét egyedül nevelő szülő került bevonásra. A szolgáltatásokba bevontak fele nő.

III.5 Lakhatási feltételek biztosítása a munkavállalók számára

Indokoltság: Zala megye munkaerő-piaca mobilitás szempontjából igen rugalmatlan. A megkérdezett álláskeresők 21%-a nem hajlandó utazni semmilyen feltétel, vagy támogatás ellenére sem a leendő munkahelyére, továbbá a nők minden más változó konstanson tartása mellett kevesebb, mint fele akkora eséllyel lennének hajlandóak utazni a munkahelyükre, mint a férfiak. Az utazni hajlandók közül közel 70% azok aránya, akik akkor utaznának a munkahelyükre, ha kapnának utazási támogatást. Problémát jelent továbbá, hogy sok település – itt elsősorban a kis zsáktelepülések – tömegközlekedéssel való elérése a reggeli és a késő délutáni órákra korlátozódik. Csak a nagyobb foglalkoztatók üzemeltetnek saját „munkásjáratokat”.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Munkavállalás érdekében a támogatott foglalkoztatás	ZMKH	hátrányos helyzetű	A foglalkoztatási paktumok keretében lakhatási támogat-	A foglalkoztatási paktumok keretében	2017.03.01- 2020.12.31.	A foglalkoztatási paktumok keretében

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZELEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
érdekében lakhatási támogatás nyújtása.		célcsoport	ásban részesített személyek száma	álláshoz jutók száma		álláshoz jutók száma

Megvalósításhoz kapcsolható támogatási formák a célcsoport számára:

- mobilitás támogatása (lakhatási támogatás)

Megvalósítás érdekében végzett tevékenységek a paktumszervezeten kívül:

- Munkáltatók ösztönzése lakhatással kapcsolatos természetbeni juttatások bevezetésére

A foglalkoztatási paktum keretében – tekintettel az álláskeresői igényekre – lakhatási támogatás nem került megítélésre. Zala megyében a stratégia megvalósítási időszaka alatt Zalaegerszegen munkásszálló nyílt, ami a munkavállalók mobilitását és a helyi vállalkozók munkaerőigényének könnyebb kielégítését is szolgálja.

IV. Foglalkoztatási együttműködések hatékony megyei hálózatának kialakítása, működtetése

A foglalkoztatási paktum arra szerveződött, hogy a konzorcium tagjainak erőforrásaira és a csatlakozók lehetőségeire építve a térségben összeszervezze a vállalkozói, az állami és a nonprofit szektort, építsen a szektorok erejére. Ez teremti meg a lehetőséget arra, hogy a külső és belső környezeti hatásokat megismerve a megyében a munkaerő- piaci helyzet bővítésére, a foglalkoztatási arány növelésére, új és fenntartható munkahelyek létrehozására kerüljön sor. Továbbá a megyében nyíljon lehetőség a hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében a komplex szolgáltatások megszervezésére.

A paktumszervezet megyei hálózatának kialakítása lehetőség olyan formális együttműködés létrehozása, amelyben a résztvevő partnerek erőforrásait egyesítik mind a tudás, mind a kapcsolatok, mind a készségek területén. Cél olyan együttműködési hálózat létrehozása, mely hosszú távon képes lesz a megyében pozitív eredményt elérni a munkahely-teremtésben, a munkahelyek megtartásban. Így különösen, hogy az együttműködési hálózatra építve új képzési, foglalkoztatási programok induljanak el.

SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉS	INTÉZKEDÉS	INTÉZKEDÉSEK OUTPUT INDIKÁTORAI	CÉLOK EREDMÉNY INDIKÁTORAI
Foglalkoztatási paktum létrehozása	IV.1. A paktum menedzsmentjének és szervezetének megerősítése (paktumiroda működtetésével), a szektorokon átívelő partnerségek fejlesztése, bizalomépítés	Foglalkoztatási paktumiroda létrehozása	A foglalkoztatási paktum szervezetébe bevont tagok száma (db)
	IV.2. Tematikus munkacsoportok kiépítése és működtetése a hálózatosodás elősegítése érdekében	Tematikus munkacsoportok létrehozása	Ágazati stratégiák elfogadása Projekttervek elfogadása

Együttműködés formáinak működtetése	IV.3. A foglalkoztatáspolitikai célokra rendelkezésre álló belső és külső források egyesítése, a fejlesztési források koordinációja, ernyőszerkezeti tevékenység ellátása a megyében	Foglalkoztatási paktumiroda létrehozása	Foglalkoztatási paktumiroda működése
	IV.4. A munkaerő-piacca és a képzési lehetőségekkel kapcsolatos információk széleskörű elérhetőségének biztosítása	Foglalkoztatási paktumiroda létrehozása	Hálózatépítési tevékenységhez kapcsolódó rendezvények résztvevői létszáma
	IV.5. Szakmai partnerségi hálózatok koordinációja, országos hálózatban való részvétel	Foglalkoztatási paktumiroda létrehozása	Részvétel az országos rendezvényeken

A pillérhez kapcsolódó intézkedések bemutatása

IV.1. A paktum menedzsmentjének és szervezetének megerősítése (paktumiroda működtetésével), a szektorokon átívelő partnerségek fejlesztése, bizalomépítés

Indokoltság: Nemzetközi és hazai tapasztalatok igazolják, hogy a foglalkoztatási együttműködések hatékonyságát jelentősen fokozzák, ha az ilyen szerveződések önálló menedzsmenti szervezetet, ún. paktumirodát hoznak létre. A paktumiroda elsődleges feladata a paktumfolyamatok koordinációja, információ átadás biztosítása és a hálózatépítés.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZMÉNYEZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJJA
Figyelemfelkeltés a minél szélesebb körű partnerség megteremtésére és a projekt tudatosítására az együttműködési hálózatban érintett partnerek, valamint a szélesebb nyilvánosság körében.	Paktumiroda, ZMVA, ZMKH, ZMÖ	-	Szakmai rendezvények	Hálózatépítési tevékenységhez kapcsolódó rendezvények résztvevői létszáma	2017.01.01-2020.12.31.	Paktumkonferencián résztvevők száma
A munkacsoportok tevékenységének összehangolása, az elkészült szakmai dokumentumok (ágazati stratégiák, projekttervek) szakmai véleményezésének megszervezése	Paktumiroda	Vállalkozások	Ágazati stratégia, Projektterv	Ágazati stratégia, Projektterv	2017.03.01-2020.12.31.	Ágazati stratégia, Projektterv felhasználásának vizsgálata
A projektben résztvevők és a paktumtagok közötti folyamatos információcseré segítése, lebonyolítása, a projekt megvalósítása során folyamatos tájékoztatás és kommunikáció az	Paktumiroda	konzorciumi tagok	Irányítócsoporthoz ülések száma	Projekt indikátorainak szakmai teljesítése	2017.01.01-2020.12.31.	Szakmai előrehaladás általános vizsgálata

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
együttműködési hálózatban érintett partnerek között.						
Szakértői tanácsadás a partnerek és a célcsoport számára, a munkahelyteremtést, - és megtartást, valamint a munkavállalást segítő tájékoztatás nyújtása – a Paktumiroda heti 20 órában biztosít ügyfélfogadást	Paktumiroda	vállalkozások	Tanácsadás	Tanácsadáson résztvevők száma	2017.01.01-2020.12.31.	Tanácsadáson résztvevők száma

A megvalósítás során a paktumiroda működése folyamatosan biztosított volt. Az iroda biztosítja a foglalkoztatási paktum tevékenységek gördülékeny megvalósítását, emellett minőségbiztosítási és kapcsolattartó szereppel bír.

A megvalósítás korlátját jelentette, hogy a Foglalkoztatási Fórum hatóköre csak az egyes Paktumok megvalósítására terjed ki. A későbbiekben javasoljuk a hatékony együttműködés érdekében az egyes Paktumokban kialakult párhuzamos struktúrák összevonását, a Paktumok integrálását egy közösen koordinált megyei foglalkoztatási együttműködésbe, és ehhez kapcsolódóan a kialakuló új hálózat érték-, és érdekalapú fejlesztését.

IV.2. Tematikus munkacsoportok kiépítése és működtetése a hálózatosodás elősegítése érdekében

Indokoltság: A megye gazdasági fejlődésének elősegítése érdekében 5 tematikus munkacsoport kialakítása szükséges, ebből 2 közvetlenül gazdasági ágazathoz kapcsolódik (turizmus, helyi termék) három pedig speciális gazdasági formákat érint (mikrovállalkozás, KKV, szociális gazdaság), melyek megerősítése a foglalkoztatási szint emelése érdekében indokolt. Ezen szereplők elsődlegesen a helyi adottságokra építenek.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Tematikus hálózati konferenciák, szakmai fórumok szervezése	Paktumiroda, ZMVA	-	Szakmai rendezvények	Hálózatépítési tevékenységhez kapcsolódó rendezvények résztvevői létszáma	2017.01.01-2020.12.31.	Paktumkonferencián résztvevők száma
Munkacsoportonkénti ágazati stratégia és innovatív projektterv kidolgozása	Paktumiroda, ZMVA	Vállalkozások	Ágazati stratégia, Projektterv	Ágazati stratégia, Projektterv	2017.03.01-2020.12.31.	Ágazati stratégia, Projektterv

A tematikus munkacsoportok működése során a helyi vállalkozók bevonása és tájékoztatás mellett a projekttervek elkészültek. Emellett a munkacsoportok tájékoztató-figyelemfelhívó szereppel rendelkeztek.

IV.3. A foglalkoztatáspolitikai célokra rendelkezésre álló belső és külső források egyesítése, a fejlesztési források koordinációja,

Indokoltság: Bár a megyei paktum projekttevékenységét 54 hónapig végzi, indokolt a meglévő források mellé további külső források bevonására építeni. A Zala Megyei Kormányhivatal **Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi** Főosztálya a megyei paktum források mellett a helyi és MJV paktumainak forrásaival is rendelkezik, valamint itt koncentrálnak a GINOP, az EFOP, az Ifjúsági Garancia Rendszer foglalkoztatást érintő támogatásai, illetve egyéb hazai forrású támogatások is.

A projekt folyamatában – annak több éves időszakában – jelentős a foglalkoztatáshoz kapcsolódó támogatások érkehetnek a megyei gazdasági szereplőkhöz (GINOP beruházások), civil szervezetekhez (EFOP programok), vagy önkormányzatokhoz (TOP források). A gazdaság élénkülése a vállalkozások esetében további források bevonását eredményezheti (hitel, saját forrás), amely pozitív irányba befolyásolhatja a munkaerők keresletet.

A paktumszervezetnek jelentős szerepet kell vállalnia a belső erőforrások (azaz a megyében működő összes paktumszerveződé) és a külső források feltárásában, koordinációjában, hogy a meglévő és leendő támogatások egymásra épülésével jelentős foglalkoztatási szintbeli emelkedést érjenek el a megye területén.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Megyei szintű koordináció és a megyei gazdaságfejlesztési tevékenységek összehangolása	Paktum-iroda	-	Szakmai egyeztetések	Szakmai egyeztetésekre épülő együttműködések megvalósítása	2017.01.01-2020.12.31.	Megyei paktumok koordinációja érdekében rendezett szakmai egyeztetések

A Foglalkoztatási Fórum hatóköre csak az egyes Paktumok megvalósítására terjed ki. A későbbiekben javasoljuk a hatékony együttműködés érdekében az egyes Paktumokban kialakult párhuzamos struktúrák összevonását, a Paktumok integrálását egy közösen koordinált megyei foglalkoztatási együttműködésbe, és ehhez kapcsolódóan a kialakuló új hálózat érték-, és érdekalapú fejlesztését.

IV.4. A munkaerő-piacca és a képzési lehetőségekkel kapcsolatos információk széleskörű elérhetőségének biztosítása

Indokoltság: Az információs társadalom korában elengedhetetlen, hogy minél több kommunikációs csatorna igénybevételével szólítsuk meg az érdekelteket és az érintetteket. A hatékony információáramlás biztosítja a tevékenységek összehangolását, a megfelelő tájékoztatást és társadalmassítás, az eredmények népszerűsítését.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZLETEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
A projekt megvalósítása során folyamatos tájékoztatás és kommunikáció a szélesebb nyilvánosság felé. Marketing tevékenység és médiakampány bonyolítása	Paktum-iroda, ZMVA, ZMKH, ZMÓ	-	Szakmai rendezvények	Hálózatépítési tevékenységhez kapcsolódó rendezvények résztvevői létszáma	2017.01.01-2020.12.31.	Paktumkonferencián résztvevők száma

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZELEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
A projekt megvalósítása során folyamatos tájékoztatás és kommunikáció az együttműködési hálózatban érintett partnerek között.	Paktumiroda	konzorciumi tagok	Irányítócsoport ülések száma	Projekt indikátorainak szakmai teljesítése	2017.01.01-2020.12.31.	Szakmai előrehaladás általános vizsgálata
Honlap kialakítása, és hírlevél működtetése a partnerség erősítésére és a projektekben résztvevők közötti kommunikáció megkönnyítésére, valamint foglalkoztatási/munkáltatói fórumok működtetésére	Paktumiroda	vállalkozások	Honlap, hírlevél	Folyamatosan frissülő honlap, rendszeresen kiküldött hírlevél	2017.01.01-2020.12.31.	Honlap látogatóinak havi átlagos száma Hírlevél címlista

A megvalósítás során a paktumiroda működése folyamatosan biztosított volt. Az iroda biztosítja a foglalkoztatási paktum tevékenységek gördülékeny megvalósítását, emellett minőségbiztosítási és kapcsolattartó szereppel bír. A paktumiroda rendszeres tájékoztató kampányokat folytatott le a foglalkoztatási paktum keretében elérhető támogatások és szolgáltatások népszerűsítésére.

IV. 5. Szakmai partnerségi hálózatok koordinációja, ernyőszerkezeti tevékenység ellátása országos hálózatban való részvétel

Indokoltság: A megyei szintű foglalkoztatási együttműködés a megye egészére kiterjedő célokkal és tevékenységekkel működik, ugyanakkor tevékenységét a helyi foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési kezdeményezéseket segítve, azok tevékenységét összehangolva kell ellátnia, annak érdekében, hogy az együttes tevékenységek egymás hatását erősítve segítsék a fejlesztési folyamatokat.

FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG RÉSZELEI	VÉGREHAJ- TÁSÉRT FELELŐS	KEDVEZ- MÉNYE- ZETT	OUTPUT	EREDMÉNYEK	ÜTEMTERV	MONITORING /ÉRTÉKELÉS MÓDJA
Magyei szintű koordináció és a megyei gazdaságfejlesztési tevékenységek összehangolása	Paktumiroda	helyi paktumok	Szakmai egyeztetések	Szakmai egyeztetésekre épülő együttműködések megvalósítása	2017.01.01-2020.12.31.	Magyei paktumok koordinációja érdekében rendezett szakmai egyeztetések
Foglalkoztatási paktumok működési tapasztalatainak összegyűjtését és megosztását szolgáló látogatások, rendezvények	Paktumiroda	helyi paktumok	Szakmai rendezvények	Hálózatépítési tevékenységhez kapcsolódó rendezvények résztvevői létszáma	2017.01.01-2020.12.31.	Paktumkonferencián résztvevők száma
Monitoring tevékenység a helyi paktumok vonatkozásában	Paktumiroda	helyi paktumok	Helyi paktumok szakmai vizsgálata	Helyi paktumok szakmai vizsgálata	2017.01.01-2020.12.31.	Helyi paktumok indikátorainak teljesítése

A megvalósítás során a paktumiroda működése folyamatosan biztosított volt. Az iroda biztosítja a foglalkoztatási paktum tevékenységek gördülékeny megvalósítását, emellett minőségbiztosítási és kapcsolattartó szereppel bír. Fontos megjegyezni, hogy a Foglalkoztatási Fórum hatóköre csak az egyes Paktumok megvalósítására terjed ki. A későbbiekben javasoljuk a hatékony együttműködés érdekében az egyes Paktumokban kialakult párhuzamos struktúrák összevonását, a Paktumok integrálását egy közösen koordinált megyei foglalkoztatási együttműködésbe, és ehhez kapcsolódóan a kialakuló új hálózat érték-, és érdekalapú fejlesztését.

Akcióterv végrehajtása

Az Innovatív munka-erőpiaci megoldások Zala megye foglalkoztatási szintjének emelése érdekében c. akcióterv a „Zalai innovatív foglalkoztatási paktum megvalósítása” című TOP 5.1.1-15-ZA1-2016-00001 számú pályázat pénzügyi- és humánerőforrásaira támaszkodik.

Az Akcióterv költségvetése és ütemterve megegyezik a Zalai innovatív foglalkoztatási paktum költségvetésével és ütemtervével. Az éves szintű aktualizálásnál szükséges a tapasztalt eltérések mentén módosított költségvetést és ütemtervet megadni a következő évekre.

Az Akcióterv megvalósításában a Zalai innovatív foglalkoztatási paktumban együttműködő partnerek vesznek részt. Az egyes szereplők és tevékenységük a következőképp alakul:

Szereplő	Célcsoport	Cél
Zala Megyei Kormányhivatal foglalkoztatásért felelős szakigazgatási szerve	álláskereső	munkaerőpiaci integráció támogatások folyósítása
Zala Megyei Önkormányzat / Paktumiroda	vállalkozások	a vállalkozások folyamatos tájékoztatás a támogatási lehetőségekről, igényfelmérés végzése a vállalkozások körében
	álláskereső	az álláskereső tájékoztatása, a munkaerőpiaci integráció elősegítése
	megyei paktumok	ernyőszervezet (pl. tanácsadási) feladatok
Zala Megyei Kormányhivatal rehabilitációs szakigazgatásért felelős szerve	megváltozott munkaképességű személyek	munkaerőpiaci (re)integráció
Települési Önkormányzatok	lakosság	népességmegtartás, a helyi lakosság munkavállalásának elősegítése
	vállalkozások	beruházásösztönzés
Munkáltatók	munkavállalók	megfelelő minőségi és mennyiségi munkaerő biztosítása
Szociális gazdaság	munkavállalók	munkavállalók kompetenciáinak fejlesztése az elsődleges munkaerőpiaci integráció érdekében
Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara és helyi kirendeltségei	vállalkozások	közreműködés a vállalkozások foglalkoztatási igényeinek kielégítésében, szakképzési rendszer működésének támogatása

Munkaerőpiaci szolgáltatók (Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány)	álláskereső, inaktív	munkaerőpiaci (re)integráció, foglalkoztathatóság javítását célzó szolgáltatások biztosítása
Szakképző intézmények	tanulók, munkavállalók, vállalkozások	szakképzés minőségének, hatékonyságának és piaci reakcióképességének fejlesztése, résztvevők számának növelése

A paktum pályázat keretében a foglalkoztatási paktum és a stratégia céljainak megvalósítására nevesített humánerőforrások az alábbiakban foglalhatók össze:

- a) Zala Megyei Önkormányzat
 - 1 fő paktummenedzser
 - 1 fő junior menedzser
- b) Zala Megyei Önkormányzati Hivatal
 - 1 fő projektmenedzser –részmunkaidőben
 - 1 fő pénzügyi vezető – részmunkaidőben
 - 1 fő helyi termék munkacsoport vezető – részmunkaidőben
 - 1 fő turizmus munkacsoport vezető – részmunkaidőben
 - 1 fő szociális gazdaság munkacsoport vezető – részmunkaidőben
- c) Zala Megyei Kormányhivatal **foglalkoztatásért felelős főosztálya**
 - 2 fő megyei szakügyintéző
 - 2 fő járási szakügyintéző
 - 2 fő járási szolgáltatást nyújtó
- d) Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
 - 1 fő munkaerőpiaci csoportvezető
 - 4 fő munkaerőpiaci tanácsadó
 - 4 fő KKV önfoglalkoztatási tanácsadó és mentor - részmunkaidőben
 - 1 fő pszichológus – megbízással
 - 2 fő tréner - megbízással
- e) Zala Megyei Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
 - 1 fő hálózati rendezvény szervező – eseti jelleggel – paktum költségvetésben nem nevesítve

A fent nevesített humánerőforrásokon felül a foglalkoztatási stratégia céljait a konzorciumi- és a paktum együttműködésben résztvevő partnerek további munkatársai is támogatják.

Konzorciumi partnerek⁶⁴

- Zala Megyei Önkormányzat
- Zala Megyei Önkormányzati Hivatal

⁶⁴ Paktumpartnerek (konzorciumi partnereken felül): 1. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata; 2. Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata; 3. Keszthely Város Önkormányzata; 4. Zalaszentgrót Város Önkormányzata; 5. Lenti Város Önkormányzata; 6. Letenye Város Önkormányzata; 7. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (nyilatkozattal csatlakozik a Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Nagykanizsai Kereskedelmi és Iparkamara); 8. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara; 9. Zalai Falvakért Egyesület; 10. Közép-Zala Gyöngyszemei Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület; 11. Zalaegerszegi Szakképzési Centrum; 12. Nagykanizsai Szakképzési Centrum; 13. Szociális és Gyermekegészségügyi Főigazgatóság; 14. Kontakt Humán Szolgáltató Nonprofit Kft.; 15. Nagykanizsa és Környéke Foglalkoztatási, Szociális és Közművelődési Nonprofit Kft.; 16. Vállalkozók Országos Szövetsége; 17. Zala Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat; 18. Zalaegerszegi Városfejlesztő Zrt.; 19. Nagykanizsai Városfejlesztő Kft.; 20. Zala Megyei Horvát Nemzetiségi Önkormányzat (felkérés alatt); 21. Civilek a Civilekért Egyesület; 22. LIGA Zala megyei Szakszervezete; Egy a megyében már működő szociális vállalkozásokat képviselő szervezet.

- Zala Megyei Kormányhivatal **foglalkoztatásért felelős főosztálya**
- Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
- Zala Megyei Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Akcióterv ütemterve

Az Akcióterv ütemterve megegyezik a TOP 5.1.1-15-ZA1-2016-0001 sz. projekt mérföldköveinek teljesítésével.

Akcióterv számszerűsíthető eredményei

Mutatók alakulása

Mutató	Kiinduló érték	2017	2018	2019	2020	2021
A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	0	150 fő	300 fő	450 fő	630 fő	630 fő
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	0	27 fő	160 fő	172 fő	286 fő	286 fő
Önfoglalkoztatóvá vált személyek száma	0	2 fő	20 fő	40 fő	60 fő	60 fő
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma	0	0	30 fő	80 fő	150 fő	177 fő
A foglalkoztatási paktumok keretében képzésben résztvevők száma	0	30 fő	90 fő	98 fő	112 fő	112 fő

Az egyes évek kumulált értékeket mutatnak

Akcióterv tágabb eredményei és hatásai a megyében, valamint az egyes ágazatokban

Foglalkoztatási hatások a megyében

Az akcióterv időtartamának zárására 112 fő képzése és 246 fő munkába helyezése történik meg (pozitív hatás), ehhez kapcsolódik 60 fő önfoglalkoztatóvá válása. A projektfolyamat eredményeként további álláshelyek alakulnak ki, ennek számát 50-75 álláshely közé tesszük. A foglalkoztatási szint emelkedésével növekedni fog a gyermekellátást biztosító intézmények férőhelyei iránt az igény (elsődlegesen bölcsődei ellátás), amely közvetett módon kihatással lesz az érintett intézmények humán erőforrás igényére.

További várható hatások:

- **Az inaktivitás csökkenése.** A projekttevékenységek során törekedni kell minél több inaktív személy (nem nyilvántartott álláskereső) bevonására. A munkaerő piaci programba vontak közül 10 %-os értékben nevesítették ilyen személyek bevonását (a paktum projekt végén értéke: 63 fő). A bevont inaktívak közül 16 személy álláshoz jutásával és 6 személy képzésbeli részvételével számoltunk. **2020. októberében az inaktívak bevonása várokozáson felül megvalósult: összesen 148 fő inaktív került bevonásra, akik közül 77 fő részesült bérköltség, és 26 fő vállalkozóvá válási támogatásban.**
- **Női munkavállalók arányának emelkedése.** Elsősorban a gyermek elhelyezési problémák feloldásával – együttműködve a bölcsődei és óvodai szolgáltatást nyújtó önkormányzatokkal - lehet elérni a magasabb arányú női álláskereső bevonását a programba. A bevonnai kívánt célcsoportban 50%-ban határoztuk meg a nők részvételét. **A gyermekelhelyezési férőhelyek száma a kormányzati törekvések és támogatások, valamint a TOP 1.4.1-es intézkedése keretében 2020-ig jelentősen bővült. A programba 2020. októberéig 33 fő GYES-ről / GYED-ről visszatérő került bevonásra. A szolgáltatásokba bevontak fele nő.**

- **Bérszintemelkedés.** Zala megye jelenlegi jövedelmi mutatóiról elmondható, hogy a bányászat kivételével minden ágazatban az országos átlag alatt vannak a keresetek. A projekt eredményeként elvárt hatás, hogy a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők havi bére ne legyen alacsonyabb a támogatás időszakában kapott bér összegével.
- **Munkakörülmények, munkába járás körülményeinek javulása.** A projektbe bevont vállalkozások elsődleges célja fejlesztéseik szakember igényeinek kielégítése, ezért fontos, hogy minőségi munkakörülményeket biztosítsanak az alkalmazottak számára és példát nyújtanak más megyei/térségi foglalkoztatók számára is. A munkakörülmények kialakításánál a mentorok és foglalkoztatási tanácsadók külön tájékoztatást adnak a halmozottan hátrányos helyzetű emberek munkába helyezését segítő befogadó munkahelyek kialakításáról, valamint a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatását elősegítő speciális feltételekről; ezek meglétét, illetve kialakítását szorgalmazzák a feltárt munkáltatóknál.

Ágazati hatások

A Zala megyei paktum projekttevékenységei keretében a tematikus munkacsoportok foglalkoznak ágazati foglalkoztatási problémák feltárásával és kezelési módjuk kidolgozásával. A paktum projektidőszaka alatt különösen az alábbi ágazatok foglalkoztatási problémáinak enyhítését szükséges megoldani.

- A **turizmus/vendéglátás** területén a paktum tevékenység eredményeként csökken a munkaerőhiány. A turisztikai szezon kiszélesedésével – elsősorban a wellness szolgáltatási elemek eredményeként – csökken a szezonálisból eredő munkanélküliség mértéke. A képzési programok eredményeként a vendéglátás területén tapasztalható szakember hiány enyhül.
- Az **építőiparban** érintett vállalkozások munkavállalói létszáma emelkedik, a képzési programok eredményeként csökken a szakmunkáshiány.
- Szolgáltatási szférában – kiemelten a **kereskedelem és gépjárműipar** területén – emelkedik betöltött a szakképzettséget igénylő álláshelyek száma. (Ezt elsősorban a már rendelkezésre álló képzettség, de állással rendelkezők állásba helyezésével oldható meg.) Az álláshelyek betöltésével együtt emelkedik az ágazatban a havi munkabérek mértéke.
- **Feldolgozóipar** (kiemelten gépipar) fejlesztéséhez szükséges munkaerőt részben a paktum keretében biztosított betanító és szakképzések segítségével a megye területén biztosítani tudjuk. A feldolgozóiparban dolgozók létszáma a megye ágazati foglalkoztatási mutatóin belül emelkedik.
- **Szállítás raktározás** ágazatot érintő munkaerőhiány többek között a hátrányos helyzetű álláskeresők foglalkoztathatóságának javításával enyhül, az üres álláshelyek száma csökken, így teret adva az ágazat további fejlődésének.

Akcióterv értékelési módja

A projekttevékenységek értékelése folyamatos adatgyűjtésen alapszik, amely alapján a vizsgálható a tevékenységek előrehaladása a kitűzött célok viszonylatában. A monitoring segít a végrehajtás nyomon követésében, az elért eredmények áttekintésében, a partnerek és a finanszírozók tájékoztatásában, a problématerületek feltárásában. A monitoring tevékenységben minden foglalkoztatás paktumban résztvevő konzorciumi partner közreműködik a menedzsment szervezet aktív támogatása mellett.

A folyamatos adatgyűjtéssel párhuzamosan a foglalkoztatási paktum menedzsment szervezet negyedévente értékelő összegezést készít, melyet az éves szintű akcióterv teljesítményelemzésben foglal össze.

Alkalmazott indikátorok összefoglalása

1. Output (kimeneti) indikátorok: A paktumpályázat keretében a támogatási szerződésben vállalt mutatókat jelenti, kiegészítve a képzésbe vont személyek számával.

- A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma (fő)
- A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma (fő)
- Önfoglalkoztatóvá vált személyek száma (fő)
- A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma (fő)
- A foglalkoztatási paktumok keretében képzésben résztvevők száma (fő)

2. Eredményindikátorok: A projekt által generált közvetlen eredményeket mérik (a projekt céljainak teljesülését).

- A paktum révén létrehozott új munkahelyek száma (db)
- A foglalkoztatási paktumok keretében a képzést sikeresen elvégzők száma (fő)
- A paktum programokba bevont inaktív személyek aránya a munkaerő-piaci programokba vont részt vevők között (%)
- Programba bevont inaktív személyek aránya a foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók között (%)
- Programba bevont inaktív személyek aránya a foglalkoztatási paktumok keretében képzésben résztvevők között (%)
- A paktum programokba bevont nők aránya a programba bevont személyek között (%)
- Hálózatépítési tevékenységhez kapcsolódó rendezvények résztvevői létszáma (fő)
- A foglalkoztatási paktum szervezetébe bevont tagok száma (db)

Akcióterv értékeléséhez javasolt éves teljesítményelemzés formátumát a melléklet tartalmazza.

Akcióterv kockázatelemzése

Kockázati esemény neve	Kockázat bekövetkezésének hatása	Bekövetkezés valószínűsége	Bekövetkezés hatásának mértéke	Mérséklési- és megelőzési intézkedések
előzetesen 1 személyre kalkulált támogatások összege jelentősen nő a bérszínvonal emelkedése miatt	Képzési / foglalkoztatási indikátorok teljesítése nehézkessé válik	magas	mérsékelt hatású	Azonnali IH egyeztetés, a támogatott foglalkoztatás időtartamának csökkentése, a projekt áttervezése (országosan jelentkezhets kockázatként)
Projekt időtartama alatt a jogszabályi környezet változása – kiemelten foglalkoztatáshoz kapcsolódó szabályozások változása	A tervezett tevékenységek megvalósítása a szabályok változása miatt nem vagy csak részlegesen lehetséges	alacsony	mérsékelt hatású	Jogszabályok változásának folyamatos nyomon követése. Folyamatos kapcsolattartás a foglalkoztatásban és képzésben érdekelt hatóságokkal, és az IH-val. Kedvezőtlen változások azonnali jelzése a konzorciumi partnerek és a közreműködő szervezet felé. A projekt szakmai és pénzügyi áttervezése a változásokhoz igazodva.
Álláskeresők alacsony motiváltsága, érdektelensége	A tervezettnél kisebb létszámú célcsoport-tagot tudnak bevonni a projekt-megvalósításba.	közepes	mérsékelt hatású	Folyamatos együttműködés és kommunikáció a bevont konzorciumi tagok között. Ütemterv felállítás a toborzásra, képzésre, munkába vonásra. A tervtől való eltérés esetén fokozott tájékoztató, és a szolgáltatásokat helybe (kistéleplésekre) vivő tevékenység fokozása.
Munkáltatók/gazdasági szereplők érdektelensége	A munkaerő kereslet alacsony, nem megfelelő a látens álláshelyek feltárása. A vállalkozások nem elég aktívak, nem jelzik igényeiket, nem akarnak bevonódni a folyamatban.	alacsony	mérsékelt hatású	ZMVA paktuminkubációs tevékenység fokozása, vállalkozói érdekképviselőt tájékoztatása, személyes megkeresése. A tematikus munkacsoportok hálózatszervező tevékenységének erősítése, a munkáltatók folyamatos bevonása az ágazati stratégiák megvalósításába.
A munkacsoportok keretei között kidolgozott ágazati stratégiák céljai a projekt során változnak	A munkacsoportok adott tématerületen nem töltik be hálózatszervező és koordináló feladataikat.	alacsony	kis hatású	Az ágazati stratégiák szakmai előkészítésének megfelelő megalapozása, az érdekeltek és érintettek körének meghatározása. A munkacsoportok folyamatosan beszámolnak tevékenységükről a paktumszervezetnek. A munkacsoportok számára stratégiai korrekciós tevékenység biztosítása az éves munkaprogramban.

Akcióterv éves szintű teljesítmény elemzése/éves jelentés (mintadokumentum)

1. Alapadatok

Akcióterv neve: *Innovatív munka-erőpiaci megoldások Zala megye foglalkoztatási szintjének emelése érdekében*

Az elemzés készítésének dátuma:

Elemzési időszak:

Elemzés sorszáma:

2. Költségvetés alakulása

A tervezett és tényleges költségek bemutatása partnerenként, az eltérések indoklása.

Szervezet	Tervezett költségek	Tényleges költségek	Eltérés oka
Zala Megyei Önkormányzat			
Zala Megyei Önkormányzati Hivatal			
Zala Megyei Kormányhivatal			
Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány			
Zala Megyei Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft			

Következő időszakra tervezett (1 év) költségvetés bemutatása

Szervezet	Tervezett tevékenységek	Tervezett költségek
Zala Megyei Önkormányzat		
Zala Megyei Önkormányzati Hivatal		
Zala Megyei Kormányhivatal foglalkoztatásért felelős főosztálya		
Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány		
Zala Megyei Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft		

3. Az akcióterv előrehaladása

Felelős szervezet	Tevékenység	Határidő		Eltérés jelzése (igen/nem)	Indikátorok		Eltérés jelzése (igen/nem)
		terv	tény		terv	tény	

(A tevékenységeket úgy kell meghatározni, hogy az illeszkedjen a TSZ-ben és az akciótervben vállalt ütemtervhez és mutatókhoz)

Szöveges értékelés tartalma:

- A tevékenységek közül melyek teljesítésében van eltérés. Melyek az elmaradás okai? Milyen lépések szükségesek a feladatok/tevékenységek ellátása érdekében?
- Akcióterv megvalósítását nehezítő problémák
- Akcióterv következő (1 év) időszakában milyen kockázatokkal számolnak?
- Milyen tájékoztatási és nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek kerültek megvalósításra?

4. Következő időszakra (1 év) tervezett indikátorok bemutatása

Indikátor megnevezése	Mértékegység	Érték
Munkaerő piaci szolgáltatások nyújtása	fő	
Képzésbe bevontak száma	fő	
Bevonás foglalkoztatási programba	fő	
Támogatás utána 6 hónappal állással rendelkező	fő	
Önfoglalkoztatás keretében vállalkozóvá válás	fő	
...		

II. sz. melléklet

Középfokú közoktatásba felvettek száma az egyes szakokon járasonként, 2018/2019-es tanévben

A könnyebb átláthatóság érdekében azokat a szakokat, amelyek egyes esetben együtt, másszor külön fordultak elő⁶⁵, összevonva kezeltük.

Felvettek száma az egyes szakokon járasonként, 2016/2017 tanévben.

Képzettség	Felvettek száma, 2018/2019	Ösztöndíj-lehetőség (szakok száma)
Zala megye összesen	2222	18
Keszthelyi járás	452	8
asztalos	8	1
cukrász	19	
egészségügyi asszisztens, gyógy- és sportmasszőr	15	
épület- és szerkezetlakatos	5	1
érettségi	132	
erősáramú elektrotechnikus/ automatikai technikus	10	
festő, mázó, tapétázó	6	1
fodrász	15	
gazda/gazdasszony/falusi vendéglátó	8	
gazdasági informatikus	9	
gyakorló ápoló, gyakorló csecsemő- és gyermekápoló	1	
hegesztő	2	
informatikai rendszergazda	18	
irodai titkár	30	
karosszerialakatos	12	1
kozmetikus	15	
kőműves és hidegburkoló	7	1
közszolgálati ügyintéző	24	
motorkerékpár-szerelő	1	
női szabó	3	1
pénzügyi-számviteli ügyintéző	30	
pincér	24	
sportedző	4	
szakács	24	
szociális gondozó és ápoló	5	1
turisztikai szervező, értékesítő, idegenvezető	8	
vendéglátásszervező, vendéglős	8	
villanyszerelő	9	1
Lenti járás	76	5
asztalos	6	1
épület- és szerkezetlakatos	1	1
érettségi	38	
festő, mázó, tapétázó	3	1
hegesztő	3	
konyhai kisegítő	1	
kőműves és hidegburkoló	5	1
pincér	9	

⁶⁵ (pl. gyakorló fodrász és gyakorló kozmetikus együtt is előfordul, de a gyakorló fodrász szak önmagában is)

szakács	7	
szociális gondozó és ápoló	3	1
Nagykanizsai járás	711	12
asztalos	17	1
autószerelő, autóelektronikai műszerész	20	
cukrász	12	
eladó	17	
elektronikai technikus, automatikai technikus	15	
épületgépész technikus	4	
érettségi	270	
festő, mázó, tapétázó	11	1
fodrász	13	
gazda/gazdasszony/falusi vendéglátó	12	
gázipari technikus	2	
gépgyártástechnológiai technikus	10	
gépi forgácsoló	8	1
gyakorló ápoló, gyakorló csecsemő- és gyermekápoló	10	
hegesztő	16	
húsipari termékgyártó	1	1
informatikai rendszergazda	7	
ipari gépész	4	
irodai titkár	9	
karosszerialakatos	9	1
kárpitos	4	1
kereskedő, logisztikai ügyintéző	2	
kozmetikus	7	
kőműves és hidegburkoló	6	2
központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő	3	1
közszolgálati ügyintéző	56	
mechatronikai technikus	2	
női szabó	3	1
pedagógiai- és családsegítő munkatárs, gyógypedagógiai segítő munkatárs	25	
pék	7	
pénzügyi-számviteli ügyintéző	6	
pincér	22	
sportedző	9	
szakács	25	
szerszámkészítő	1	
szociális gondozó és ápoló	8	1
szoftverfejlesztő	13	
távközlési technikus	8	
turisztikai szervező, értékesítő, idegenvezető	25	
vegyész technikus	1	
vendéglátásszervező, vendéglős	8	
villanyszerelő	3	1
Zalaegerszegi járás	962	17
ács	3	1
asztalos	19	1
autószerelő, autóelektronikai műszerész	28	
cukrász	19	
eladó	9	
elektronikai technikus, automatikai technikus	8	

épület- és szerkezetlakatos	6	1
épületgépész technikus	6	1
érettségi	365	
faipari technikus	16	
festő, mázó, tapétázó	11	1
gépgyártástechnológiai technikus	26	1
gépi forgácsoló	6	1
gyakorló ápoló, gyakorló csecsemő- és gyermekápoló	27	
hegesztő	7	
informatikai rendszergazda	56	
karosszerialakatos	4	1
kárpitós	1	1
kereskedő, logisztikai ügyintéző	7	
kőműves és hidegburkoló	16	2
központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő	4	1
közúti közlekedésüzemvitel-ellátó	23	
közszolgálati ügyintéző	32	
magasépítő technikus	8	1
mechatronikai technikus	5	1
műszaki informatikus	48	
női szabó	2	
parkgondozó (parképítő- és fenntartó technikus)	8	
pedagógiai- és családsegítő munkatárs, gyógypedagógiai segítő munkatárs	33	
pék	5	
pénzügyi-számviteli ügyintéző	48	
pincér	14	
sportedző	12	
szakács	24	
szociális gondozó és ápoló	4	1
turisztikai szervező, értékesítő, idegenvezető	28	
vendéglátásszervező, vendéglős	18	
villanyszerelő	4	1
víz-, csatorna- és közmű- rendszerszerelő	2	1
Zalaszentgróti járás	21	
érettségi	21	

III. sz. melléklet

Akcióterv éves szintű teljesítmény elemzése

1. Alapadatok

Akcióterv neve:	Innovatív munka-erőpiaci megoldások Zala megye foglalkoztatási szintjének emelése érdekében
Az elemzés készítésének dátuma:	2020. november 28.
Elemzési időszak:	2019. október 1 -2020. október 31.
Elemzés sorszáma:	4.

2. Költségvetés alakulása

A tényleges költségek bemutatása partnerenként.

Szervezet	2020. október 31-ig elszámolt költségek EPTK alapján
Zala Megyei Önkormányzat	76.624.297 Ft
Zala Megyei Önkormányzati Hivatal	33.684.399 Ft
Zala Megyei Kormányhivatal	511.317.826 Ft
Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	129.036.862 Ft
Zala Megyei Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft	4.457.700 Ft
Összesen	755.121.084 Ft
Keretösszeg	962 991 790 Ft

Következő időszakra tervezett (1 év) költségvetés bemutatása

2020. november 1. – 2021. szeptember 30.		
Szervezet	Tervezett tevékenységek	Tervezett költségek
Zala Megyei Önkormányzat	Foglalkoztatási stratégia aktualizálás	25.009.733 Ft
	Igényfelmérés aktualizálás	
	ICS megbeszélés	
	Paktum konferencia	
	Paktum médiakampány	
	Rezsi	
	Paktum menedzser és junior menedzser bér és útiköltsége	
	Helyi termék fejlesztés (felmérés, rendezvények)	
	MCS konferencia és találkozók	
	Záró konferencia	
Zala Megyei Önkormányzati Hivatal	Projektmenedzser, pénzügyi vezető bérek	3.983.719 Ft
	Rezsi	

Zala Megyei Kormányhivatal	Járási és megyei szakügyintéző (4 fő)	154.212.854 Ft
	Szakügyintézők útiköltség, cafeteria	
	Járási szolgáltatásnyújtó (2 fő)	
	Bérek és bértámogatás	
	Önfoglalkoztatóvá válás támogatása	
	Képzés	
	Munkaerőpiaci szolgáltatások	
Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	Munkacsoport vezetők bére	23.927.800 Ft
	Rezsi	
	Tanácsadói bérek (5 fő munkapiaci és 4 fő önfoglalkoztató tanácsadók)	
	Útiköltség	
Zala Megyei Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.	Hálózati konferenciák	736.000 Ft
	Hálózati workshop	
Összesen		207.870.706 Ft

2020. október 31-ig a rendelkezésre álló keretösszeg négyötöde került elszámolásra. A következő időszakban a projektelemek további megvalósításának köszönhetően várhatóan a fennmaradó – még hasznosítható – keretösszeg lekötésre kerül. A pénzügyi teljesítés várhatóan eléri a tervezett keretösszeg több mint 95%-át.

3. Az akcióterv előrehaladása

Indikátorok teljesülése:

	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma (PR25)		A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma (P025)		A foglalkoztatási programok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma (PR26)	
	2018.10.31	2021.06.30	2018.10.31	2021.06.30	2018.10.31	2021.06.30
A pályázatban vállalt indikátorok	210	630	68	246	25	177
2019.09.30-ig teljesült érték	298	631	158	330	30	247

Az akcióterv 2020. október 31-ig elvégzett tevékenységlistáját tartalmazza a következő táblázat a felelős szervezet, illetve a kapcsolódó indikátorértékek meghatározása mellett.

Felelős szervezet	Tevékenység	Határidő		Eltérés jelzése	Indikátorok		Eltérés jelzése
		terv	tény		terv	tény	
ZMKH/ ZMVA	Munkaerő piaci szolgáltatások nyújtása	2021.09.28	2020.10.31	nem	232 fő	196 fő	nem
ZMKH	Képzés	2021.09.28	2020.10.31	nem	112 fő	112 fő	nem
ZMKH	Bevonás foglalkoztatási programba	2021.09.28	2020.10.31	nem	246 fő	284 fő	nem
ZMKH	Önfoglalkoztatás keretében vállalkozóvá válás	2021.09.28	2020.10.31	nem	40 fő	58 fő	nem
ZMÖ	Foglalkoztatási stratégia aktualizálása	2021.09.28	2020.10.31	nem	4 db	3 db	nem
ZMÖ	Igényfelmérés aktualizálás	2021.09.28	2020.10.31	nem	4 db	3 db	nem
ZMÖ	Helyi termék vásár	2021.09.28	2020.10.31	nem	20 db	10 db	nem
ZMÖ	ICS megbeszélés	2021.09.28	2020.10.31	nem	4 db	4 db	nem
ZMÖ, ZMVA	Paktum kiadvány	2020.12.31.	2020.10.31	nem	6 db	5 db	igen
ZMVA	Munkacsoport találkozók és konferenciák (KKV és mikro)	2021.09.28	2020.10.31	nem	4-4 db konferencia és 8-8 db munkacsoport találkozó	3-3 db konferencia 7-7 db munkacsoport találkozó	nem
ZMTÜ	Paktum konferencia	2021.09.28	2020.10.31	nem	4 db	3 db	nem

A koronavírus sajnálatos módon befolyásolja a paktum tevékenységet is legfőképpen a rendezvények vonatkozásában. A 2020. november 24-én megrendezésre kerülő ICS ülés keretében a tagok egyhangúan úgy döntöttek, hogy a 2020 év során tervezett 1 db KKV és 1 db mikro munkacsoport konferencia, valamint az éves paktumkonferencia várhatóan 2021 első felében kerül megrendezésre. Tervezetten 2020. december 16-án online Mikrovállalkozási munkacsoport találkozóra kerül sor, illetve az éves Foglalkoztatási Fórum is elektronikusan kerül megvalósításra.

A foglalkoztatási programba való bevonás indikátorai esetén az akcióterv a vártnál nagyobb létszámot tudott teljesíteni, ennek okai közül kiemelhető, hogy jelentős foglalkoztatói igény jelentkezik a foglalkoztatási paktum pályázat keretében nyújtható támogatási formákra. Ezzel összhangban 2020-ban már sor került a paktum szerződésmódosítására, ami a forrásátcsoportosítás révén az indikátorokat is érintette.

A következő időszak kockázatait közül kiemelhető:

- koronavírus nyomán kialakult munkaerőpiaci helyzetben a támogatások iránt növekvő a kereslet mind álláskeresői, mind munkaadói oldalról. A paktum pályázat keretében

ugyanakkor már csak mérsékelten állnak rendelkezésre források. A hazai pályázatok eszköztárára is jelentős az igény.

- bizonytalan a világgazdasági folyamatok jövőbeni hatása, mely akár további nagyobb létszám leépítésekkel járhat (kockázat).

4. Következő időszakra (2021. szeptember 28.) tervezett indikátorok bemutatása

Indikátor megnevezése	Érték
Munkaerő piaci szolgáltatások nyújtása (fő, kumulált érték)	631
Képzésbe bevontak száma (fő, kumulált érték)	112
Bevonás foglalkoztatási programba (fő, kumulált érték)	330
Támogatás utána 6 hónappal állással rendelkező (fő, kumulált érték)	247
Önfoglalkoztatás keretében vállalkozóvá válás (fő, kumulált érték)	60
Hálózati munkacsoport találkozók és konferenciák (KKV és mikro-vállalkozási, db)	7
Irányító Csoport megbeszélés (db)	4
Helyi termék elektronikus kataszter indítása	1
Paktum kiadvány (db)	2
Paktum konferencia (db)	2 (éves és zárókonferencia)
Médiakampány (db)	4 (pr cikk)

A következő időszakban folytatódnak az álláskeresőknek nyújtható szolgáltatások és jelentősen csökkent mértékben a támogatások is. Ezzel párhuzamosan a foglalkoztatási paktum szervezeti egységei működnek, így a munkacsoportok tevékenysége találkozók formájában folytatódik, a Paktumiroda folyamatos működése biztosított, az Irányító Csoport az elvégzendő feladatok megszervezése érdekében ülészik.

A nyilvánosság és tájékoztatási kötelezettség biztosítására megjelennek a paktum kiadványok, várhatóan jövő év első felében megrendezésre kerül a paktum konferencia és ősszel a zárókonferencia. Ezzel párhuzamosan médiakampány kerül megszervezésre – felhasználva a Zalai innovatív foglalkoztatási paktum honlapját (zalapaktum.hu).